

2

Bændum
fækkar á
Ströndum

24

Jane Goodall:
Auka þarf hlut smábýla
í framleiðslu matvæla

36-37

Takmarkalaus þrjóska
og næg kunnátta

Bændablaðið

12. tölublað 2016 • Fimmtudagur 23. júní • Blað nr. 469 • 22. árg. • Upplag 33.000

Hörður Davíðsson, framkvæmdastjóri Hótel Laka við Stórafoss, sem er á 6. svæði við Grenlæk. Þarna er frægur veiðistaður. Vatnið í hylnum sýnir vel grunnvatnsstöðuna í Landbrotshrauninu. Grunnvatnið verður að hækka meira enn 5 metra áður en það fer að renna fram farveginn. Þess má geta að Grenlækur er á náttúruminjaskrá. Mynd / Böðvar Pétursson

Bændur og ferðapjónusturekendur í Landbroti og Meðallandi komnir í stríð við ríkisstofnanir vegna vatnsleysis:

„Látum ekki misvittra fræðimenn í Reykjavík stýra því hvort við lifum eða deyjum“

– segir Hörður Davíðsson, framkvæmdastjóri Hótel Laka, sem hyggur á aðgerðir til að veita vatni úr Skaftá inn á svæðið

Grafalvarleg stað er nú komin upp varðandi vatnsleysi á bæjum í Landbroti og Meðallandi í Skaftárhreppi í Vestur-Skaftafellssýslu. Ástæðan er að í kjölfar Skaftárhlaups í vetur lokaðist fyrir vatnsrásir niður í Eldhraun, þannig að ár og lækir eins og Grenlækur hafa þornað upp. Þá hafa þurrkar í vor ekki lagað ástandið.

Hörður Davíðsson, framkvæmdastjóri Hótel Laka, segir að grunnvatnsstaða á svæðinu hafi lækkað um allt að sex metra. Grenlækur, Tungulækur, Sýrlækur og Jónskvísl eru meðal þeirra áa og lækja í Landbroti sem vatn er að mestu hætt að renna um.

„Þetta er tifandi tímasprengja

fyrir svæðið í heild. Það eru allir lindarlækir horfnir niður að Landbrotsvægi. Grunnvatnsstaða í borholum er líka orðin það lág að það er farið að skapa hættu fyrir búskap og annan rekstur á svæðinu. Þetta er því komið á mun alvarlegra stig en það stórtjón sem þegar er orðið í Grenlæk,“ segir Hörður.

Þess má geta að Grenlækur er á náttúruminjaskrá og ber því að vernda hann sem slíkan. Auk þess er hann talinn mjög mikilvægur fyrir sjóbirting, (sjógenginn urriða) og bleikju.

–En er hægt að bæta úr þessari stöðu?

„Já, það er hægt að laga þetta og það hefur verið nokkur sátt um leiðir til þess í fjölmörg ár. Rennslið

inn á svæðið breyttist hins vegar mikið í stóra Skaftárhlaupinu síðastliðið haust. Þá virðast sumir hafa skipt um skoðun og ekki má lengur færa rennslið til fyrra horfs, heldur er allt háð leyfum frá Orkustofnun sem er komið með alræðisvald í málinu.“

Hörður segir að vatn úr Skaftá hafi margþætt áhrif á vatnasvæðinu sem eru í raun tvö. Það er svæðið í kringum Botna og vesturhluta Meðallands og Eldvatns. Síðan er það austursvæðið sem nær yfir allt Landbrotið.

Fer í aðgerðir fljótlega

„Það er ljóst að við bíðum ekki mjög lengi eftir niðurstöðu hjá

Skipulagsstofnun. Það verður farið í aðgerðir fljótlega ef ekkert gerist. Allavega fer ég í það og þá verða menn bara að reyna að stöðva mig. Okkur ber að verja okkar fyrirtæki og hlunnindi jarðanna. Við látum ekki einhverja misvittra fræðimenn í Reykjavík stýra því algjörlega hvort við lifum eða deyjum,“ segir Hörður Davíðsson.

Málið er fast í flóknu kerfi

Það sem gerir málið enn erfiðara er að bændur þurfa nú að berjast við margar ríkisstofnanir og mörg ráðuneyti sem hafa lögsögu á mismunandi forsendum. Þar er um að ræða Vegagerðina, Landsvirkjun og Orkustofnun. Veiðimálastofnun

hefur hins vegar enga lögsögu til að tryggja vatn inn á mikilvægt göngu- og hrygningarsvæði urriða og bleikju í Grenlæk. Það er að eyðileggjast vegna vatnsleysis. Því til viðbótar þá fá rafstöðvar bænda á svæðinu ekki vatn lengur sem skapar eigendum verulegt tjón.

Helgi Vilbergsson, bóndi á Arnardranga, segir stöðuna þannig að vatnsþurrð sé að verða á svæðinu. Málið þoli því enga bið.

Guðni A. Jóhannesson orku-málastjóri segist ekkert geta sagt um hvort hægt sé að bregðast við stöðunni með skjótum hætti. Verið sé að skoða málið víða í kerfinu, en staðan sé flókin. /HKr.

– Sjá nánari umfjöllun um málið á bls. 10 og 12

Fréttir

Matvælastofnun:
Kapla-, geita- og sauðamjólk

Þann 1. júní síðastliðinn tók gildi breyting á lögum um matvæli nr. 93/1995 sem gerði framleiðslu á starfsleyfisskylda kapla-, geita- og sauðamjólk til jafns við kúamjólk.

Breytingin var gerð að ósk Matvælastofnunar og stafar af vaxandi áhuga hjá einstökum bændum á að vinna sauðamjólk, meðal annars til ísgerðar. Gildandi lög voru þannig að framleiðsla kúamjólkur var starfsleyfisskyld en ekki framleiðsla sauðamjólkur. Byggðist það á því að sauðfjárrækt og hrossarækt er einungis tilkynningarskyld til Matvælastofnunar en þarfnast ekki sérstaks starfsleyfis, enda þau ákvæði ekki sett með mjólkurframleiðslu í huga.

Lögunum hefur verið breytt á þann veg að framleiðsla á kapla-, geita- og sauðamjólk er einnig orðin starfsleyfisskyld og framleiðsla á henni þar af leiðandi óheimil nema starfsleyfi liggi fyrir. Það gildir jafnt um allar tegundir mjólkur að hún er viðkvæm frá örverufræðilegu sjónarmiði og fellur jafnframt undir almenna reglugerð um mjólkurvörur nr. 851/2012.

Hér er því á ferðinni samræming reglna á sviði mjólkurframleiðslu sem er ætlað að tryggja matvælaöryggi. /VH

Listundur í Höfðaskógi

Í tilefni 70 ára afmælis Skógræktarfélags Hafnarfjarðar verður efnt til ýmissa listviðburðar í Höfðaskógi í júní þar sem 25 listamenn munu skapa verk í skóginum.

Öll hafa verkin skírskotun til skógarins á einn eða annan hátt. Verkefnið hefur hlotið nafnið Listalundur. Formleg opnun er laugardaginn 25. júní kl. 17.00. Opnunarhátíðin fer fram í og við bælistöðvar félagsins og þallar við Kaldárselsveg í Hafnarfirði. Bodið verður upp á tónlist, ljóðlist og léttar veitingar ásamt leiðsögn um Listalund.

Afmælisblað félagsins Þöll sem kemur út bráðlega verður borið út inn á öll heimili í Hafnarfirði. /VH

Tollkvóti fyrir blóm

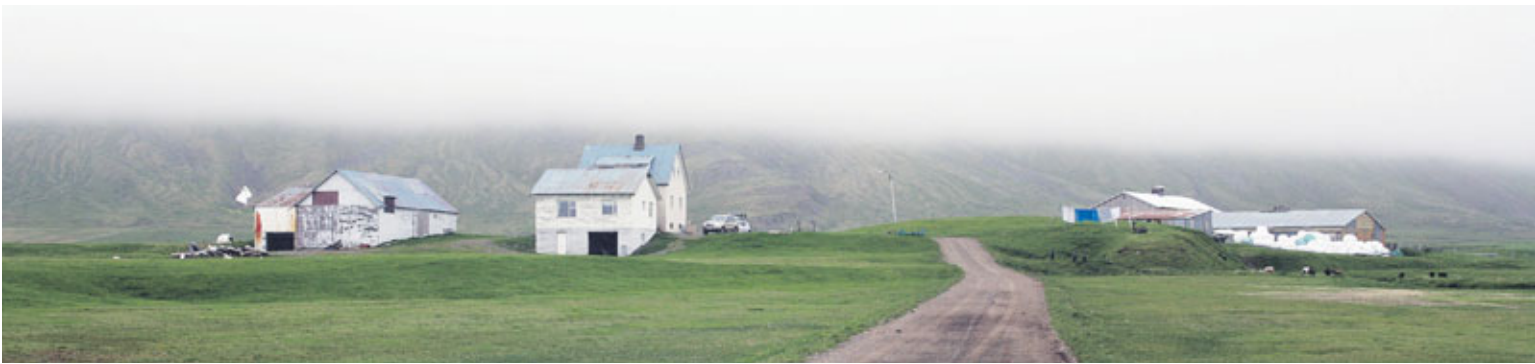
Þrjú tilboð bárust um innflutning á blómstrandi pottaplöntum, samtals 3.250 stykki, á meðalverðinu 113 krónur fyrir stykkið.

Hæsta boð var 135 krónur en lægsta boð var 95 krónur fyrir stykkið. Tilboðum var tekið frá tveimur fyrirtækjum um innflutning á 1.650 stykkjum á meðalverðinu 121 krónur fyrir stykkið.

Þrjú tilboð bárust um innflutning á blómstrandi pottaplöntum, samtals 3.960 stykki á meðalverðinu 116 krónur fyrir stykkið. Hæsta boð var 135 krónur en lægsta boð var 95 krónur fyrir stykkið. Tilboðum var tekið frá þremur fyrirtækjum um innflutning á 2.160 stykkjum. á meðalverðinu 125 krónur stykkið.

Tvö tilboð bárust um innflutning á tryggðablómum, samtals 6.900 stykki, á meðalverðinu 12 krónur stykkið. Hæsta boð var 50 krónur en lægsta boð var 1 króna fyrir stykkið. Tilboði var tekið frá tveimur fyrirtækjum um innflutning á 6.500 stykkjum á meðalverðinu 13 krónur stykkið.

Þrjár umsóknir bárust um innflutning á afskornum blómum, samtals 115.000 stykki, og náðu þær ekki tilteknum stykkjafjölda. /VH

Bær í Trékyllisvík.

Myndir / VH

Gugga í Bæ í Trékyllisvík á Ströndum að yfirgefa slóðirnar sem hún hefur alið allan sinn aldur:

Bændum fækkar í Trékyllisvík

Flest bendir til að hefðbundinn búskapur leggist niður á Bæ í Trékyllisvík í Strandasýslu. Núverandi ábúendur ætla að bregða búi og flytja í haust og jörðin er komin á sölu.

Guðbjörg Þorsteinsdóttir hefur búið í Trékyllisvík frá því hún fæddist. Fyrst á Finnbogastöðum en hefur lengst af verið bóndi á Bæ. Pálína Hjaltadóttir, dóttir Guðbjargar, og eiginmaður hennar, Gunnar Guðjónsson, tóku við helmingnum af búinu árið 2000. Hjalti Guðmundsson, eiginmaður Guðbjargar, veiktist 2004 og lést snemma árs 2005. Guðbjörg segir að Pálína og Gunnar hafi tekið við öllu búinu um áramótin 2005.

Þegar mest var voru Pálína og Gunnar með um 700 kindur á fódurum en þær voru um 350 síðastliðinn vetur.

„Ég hef búið í húsinu okkar Hjalta síðan og hjálpað ungu hjónunum við búskapinn það sem ég hef getað. Nú er svo komið að þau ætla að bregða búi og jörðin og allt sem henni fylgir er komið á sölu, nema tæki og bústofn.“

Flytur í Voga á Vatnsleysuströnd

„Pálína og Gunnar flytja í haust en aðdragandinn að flutningnum hefur verið töluverður. Yngra féð var selt á fæti í Reykhólasveit síðastliðið haust en eldra fénu verður slátrað í haust.“

Guðbjörg, eða Gugga á Bæ eins og hún er yfirleitt kölluð, segir að þau sé búin að festa sér kaup á húsi í Vogum á Vatnsleysuströnd og að hún ætli að flytja þangað með þeim. Gugga segir að auðvitað verði það viðbrigði fyrir sig að flytja af Ströndum en að hún sé samt róleg yfir því og kvíði ekki mikið fyrir.

„Bróðursonur minn, Þorsteinn á

Guðbjörg Þorsteinsdóttir, sem búið hefur á Bæ í Trékyllisvík mest alla sína ævi, segir það að sjálfsöggðu vera viðbrigði að ætla að flytja burt en að hún kvíði því samt ekki mikið.

Bær.

Pálína og Gunnar á Bæ:

Hætta búskap og breyta til

Bændum í Trékyllisvík fer fækkaandi og á það bæði við eldri bændur og þá sem yngri eru. Pálína Hjaltadóttir og eiginmaður hennar, Gunnar Dalkvist Guðjónsson, tóku við helmingnum af búi foreldra hennar árið 2000 en hætta búskap í haust.

Þegar mest var voru þau með um 700 kindur á fódurum en fækkuðu fénu í 350 síðastliðið haust. Þau voru einnig með kýr fyrir heimilið um tíma en hættu með þær 2005 vegna þess hversu erfitt var að fá dýralæknþjónustu. „Ef kýr veikjast þá veikjast þær oft illa og erfitt að fá hingað dýralækni, sérstaklega yfir vetrarmánuðina.“

Pálína og Gunnar eiga tvö börn, Anítu Mjöll og Magneu Fönn, sem eru átta og níu ára gamlar.

Langar að breyta til

Gunnar og Pálína segja að þegar þau voru með flestar kindur hafi

þær talist margar á stærðargráðu Árneshrepps en ekki á landsvísu. „Búskapurinn hefur gengið mjög vel en okkur langar til að gera eitthvað annað og fá tilbreytingu í lífið og þess vegna ætlum við að hætta búskap í haust og flytja í Voga á Vatnsleysuströnd. Við vitum reyndar hvorugt hvað við förum að gera og það kemur bara í ljós seinna. Við erum búin að selja tækin og megnið af bústofninum á fæti en einhverjum kindum verður slátrað í haust og jörðin og húsin eru komin á sölu.“

Búskapur borgar sig

Pálína og Gunnar eru sammála um að það sé fjárhagslega dýrt að hefja búskap en að það hafi verið auðveldara fyrir þau en marga aðra þar sem þau hafi tekið við búinu í rekstri. „Það er svo sem líka dýrt að kaupa sér húsnæði í Reykjavík og ef vel er gert borgar rekstur bú-

Pálína Hjaltadóttir og Gunnar Dalkvist Guðjónsson, núverandi ábúendur á Bæ í Trékyllisvík.

Mynd / VH

ins sig léttilega og vel hægt að lifa góðu lífi á búskap,“ segir Gunnar.

Bær hefur verið í sölu í nokkra mánuði en ekki hefur enn borist tilboð í jörðina. Ungu hjónin á Bæ segjast ekki eiga von á því að þeir sem koma til með að hafa áhuga á jörðinni geri það með sauðfjárbú-

Finnbogastöðum, sem er á svipuðum aldri og Pálína er líka að bregða búi þannig að það er að fækka mikið í Víkinni. Finnbogastaðir eru því líka komnir í sölu.“

Hefðbundinn búskapur á undanaldi

Gugga segist ekki sjá fyrir sér að væntanlegir kaupendur af Bæ eða Finnbogastöðum komi til með að kaupa jarðirnar með búskap í huga.

„Ég sé frekar fyrir mér að fjársterkir aðilar kaupi þær sem fjárfestingu eða til að reka hér ferðaþjónustu. Ég veit að það eru fleiri en við á Bæ og á Finnbogastöðum sem ætla að slátra fénu sínu í haust en það er ekki þar með sagt að fólkið ætli að flytja burt en það verður örugglega lausara við og kemur og fer úr sveitinni eftir árstímum.

Bændum hér er því að fækka og satt best að segja þykir mér líklegt að hefðbundinn búskapur í sveitinni eins og hún leggur sig eigi eftir að detta upp fyrir. Það er ekki þar með sagt að hér sé ekki hægt að vera með annars konar atvinnurekstur,“ segir Gugga.

Dýrt að eiga jörð sem ekki er í ábúð

Gugga segir að þótt hana og fjölskylduna langaði að eiga jörðina og húsin áfram þá væri það svo dýrt.

„Skattar og skyldur af svona jörð eru miklar og um leið og húsið er skráð úr ábúð hækkar rafmagnið og hitunargjaldið töluvert.

Ég ætla mér svo sem að vera hér af og til þar til jörðin selst en síðast þegar ég vissi var ekki komið tilboð í hana,“ segir Guðbjörg Þorsteinsdóttir, núverandi íbúi á Bæ í Trékyllisvík. /VH

skap í huga. „Í dag eru tvær jarðir á Ströndum til sölu til búskapar, Stóra Fjarðarhorn og Bræðrabrekka í Kollafirði, og mér skilst að það hafi ekki borist neinar fyrirsurnir um þær. Við reiknum því með að ef jörðin selst verði það til aðila sem tengjast ferðamennsku.“ /VH

2 ÁRA
VERKSMÍÐJU-
ÁBYRGÐ

**NÚNA ER TILVALIÐ AÐ
TRYGGJA SÉR GÓÐA HEYÞYRLU**

LELY Lotus HEYÞYRLUR

Tæknilega framúrskarandi vélar þar sem **GÆÐI** og **GÓÐ ÞJÓNUSTA** er í fyrirrúmi

**Yfir 95 LELY HEYÞYRLUR seldar
síðastliðin 5 ár**

- **LELY** Lotus heyþyrlur hafa öðlast mjög góðan orðstír fyrir óviðjafnanlegan snúning á heyi hvort sem er á nýslegnu grasi eða við að dreifa úr þykkum múgum

Afhentar samsettar og heim á bæ

**ALLAR NÁNARI UPPLÝSINGAR
HJÁ SÖLUMÖNNUM OKKAR**

NB

LANDBÚNAÐUR ehf.
NB Agriculture Ltd.

www.VBL.is

REYKJAVÍK
Krókháls 5F
110 Reykjavík
Sími: 414-0000

AKUREYRI
Baldursnes 2
603 Akureyri
Sími: 464-8600

Fréttir

Nýr samanburður Eurostat á verðlagi innan Evrópu sýnir að matvæla-verðlag á Íslandi breytist hlutfallslega gagnvart evru:

Krónan styrktist en verð hélst nær óbreytt á innfluttum matvællum

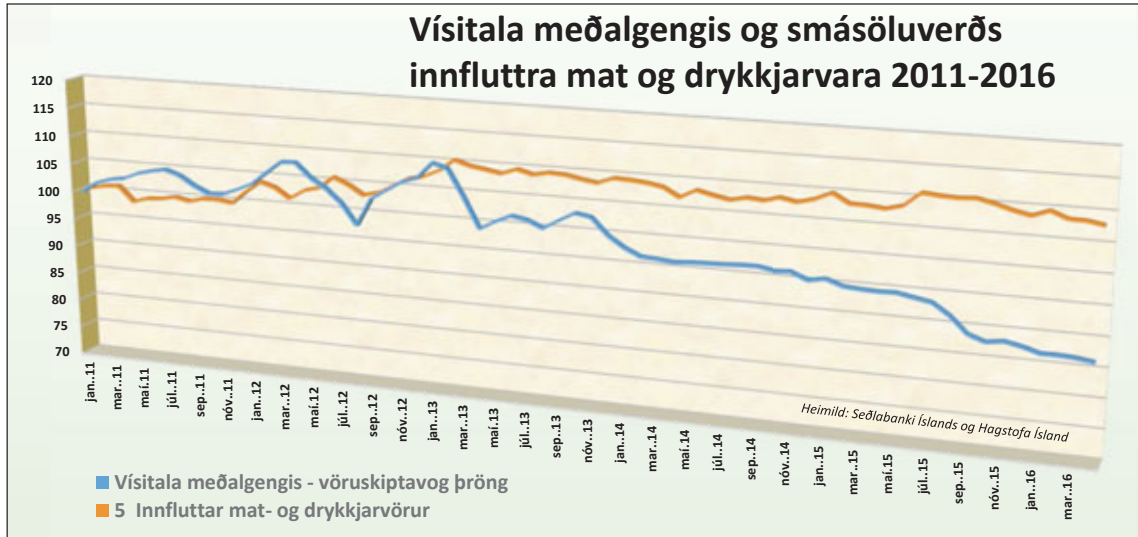
— Verð til bænda fyrir framleiðslu á innlendu nauta- og svínakjöti hefur á sama tíma einnig haldist nær óbreytt

Hagstofa ESB, Eurostat, birti þann 15. júní nýjar tölur um samanburð á verðlagi milli landa í Evrópu árið 2015. Þar kemur fram að hlutfallsleg staða Íslands versnar nokkuð frá fyrri tölum Eurostat sem Bændablaðið birti í byrjun mánaðarins.

Samkvæmt þessum nýju tölum eru bæði Svíþjóð og Finnland komið niður fyrir Ísland í verðlagi á mat og óáfengum drykkjum.

Rétt er að benda á að gengi krónunnar hefur styrkst verulega síðustu misseri. Í nýju könnuninni er miðað við vísitölu meðalgengis – vöruskiptavog þröng. Samkvæmt því styrktist gengi krónunnar um tæp 9% frá maí 2015–maí 2016. Á sama tíma hélst verð á innfluttum mat og drykkjarvörum nær óbreytt.

Eins hefur verð til bænda á svína- og nautgripakjöti sem dæmi haldist nær óbreytt á sama tímabili. Skýringa á breyttri stöðu Íslands í þessum samanburði virðist því í fljótu bragði vera að leita í gengisþróuninni.

Samanburðurinn byggir á rannsóknunum á verði 440 sambærilegra vörutegunda í 38 löndum. Matvæli eru flokkuð í þrjá undirflokk, brauð og kornvörur, mjólk, ostur og egg og kjötvörur. Einnig nær

samanburðurinn til áfengis og tóbaks.

Innan ESB er mikill verðmunur á matvörum. Þannig er verðlag allt frá því að vera 65% af meðaltali ESB í Póllandi upp í að vera 45%

hærra í Danmörku. Næstu lönd á eftir Danmörku eru Svíþjóð, Austurríki, Írland, Finnland og Ísland.

Verðlag matvöru og óáfengra drykkja á Íslandi var 30% yfir með-

altali Evrópusambandsríkjanna 28 árið 2015. Það var fjórða hæst af 38 Evrópuríkjum sem tóku þátt í samanburðinum (Evrópusambandsríkin 28 auk Íslands, Noregs, Sviss, Tyrklands, Svartfjallalands, Serbíu, Bosníu-Hersegóvínu, Albaníu, Makedóníu og Kósóví). Verðlag á brauði og kornvöru á Íslandi var 36% yfir meðaltali Evrópusambandsríkjanna 28, það var fimmta hæst af ríkjunum 38.

Verðlag á kjötvöru á Íslandi var 39% yfir meðaltali Evrópusambandsríkjanna 28, það var þriðja hæst af ríkjunum 38.

Verðlag á mjólk, osti og eggjum á Íslandi var 39% yfir meðaltali Evrópusambandsríkjanna 28, það var fjórða hæst af ríkjunum 38.

Verðlag á áfengum drykkjum á Íslandi var 126% yfir meðaltali Evrópusambandsríkjanna 28, það var næsthæst af ríkjunum 38.

Verðlag á tóbaki á Íslandi var 47% yfir meðaltali Evrópusambandsríkjanna 28, það var fjórða hæst af ríkjunum 38. /EB/HKr.

Hótel Hlíð:

Kristbergur Ó. Pétursson sýnir

Myndlistarmaðurinn Kristbergur Ó. Pétursson opnaði sýningu í Hótel Hlíð í Ölfusi 11. júní síðastliðinn og stendur hún til 15. september næstkomandi. Á sýningunni eru nýjar og nýlegar myndir, 26 myndir, olíumálverk, átta vatnslitamyndir og sjö eldri grafíkmyndir.

Í sýningarskrá vegna sýningar Kristbergs í Hafnarborg á síðasta ári sagði Aðalsteinn Ingólfsson um olíumálverk Kristbergs að sérhver þessara mynda sé þolinmæðisverk, þar sem málariinn leggji fram hvert gagnsætt eða hálf gagnsætt olíulag- ið ofan á annað, misjafnlega þunn í

samræmi við þá birtu sem hann vill hafa til staðar á fletinum eða rýmið sem hann vill skapa. Þessi lög geta numið mörgum tugum. Áferð er sömuleiðis hægt að stjórna með því að ýfa eða skrapa málaðan flötinn með ýmsum hætti, endurmála hann síðan eftir hentugleikum. /VH

Umhverfisráðuneytið:

Skoða grundvöll fyrir miðhálandisþjóðgarði

Umhverfis- og auðlindaráðherra ætlar að setja á á fót nefnd sem ætlað verður að kanna forsendur fyrir stofnun þjóðgarðs innan svokallaðar miðhálandislínu.

Í frétt á vef umhverfisráðuneytisins segir að nefndin eigi að draga saman helstu sjónarmið og fyrirliggjandi þekkingu er varðar nýtingu og vernd miðhálandisins, með langtímahagsmunum að leiðarljósi.

Fyrirsjáanlegt er að álag aukist á svæðinu með aukinni ásókn ferðamanna og því er mikilvægt að kanna hvaða stjórntæki séu ákjósanlegust til að stýra álagi til lengri tíma. /VH

Í nefndinni munu sitja fulltrúar frá forsætisráðuneyti, Samtökum ferðaþjónustunnar, Bændasamtökum Íslands, Samorku, umhverfisverndar-samtökum, Samtökum útivistarfélaganna og Sambandi íslenskra sveitarfélaganna auk fulltrúa frá umhverfis- og auðlindaráðuneyti. Þá munu sérfræðingar frá umhverfis- og auðlindaráðuneytinu, Umhverfisstofnun og Vatnajökulsþjóðgarði starfa með nefndinni auk þess sem Skipulagsstofnun og Náttúrufræðistofnun Íslands veita nefndinni ráðgjöf og upplýsingar. /VH

Höttubotna með lömbin sín fjögur í vor, tvær gimbrar og tvo hrúta.

Mynd / ÞKL

Afburða frjósöm ær á Ásbjarnarstöðum í Húnaþingi vestra:

Höttubotna hefur borið 11 sinnum og samtals 36 lömbum

Þetta er ærin Höttubotna 04-286 á Ásbjarnarstöðum í Húnaþingi vestra sem er eins og númerið gefur til kynna 12 vetra gömul og hefur borið 36 lömbum á sinni æfi.

Þóra Kristín Loftsdóttir á Ásbjarnarstöðum segir að frjósömu sauðfjári sé kannski löngu hætt að teljast til tíðinda. Hún segist þó ekki vita dæmi um aðra eins endingu hjá svo frjósamri kind eins og Höttubotnu. Hún var höfð geld sem gemlingur en hefur borið öll árin síðan, alls 11 sinnum.

Einu sinni hefur hún verið tvílembd, 6 sinnum þrílembd og 4 sinnum fjórlembd. Samtals hefur hún því eignast 36 lömb á ævinni. Spurning hvort hún kemst upp í 40 að ári. /HKr.

Bruggaður með íslensku byggi

OKKAR BJÓR

2,25% ALC./VOL.

Bændablaðið

— Málgagn bænda og landsbyggðar —

Ritstjóri: Hörður Kristjánsson (ábm.) hk@bondi.is — **Sími:** 563 0339 — **Rekstur og markaðsmál:** Tjörvi Bjarnason tjorvi@bondi.is — **Blaðamenn:** Margrét Þ. Þórsdóttir mth@bondi.is — Sigurður Már Harðarson smh@bondi.is — Vilmundur Hansen vilmundur@bondi.is — **Auglýsingastjóri:** Ásgerður María Hólmbertsdóttir amh@bondi.is — **Sími:** 563 0303 — **Netfang auglýsinga:** augl@bondi.is — **Vefsíða blaðsins:** www.bbl.is — **Netfang blaðsins:** (fréttir og annað efni) er bbl@bondi.is

Frágangur fyrir prentun: Prentsnið – Prentun: Landsprent ehf. – Upplag: sjá forsíðu – Dreifing: Landsprent og Íslandspóstur. ISSN 1025-5621

SKOÐUN

Lífeyriskerfið

Þegar Bændablaðið kemur út að þessu sinni eru aðeins tveir dagar þar til Íslendingar kjósa sér nýjan forseta. Hvernig sem fer, þá hljótum við sem þjóð að standa þétt við bakið á þeim einstaklingi sem í það embætti verður valinn.

Hvað sem menn segja eða hugsa um Ólaf Ragnar Grímsson fráfarandi forseta, þá verður það aldrei af honum skafið að hann er maðurinn sem kom í veg fyrir að gríðarlegur skuldaklafi yrði hengdur um háls þjóðarinnar að henni forspurðri. Ekki bara einu sinni, heldur í tvígang.

Að loknum forsetakosningum munum við svo að öllum líkindum kjósa um það í haust hverjir eigi að fá þau 63 störf sem um er að velja á Alþingi. Rétt er að viðkomandi hafi það þá hugfast að þau störf eru launuð af skattgreiðendum í landinu.

Forrétindi eru af ýmsum toga í þessu þjóðfélagi. Í því sambandi hlýtur það að verða umhugsunarefni fyrir nýjan forseta, væntanlega nýja þingmenn, verkálðsleiðtoga og forkólfa atvinnulífs, hvort ekki eigi að taka lífeyrismál þjóðarinnar til gagn Gerrar endurskoðunar.

Fyrst við á annað borð fórum út í það á sínum tíma að búa til lífeyriskerfi með sjóðsöfnun, hvers vegna var þá ekki valin sú leið að hafa einn lífeyrissjóð fyrir alla og með sömu réttindum fyrir alla? Lífeyrissjóð sem ekki mismunar þegnum eins herfílega og nú er gert?

Það hlýtur að vera hægt að gera lífeyriskerfið einfaldara, skilvirkara og ódýrara í rekstri. Hvernig væri að byrja á að sameina alla lífeyrissjóði landsmanna í einn? Þar myndu strax sparast miklar fjárhæðir í yfirstjórn.

Þessi sjóður gæti sem best innheimt iðgjöld líkt og nú er sem hlutfall af launum. Tíund, eða tíu prósent, ætti að vera fyllilega nóg. Þeir sem betri kjörin hefðu greiddu þá fleiri krónur en lægra launaða fólkið, en **án meiri réttinda umfram aðra.**

Allir fengju sama lífeyri út úr sjóðnum þegar þar að kæmi, burtséð frá því hvort viðkomandi hafi verið flugumferðarstjóri, þingmaður, ráðherra, forseti, óbreyttur starfsmaður á plani, fullfriskur eða fatlaður. Allir hefðu sama rétt. Um leið spöruðust gríðarlegar fjárhæðir vegna sérstakra lífeyrisréttinda ríkisstarfsmanna og þeirra efnameiri í þjóðfélaginu. Samtímis bæri að afnema sérstök eftirlaunaréttindi forseta og ráðherra eftir að embættisferli þeirra lýkur. Þeir yrðu jafnsettir í almenna lífeyriskerfinu eins og allir aðrir. Það er ekkert sem réttlætir þann ójöfnuð sem viðgengst í kerfinu í dag.

Þeir sem betur eru settir í þjóðfélaginu hafa alla burði til að skapa sér lífeyrissjóð sjálfir fyrir utan lífeyrissjóðakerfið. Það er engin ástæða til að greiða þeim aukalega hærri lífeyri en öðrum úr sjóðum almennings. Líf allra Íslendinga hlýtur að vera jafn verðmætt þótt aðstæður fólks séu misjafnar.

Ef almennt iðgjald í nýjum sameinuðum sjóði yrði 10%, þá gæti fólk sem best sett t.d. 5% í raunverulegan séreignarsparnað af sínum launum eftir skatt ef það gæti og vildi. Sá peningur yrði ekki skattlagður frekar við úttekt né skerti það töku almenns lífeyris. Þá ættu laun sem fatlaðir og aðrir lífeyrisþegar afla sér aukalega ekki heldur að skerða útborgun lífeyris.

Til að tryggja þennan sjóð enn frekar mætti hugsa sér að auðlindasjóður þjóðarinnar, sem fáir m.a. tekjur af arði Landsvirkjunar og af sölu fiskveiðileyfa, léti eitthvert fast prósentuhlutfall af árlegu tekjuinnstreymi renna í lífeyrissjóðinn. Til að byrja með mætti nota slíka fjármuni til að greiða upp skuldbindingar lífeyriskerfis ríkisins á meðan fólk yrði flutt milli kerfa.

Það sem ynnist með þessu væri aukið réttlæti, meiri jöfnuður í samfélaginu og minni áhyggjur aldraðra og öryrkja. /HKr.

Hestar og menn

Sindri Sigurgeirsson

formaður Bændasamtaka Íslands
sindri@bondi.is

Veðrið undanfarnar vikur hefur verið landbúnaði nokkuð hagstætt. Maimánuður var frekar mildur víðast hvar um land sem auðveldaði sauðburð og önnur vorverk. Blíðuveður hefur víða einkennt júnímánuð það sem af er þó sumum þyki gæðunum vissulega misskipt. Þurrkar hafa haft áhrif á framgang gróðurs sums staðar á Norður- og Austurlandi þar sem vætan hefur látið bíða eftir sér.

Almennt er sláttur í fyrra fallinu miðað við fyrri ár en samfélagsmiðlarnir bera þess glöggt vitni að víða er heyskapur hafinn. Hinar ýmsu myndbirtingar bænda víða um land gefa vísbendingar um að allt fari vel af stað og uppskera sé víða allgóð. Það er kærkomið fyrir okkur bændur sem allt okkar eigum undir sól og regni að fá svona tíðarfar.

50 ár frá síðasta Landsmóti á Hólum

Landsmót hestamanna hefst í næstu viku að Hólum í Hjaltadal. Þar fá hrossaræktendur, tamningamenn og þjálfarar íslenska hestsins tækifæri til að uppskera eftir vinnu undangenginna missera. Í ár eru 50 ár frá því að síðast var haldið Landsmót að Hólum.

Háskólinn á Hólum hefur gegnt lykilhlutverki í þróun hestamennsku hér á landi. Þar er í boði öflugt nám í öllu því er lýtur að hestinum auk þess sem þar eru stundaðar rannsóknir og þróun ýmissa þátta sem nýtast unnendum hestsins. Víða úr veröldinni hafa komið nemendur til náms við skólann. Ekki er óalgengt að þriðjungur nemenda þar sé af erlendu bergi

brotinn, sem í lok náms fara oft til síns heima og auka þar hróður íslenska hestsins.

Sú uppbygging sem orðið hefur á Hólum samfara komandi Landsmóti mun nýtast til kennslu og námskeiðahalds við skólann auk þess að styðja við keppnis- og sýningarhald skagfirskra hrossaræktenda.

Hestakosturinn á mótinu verður ekki af verri endanum. Kynbótasýningar vorsins og úrtökur hestamannafélaga gefa það til kynna að von er á veislu fyrir alla unnendur íslenska hestsins.

Bændasamtök Íslands og Landssamband hestamannafélaga standa saman að félaginu Landsmót ehf. sem stendur að rekstri mótanna hverju sinni. Hvert mót hefur sinn sjarma og þau eru í raun gjörólík þó svo að inntak þeirra sé svipað. Í ár var lögð aukin áhersla á að bjóða

vitum við alveg hvernig er að eiga við íslenskt veðurfar.

Íslenski hesturinn hefur vanist því í gegnum tíðina að vera brúkaður við við ýmsar aðstæður og í öllum veðrum. Hann kippir sér því ekki upp við það þó svo að litillega blotni og blási þegar hann er tekinn til kostanna. Það sama má segja um gesti Landsmóts, áhugamenn um íslenska hestinn mæta til að fylgjast með sínum hestum og knöpum óháð veðurspá.

Hestamennskan hefur sterk tengsl við ferðaþjónustuna

Venjan er að margir erlendis gestir sækja Landsmótin hverju sinni. Íslandshestaheimurinn er gríðarstór og það er mikill áhugi á hestinum okkar á heimsvísu. Með einföldun mætti skipta áhugamönnum um íslenska hestinn í tvo hópa: Þeir sem hafa komið til Íslands og þeir sem eiga eftir að koma til Íslands. Margir hverjir eru búnir að koma oft til landsins og sumir eru árlegir gestir. Allt þetta fólk hefur mikinn áhuga á landinu og menningu okkar.

Hestamennskan eins og landbúnaðurinn allur hefur því mjög sterk tengsl við ferðaþjónustuna á Íslandi. Glæsilegur vöxtur í ferðaþjónustu hefur komið okkur öllum til góða. Við megum aldrei gleyma því að upplifun ferðamanna er samspil margra þátta. Þar skipar landbúnaðurinn veigamikinn sess. Ásýnd sveitanna skapar það menningarlandslag sem ferðamenn berja augum á ferðum sínum um landið. Íslenskur matur er ríkur þáttur í upplifun þeirra sem dvelja hér. Landbúnaðurinn og ferðaþjónustan styðja við hvort annað í hinum dreifðu byggðum og hjálpa til við að byggja upp samfélög með traustari innviðum. Þannig verða staðirnir áhugaverðari fyrir ferðamenn að sækja heim og öflugri fyrir þá sem þar búa.

Ísland er land þitt

Hrafnseyri í Arnarfirði. Þessi torfbær var reistur að áeggjan Hallgríms Sveinssonar, þáverandi staðarhaldara, og er eins konar eftirmynd prestsetursins þar sem Jón Sigurðsson forseti fæddist þann 17. júní 1811. Fæðingardagur hans var síðan valinn stofndagur íslenska lýðveldisins 1944. Jón var frumburður séra Sigurðar Jónssonar, aðstoðarprests á Hrafnseyri, og konu hans, Þórdísar Jónsdóttur. Hlaut hann nafn sitt frá afa sínum, séra Jóni Ásgeirssyni í Holti í Öndarfirði. Hinn afinn, séra Jón Sigurðsson, var prestur á Hrafnseyri.

Mynd / HKr.

Líf og starf

Herbergjum fjölgað um 27 á Hótel Sögu

— Fleiri breytingar og uppfærsla annarra herbergja á döfinni

Nú stendur yfir lokafrágangur á breytingum á þriðju hæð í norðurálmu Hótel Sögu við Hagatorg í Reykjavík. Þar er verið að búa til 27 ný gistiherbergi sem smíðuð eru inn í 1.000 fermetra fyrrverandi skrifstofurými.

Herbergin verða öll hin glæsilegustu og eftir breytingarnar eykst herbergjafjöldinn úr 209 í 236. Það er JÁVERK á Selfossi sem annast breytingar á hæðinni, en arkitekt er Ögmundur Skarphéðinsson hjá Hornsteinum arkitektum. Verkfræðiráðgjöf hefur verið í höndum VERKÍS.

Gert er ráð fyrir að herbergin verði tekin í notkun fyrri hluta júlímánaðar og liggur þegar fyrir fjöldi bókana. Framkvæmdatíminn við breytingarnar hefur verið mjög knappur, eða einungis um 6 mánuðir.

Elías Blöndal, framkvæmdastjóri Bændahallarinnar ehf., sem er eigandi hótélbyggingarinnar, segir að framkvæmdir hafi gengið afar vel. Lögð sé mikil áhersla á að skipta við innlenda hönnuði og verktaka og eru allar innréttingar smíðaðar hér á landi. Þá var haft í huga að velja einungis vönduð efni við breytingarnar. Áhersla hefur einnig verið lögð á sjálfbærni, heiðarleika í viðskiptum og samfélagslega ábyrgð.

Þá er upprunaleg hönnun Hótel Sögu höfð til hliðsjónar. Meira að segja var leitað í smiðju Halldórs Jónssonar arkitekts, sem teiknaði fyrri áfanga Bændahallarinnar. Hann hannaði nefnilega stólana í bygginguna á sínum tíma og er sú hönnun nú notuð aftur og voru stólarnir að sjálfsögðu smíðaðir á Íslandi. Verða tveir slíkir í hverju herbergi.

Þá verða á herbergjunum myndir Lothar Grund úr upprunalega bæklingnum sem gerður var um Sögu. Hann gerði einnig stjörnu-merkin sem eru í loftinu á Grillinu.

Skipt var um allt gler á hæðinni og var það unnið hjá Samverki glerverksmiðju á Hellu. Er glerið sérstaklega valið með orkusparnað og hljóðvist í huga. Fyrirhugað er að nota sams konar gler þegar gler í öðrum hlutum hótelsins verður endurnýjað.

Áhersla er lögð á heildarsvip hótelsins og gerð stefnumörkun um endurnýjun og

Svona munu herbergin líta út.

Teikning / Hornsteinar arkitektar

viðhald á öðrum herbergjum. Haft hefur verið í huga tenging við söguna og landbúnað. Unnið hefur verið að margvíslegum öðrum verkefnum á hótelinu að undanfögnu og fleira er á döfinni. Þar má t.d. nefna:

- Ný matstofa starfsmanna Bændahallarinnar á 2. hæð, sem tekin var í notkun í byrjun þessa árs.
- Endurnýjun gluggakerfis og annað viðhald utanhúss.
- Uppfærsla á öðrum hótélherbergjum.
- Hugmyndir um endurnýjun 1. hæðar.
- Hugmyndir um fleiri ný hótélherbergi.
- Endurnýjun innviða.

Elías Blöndal, framkvæmdastjóri Bændahallarinnar ehf.

Pau eru mörg handtökin við að breyta þúsund fermetra skrifstofurými í hótélherbergi af bestu gerð.

Myndir /HKr.

MÆLT AF MUNNI FRAM

156

Það mun taka lungann úr sumrinu að ljúka hér í þessum þáttum efni frá hagyrðingakvöldi **Karlakórs Eyjafjarðar** frá því í mars sl. Vonandi bagar það ekki lesendur enda þátttakendur þar landsþekktir hagyrðingar. Næstur á blað er **Björn Andrés Ingólfsson**, fv. skólastjóri á Grenivík. Stjórnandi hagyrðinganna, **Birgir „sagnaslóðar“ Sveinbjörnsson**, hefur lengi verið hallur undir Björn, enda víst skólabræður, og fær Björn ávallt sérlega meðhöndlun á þessum kvöldum. Fyrst spyr Birgir hvernig Birni finnist samsetningin á hópi hagyrðinganna:

Blandaðan hóp er hér búið að gera að brúka á kvæðapíngum aldeilis magnaðan, mætti þó vera minna af Húnvetningum.

Og **Björn** fær það sívinsæla verkefni, að yrkja um Húnvetninginn eina í hópnum, **Pétur lækni Pétursson**:

Af álitinu mínu ég ekkert skef; Auðveldust finnst honum gangan ef hún er menguð af hrossapöf og hóflegri brennivínsangan.

Birgir spyr þá **Björn**: „Hvað finnst þér athyglisverðast þegar þú lítur í spegil?“

Ég er ekki mikið að horfa á hann sem hér er sig allan að gretta af því ég veit minn innri mann umtalsvert skárri en þetta.

Margir hafa þá trú, einkanlega fólk frá Austurlöndum fjær, að börn getin undir skini norðurljósa verði snillingar. Hvað finnst **Birni** um þá hégilju?:

Norpandi úti í norðan trekki er napurt ef menn vilja standa sig. Glitrandi norðurljós gagna ekki, nei, gera það inni og vanda sig.

Þá spyr **Birgir**: „Hver vilt þú að verði næsti forseti Íslands og hvers vegna?“

Einhver sem reynt hefur erfiði og þuð einhver sem fólk kann að sætta, einhver sem telur sig ekki eins og Guð og umfram allt fæst til að hætta.

Hvort vildir þú heldur vera róni eða gleðikona **Björn**?:

Ég fæ að kjósa rónann vil ég vona og velta um strætín blindfullur og hress, því orðið get ég varla vændiskona mig vantar allar græjurnar til þess.

Jafnan fylgir hverri vegsemd vandi. Sem vændiskonu yrði mér ei rótt því alltaf hængi yfir mér sá fjandi að Árni og Pétur kæmu tveir um nótt.

Úr „gullkistu“ sinni gróf svo **Björn** þessar árgömlu stökur, hverjar hann orti um nýju tollasamningana í sept 2015:

Við erum aldeilis ekki að tapa á því að tengjast við heimsins soll nú megum við flytja inn asna og apa án þess að borga nokkurn toll.

Nú munu ýmsir af græðgi gapa og grípa tilboðin höndum tveim En þarf að flytja inn asna og apa? Er ekki komið nóg af þeim?

Björn kys einhverra hluta vegna að leita út fyrir hagyrðingahópinn þegar Birgir spyr:

„Mér er falið af innanríkisráðherrum, **Eygló** og **Sigrúnu**, að útnefna einn hagyrðing úr þessum hópi, til að dæma í næstu feðurðarsamkeppni þar sem kjörin verður feðurðardrottning Íslands. Hvern ykkar telur þú **Björn** hæfastan til þess?“

Mistakast okkur mun með sanni matið á hinu fagra kyni, í þetta treysti ég engum manni öðrum en Stefáni Vilhjálmssyni.

Umsjón:
Árni Geirhjórtur Jónsson
kotabyggð1@gmail.com

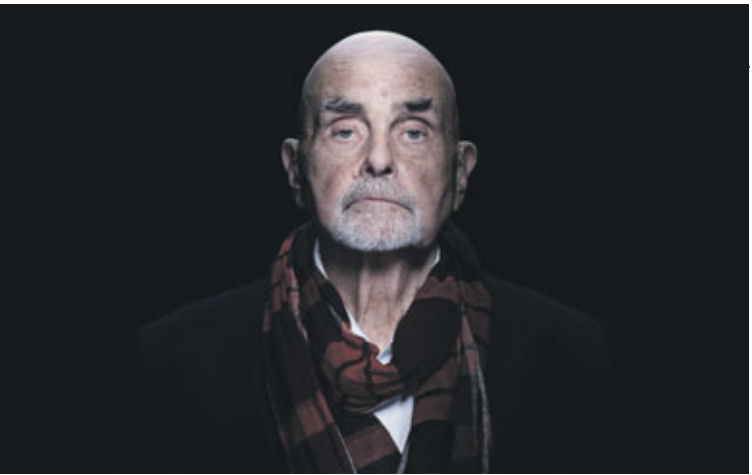
Fréttir

Glænýir Grímseyingar í faðmi feðra sinna. Frá vinstri: Kristófer Sindri Pétursson og Bjarni Gylfason.

Grímseyingum fjölgaði um 3%

Tveir nýir Grímseyingar litu dagsins ljós þann 19. maí síðastliðinn. Jókst því fjöldi eyjaskeggja um 3%. Þau Júlía Ósk Ólafsdóttir og Kristófer Sindri Pétursson eignuðust sitt fyrsta barn sem var 15 marka drengur og síðar sama dag eignuðust þau Rannveig Vilhjálmsdóttir og Bjarni Gylfason 14 marka stúlku, sem er þeirra fimmta barn. Grímseyingar voru 66, en eru í dag 68. Það er þriggja prósentu fjölgun íbúa á einum sólarhring segir í frétt á vef Akureyrarbæjar. /MPB

Hans-Joachim Roedelius er meðal gest á Extreme Chill 2016. Gríðarlegur fengur er í komu Roedelius til landsins enda er hann frumkvöðull á sviði raftónlistar og einn helsti raftónlistarmaður samtímans.

Extreme Chill 2016: Leyndardómsfullt ferðalag um rafrænt landslag

Tónleikar verða haldnir í félagsheimilinu Leikskálum laugardaginn 2. júlí og sunnudaginn 3. júlí í Víkurkirkju. Listamennirnir sem koma fram eru Hans-Joachim Roedelius (Cluster, Harmonia), Hilmar Örn Hilmarsson, Stereo Hypnosis, Jón Ólafsson, Futuregrapher, Reptilicus og Þóranna Björnsdóttir. Takmarkaðir miðar eru í boði en miðaverði er mjög stillt í hóf og kostar passi á alla viðburðina einungis 5900 krónur. Þeir sem áhuga hafa á Extreme Chill 2016 hátíðinni eða Frík í Mýrdal, eins og heyrst hefur að hún sé kölluð, eru hvattir til að tryggja sér miða tímanlega því síðustu ár hefur verið uppselt á hátíðina og færri komist að en vildu. Dagskráin er sem hér segir:

- Laugardagurinn 2. júlí - Leikskálar Húsið opnað
- Klukkan 20.00.
- Sunnudagurinn 3. júlí - Víkurkirkja
- Hljóðmessa hefst klukkan 13.00. /VH

Belgagri

Twenty-One flugnaeitur

Einstök formúla flugnaeiturs fyrir bændur í kvikfjárrækt.

- Asamepífos er hraðvirkasta efnið á markaðnum
- Eina fáanlega flugnaeitrið sem má bæði úða og pensla
- Virkni í allt að 12 vikur
- Laðar skordýr að með ferómóni og löðunarefni
- Eina fáanlega efnið sem drepur við inntöku og snertingu

Sölustaðir:
Bústólpi, Akureyri
Fóðurblandan, Selfossi og Hvollsvelli
Kaupfélag Borgfirðinga, Borgarnesi
Kaupfélag Vestur-Húnavatnings, Hvammstanga
Verslunin Eyri, Sauðárkróki
Vélaval, Varmahlíð

Streymi heildverslun ehf. | Goðanesi 4 | Akureyri
Sími: 588 2544 | streymi@streymi.is | streymi.is

STREYMI
heildverslun

Árnes I í Trékyllisvík: Fjárbúskapur og æðardúnn

Jóhanna Ósk Kristjánsdóttir, bóndi og húsfreyja í Árnesi I, segir náttúrufegurð í Árneshreppi einstaka en að því miður sé einangrun hreppsins mikil á veturna og að hana verði að rjúfa til að ungt fólk vilji flytja sveitina. „Ég flutti hingað vorið 1990 og unni hag mínum vel,“ segir Jóhanna. „Ég var ekki hér síðastliðinn vetur en bjó með yngstu dóttur okkar Ingólfs Benediktssonar bónda í Reykjavík vegna þess að hún var að klára tíunda bekk í Fellaskóla. Ég geri svo fastlega ráð fyrir að vera með búsettu hér allt árið í framtíðinni.“

Dúntekjan veruleg búbót

Ingólfur og Jóhanna eru með rúmlega tvö hundruð kindur á fóðrum auk þess sem þau nýtja dún í Árnesey ásamt ábúendunum í Árnesi II. Jóhanna segir að dúntekjan sé veruleg uppbót fyrir búið og haldi því í raun uppi. „Tekjur af æðardúnninum eru breytilegar milli ára og fara eftir verðinu sem við fáum fyrir hann og hversu mikið eyjan gefur. Magnið getur verið allt frá þrjátíu og upp í sjötíu kíló af hreinsuðum dún þegar mest er enda varpið stórt. Vinnan við varpið og dúnninn er talsverð. Við förum í eyjuna á vorin og hugum að hreiðrunum og dyttum að fuglahræðunum. Eftir að fuglinn kemur er farið um eyjuna og dúni safnað í poka og hann fluttur í land á báti. Þegar komið er í land er dúnninn settur á grindur til að þurrka hann og hrista úr honum mesta ruslið. Inni til að byrja með en úti þegar veður leyfir. Því næst er dúnninn sendur í hreinsun hjá Íslenskum æðardúni.“

Vonandi um tímabundna fækkun að ræða

Jóhanna segir að þrátt fyrir að það sé slæmt fyrir sveitina að ellefu manns séu að flytja burt vonist hún til að um tímabundna fækkun sé að ræða og að það flytji nýtt fólk í hreppinn og helst fólk með börn. „Mín persónulega skoðun á

Jóhanna Ósk Kristjánsdóttir, bóndi og húsfreyja í Árnesi I í Árneshreppi. Mynd / VH

fækkuninni er sú mikla einangrun sem fólkið í hreppnum býr við og þeim raunveruleika að fólk er bundið hér nánast allan veturinn. Það er flug á Gjögur tvisvar í viku á veturna en einu sinni í viku á sumrin en því miður er það ferðamáti sem ég get ekki notfært mér nema í ýrustu neyð vegna flughræðslu. Ég er því í raun föst hér eftir að vegurinn lokast um áramótin og þar til hann er opnaður aftur um 20. mars. Í mínum huga er númer eitt, tvö og þrjú að rjúfa vetrareinangrun hreppsins til að hingað vilji flytja ungt fólk,“ segir Jóhanna í Árnesi I. /VH

Innleiðing ESB-tilskipana umloftmengun – Drög að reglugerð í kynningu: Viðmiðunarmörk loftmengunar skýrð

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið hefur sett í kynningu drög að nýrri reglugerð sem fjallar meðal annars um viðmiðunarmörk nokkurra loftmengunarefna og upplýsingar til almennings. Megintilgangur reglugerðarinnar er að innleiða ákvæði tveggja tilskipana Evrópusambandsins um gæði andrúmslofts og hreinna loft í Evrópu. Breytingarnar fela meðal annars í sér að ríkari kröfur eru gerðar um miðlun upplýsinga til almennings auk breytinga á viðmiðunarmörkum nokkurra mengunarefna, það er að segja svifryks, brennisteinsdíoxíðs, köfnunarefnisdíoxíðs, og kolsýrings. Mörk fyrir köfnunarefnisoxíð, bensen, blý og óson breytast ekki.

Meðal breytinga má nefna að fjölda skipta sem heimilt er að fara yfir sólarhringsmörkum fyrir svifryk (PM10) er breytt og sett eru ný mörk fyrir fínt svifryk (PM2,5) sem ekki hafa áður verið í gildi. Þá er gert ráð fyrir að fella niður gróðurverndarmörk brennisteinstvíoxíðs (SO2) fyrir sólarhring en áfram nota ársmörk og vetrarmörk til að ná markmiðum um gróðurvernd til samræmis við það sem gerist annars staðar í Evrópu. Reglugerðinni er ætlað að koma í stað reglugerðar nr. 251/2002 um brennisteinsdíoxíð, köfnunarefnisdíoxíð og köfnunarefnisoxíð, bensen, kolsýring, svifryk og blý í andrúmsloftinu og upplýsingar til almennings, sem og reglugerðar nr.

745/2003 um styrk ósons við yfirborð jarðar. Umsögnum um reglugerðina skal skilað fyrir 13. júní næst komandi á netfangið postur@uar.is eða í bréfpósti, á umhverfis- og auðlindaráðuneytið, Skuggasundi 1, 101 Reykjavík. /VH

Uppboðsverð loðskinna mjakast upp

Skinnauppböð, Köbenhavn Fur, hófst í Kaupmannahöfn 20. júní og stendur fram á miðvikudag í næstu viku. Minkaskinn til sölu á uppböðinu er 7,1 milljón og kaupendur 600. Framleiðsla á minkaskinnnum á Íslandi er um 190 þúsund árið 2016. Einar Einarsson loðýrabóndi segir að fyrsta daginn hafi meðal annars verið seld skinn af sel og ref og fleiri tegundum sem ekki eru framleiddar á Íslandi. „Á öðrum degi var byrjað að selja minkaskinn og mér sýnist að þau séu öll að seljast. Enn sem komið er lítið hægt að segja um verðbreytingar frá uppböðinu í janúar en mér sýnist verð vera að mjakast upp.“

Bjartsýnn á útkomuna

Sala á aðallitum eins og silverblue og eru framleiddir á Íslandi hófst 22. júní og eru að hækka lítillega í verði. Einar segir að ekki sé enn hægt að segja hvort skinn frá Íslandi séu að

seljast á svipuðu verði og skinn frá öðrum löndum. „Við sjáum það ekki fyrr en lengra er liðið á uppböðið. Íslensk skinn komu mjög vel út á uppböðinu í apríl síðastliðnum gagnvart öðrum þjóðum og ég er bjartsýnn á að það haldist.“

Minna framboð en undanfarin ár

Einar segir að framboð á minkaskinnnum hafi dregist mikið saman. „Á síðasta ári voru 72 milljón skinn í boði en framboðið var mest 82 milljón skinn árið 2014. Í ár er talið að þau verði undir 60 milljón. Ég er ekki með tölu yfir fjölda skinna frá Íslandi og fæ hana ekki fyrr en uppböðinu er lokið en framleiðsla er um 190 þúsund minkaskinn á þessu ári.“

Miklar verðsveiflur

Árin 2010 til 2013 var verð á minkaskinnnum gott og náði hámarki 2013. Einar segir að í kjölfar þess

hafi framleiðslan aukist mikið og verð lækkað 2014 og áfram 2015 og ná lágmarki í september það ár. Verð voru áfram lág fram á fyrsta fjórðung 2016 en hækkuðu aðeins á uppböðinu í apríl síðastliðinn. „Á uppböðinu núna eru 7,1 milljón minkaskinn til sölu og mér sýnist að þau muni öll seljast.“

Enn undir framleiðslukostnaði

Einar segir að þrátt fyrir þungan róður hjá íslenskum minkabændum síðustu ár sé ágætt hljóð í mönnum miðað við að söluverð á skinnnum sé undir framleiðslukostnaði og hefur verið það frá því í upphafi árs 2015. „Í dag kostar sjö þúsund krónur að framleiða hvert minkaskinn en söluverð á þeim í janúar og febrúar síðastliðinn var milli fjögur og fimm þúsund krónur. Ég vona því innilega að söluverðið eigi eftir að mjakast upp á við á yfirstandandi uppböði,“ segir Einar Einarsson, bóndi á Skörðugili. /VH

CASTGROUP
MINILOADERS

PIXY Nordic liðléttingar

Hugmyndin á bak við Pixy var að skapa fjölnotavél þar sem ein vél getur leyst mörg verkefni af hendi. Með nærri óendanlega mörgum möguleikum á aukahlutum getur Pixy verið moksturstæki, slátturvél, lyftari, skotbóma, sópur, bor, steypu hrærivél, snjóblásari, heyvinnslutæki og svo margt fleira á augabragði.

Pixy eru gríðarlega vel smíðaðar og traustar vélar, þær eru hannaðar með mjög lágum þyngdarpunkti þannig að vélarnar verða mjög stöðugar og ekki auðvelt að velta þeim eins og hefur verið raunin með marga liðléttinga. Líka eru vélarnar að miklum meirihluta smíðaðar úr stáli en ekki plasti sem við teljum mikinn kost.

Öryggi er eitt af aðal áhersluatriðum hjá Pixy, þar sem ekki allir liðléttingar eru eins er gott að skoða hvað tækið getur í raun gert. Við viljum meina að þegar borið er saman verð, gæði og afl séu fáar vélar sem komast í nánd við Pixy.

Pixy eru öflugar vélar sem geta unnið jafnt inni sem úti, þær þurfa ekki stórt svæði til að athafna sig á og eru með gríðarlega lítin snúningsradíus. Allar vélarnar eru fjórhjóladrifnar með hydrostatic skiptingu og stórar vökvadælur þannig að það er leikur einn að nota hvers kyns auka hluti með þeim.

Íslyft leggur líka þunga áherslu á þjónustu við öll tæki sem við erum söluaðilar fyrir. Það er ekki að ástæðulausu að fyrirtækið hefur verið markaðsleiðandi hér á landi í lyfturum síðastliðin 19 ár, það stafar bæði af góðum tækjum og þjónustunni. Sjávarútvegurinn er t.d. í miklum meirihluta með Linde lyftara frá Íslyft og þar verða menn að geta treyst á góða þjónustu og að flest allir varahlutir séu til á lager og einnig að menn séu vel að sér í því sem þarf að gera. Við munum veita sömu þjónustu við landbúnaðinn og við gerum alls staðar annars staðar, þannig að fólk á að geta treyst okkur fullkomnlega.

Vélar : Isuzu vatnskældar

Vökvafæði frá 34l/min - 92l/min

Lyftigeta : 700 - 1700 kg*

Hraði frá 12 - 20 km

Staðalbúnaður í Pixy Nordic útfærslu er eftirfarandi :

- Afrétting á bómu
- Forhitari á vél
- Þynnri glussi
- Spólvörn + læsing
- Hiti í sæti
- Þyngingar að aftan
- Krókur að aftan
- LED Vinnuljós
- Skófla
- Gafflar

Verð frá 2.350 kr + vsk

*Tipping load

Íslyft ehf
STEINBOCK ÞJÓNUSTAN EHF
Vesturvör 32 - 200 Kópavogur
Sími 564 1600 - islyft@islyft.is

Fréttir

Íbúar í Landbroti og Meðallandi óttast afleiðingar vatnspurrðar fyrir lífríkið og byggð á svæðinu:
„Það verður farið í aðgerðir fljótlega ef ekkert gerist“
— segir Hörður Davíðsson, framkvæmdastjóri Hótels Laka, sem á allt sitt undir því að grunnvatnsstaðan lagist

Mjög alvarlegt vatnsleysi er orðið á vatnasvæði Grenlækja í Landbroti sem og í og Meðallandi í Skaftárhreppi í Vestur-Skaftafellssýslu. Opinberar stofnanir virðast algjörlega á öndverðum meiði við heimamenn varðandi nauðsynlegar aðgerðir.

Grenlækur er á náttúruminjaskrá og því á ábyrgð ríkisstofnana að vernda hann. Samt horfa heimamenn upp á að lækurinn og vatnasvæðið þar í kring, ásamt göngu- og hrygningarsvæði urriða og bleikju, er að eyðileggjast. Ráðstafanir Orkustofnunar við að loka fyrir vatnsflæði niður á þetta vatnasvæði gerir illt verra að mati heimamanna.

Hörður Davíðsson, framkvæmdastjóri Hótels Laka, segir að grunnvatnsstaða á svæðinu hafi lækkað um allt að sex metra. Grenlækur, Tungulækur, Sýrlækur og Jónskvísl eru meðal þeirra áa og lækja í Landbroti sem vatn er að mestu hætt að renna um.

„Þetta er tifandi tímasprengja fyrir svæðið í heild. Það eru allir lindarlækir horfnir niður að Landbrotsvegi. Grunnvatnsstaða í borholum er líka orðin það lág að það er farið að skapa hættu fyrir búskap og annan rekstur á svæðinu. Þetta er því komið á mun alvarlegra stig en það stórtjón sem þegar er orðið í Grenlæk,“ segir Hörður. Þess má geta að Grenlækur er á náttúruminjaskrá og ber því að vernda hann

Hvort sem menn trúá því eða ekki þá er örnefni þessa staðar, sem Hörður Davíðsson, framkvæmdastjóri Hótels Laka, stendur hér við, Stórfóss. Hann er rétt fyrir ofan Landbrotsveg ofan við Seglbúðir í Landbroti. Vatn úr fossinum sem þarna var hefur m.a. fætt virkjun og göngu- og hrygningarsvæði urriða og bleikju. Til að vatn fari að renna þarna þyrfti grunnvatnsstaðan að hækka um 5 metra. Það mun hins vegar ekki gerast að mati heimamanna ef stefna stofnana ríkisins fær áfram að ráða ferðinni.

Mynd / Böðvar Pétursson

sem slíkan. Auk þess er hann talinn mjög mikilvægur fyrir sjóbirting, (sjógenginn urriða) og bleikju.

– En er hægt að bæta úr þessari stöðu?

„Já, það er hægt að laga þetta og

það hefur verið nokkur sátt um leiðir til þess í fjölmörg ár. Rennslið inn á svæðið breyttist hins vegar mikið í stóra Skaftárhlaupinu síðastliðið haust. Þá virðast sumir hafa skipt um skoðun og ekki má lengur færa

rennslið til fyrra horfs, heldur er allt háð leyfum frá Orkustofnun sem er komið með alræðisvald í málinu.

Ég sótti um leyfi til Orkustofnunar. Mín umsókn hljóðaði upp á að hafa nokkuð kröftugt rennsli niður í Eldhraun við svokallaðan Stóra-Brest. Svo er Litli-Brestur, sem rennur undir brú eða ræsi á veginum, um 3–4 km fyrir austan Stóra-Brest. Síðan er Skálastapi, þar sem vatn hefur runnið niður á Eldhraun í gegnum aldirnar. Þá er það Skálaráll við bæinn Skál sem virkað hefur á grunnvatnið við Tungulæk og Grenlæk.

Vatn úr Skaftá hefur margþætt áhrif á vatnasvæðinu sem eru í raun tvö. Það er svæðið í kringum Botna og vesturhluta Meðallands og Eldvatns. Síðan er það austursvæðið sem nær yfir allt Landbrotið."

Fékk neitun hjá Orkustofnun

„Ég fékk neitun þar sem Orkustofnun taldi að slíkt þyrfti að fara í umhverfismat. Ég kærði þann úrskurð til Skipulagsstofnunar ríkisins. Ég tel að heimild til að láta vatn áfram renna um farveg sem það hefur runnið frá því um Skaftárelda þurfi ekki að fara í umhverfismat. Þetta vatn hefur fætt alla læk í svæðinu en Orkustofnun leyfir sér að segja að það hafi engin áhrif á rennsli Grenlækjar og þar með á grunnvatnsstöðuna. Við vitum samt nákvæmlega að vatn sem rennur til suðurs úr Skaftá niður í Eldhraun skilar sér í hærri grunnvatnsstöðu og skilar sér síðan sem lindarlækir undan Eldhrauninu.“

Staðan er grafalvarleg. Grunnvatnið hefur fallið það mikið að það þarf mikið til að fylla þá vatnsgeyma sem eru í Landbrotsbrauninu og Eldhrauninu. Þeir þurfa að fyllast áður en vatn getur byrjað að renna að nýju í lindarlækina.“

Fer í aðgerðir fljótlega

„Það er ljóst að við bíðum ekki mjög lengi eftir niðurstöðu hjá Skipulagsstofnun. Það verður farið í aðgerðir fljótlega ef ekkert gerist. Allavega fer ég í það og þá verða menn bara að reyna að stöðva mig. Okkur ber að verja okkar fyrirtæki og hlunnindi jarðanna. Við látum ekki einhverja misvitra fræðimenn í Reykjavík stýra því algjörlega hvort við lifum eða deyjum,“ segir Hörður Davíðsson.

Það sem gerir málið enn erfiðara er að bændur þurfa nú að berjast

við ríkisstofnanir sem reyna að koma í veg fyrir að vatni verði á ný veitt úr Skaftá um vatnsrásir niður í Eldhraun. Eftir sitja bændur og rekstraraðilar í ferðapjónustu með vatnsleysi fyrir bæði fólk og fénað auk þess sem tvær virkjanir bænda á svæðinu eru meira og minna vatnslausar. Þá er mikilvægt göngu- og hrygningarsvæði urriða og bleikju í Grenlæk að eyðileggjast vegna vatnsleysis.

Því til viðbótar þá fá rafstöðvar bænda á svæðinu ekki vatn lengur sem skapar eigendum verulegu tjóni. Ný rafstöð í Botnum sem fær vatn um Stóra-Brest hefur t.d. aðeins verið keyrð nokkra klukkutíma á sólarhring að undanförmu.

Segir OS fremja skemmdarverk

Bændur hafa viljað láta opna fyrir rennsli úr Skaftá niður í Eldhraun, en bæði Landgræðslan og Orkustofnun hafa verið föst fyrir. Að sögn Harðar lét Orkustofnun gröfu loka fyrir rennsli um einn af þrem rörhólkum sem veitir vatni úr Skaftá við Stóra-Brest í Árlandi. Annar hólkur var þegar lokaður. Nú rennur aðeins í gegnum eitt rör og segist hann líta á það sem hreint skemmdarverk því um leið og rörið fyllist af grjóti verði það ónothæft.

Þá er einnig búið að loka fyrir vatn sem um aldir hefur runnið niður svokallaðan Skálaál og hefur fætt eystri hluta Grenlækjarsvæðisins og stutt við grunnvatnið á svæðinu.

„Nú vantar sex metra upp á að grunnvatnsstaðan sé eðlileg við Botna. Grunnvatnið var hætt að lækka og örlítið farið að hækka á meðan vatn rann um rörin tvö og í nokkra daga um þriðja rörið. Grunnvatnshækkunin við það rennsli nam þó ekki nema 5 millimetrum á dag.“

Hörður segir að búið sé að tala við umhverfisráðherra og atvinnu-málaráðuneytið sem sé nú með málið á sínu borði. Hann segir mjög aðkallandi að hefja aðgerðir sem allra fyrst á svæðinu. Það taki langan tíma að hækka grunnvatnsstöðuna.

Vel hægt að leysa úr sandfoksvanda

Segir Hörður að áhyggjur af fram-burði sands og leirs sem borist geti niður í hraunið með vatninu úr Skaftá megi auðveldlega leysa ef áhugi sé fyrir því. Það megi t.d. gera með sett-jörnum og með því að sá í sand sem þangað berist til að hefta sandfok. Skaftárlaup eru hins vegar óviðráð-anleg og skilja alltaf eftir sig sand-fláka þegar rennslisfarvegurinn fer í eðlilegt horf.

Í umsókn sinni til Orkustofnunar tekur Hörður reyndar fram að ein ástæða beiðni um að veita vatni niður á Eldhraun sé til að hefta sandfok.

„Það er engin þörf á að láta vatnið úr Skaftá flæmast um alla þessa sandfláka. Þá má búa til setlón á ákveðnum stöðum og hleypa tærara vatni úr þeim út í hraunið og græða upp sandinn. Það er hins vegar ekki gert. Í staðinn vilja baráttumenn innan ákveðinna stofnana loka fyrir allt rennsli út á hraunið,“ segir Hörður.

Veidifélagið í mál

Veidifélag Grenlækjar er með dóms-mál í gangi sem miðar að því að tryggja vatn í Grenlæk til frambúðar. Þar er líka barist fyrir því að skaða-bótaréttur veidifélagsins verði virtur. Það mál verður þó ekki dómtekið fyrr en í haust og leysir ekki bráða-vandann sem steðjar nú að svæðinu.

/HKr.

– Sjá meira um málið á síðu 12

Tíminn tikkar og málið í skoðun

Guðni A. Jóhannesson orku-málastjóri segir að verið sé að skoða umræddan vanda í Landbroti og Meðallandi víða í stjórnkerfinu. Engar ákvarðanir hafi þó verið teknar um hugs-anlegar aðgerðir. Hann segir rangt að Orkustofnun fari með eitthvert alræðisvald í málinu.

„Orkustofnun er leyfisveitandi ef menn vilja fara í framkvæmdir á einhverjum vatnsvegum. Við erum í raun og veru ekki gerandi í málinu, heldur eftirlitsaðilar. Ef menn vilja gera einhverjar breytingar á vatnsvegum, þá eiga menn að tilkynna það til Orkustofnunar sem tekur þá afstöðu til þess hvort þær þurfi að fara í einhverskonar leyfis-ferli. Það er þó ekki þannig að við sitjum hjá þegjandi ef eitthvað er framkvæmt án þess sótt sé um tilskilin leyfi og að ábyrgir aðilar standi fyrir því.“

Hann segir að vatn hafi streymt um langan tíma í eitt af þrem rörum sem veitir vatni í Brest. Því hafi heimamenn talið að þar hafi myndast hefð í skilningi laga. Hin tvö rörin hafi verið sett sem tilraunaverkefni á forræði Skaftárhrepps til fjögurra ára og því verkefni sé lokið.

Guðni staðfesti að Orkustofnun hafi sent Skaftárhreppi bréf þar sem tilgreindur var frestur til að loka rörunum tveim fyrir 1. júní. Við þeirri kröfu hafi ekki verið brugðist og því hafi Orkustofnun látið moka fyrir rörin.

„Það sem Orkustofnun reynir að gera þegar svona verkefni eru án leyfis er að hvetja framkvæmdaraðila til að koma með umsókn svo hægt sé að fjalla um hana í stjórnkerfinu. Síðan að setja einhver tímamörk þar sem reynt er að gæta meðalhófs.“

– Nú tala íbúar á svæðinu um þetta sem bráðavanda og enginn tími sé til að bíða eftir tímafreku umsóknarferli. Hvað er þá hægt að gera?

Málið snýst um tvö vatnasvæði

„Vandinn er tvíþættur og um tvær veitur að ræða. Fyrst er um að ræða vatn við svokallaðan Brest þar sem rörin þrjú eru og þjóna að mestu í Eldvatnsbotnunum. Síðan eru lækir niður af þar sem heitir Skál nokkru austar og er annað grunnvatnssvæði. Þar hafa menn rofið skarð í garða og ýtt þeim til svo koma mætti vatninu út á hraunið. Segja má að þær framkvæmdir hafi verið einstaklings-framtak og ekki í krafti eininna leyfa eða stjórnsýslu. Ekki heldur hluti af neinu skipulögðu ferli.“

– Nú veitir eystra svæðið m.a. vatni í Grenlæk sem er á náttúruminjaskrá. Ber opinberum stofnunum ekki skylda til að vernda þær náttúruminjar?

Guðni sagðist ekki draga í efa að Grenlækur væri á náttúruminjaskrá. Þarna væri þó líka spurning um hvað væri náttúrulegt og hvað ekki og hvað inngríp gæti haft í för með sér.

Segir skorta tillögur og ábyrgðaraðila fyrir verkinu

„Auðvitað eru menn þó kannski sammála um það að reyna að bjarga hrygningunni í Grenlæk, en þá þurfa menn að koma með tillögur um hvornig eigi að standa að því. Um það þarf síðan að fjalla og fyrir því þarf að standa einhver ábyrgur framkvæmdaraðili. Hann vantar í dag,“ segir Guðni.

– Á meðan tikkar tíminn á þurran Grenlæk, hvað er þá til ráða?

„Það eru ýmis mál óleyst og ekkert liggur fyrir hvornig þetta yrði framkvæmt við Skál og engar tillögur um hvornig yrði farið að því.“

– Hafa ekki komið tillögur frá heimamönnum?

„Jú, þær tillögur eru bara það víðamiklar að þær hefðu að okkar mati þurft að fara í mat á

umhverfisáhrifum. Það yrði allt of langur tími til að þjóna þessu.

Í sjálfu sér er þetta spurning um að fá einhvern til að finna hæfilega lausn á þessu.“

– Er verið að vinna að því í kerfinu?

„Já, það má segja að menn í stjórnkerfinu séu að reyna að skoða málið. Við erum í sjálfu sér ekki frumkvöðlar í því en fjöllum um tillögur ef þær koma fram.

Þetta er ekki bara spurning um veiðina í þessum ám, heldur hefur Landgræðslan líka áhyggjur af sandfoki þar sem aur breiðist yfir hraun sem líka er talið mjög verð-mætt. Það er því ekki til nein einföld lausn á þessu og þetta verður ekki gert nema að förna einhverju öðru.“

Hátt flækjustig í fjölda stofnana

Guðni segir að auk Landgræðslu, Vegagerðar og Orkustofnunar, þá komi Fiskistofa að þessu máli líka sem og umhverfisráðuneyti, atvinnu- og nýsköpunarráðuneyti, innanríkisráðuneytið og hugsan-lega fleiri ráðuneyti. Flækjustigið er því greinilega mikið.

Guðni segist ekkert geta sagt um hvort hægt verði að grípa til skjótra aðgerða á svæðinu, en áhugi sé til að vinna tiltölulega hratt að lausn málsins.

Gæti kallað á lagasetningu

„Það er mjög skiljanlegt að mikil óþolinmæði sé á svæðinu og ekkert gaman að horfa á svona vatnsvegi þarna upp og sjá fiskinn drepast. Menn gera sér kannski ekki grein fyrir hvaða ákvæði gilda í stjórnsýslunni varðandi svona vatnsvegi. Regluverkið getur þó líka verið til að hjálpa til,“ sagði Guðni. Hann sagði að reynt yrði að haga framkvæmdum innan gildandi laga og reglugerða. Hann útilokaði þó ekki að setja þyrfti sérstök lög til að grípa þarna inn í. /HKr.

Rúlluplast

- Við bjóðum upp á hágæða rúlluplast frá Trioplast; Triowrap, Trioplus og TrioBaleCompressor. **10%** afsláttur veittur ef tekin eru heil bretti.
- Í ár bjóðum við einnig til sölu **bleikt rúlluplast** til styrktar baráttunni gegn brjóstakrabbameini. Í samstarfi við Trioplast renna 3€ eða 425 kr. af hverri seldri rúllu til styrktar Krabbameinsfélagsins.

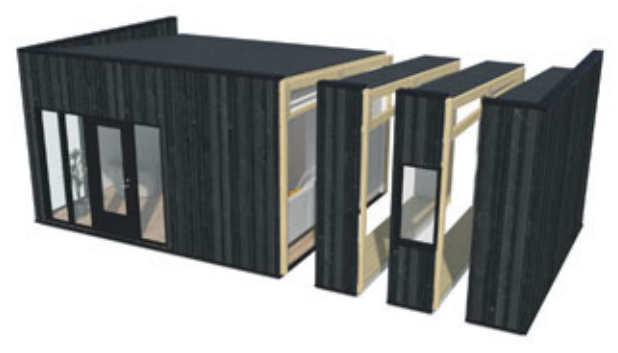
s: 460-3350 - bustolpi@bustolpi.is - bustolpi.is

JÖKLAR

Upplifun á Íslandi

- Forsniðin einingahús
- Fljótleg í uppsetningu
- Íslensk hönnun fyrir íslenskar aðstæður

HÚS HÖNNUÐ FYRIR ÍSLENSKA FERÐAÞJÓNUSTU

Hægt er að lengja húsið að vild með því að bæta við einingum í miðju þess.

LANDSHÚS

Landshús - Sími 553 1550 - landshus@landshus.is - www.landshus.is

Fréttir

**Guðni Ágústsson — rithöfundur
og fyrrverandi landbúnaðarráðherra:**

Heim að Hólum

Landsmót hestamanna hefst í næstu viku þá halda þúsund-ir manna heim að Hólum í Hjaltadal til að gleðjast saman og fagna árangri í ræktun og framförum íslenska hestsins. Landsmótin eru einstakur viðburður og í rauninni eina útihátíðin hér sem höfðar til útlendinga.

Hesturinn og hestamenn hafa í gegnum tíðina byggt brú milli þjóða, því hesturinn okkar er elskaður og dádur um víða veröld. Það er einstakt bæði á landsmótum hér heima og á heimsleikum íslenska hestsins úti að sjá og hitta allt það fólk sem á hesta héðan og telur sig tvítengt, gengur í lopapeysunni, á hundinn okkar og hrossin bera íslensk nöfn.

Um leið og við bjóðum þessa einstöku gesti velkomna sem bestu vini þjóðarinnar þá fögn-um við allri þeirri velgengni sem hestamennskan býr við hér heima, eindrægni og samstöðu um þessar mundir.

Framtíðin er björt þegar unga fólkíð sækir inn í hestamennskuna og nám og þjálfun hefur sett það í fremstu röð strax, þetta sjáum við glögg. Metnaður og góður aðbúnaður eins og til dæmis reiðhallirn- ar hafa breytt miklu í kennslunni svo og skólarnir og fagfólkið allt sem hefur numið fræðin í skólun-um og á námskeiðum.

Horfir á hestinn ofan úr Gvendarskál

Fyrsti kyndilberi útrásar hestsins var Gunnar Bjarnason hrossa-ræktarráðunautur og SÍS spilaði þar stórt hlutverk. Með mælsku, vinskap og hlýju sigraði Gunnar hjörtu hestamanna, í Þýskalandi ekki síst.

Saga Gunnars er saga brau-tryðjandans, hann mætti oft andstöðu hér heima, tortryggni og efasemdum en hann bognaði aldrei heldur blés í þá lúðra sem hrifu fólkið með. Hólar í Hjaltadal voru Gunnari kærir þótt skólastjórn hans stæði stutt þar, en segja má að hjarta hans slái þar enn.

Það var gæfuspor í tíð Halldórs Blöndal landbúnaðarráðherra að staðsetja hestanámið á Hólum. Það hefur bæði orðið hestamönnum, hestinum og Hólum til gæfu. Menntunin hefur skilað sér í glæsilegu hestafólki á hverju vori úr alþjóðlegum háskóla.

Um margt var Gunnar Bjarnason líkur Jóni Arasyni

biskupi frænda sínum, kjarkurinn brást hvorugum. Ekki kæmi það mér á óvart að Gunnar fylgist með Landsmótinu í gleði sinni, glæstum gæðingum og flottu reið-fólki ofan úr Gvendarskál sem var honum bæði opinberunarstaður og altari. En hann orðaði það svona:

„Við altarið hans Guðmundar góða er sem Himininn opnist, þegar menn lúta þar frelsaranum og almáttugum Guði í bæn.“

Til hamingju, hestamenn, með Landsmótið. Til hamingju, Skagfirðingar, það hefur aldrei neitt vafist fyrir ykkur þegar hesturinn er annars vegar. Munið aðeins eitt, hestamenn leggið áherslu á ræktun hins geðgóða og þrúða reiðhests sem hentar hinum venjulega manni.

Hesturinn okkar á að vera almenningseign, hestur með ljúfa lund, léttan taum og lipran fót sem allir geta riðið, ungir og aldnir, barnið og öldungurinn. „Lát hann stökkva svo draumar þíns hjarta rætist.“

Ull er gull en peysunni er stolið

Aldrei hefur meira verið að gera í að kemma og spinna ull og þrjóna lopapeysur en núna. Vetrarkápu sauðkindarinnar er með hönnun og listrænu bragði breytt í flik sem menn skarta í dag um víða veröld, peysan er allra. Hún klæðir unga og aldna, peysan er tákn Íslands eins og skyrið og eldfjöllin. Hún er ódýr og falleg, jafn fögur og virðuleg í konungshöllunum og á knattspyrnuvellinum. Eða umvafin stjörnunni eða stjórnmálamanninum á stórrí stundu, en fyrst og fremst er hún spari-föt alþýðumannsins. Hitt er svo óþolandi að þetta handverk, ekki síst íslenskra kvenna, fær ekki að njóta þess sem henni ber að vera upprunamerkt. Það á sér stað fals og vörusvik ullin er blönduð og framleidd þess vegna í Kína en seld hér heima sem hágæða vara, alíslensk.

Slys og óviljaverk henti einn ráðherrann í vor að færa borgarstjóra Chicago lopapeysu að gjöf þrjónaða í Kína. Ég skora því á ráðherrann að bæta strax fyrir mistökin og tryggja íslensku lopapeysunni upprunavottorð og setja reglur þar um. Það myndi gleðja, ekki síst íslenskar konur í öllum byggðum landsins. Var það ekki ullin blessuð sem hélt hita og lífinu í okkur í aldri? – Verjum uppruna og upprunaland lopapeysunnar.

Búast má við fólksflóttu vegna vatnsskorts

— segir Helgi Vilberg Jóhannsson, bóndi á Arnardranga í Landbroti

Helgi Vilberg Jóhannsson, bóndi á Arnardranga í Landbroti, segir stöðuna þannig að vatnsþurrð sé að verða á svæðinu.

„Það styttest í að bændur hér í sveitinni fái ekki lengur vatn í krana. Það er allt að þorna og þá má búast við fólksflóttu úr sveitinni. Þetta er því stóralvarlegt mál. Ég álit að búskapur á mörgum bæjum sé í hættu bæði hér í Landbroti og í Meðallandi,“ segir Helgi.

„Það er búið að vera stríð á milli landeigenda og Vegagerðar, Orkustofnunar og Landgræðslunnar vegna vatnsleysis í Landbroti. Ég vil meina að það sé hreinlega verið að ógna tilverurétti okkar hér í sveitinni. Það lifir enginn án vatns.

Það er ekki bara hjá mér heldur öllum bæjum í Landbroti. Það vantar að veita meira vatni niður á Eldhraunið við bæinn Skál.

Stærri en flestir gera sér grein fyrir

„Þetta er miklu stærra mál en flestir gera sér grein fyrir. Ég hóf hér búskap 1992 og tók þá við búi af öldruðum manni sem búið hafði á Arnardranga alla sína tíð. Hann sagði mér á sínum tíma að sjó til tíu dögum eftir hlaup í Skaftá þá færi að vaxa í bæjarlæknum á Arnardranga. Svo það er 100% öruggt að beint samband er þar á milli.“

Helgi segir að með tímanum hafi

orðið þétting í hrauninu auk þess sem byggt hafi verið fyrir rennslið með garði þar sem takmörkuðu vatns-magni var hleypt í gegnum rör.

„Þegar minnkar í Skaftánni yfir vetrartímann nær vatnið ekki upp í rörin. Þannig hefur nær ekkert vatn runnið í gegnum þau í allan vetur. Það fór ekki að renna um þau aftur fyrir en opnað var fyrir rennslið að þeim.“ Eins og fyrr segir er þarna um þrjú rör að ræða og í dag rennur einungis vatn um eitt þeirra.

Sem dæmi um lækun grunnvatnsins rak Helgi staur niður í lón við bæinn þegar hann var að girða fyrir lambfé þar fyrir skömmu.

„Ég setti staurinn niður um einn og hálfan metra frá bakkanum. Eftir eina viku var staurinn kominn á þurrt og um einn metri var þá niður að lóninu.“

Þetta lón kom þannig til að fyrir mörgum árum reyndi Helgi að fá vatn til að hefja þar fiskeldi með því að stífla bæjarlækinn. Lofaði það mjög góðu, eða allt þar til lokað var fyrir rennsli Skaftár niður á Eldhraun með varnargarði uppúr 1990. Þá snarminnkaði rennsli lækjarins og yfir 3.000 fiskar í kerum drápu. Honum hafði þá verið ráðlagt af ráðherra að fara út í fiskeldi þar sem hann var ekki með nægan sauðfjárvóta til að framfleyta fjölskyldunni. Vandinn var að tjónið fékkst aldrei bætt.

Helgi segir að ekki hafi verið byrjað að gera rennislismælingar í ám og lækjum fyrr en eftir að lokað hafði verið fyrir rennslið út á Hraunið, þannig að tölulegur samburður var enginn. /HKr.

Forstjóri Veiðimálastofnunar furðaði sig á fullyrðingum Orkustofnunar

Magnús Jóhannsson, forstjóri Veiðimálastofnunar, er ekki hress með viðskiptin við Orkustofnun.

Í viðtali við RÚV mánudaginn 13. júní furðar Magnús sig á fullyrðing-um Orkustofnunar um að áveiting á vatni úr Skaftá um Brest hafi ekki áhrif á rennsli Grenlæks og fleiri áa á svæðinu. Hann er nú þurr á löng-um kafla.

Orkustofnun sendi hreppnum hótunarbréf

Í bréfi Orkustofnunar til Skaftár-hrepps sem sent var 27. apríl 2016, segir að umfangsmiklar rannsókn-ir Orkustofnunar áður, og síðar Veðurstofu Íslands, hafi sýnt að það hefði lítil áhrif á rennsli Tungu-og Grenlækjar að veita vatni út á Eldhraun um Brest. Bréfið er stílað á Söndru Brá Jóhannesdóttur, sveitarstjóra Skaftárhrepps, og þar er ekkert verið að skafa utan af hlutunum. Í fyrirsögn segir:

„Ítrekuð aðvörðun um að stöðva vatnaveitingar út á Eldhraun við Árkvislar með nýjum fresti til 1. júní n.k.“ Er í niðurlagi bréfsins hótað dagsektum upp á allt að 500 þúsund krónur á dag ef ekki verði orðið við kröfum um að loka ræsum sem veita vatni út á Eldhraun.

Magnús sakar Landgræðsluna og Vegagerðina um að hefta eðlilegt rennsli Skaftár um Eldhraun. Árið 1988 þornaði Grenlækurinn og 20 kílómetrar af frjósömum ám á svæðinu fóru á þurrt með tilheyrandi skaða fyrir lífríkið. Í framhaldinu var varnargarðurinn rofinn við Brest og vatnið fékk að flæða út á hraunið. Segir Magnús að liðið hafi um vika þar til vatn fór að renna um lækina á ný. Það segi allt sem segja þurfi um tengsl milli rennslis úr Skaftá út á hraunið og um vatnasvæðið við

Farvegurinn neðan við Stórafoss. Ljósí liturinn er ekki fossandi flúðir heldur ljós uppþornaður árfarvegur. Neðar má sjá blautan sand og einstaka polla. Mynd / Hörður Davíðsson - drónamynd

Grenlæk.

Magnús var í hópi umhverfis-ráðuneytisins sem átti að fjalla um áhrif varnargarða á vatnabúskap svæðisins. Þessir varnargarðar hafa verið mjög umdeildir, en nefndin hætti störfum án skýringa og án þess að búið væri að finna lausn á vandanum

Magnús segir ljóst að þegar lækirnir þorni upp eins og nú hefur

gerst þá drepist lífríkið. Í skýrslu sem hann gerði ásamt Benóný Jónssyni árið 2006 kemur fram að í Grenlæk sé nokkur hrygning og uppeldi urriða og bleikju. Mest var urriðaveiðin á þessu svæði árið 1995, en þá veiddust 3.876 fiskar. Minnkaði veiðin síðan verulega fram til 2001 en fór síðan aftur að aukast. Árleg meðalveiði frá 1995 til 2005 var 1.632 urriðar, 232 bleikjur og 2 laxar. /HKr.

Bændablaðið

á bbl.is og líka á [Facebook](https://www.facebook.com/bbl.is)

Smáauglýsingar 56-30-300

Velkomin á
sölubás okkar á
Landsmóti

Náttúrulegt

Íslenskt
hugvit, hráefni
& framleiðsla

ChitoClear®

Íslenskt sárasprey fyrir öll dýr, stór og smá

- Mjög græðandi og bakteríudrepandi
- Virkar vel á brunasár, bráða- og krónísk sár
- Hefur reynst vel við hnjóskum á hrossum
- Myndar filmu og verndar sár
- Dregur úr blæðingu, sársauka og kláða

NÝSKÖPUNARVERÐLAUN
ÍSLANDS

Fæst hjá dýralæknum, hesta- og búvöruverslunum
og í völdum apótekum um allt land

 primex

Primex ehf.
Óskarsgata 7, 580 Siglufjörður
Sími 460 6900

info@primex.is

www.primex.is

Fréttir

Ágúst Gíslason, fyrrverandi bóndi í Steinstúni í Norðurfirði á Ströndum, er enn í fullu fjöri þótt orðinn sé 82 ára. Hann býr nú á Akranesi en fer norður á sumrin að hjálpa Guðlaugi syni sínum við bústörfin. Hann óttast að heilsársbyggð leggist af í Árneshreppi á næstu árum. Hér er hann að setja olíu á dráttarvélina og gera klárt í að fara að dreifa áburði á túnin. Mynd / Vilmundur Hansen

Gústi í Steinstúni:

Enn í fullu fjöri að hjálpa syni sínum að bera á

Ágúst Gíslason bóndi er enn í fullu fjöri, 82 ára gamall, og var að setja olíu á dráttarvélina til að geta haldið áfram að bera á þegar tíðindamaður Bændablaðsins

heimsótti Steinstún í Norðurfirði fyrir skömmu.

„Ég er fæddur í Steinstúni og var bóndi hér í sextíu ár en Guðlaugur sonur minn tók við 2004. Nú orðið

bý ég á Akranesi en er hér á sumrin og reyni að hjálpa til við það sem ég get og gera eitthvað að gagni eins og að gera við girðingar og bera á. Ágúst segir gríðarlegar

breytingar hafa átt sér stað í Árneshreppi frá því að hann man fyrst eftir sér. „Helsta breytingin er sú að fólki hér hefur fækkað mikið og því er enn að fækka og

ég óttast að heilsársbyggð leggist hér af á næstu árum. Hversu lengi hún verður fer bara eftir því hversu lífseigir og þverir þeir fáu eru sem eftir verða. /VH

Gunnsteinn Gíslason, fyrrverandi oddviti og kaupfélagsstjóri í Árneshreppi, man tímana tvenna:

Framleiðir ís fyrir smábátasjómenn

Gunnsteinn Gíslason, fyrrverandi oddviti í Árneshreppi, lætur ekki deigan síga þrátt fyrir að vera 84 ára gamall.

Eftir að hann lét af störfum sem oddviti Árneshrepps og kaupfélagsstjóri í Norðurfirði keypti hann ísvél

og selur smábátasjómönum ís til að kæla aflann.

Verið að lengja hafnargarðinn

„Hér eru rúmlega tuttugu bátar sem gera út á strandveiðar og veiðarnar

Gunnsteinn Gíslason keypti ísvél eftir að hann lét af störfum sem oddviti og kaupfélagsstjóri. Nú selur hann smábátasjómönum ís til að kæla aflann. Mynd / VH

ganga ágætlega en þetta eru ekki menn með fasta búsetu hér. Það er verið að stórbæta aðstöðuna í höfninni með því að lengja hafnargarðinn og hugsanlega koma fleiri bátar á næsta ári í kjölfar þess.“

Síðasta húsið byggt fyrir 23 árum

Gunnsteinn, sem man tímana tvenna í Árneshreppi, segir leiðinlegt að

horfa upp á hversu fátt fólk býr í hreppnum. „Mér skilst að það séu rétt 50 manns á íbúaskrá núna en í mesta lagi 35 sem búa hér allt árið. Líklega er kjörskráin besti mælikvarðinn á íbúabróun hér og samkvæmt henni fækkar ungu fólki hér í hvert sinn sem er kosið.

Samkvæmt lögum þarf 50 manns til að hér geti verið sjálfstætt sveitarfélag og lögin kveða á um að ef íbúatala sveitarfélags er undir 50 tvö ár

í röð beri félagsmálaráðuneytinu að sameina það örfðu sveitarfélagi.

Ég og eiginkonan byggðum síðasta íbúðarhúsið í hreppnum, Bergistanga, fyrir 23 árum og þar sem enginn byggir hús getur enginn búið. Við sem eftir erum hér enn erum öll komin á aldur og hætt að búa til börn þannig að ég er hræddur um að heilsársbyggð hér eigi eftir að leggjast af eftir að við sérvitringarnir yfirgefum þennan heim.“ /VH

Gólfhitakerfi

Ekkert brot ekkert flot

- Þægilegur hiti góð hitadreifing
- Hítasveiflur / Stuttur svörunartími
- Aðeins 12mm þykkar hitadreifiplötur
- Fljótlegt að leggja
- Ekkert brot ekkert flot
- Dreifiplötur limdar beint á gólfið
- Gólfefni lagt beint á dreifiplötur (flísar, parket)
- Hentar vel í eldra húsnæði jafnt sem ný hús og sumarhús
- Flooré gólfhitakerfi er einfalt, fljótlegt og þægilegt

Skemmuvegur 10 (blá gata) 200 Kópavogur
Sími 567 1330 Fax 567 1345 www.hringas.is

Hringas ehf.

Mæla heilshugar með Bio-Kult®

Bio-Kult er öflug blanda vinveittra gerla sem styrkja þarmaflóruna. Guðbjörg Gísladóttir finnur stórkostlegan mun á sér eftir að hún hóf notkun Bio-Kult Candéa

Guðbjörg Gísladóttir hefur góða reynslu af notkun Bio-Kult Candéa og finnur mun á sér eftir að hún fór að nota það. „Eftir að ég komst á ákveðinn aldur fór ég að finna í auknum mæli fyrir óþægindum vegna breytinga í slímhúðinni en eftir að ég byrjaði að nota Bio-Kult Candéa fann ég stórkostlegan mun á mér. Í gegnum tíðina hef ég einnig glímt við allskonar vandamál tengt ójafnvægi í flóru líkamans og finn ég að Bio Kult Candéa er að virka rosalega vel fyrir mig,“ segir Guðbjörg

Margrét Alice Birgisdóttir

Heldur einkennum niðri

Margrét Alice Birgisdóttir heilsu-
markþjálfari mælir með því við
viðskiptavinum sína að þeir fái
meltingu sína góða. „Mér finnst sérstak-
lega mikilvægt að meltingarfærin starfi eins og þau eiga að gera. Ef bakteríuflóra líkamans er í ójafnvægi starfar hann ekki eins og hann á að gera. Bio-Kult hefur reynst afar vel til að bæta starfsemi meltingarinnar,“ segir Margrét.

„Ég mæli heils hugar með BioKult, bæði Candéa með hvítlauk og grapeseed extract til að halda einkennum niðri og með Bio-Kult Original til að viðhalda batanum, báðar tegundir hafa reynst mér vel.“

Innihald Bio-Kult Candéa hylkjanna er öflug blanda af vinveittum gerlum ásamt hvítlauk og grape seed extract. Bio-Kult Candéa hylkin stuðla að eðlilegu flórujafnvægi og stuðla að eðlilegri meltingu. Vinnur meðal annars á brjóstsviða, húðvandamálum og roða í húð. Bio-Kult Original er öflug blanda af vinveittum gerlum sem styrkja þarmaflóruna. Bio-Kult vörurnar henta vel fyrir alla, einnig fyrir barnshafandi konur, mjólkandi mæður og börn. Fólk með mjólkur- og soja-óþol má nota vörurnar. Mælt er með Bio-Kult í bókinni Meltingarvegurinn og geðheilsan eftir dr. Natasha Campbell-McBride.

Virknin lét ekki á sér standa

Snorri Snorrason er vélamaður og stundar einnig söngnám og er efnilegur tenór að norðan

Fyrir um rúmu einu ári síðan fór að bera á miklum stirðleika í liðum hjá Snorra. Hann hefur enn ekki fengið neina nákvæma skýringu hvað hrjáði hann, hugsanlega þetta og hugsanlega hitt. Síðan tóku liðir uppá því að bólgna mjög mikið og kom sá tími að hann gat ekki stigið í fæturnar vegna stirðleika og bólgu. Snorri er búinn að prófa ýmislegt en ekkert hefur virkað sem hefur slegið almennilega á þessi einkenni.

Konan hans heyrði af þessu undraefni Amio Liðir og ákvað að setja honum fyrir að taka þetta nú reglulega og prófa í um einn mánuð og sjá hvort hann myndi finna mun - það vantaði ekki virknina!

Snorri fann mikinn mun á sér á rúmri viku, allt í einu gat hann bara stigið óhikað í fæturnar. Í dag er enginn stirðleiki og hann tekur bara inn Amino Liði. Þetta allavegana svínvirkar á hann og gerir honum gott. Stirðleiki í ökkla og úlnlið eru ekki til staðar og viljum við þakka það Amino Liðum, engin spurning.

ÍSLENSKU KREMIN FRÁ GANDI

HÆLABÓT

Idag nota ég nær eingöngu Hælabót frá Gandi eftir fóttaðgerðir og mæli ég hikaust með þessu kremi. Það þarf ekki mikið magn af því. Kremið smýgur mjög vel inn í húðina. Mjög gott er að nudda fætur uppúr því. Hælabótin er sérstaklega góð á sprungna hæla og þurra fætur. Myntan í kreminu gefur fótunum frískleika. Ég hef unnið með þetta krem í ca. 5 mánuði. Bæði ég og viðskiptavinir mínir eru mjög hrifnir af Hælabótinni frá Gandi.

Hjördís Anna Helgadóttir,
löggiltur fóttaðgerðaðfræðingur.

SÁRABÓT

Klara mælir með Sárabót fyrir átta ára gamlan son sinn sem berst við exem og er með mjög þurra húð. „Við höfum prófað ansi mörg exem krem, þar á meðal stera-krem og ekkert hefur virkað jafn vel og Sárabót frá Gandi. Við höldum exeminu alveg niðri með Sárabót.“

Klara Helgadóttir

IceCare
Þín heilsa

IceCare vörurnar fást í apótekum, heilsuverslunum og heilsuhillum stórmarkaðanna.

Sjá nánar á www.icecare.is - þú finnur okkur á:

STEKKUR

Þykkvibær

Elsti þéttbýliskjarni á Íslandi er Þykkvibær í Djúpárhreppi. Þykkvibær er í landnámi Þorkels bjálfa sem bjó á Háfi. Allt landnámið var að heita ein samfelld slétta, fyrir utan þrjá hóla.

Nafnið Þykkvibær er hugsanlega dregið af þykkvaþangi, öðru nafni klóþangi. Finnur Jónsson biskup benti á þann möguleika, í kirkjusögu sinni, að Þykkvibær væri afbökun á orðinu þéttbýli.

Þykkvibær er að fornu mati talinn standa Reykjavík framar að gæðum. Hann var talinn geta borið 60 kúa þunga en Reykjavík 36 kúa þunga. Á þeim tíma sem matið var gert voru 12 býli í Reykjavík en 15 í Þykkvabæ, en fólksfjöldi mun hafa verið svipaður. Þess ber þó að geta að Þykkvibær hafði orðið fyrir miklu áfalli skömmu áður, þegar útræði tók af við Rangárós og býlum fækkaði um þriðjung. Samkvæmt Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns var mikið um sel, silungsveiði og rekahlunnindi í Þykkvabæ og hefur það haft mikil áhrif á sókn fólks þangað.

Í sóknarlýsingu séra Brynjólfs Guðmundssonar í Kálfholti frá 1840 var siðferði nokkuð gott í sókn hans nema ef vera skyldi í Þykkvabæ. Hann segir meðal annars: „Siðferði er hér vel í meðallagi, nema ef það væri nokkuð miður í Þykkvabænum, því misjafn sauður er í mörgu fé. Eru þar kannski menn, sem glettir eru kallaðir á fjörum þegar rekatíminn er, og ekki eru þar allir sem áreiðanlegastir í orðum sínum, sem oft verður orsök til ryskinga, og er orsök til þess iðjuleys margra ungra manna þar, og sjálfræði. Þarna má þó ekki segja, að siðferðinu fari aftur yfir höfuð að tala. Brennivinsdrykkjurnar líka of almennar hér, eins og víða mun við brenna.“

Þótt fólk í Þykkvabæ fækkaði nokkuð með köflum, fjölgaði þar furðu fljótt aftur af aðkomufólki. Margir af þeim sem í Þykkvabænn fluttust voru flóttamenn undan kúgun og örbirgð.

Þykkvæingum mun helst hafa verið fundið það til foráttu að þeir átu hrossakjöt. Nágrannar þeirra hneyksluðust mjög á hrossakjötsátinu og töldu þá ókirkjuhæfa vegna þess. Bændur í nágrannasveitarfélögunum létu þó hneykslun sína ekki aftra sér frá því að reka heilu stóðin til slátrunar í Þykkvabæ. Heimamenn máttu hriða af þeim allt nema hárnar. Svo mikið af hrossakjöti safnaðist á suma bæi að það skorti salt til að geyma það. Megn ýldulykt var því oft í kotunum og settist hún í föt og sagt er að fólk hafi neytt kjötsins eins lengi og það hafði nokkra lyst á því.

Eftir að kartöflurækt hófst í Þykkvabæ fór að bera á verum sem seinna hafa verið kallaðar kartöfluálfar. Álfar þessir eru litlir vexti, með stórt höfuð, stuttar hendur og fætur og feiknastór eyru. Kunnugir segja að þeir berist í sveitina með álfum á vorin þegar þær stoppa á leið til varpstöðva sinna. Álfar þessir eru sagðir bæði til gagns og ógagns. Á sumrin eru þeir sagðir hlúa að kartöflunum í görðunum, en á veturna stela þeir þeim úr geymslunum. Á haustin þegar bændurnir eru að taka upp sést oft til kartöfluálfanna er þeir skjótast milli raðanna og stela kartöflum. Sagt er að þeir lifi einungis á kartöflum og búi neðanjarðar. /VH

Siðsumarkvöld á Bessastöðum.

Mynd /HKr.

Sveitin Álftanes og aðsetur forseta Íslands:

Bessastaðir – stærsta jörðin á nesinu

Nú liður að forsetakosningum og er við hæfi að minnst þess að forseti Íslands hefur frá upphafi setið ágæta bújörð á Álftanesi, þá stærstu þar, nú í sveitarfélaginu Garðabæ.

Þá er vert að hafa í huga að ekki er langt liðið síðan veruleg sjósókn og landbúnaður einkenndu Álftanesið en síðustu áratugina hefur þéttbýlis-myndun tekið yfir og ásýnd nessins hefur gjörbreyst.

Nábýli við konungsvaldið

Um aldir voru Álftnesingar í nábýli við konungsvaldið eða allt til 1804. Lengi voru á Bessastöðum hirðstjórnar, höfuðsmenn og fógetar en síðar amtmenn og landfógetar.

Flestir voru þessir fulltrúar Danakonungs danskir eða norskir. Þeir voru misvel látnir, sumir hinir mætustu menn sem sinntu ýmsum framfaramálum þeirra tíma, en nokkrir voru til vandræða, þótt ekki sé meira sagt. Lengi vel var húsakostur lélegur, mest úr timbri en að hluta úr torfi. Fyrst mun hafa verið byggt á Bessastöðum hús úr steini upp úr miðri 18. öld og steinkirkja var reist þar skömmu síðar. Öll gripahús voru úr torfi, grjóti og timbri fram á öndverða 20. öld, líkt og annars staðar á landinu.

Tengsl við Bessastaðaskóla

Á Álftanesi voru mikil tengsl við Bessastaðaskóla sem stóð þar frá 1805–1846 og var forveri Menntaskólans í Reykjavík.

Í Bessastaðaskóla var kennt á íslensku en ekki latínu eins og áður var venjan, og bjuggu flestir kennararnir á jörðum þar á nesinu, sumir blómlegum búskap. Í Bessastaðaskóla voru í læri ýmsir þeirra sem urðu síðar þekktir í þjóðarsögunni, svo sem Jónas Hallgrímsson, Konráð Gíslason, Tómas Sæmundsson og Benedikt Gröndal. Að minnsta kosti einhver hluti matarins sem skólasveinar neyttu kom af nesinu, bæði frá Bessastöðum og öðrum jörðum, sennilega mest kjöt, mjólk og fiskur en grænmetis er ekki mikið getið þótt á Bessastöðum og öðrum jörðum á Álftanesi hafi verið töluverð garðrækt á seinni hluta 18. aldar. Sagan segir að í Bessastaðaskóla hafi sýra verið vinsæll svaladrykkur enda vatnsból ekki gott, en vín var sjaldan um hönd haft og sælgæti lítið.

Landgæði á Álftanesi

Miðað við landgæði í Gullbringu-

Helstu bújarðir á Álftanesi á 20. öld
Akrakot
Akurgerði
Bessastaðir
Bjarnastaðir
Breiðabólstaður
Deild
Eyvindarstaðir
Gerðakot
Gesthús
Grund
Hlið
Hliðsnes
Kirkjuból
Landakot
Skógtjörn
Sveinskot
Sviðholt
Vestri-Skógtjörn

sýslu töldust þau ágæt á Álftanesi, ekki síst á Bessastöðum sem er landnámsjörð. Jörðunum þar mætti lýsa, í sem fæstum orðum, sem láglendum sjávarjörðum með all vel gróid land, mest valllendi en þó einnig nokkurt mýrlendi, þar sem saman fór ágæt land- og fjörubeit á öllum árstímum enda snjólétt í flestum vetrum. Sauðfé varð þó aldrei margt á nesinu.

Afréttanot komu áður að gagni í hraunum og fjalllendi ofan Garðabæjar og Hafnarfjarðar. Álftanesið hefur nú verið fjárlaust um skeið en hefur beitarrétt í girðingarhólfi í Krýsuvík. Heildarstærð nessins er tæplega 600

hektarar, jarðir eru fremur landlitlar, en Bessastaðir eru og voru þeirra stærst, um 170 hektarar, sem getur talist meðaljörð á íslenskan mælikvarða. Mikil tún- og garðrækt var á Álftanesi en stærsta túnið var á Bessastöðum, 50 hektarar. Þá má ekki gleyma verulegum hlunnindum svo sem eggjatöku og æðarvarpi, sérstaklega í Bessastaðanesi.

Sjósókn frá Álftanesi

Á meðal framfara í atvinnuháttum á Álftanesi var sjósókn, sem var orðin veruleg á seinni hluta 18. aldar og eflidist mjög á 19. öld. Var svo komið að fiskveiðar voru orðnar undirstaða hagsældar á nesinu fram undir aldamótin 1900. Þá urðu þáttaskil þegar ofveiði innlendra sem erlendra sjómanna á Faxaflóa leiddi til þess að sjósókn lagðist nær alveg af á Álftanesi og landbúnaður, einkum mjólkurframleiðsla og garðrækt, tók við. Þar voru lengi vel sannkallaðir útvegsbændur. Einn þeirra var dr. Grímur Thomsen, sem var ásamt konu sinni, Jakobínu Jónsdóttur, með ágætan blandaðan búskap á Bessastöðum 1868–1896 en jörðina hafði hann keypt eftir þrjátíu ára dvöl í Danmörku við nám og embættisstörf. Hann lét fiskveiðimál-in til sín taka og skrifaði m.a. í blöð um fiskveiðisamþykktir fyrir Faxaflóasvæðið.

Eignarhald og búseta á Bessastöðum

Allt frá 1868–1941 voru Bessastaðir í einkaeign. Er eigendasaga Bessastaða merkur þáttur í sögu jarðarinnar.

Smám saman var verið að rækta land og bæta húsakost á öllu þessu tímabili. Þar komu við sögu, auk dr. Gríms Thomsen, þeir

Skúli Thoroddsen ritstjóri, Jón H. Þorbergsson, bóndi og sauðfjárræktarráðunautur, Björgúlfur Ólafsson læknir og Sigurður Jónasson forstjóri sem gaf ríkinu jörðina vorið 1941, þá talin til höfuðbóla. Urðu Bessastaðir þá bústaður Sveins Björnssonar, ríkisstjóra og fyrsta forseta frá lýðveldisstofnun 1944. Þannig var forsetum lýðveldisins ekki í kot vísað. Í hugum nútímafólks eru Bessastaðir því fyrst og fremst embættisbústaður forsetanna fremur en bújörð. Líkt og á Álftanesinu í heild var þó mikill búskapur á Bessastöðum, einkum nautgripa- og hænsnarækt, allt fram á síðustu áratugi 20. aldar.

Breyting úr sveit í þéttbýli

Óvíða á landinu hefur sveitarbyggð breyst jafn hratt í þéttbýlissamfélag og Álftanes, mest um og upp úr síðustu aldamótum. Jafnframt hefur íbúafjöldinn margfaldast. Í Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns frá 1703 var skráð samtals 21 jörð á Álftanesi og í Jarðatali 1940 er gefin heyuppskera á 21 jörð, þó ekki á öllum þeim sömu og 1703.

Í meðfylgjandi töflu eru taldar upp í stafrófsröð helstu jarðirnar þar sem enn var stundaður venjulegur sveitabúskapur fram eftir 20. öldinni og á sumum fram yfir síðustu aldamót. Sem dæmi um þróunina má geta þess að samkvæmt forðagæsluskýrslum Búnaðarfélags Íslands voru árið 1965 samtals 647 vetrarfóðraðar kindur á Álftanesi. Þrjátíu árum síðar voru þær aðeins 33 og upp úr aldamótunum var orðið fjárlaust. Skömmu áður fóru síðustu kýrnar og var Sviðholt síðasta býlið með mjólkursölu og fjárbúskap á nesinu. Hrossaeign fór aftur á móti vaxandi á þessum árum og hefur sérstakt hesthúsahverfi verið á Álftanesi um margra ára skeið. Dálítið er um hænsni til heimilisnota en ekki er mikið eftir af túnnum til að heyja, nema á Bessastöðum. Þar hefur búskapur í raun aldrei lagst af því að tún eru heyjuð, úthagabeit er leigð fyrir reiðhesta og æðarvarp er nytjað sem fyrr.

Á meðal fróðlegra rita um sögulega þróun á Álftanesi er vert að benda á bók sem heitir Álftnesinga saga, Bessastaðahreppur – fortíð og sagnir, eftir Önnu Ólafsdóttur Björnsson sagnfræðing sem Bókaútgáfan Þjóðsaga gaf út 1996.

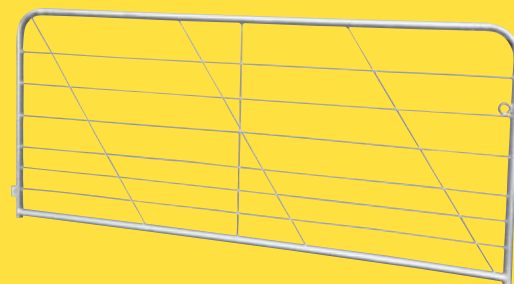
Höfundur: Dr. Ólafur Rúnar Dýrmondsson, fyrrverandi landsráðunautur hjá Bændasamtökum Íslands, nú sjálfstætt starfandi búvísindamaður, oldyrm@gmail.com).

SPENNANDI GIRÐINGAREFNI!

Rafgirðingarspennar

9V, 12V og 230V

Hliðargrindur

120/240/366/420cm

Einangrarar

margar gerðir

Kassar og sólarraflöður

Þráðspólur

Þræðir og borðar

Hlið og handföng

teygju og gorma

Túngirðingarnet og gaddavír

Jarðleiðsla

Verkfæri

Girðingarstaurar

byko.is

AUDVELT AD VERSLA Á BYKO.IS
SENDUM ÚT UM ALLT LAND

BYKO
GERUM PETTA SAMAN

Landsmót hestamanna 2016 á Hólum í Hjaltadal:

Skrautsýning hrossaræktar fram undan

Hæst dæmdu kynbótahross voru sýninga verða saman komin á Hólum í Hjaltadal í næstu viku. Verður þar um auðugan garð að gresja fyrir ræktendur og unnendur íslenskra hrossa, enda kemur það besta í íslenskri hrossarækt fram. Hér verður stiklað um sýningarskrá Landsmóts hestamanna.

Kynbótasýningum fyrir Landsmót lauk þann 10. júní síðastliðinn og hafa 166 hross áunnið sér rétt til að koma fram á kynbótasýningum á Landsmóti hestamanna sem haldið verður að Hólum í Hjaltadal dagana 27. júní til 3. júlí.

Árið 2014 hlutu 280 lágmarks-einkunnir til þátttöku á Landsmóti hestamanna og komu þá 231 hross til dóms. Í ár er kerfið breytt, þar sem fjöldi hrossa í hverjum flokki er takmarkaður. Meðfylgjandi tafla sýnir breidd einkunnna í hverjum flokki fyrir Landsmót í ár í sam- anburði við einkunnarlágmark og hæstu einkunnir sem gefnar voru í hverjum flokki á Landsmóti hestamanna árið 2014. Lægsta einkunn hrossa í hverjum flokki hefur hækkað í öllum flokkum nema einum, í flokki 5 vetra hryssna.

Fjölbreyttur hópur kynbótahrossa kemur fram í ár. Ættir þeirra liggja í fjölmargar áttir sem sýnir sig ekki síst í því að hrossin eru undan 93 stóðhestum. Álfur frá Selfossi á flest afkvæmi í hópn- um, ellefu talsins. Átta hross eru afkvæmi Orra frá Þúfu, en enn fleiri eru undan Orrabörnum svo áhrifa hans gætir víða. Stáli frá Kjarri og Álfinnur frá Selfossi eiga 6 afkvæmi hvor, en Ómur frá Kvistum og Spuni frá Vesturkoti eiga 5 afkvæmi hvor í hóp kynbótahrossa í ár.

Einnig er áhugavert að skoða hryssurnar sem standa baki kynbótahrossunum. Ellefu hryssur eiga fleiri en eitt afkvæmi í hópn- um. Ber þar helst að nefna heiðursverðlaunahryssurnar Álfadís frá Selfossi, sem á fjögur afkvæmi, og Þoku frá Hólum, sem á þrjú afkvæmi.

Landsmót 2014

	Lágmark	Hæsta eink.
Hryssur 4 vetra	7,95 // 7,85	8,54
Hryssur 5 vetra	8,10 // 8,00	8,47
Hryssur 6 vetra	8,20 // 8,10	8,52
Hryssur 7 vetra eldri	8,25 // 8,15	8,75
Stóðhestar 4	8,05 // 7,95	8,72
Stóðhestar 5	8,20 // 8,10	8,71
Stóðhestar 6	8,30 // 8,20	8,69
Stóðhestar 7 og eldri	8,35 // 8,25	8,86

Samtals 280 fengu þátttökurétt en 231 komu fram

Sýningarskrá Landsmóts 2016

Lægsta einkunn	Hæsta eink.	Fjöldi
8,03	8,46	20
8,05	8,5	35
8,33	8,59	30
8,40	8,73	16
8,20	8,44	15
8,31	8,68	20
8,41	8,69	20
8,65	8,84	10
Samtal:		166
Par af klárhross:		30

Fjölhæfir einstaklingar

Aðeins tíu stóðhestar koma fram í elsta flokki. Hæstu einkunn allra kynbótahrossa í vor hlaut Hrafn frá Efri-Rauðalæk. Hrafn er undan Markúsi frá Langholtsparti og Hind frá Vatnsleysu. Hrafn hlaut 9,03 fyrir kosti á kynbótasýningu í Spretti á dögnum, 8,55 fyrir sköpulag og 8,84 í aðaleinkunn. Þetta er þriðja Landsmót sem Hrafn verður sýndur, en hann varð í 2. sæti 4 vetra stóðhesta í Reykjavík árið 2012 og í 3. sæti 6 vetra stóðhesta á Hellu 2014.

Þjálfari hans og sýnandi er Daníel Jónsson.

Miklar hæfileikasprengjur voru sýndar í flokki 6 vetra stóðhesta í vor en tuttugu stóðhestar hlutu þátttökurétt á Landsmóti. Konsert frá Hofi er þar efstur á blaði. Hann var af mörgum talinn hestur Landsmóts hestamanna árið 2014. Kom hann þá fram 4 vetra, hlaut 8,72 í aðaleinkunn, þar á meðal einkunnina 10 fyrir tölt. Hann hlaut 8,78 í aðaleinkunn á kynbótasýningu í Spretti, 8,56 fyrir sköpulag og 8,78 fyrir kosti. Konsert er undan Ómi frá Kvistum og Kantötu frá Hofi

Nípa hlaut 9,05 fyrir kosti þegar hún var sýnd í vor, sem er hæsta hæfileikaeinkunn sem var gefin í vor. Hún hlaut m.a. 9,5 fyrir tölt, vilja og geðslag og fegurð í reið. Knapí er Daníel Jónsson.

Valgarð frá Kirkjubæ er einn þriggja hrossa frá ræktunarbúinu Kirkjubæ sem koma fram á kynbótasýningu Landsmóts á Hólum í ár. Valgarð er enn fremur hæst dæmdu 4 vetra stóðhestur vorsýninga, hlaut 8,44 í aðaleinkunn. Knapí er Guðmundur Friðrik Björgvinsson.

en Jakob Svavar Sigurðsson er nú sýnandi hans.

Efstur 5 vetra stóðhesta inn á mót er Draupnir frá Stuðlum undan Kiljan frá Steinnesi og heiðursverðlaunahryssunni Þernu frá Arnarhóli. Hann hlaut 8,68 þegar hann var sýndur á Sörlastöðum í Hafnarfirði í vor, 8,55 fyrir sköpulag og 8,77 fyrir kosti. Trausti frá Þóróddsstöðum var hæst dæmdu 4 vetra stóðhestur síðasta árs og er nú næstefsti 5 vetra hestur inn á Landsmót. Trausti er undan Presti frá Hvammi og Snót frá Þóróddsstöðum Hann var sýndur í Spretti í Kópavogi í vor og hlaut þá 8,52 í aðaleinkunn, 8,30 fyrir sköpulag og 8,67 fyrir kosti.

Fimmtán 4 vetra stóðhestar koma fram á Hólum. Hæstu einkunn þeirra í vor hlaut Valgarð frá Kirkjubæ undan Freistingu frá Kirkjubæ og Sjóði frá Kirkjubæ, sem einmitt er skráður til leiks í A-flokki gæðinga á mótinu. Valgarð var sýndur á Mið-Fossum í Borgarfirði af Guðmundi Friðriki Björgvinssyni og hlaut þá 8,44 í aðaleinkunn. Hann hlaut 8,31 fyrir sköpulag og 8,52 fyrir kosti. Næstur á lista er Sirkus frá Garðshorni á Þelamörk, undan Fáfni frá Hvolsvelli og Sveiflu frá Lambanesi. Sirkus hlaut 8,35 í aðaleinkunn þegar hann var sýndur á Hlíðarholtsvelli á Akureyri, 8,17 fyrir sköpulag og 8,47 fyrir kosti.

Sextán hryssur koma fram í flokki 7 vetra og eldri. Efst inn á mót er Þota frá Prestsbæ undan heiðursverðlaunahrossunum Orra frá Þúfu og Þoku frá Hólum. Þota hlaut 8,73 þegar hún var sýnd á Mið-Fossum í Borgarfirði í vor, 8,61 fyrir sköpulag og 8,81 fyrir kosti. Þórarinn Eymundsson sýnir Þotu. Nípa frá Meðalfelli er önnur inn á mót í flokknum en hún er jafnframt með hæstu einkunn allra hrossa fyrir kosti fyrir mót. Nípa, sem er undan Orra frá Þúfu og Esju frá Meðalfelli, hlaut 9,05 fyrir kosti þegar hún var sýnd í Spretti í Kópavogi í vor. Hún hlaut 8,70 í aðaleinkunn og 8,16 fyrir sköpulag.

Þrjátíu sex vetra hryssur verða sýndar á Landsmótinu á Hólum. Hæst inn á mót er efsta 4 vetra hryssa Landsmótsins á Hellu, Hamingja frá Hellubæ. Hamingja er undan Aðli frá Nýjabæ og Þulu frá Hellubæ. Hún var sýnd á Gaddstaðflötum í vor og

Hrafn frá Efri-Rauðalæk er með hæstu aðaleinkunn kynbótahrossa inn á Landsmót í ár, 8,84. Knapí er Daníel Jónsson.

Stefna frá Torfunesi hlaut hæstu einkunn 4 vetra hryssna á vorsýningum í ár, 8,46. Knapí er Gísli Gíslason.

Sirkus frá Garðshorni á Þelamörk er næsthæsti 4 vetra stóðhestur inn á mót í ár. Hlaut 8,35 þegar hann var sýndur í vor. Knapí hans hér er Birna Tryggvadóttir Thorlacius.

hlaut þá 8,59 í aðaleinkunn, 8,61 fyrir sköpulag og 8,58 fyrir kosti. Bergur Jónsson er sýnandi hennar.

Alls verða 35 hryssur sýndar í 5 vetra flokki og fjölbreytnin er mikil. Hæst inn á mót er Viðja frá Hvolsvelli, undan Frakki frá Langholti og Vordísi frá Hvolsvelli. Viðja er með 8,50 í aðaleinkunn, 8,29 fyrir sköpulag og 8,63 fyrir kosti. Elvar Þormarsson sýnir hana.

Tuttugu 4 vetra hryssur koma fram á Hólum. Hæst er Stefna frá Torfunesi, undan Vita frá Kagaðarhóli og Bylgju frá Torfunesi. Stefna hlaut 8,46 þegar hún var sýnd á Hólum í vor. Hún hlaut þá 8,33 fyrir sköpulag og 8,55 fyrir kosti. Gísli Gíslason sýndi hryssuna.

Úrvalssýning kynbótahrossa

Auk kynbótasýningar og verðlaunaveitingu afkvæmastóðhesta mun á Landsmóti vera boðið upp á úrvalsýningu kynbótahrossa á laugardegnum kl. 16. Þar er hugmyndin að virða fyrir sér bestu hross landsins fyrir ákveðna eiginleika og kynna fjölbærni og fegurð hestsins um leið. Á þessa sýningu koma fram hross sem hlutu einkunnina 9,5–10 fyrir tölt, brokk, skeið, stökk og fegurð í reið í vor, óháð því hvort þau unnu sér þátttökurétt á Landsmóti sem einstaklingar eða ekki.

Til gamans má geta að sextán hross hlutu einkunnina 9,5 fyrir tölt á Íslandi í vor, en engin hefur enn hlotið einkunnina 10. Átta hross hlutu einkunnina 9,5 fyrir brokk og fimm hross 9,5 fyrir stökk. Þrjú hross hlutu einkunnina 10 fyrir skeið, Örvar frá Gljúfri, Stáss frá Ytra-Dalsgerði og Eðall frá Torfunesi, en 21 hross hefur hlotið 9,5. Níu hross hlutu 9,5 fyrir fegurð í reið.

Farðu lengra!

Grizzly 700 EPS

Vinnujálkurinn frá Yamaha!

Peir sem prófa, vilja ekkert annað. Ný uppfærsla með dráttarspili, LED ljósum, 26" dekkjum. Aukin burðargeta og lækkaður þyngdarpunktur gerir gott hjól enn betra.

Verð frá kr. 2.320.000,-

Utanborðsmótorarnir frá Yamaha eru þekktir fyrir einstök gæði og endingu. Þeir koma í mörgum útfærslum, tvígangis og fjörgengis, allt frá 2,5 upp í 350 hestöfl. Allir eru þeir hlaðnir bestu fánlegu Yamaha tækni. Yamaha á örugglega rétta mótorinn fyrir þig.

**BJÓÐUM ALLA ALMENNA
VERKSTÆÐISÞJÓNUSTU!**
Tímá pantanir í síma 540 4900

YAMAHA

Kletthálsi 3 | 110 Reykjavík | sími 540 4900

www.yamaha.is

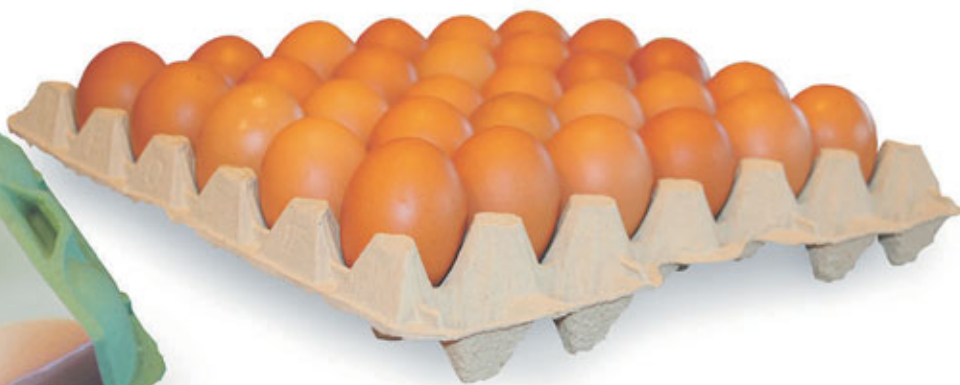
Brúnegg

Ódýr ofurfæða

próteinrík, holl og ódýr matvara

Brúnegg eru úr frjálsum hænum, sem verpa í hreiður

30 eggja bakkarnir henta
vel þegar mikið stendur til.

Þú finnur 10 og 6 eggja bakka
í flestum matvöruverslunum.

Þjóðum einnig til sölu
varphænur fyrir þá sem vilja
framleiða eigin brúnegg.

Brúnegg

Komdu í heimsókn á...
www.brunegg.is

Fréttaskýring

Staða íslensks landbúnaðar verður stöðugt öfundsverðari í heimi sem byggist á sífellt aukinni eiturefnanotkun:

Þingmenn 13 landa ESB pissuðu plöntueitri

– Í þvagprufu sjálfboðaliða meðal 48 þingmanna Evrópusambandsins reyndist vera eiturefnið glýfósat sem innbyrt var með fæðunni

Hörður Kristjánsson
hk@bondi.is

Vaxandi áhyggjur eru af notkun skordýraeiturs og gróðureyðingarefna í landbúnaði víða um lönd. Leiddar hafa verið líkur að því að notkun slíkra efna sé farin að hafa alvarleg áhrif á heilsu fólks sem neytir afurða sem framleiddar eru með aðstoð slíkra efna. Ítarleg úttekt var m.a. um þessi mál í franska blaðinu *Courrier* í maí en það er dótturblað *Le monde*.

Varðandi notkun slíkra efna í landbúnaði, sem og notkun fúkkalyfja, hefur íslenskur landbúnaður að öllum líkindum mikla sérstöðu. Sem dæmi þá notar íslensk ylrækt, sem ræktar m.a. jarðarber, tómata gúrur, blóm og margs konar grænmeti, lífrænar varnir (skordýr) til að verja sína uppskeru en ekki eiturefni.

Verður glýfósat bannað í Evrópu eða ekki?

Glýfósat (Glyfosate) eða N-(phosphonomethyl)glycine, er eitt þeirra virku efna, m.a. í illgresiseyðinum Roundup, sem um ræðir. Evrópusambandið frestaði því í annað sinn þann 19. maí að greiða atkvæði um að staðfesta bann við notkun þess innan ESB sem taka á gildi 30. júní.

Gríðarlegir peningahagsmunir eru í húfi og ljóst að framleiðendur efnanna leggja mikið á sig til að tryggja áframhaldandi notkun. Roundup, sem inniheldur glýfósat, er mest notaða plöntueitur í landbúnaði Evrópu og uppspretta um eins þriðja af tekjum framleiðandans Monsanto í álfunni. Efnið er talsvert notað hér á landi, en einkum af opinberum aðilum og einstaklingum.

Gríðarleg og ört vaxandi notkun

Á árinu 2011 nam notkunin á glýfósat-gróðureyðingarvörum um 650.000 tonn. Söluandvirðið (2010) nam um 6,5 milljörðum Bandaríkjadollara eða meira en söluandvirði allra annarra tegunda gróðureyðingarefna samanlagt. Hefur notkun glýfósats og svipaðra efna verið að aukast hröðum skrefum undanfarin ár vegna aukinnar notkunar eiturefnabólunnar afbrigða, ekki síst í korni. Það þýðir að mögulegt er að nota enn meira af illgresiseyði en ella.

Því hefur verið spáð að notkunartölur á glýfósati frá 2011 muni tvöfalda til 2017. Um 85% af erfðabreyttu korni var árið 2012 með innbyggð þol fyrir gróðureyðingarefnum. Í Bandaríkjunum var þá um helmingur kornuppskerunnar erfðabreyttur eða „Monsanto's Roundup Ready“, en það var ræktað á um 65 milljónum hektara. Evrópusambandið hefur fengið inn á sitt borð vaxandi fjölda umsókna um ræktun á erfðabreyttu korni. Það er m.a. eitt af lykilatriðunum í TTIP-tollaviðræðunum við Bandaríkin.

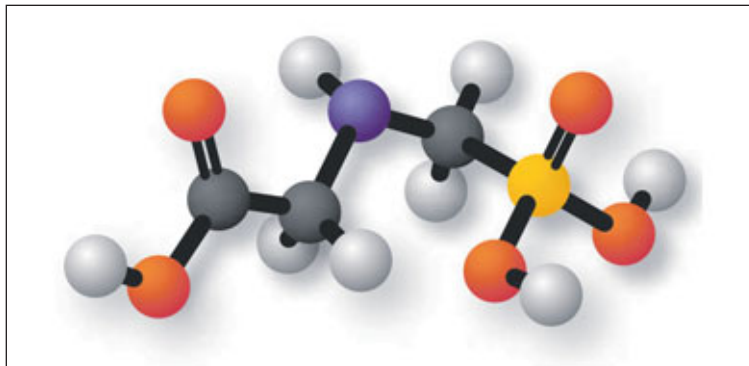
Samkvæmt frétt Observer um leyniskjöl sem þar hafa verið í umræðunni hefur ESB boðið 97% tolaafslátt. Það þýðir að bandarískt

Þingmenn með þvagprufur.

Eiturefninu glýfósat er dreift í flugvélaformum yfir akra í Evrópu líkt og gert er hjá stórræktendum víðar um heim.

Líkan af uppbyggingu glýfósats.

nautakjöt ætti greiða leið inn í sambandið, en það er framleitt að stórum hluta með erfðabreyttu kornfóðri. Þar með ykist krafan á að fá að rækta erfðabreytt korn í Evrópu sem yrði aldeilis vatn á myllu einkaleyfishafa eins og Monsanto.

Glýfósat finnst í þvagi manna

Samkvæmt tölum Vina jarðar, hefur glýfósat fundist í þvagi 44% þeirra sýna sem tekin voru í 18

Evrópulöndum. Það kemur ekki hvað síst úr Roundup frá Monsanto, en einnig frá fyrirtækjum eins og Syngenta og Dow. Evrópusambandið opinberar ekki tölur um það magn gróðureyðingarefna sem notað er í löndum sambandsins.

Vitað er þó að glýfósat er algengasta eiturefnið í landbúnaði í Bretlandi og stendur fyrir um 35% af illgresiseyðisnotkuninni í Danmörku. Í Þýskalandi hefur glýfósat verið úðað á um 4,3 milljónir hektara árlega, eða um 39% af ræktarlandinu. Samkvæmt tölum Vina jarðar er áætlað að um 50–60% af sólblómauppskerunni í Frakklandi (þar sem glýfósat á þó að heita bannað), Rúmeníu og Ungverjalandi sé meðhöndlað með glýfósati. Þá er þetta efni algengasta eiturefnið í ávaxtaframleiðslu í Bretlandi.

ónir hektara árlega, eða um 39% af ræktarlandinu. Samkvæmt tölum Vina jarðar er áætlað að um 50–60% af sólblómauppskerunni í Frakklandi (þar sem glýfósat á þó að heita bannað), Rúmeníu og Ungverjalandi sé meðhöndlað með glýfósati. Þá er þetta efni algengasta eiturefnið í ávaxtaframleiðslu í Bretlandi.

Þrælmengaðir Evrópusambandsþingmenn

Í apríl var kunngerð rannsókn á þvagsýnum sjálfboðaliða meðal þingmanna Evrópusambandsins. Var rannsóknin gerð að undirlagi Græningja á Evrópuþinginu. Alls tóku 48 þingmenn frá 13 ESB-löndum þátt og lögðu fram þvagsýni. Flestir þingmennanna voru frá Belgíu, Frakklandi og Þýskalandi.

Í öllum sýnunum, sem skoðuð voru hjá Biocheck Laboratory í Þýskalandi, fannst eiturefnið glýfósat. Að meðaltali voru 1,7 mikrógrömm af glýfósati (miðað við lítra) í þvagi hvers þingmanns, eða 17 sinnum meira að meðaltali en heimilt er í drykkjarvatni í Evrópu. Hlutfallið var misjafnt, eða allt frá 5 sinnum meira en í drykkjarvatni, upp í 42 sinnum herra. Hæsta glýfósathlutfallið var í þvagi þingmanna frá Litháen, Spáni og Króatíu, en lægst hlutfall í þingmönnum frá Finnlandi, Írlandi og Ítalíu. Niðurstaðan sýnir að glýfósat er í umtalsverðu magni í þeirri fæðu sem þingmenn neyta m.a. á þinginu.

Nánast allir þjóðverjar eru mengaðir af glýfósati

Önnur þýsk rannsókn, „Urinale 2015“, notaði þvagsýni úr 2.000 einstaklingum. Þar kom í ljós að 99,6% þátttakenda voru með glýfósat yfir 1% viðmiðunarmarki drykkjarvatns í líkama sínum.

Glýfósat í þýskum bjór

Í enn einni rannsókninni kom í ljós að glýfósat er í mörgum af þekktustu bjórtegundum Þýskalands. Magnið er allt að 30 mikrógrömm í lítra, eða þrítugfalt það magn sem eðlilegt er talið í vatni. Umhverfisstofnunin í München sagði þessa niðurstöðu kasta rýrð á 500 ára gömul lög um hreinleika á bjór í landinu.

Í rannsókn sem gerð var á 48 bændum, eiginkonum þeirra og 79 börnum í Bandaríkjunum árið 2004, kom í ljós miklu herra innihald glýfósats í þvagi en greindist í þingmönnum ESB. Reyndist það vera á bilinu 2,3 til 233 ppb-gildi. Í rannsókn á þvagi fransks bónda árið 2012 var ppb-gildið 9,5 og allt að 2 ppb í börnunum hans þremur.

Innan ESB hefur ekki fengist meirihluti um að framlengja leyfið eða veita undanþágu til áframhaldandi sölu á efninu í 12 til 18 mánuði eins og framleiðandinn hefur farið fram á. Reyndar hafði framkvæmdastjórn Evrópusambandsins sent frá sér reglugerð í maí á þessu ári til umfjöllunar innan ríkja ESB um að leyfa glýfósat í sjó eða níu ár til viðbótar en ekki í 15 ár eins og áður hafði verið lagt til.

Bretar eru mjög óhressir með að

atkvæðagreiðslan um framlengingu hafi ekki náð fram að ganga. Þess má geta að Monsanto, risafyrirtækið sem hannaði Roundup og markaðssetti árið 1974, hefur lýst yfir áhuga á að flytja höfuðstöðvar sínar frá Bandaríkjunum til London. Notkun á glýfósati er opinberlega bönnuð í Frakklandi, en miklar efasemd-ir eru um að það bann hafi haldið. Samkvæmt frétt á EcoWatch.com hafa um 1,4 milljónir Evrópubúa skrifað undir áskorun til ESB og Evrópuráðsins um að glýfósat verði bannað í ríkjum ESB. Sú áskorun er studd af fulltrúum Frakklands, Svíþjóðar, Ítalíu og Hollands á Evrópuþinginu.

Tímabært að rannsaka Íslendinga

Í ljósi þessa hlýtur að vera tímabært að gera nú þegar viðlíka þvagrannsókn á Íslendingum, ekki síst þeim sem lítið eru á ferðalögum erlendis. Þar þyrfti einnig að gera úrtak á þeim sem neyta nær eingöngu íslenskrar fæðu og hinna sem neyta herra hlutfalls af innfluttum landbúnaðarvörum. Þá ætti að koma í ljós hvernig raunveruleg staða landbúnaðar er hér á landi. Áriðandi er að slík rannsókn fari fram sem fyrst til að hægt verði að nota niðurstöðurnar til samanburðar ef staðan breytist í Evrópu.

Alvarlegur stofnanaágreiningur um hættuna

Alþjóðaskrifstofa um krabbameinsrannsóknir (IARC), sem er hluti af Heilbrigðisstofnun Sameinuðu þjóðanna (WHO), hafði gefið það út í mars 2015 að tengsl gætu verið á milli glýfósats í matvælu og tíðni krabbameins í mannfólki. Áhættumatstofnun Þýskalands (Bundesinstitut für Risikobewertung) gaf út úrskurð á málið á síðasta ári; „Glýfósat er ekki krabbameinsvaldandi.“ Í nóvember á síðasta ári lagðist Fæðuöryggisstofnun Evrópu (European Food Safety Authority – EFSA), sem er með aðsetur í Parma á Ítalíu, á sveif með Áhættumatstofnuninni og sagði: „Glýfósat er líklega ekki krabbameinsvaldandi.“

Svo vitnað sé í grein franska blaðsins *Courier* eru þar tekin ýmis dæmi af áhrifum eitrunarinnar, m.a. á kýr á bæ einum nærri Hamborg í Þýskalandi. Þar var allt rekið samkvæmt ýrtruðum reglum og undir reglulegu eftirliti búfræðinga, dýralækna og sérfræðinga í nautgriparækt. Sven Krey, bóndinn á bænum, og eigin-kona hans, urðu þess áskynja að nýtin í kúnum þeirra 150 fór að minnka verulega. Síðan tóku þær að léttast, fengu niðurgang, fleiður á jógur og fótólömun. Árið 2014 varð að slátra sex gripum af þessum sökum og ástandið á hjörðinni í heild var orðið afar slæmt. Hjónin vissu ekki sitt rjúkandi ráð, en loks kom möguleg skýring; langvarandi eitursáhrif af völdum glýfósats.

Þrátt fyrir þá vitneskju að glýfósat drepur dýr og er um leið hættulegt mönnum, hefur efnahagslegi ávinningurinn vegna aukinnar framleiðslu vegna efnanna haldið notkuninni gangandi. /HKr.

Alls tóku 48 þingmenn frá 13 ESB-löndum þátt og lögðu fram þvagsýni. Flestir þingmennanna voru frá Belgíu, Frakklandi og Þýskalandi.

Í öllum sýnunum sem skoðuð voru hjá Biocheck Laboratory í Þýskalandi fannst eiturefnið glýfósat.

Að meðaltali voru 1,7 mikrógrömm af glýfósati (miðað við lítra) í þvagi hvers þingmanns, eða 17 sinnum meira að meðaltali en heimilt er í drykkjarvatni í Evrópu. Hlutfallið var misjafnt, eða allt frá 5 sinnum meira en í drykkjarvatni, upp í 42 sinnum herra.

Illgresiseyðir seldur fyrir margfaldar tekjur íslenska ríkisins á hverju ári

– Salan eykst og eykst og við það bætist sala á milljónum tonna af skordýraeitrí sem mengar líka jarðveg og allt umhverfi manna

Svokallaður illgresiseyðir (Herbicides eða weedkillers) er notaður í gríðarlegu magni um allan heim. Er því m.a. úðað yfir akra úr flugvéllum eða dælt yfir korn-, ávaxta-, bómullar- og olíujurtaakra með risastórum vinnuvélum. Grænmetisakrar og garðar fá líka sömu meðferð.

Efnin sem um ræðir heita ýmsum nöfnum eins og glýfósat, atrazine, acetochlor, 2,4-D, paraquat, bio-herbicide og fleiri nöfnum.

Árið 2014 var seldur illgresiseyðir fyrir 22,3 milljarða Bandaríkjadollara á heimsvísu. Það samsvarar um 2.758 milljörðum íslenskra króna, eða um fjórföldum heildartekjum íslenska ríkissjóðsins á þessu ári. Áætlað er að á árinu 2023 muni sala illgresiseyðis nema 38,3 milljörðum dollara.

Asiulönd sem liggja að Kyrrahafi eru með um 25% af heildarnotkuninni. Þar á eftir koma lönd í Norður- og Suður-Ameríku. Í Bandaríkjunum fer hátt í 90% af illgresiseyðinum til landbúnaðar.

Illgresiseyðir er afsprengi eiturefnahernaðar Bandaríkjanna í Víetnam-stríðinu. Skordýraeitur er að grunni til byggt á taugagasi sem hannað var til að drepa fólk í hernaði.

Skordýraeitrí er dælt ótæpilega yfir ávexti og grænmeti til að forða því frá ásökun skordýra. Um leið drepur það nauðsynleg skordýr eins og býflugur.

Tíu risar í framleiðslu illgresiseyðis

Helstu framleiðendurnir á alþjóðamarkaði eru, auk Monsanto, efnaiðnaðarfyrtækin BASF, Bayer AG, DOW Agriscience LLC, Syngenta AG, Cheminova A/S, FMC Corporation, Adama Agricultural Solutions Ltd, Nufarm Ltd og E.I Du Pont de Nemours and Company.

Mest er notað af virka efni glýfósat, m.a. um nær alla Evrópu. Efnið 2,4-D er ýmist selt undir ströngum skilyrðum eða bannað í Kanada, Danmörku, Noregi og fleiri löndum. Er það vegna viðurkenndrar áhættu fyrir heilbrigði manna.

Fyrirtæki eins og Monsanto hafa framleitt margvísleg afbrigði sterkra eiturefna sem nota má á akra þar sem sáð hefur verið eiturbolnum tegundum sem fyrirtækið hefur einkarétt á. Sömu sögu er að segja af öðrum stórum fyrirtækjum á þessu sviði. Þar má t.d. nefna Syngenta AG sem þróað hefur Roundup-þolið kornafbrigði sem heitir Acuron. Þá hefur DuPont markaðssett Abundit Extra sem er illgresiseyðir fyrir kornafbrigði sem eiga að þola glýfósat.

Þótt margir telji sannað að illgresiseyðir sé hættulegur bæði mönnum og dýrum, þá standa ýmsar tegundir hans aðeins fyrir hluta þeirra eiturefna sem dælt er yfir fóður og matjurtir árlega. Skordýraeitur (Pesticide), sem líka er stórhættulegt dýralífi og mönnum er engu minna notað.

Illgresiseyðir og skordýraeitur eru hliðarafurðir eiturefnahernaðar

Skordýraeitur er eins og illgresiseyðirinn, hliðarafurð eiturefnahernaðar og er afleiða af taugagasi. Taugagas er hannað til að lama taugaboðsendingar (acetylcholinesterase). Það veldur m.a. krampa hjá mönnum, þrengingar sjónsviðs, munnvatnsmyndun þannig að menn froðufella, ósjálfráðri hægðarlosun og dauða. Tvær megingerðir eru skilgreindar á taugagasi til hernaðar. Önnur þeirra er af G-seríu og undir það falla taugagastegundir eins og GA (Tabun) GB (Sarin) GD (Soman) og GF (Cyclosarin). Þá kemur gas undir svokallaðri V-seríu. Þar eru VR, VG (Tetram), VM (Edomo), VR sem eru rússnesku afbrigði af VX taugagasi, V-gas og afleiðan 33 eða R-33.

Talið er að taugagas hafi víða verið notað í átökum á undanförmum árum. Þar eru nefnd löndin Írak, Afganistan, Íran, Sómalía og Súdan sem hefur verið ört vaxandi markaður fyrir taugagas og skordýraeitur. Þá mun taugagasi hafa verið beitt í uppreisn í Suður-Súdan 2013 og í Mósambík sama ár og í Úkraínu 2014. Er þessi notkun talin hafa kynt undir þróun margvíslegra mótefna. Vandinn er að öll þessi eiturefni hafa þrávirk áhrif í umhverfinu, m.a. á þann mikilvæga skordýrastofn, býflugur.

Skordýraeitur er mildara afbrigði af taugagasi sem ætlað er

Research Reports. Meðal þeirra eru: Anticholinergic agents, Atropine IV/IM, Glycopyrrolate, Pralidoxime chloride, Benzo-diazepines, Diazepam og Butyrylcholinesterase.

Kína orðið öflugasta skordýraeiturlandið

Öflugasta skordýraeiturlandið af topp 10-listanum í dag er Kína. Þar er bæði framleitt mest af skordýraeitrí og notkunin er þar einnig mest í heiminum í dag samkvæmt samtökum uppskeruverndariðnaðarins í Kína (China Crop Protection Industry Association – CCPA) í frétt Market Research Reports.biz. Þar voru framleiddar 3,74 milljónir tonna af skordýraeitrí árið 2014 og hafði þá aukist úr 700 þúsund tonnum árið 2001.

Tíu efstu framleiðendur skordýraeiturs í heiminum standa fyrir um 30% af skordýraeiturmarkaðnum. Hefur framleiðsla og notkun aukist hröðum skrefum undanfarið ár.

Ljóst er að samkvæmt nýlegum rannsóknum þá er almenningur í Evrópu að innbyrða mikið magn af eiturefni glýfósat. Þar sem skordýraeitur sem drepur dýrin með tilheyrandi taugavirkni er notað í miklu magni, ekki síst í ávaxta- og grænmetisrækt, þá er ekki óvarlegt að álykta að slíkt geti haft alvarleg áhrif á heilsu manna.

Vaxandi tíðni ýmissa sjúkdóma sem tengjast virkni heilans í mannfólkinu hlýtur að vekja spurningar um hvort upprunann sé að finna í matnum sem fólkið borðar. Geðrænir sjúkdómar, af ýmsum toga, eru þar vart undanskildir. Líklega sannast þar enn og aftur máltækið; „Þú ert það sem þú borðar.“ /HKr.

Roundup, líkt og önnur eiturefni sem notuð eru við framleiðslu fódurs og matvæla, endar fyrr eða síðar í líkömum manna sem borða afurðirnar frá býlunum sem nota þessi efni.

að drepa „óæskileg“ skordýr sem herja gjarnan á uppskeru í landbúnaði. Er skordýraeitrí m.a. óspart beitt við ávaxta- og grænmetisræktun víða um lönd.

Lyf og efni sem ætluð eru til að milda afleiðingar af snertingu við taugagas og skordýraeitur eru þau sömu fyrir báða efnaflokka, samkvæmt upplýsingum Market

Varahlutir fyrir ámoksturstæki

Varahlutir í Trima og Alö Quicke ámoksturstæki. Einnig stjórnarkar, suðufestingar ofl.

JÖTUNN
VÉLAR - VERSLUN - VARAHLUTIR

Austurvegur 69 - 800 Selfoss

Lónsbakki - 601 Akureyri

Sólvangi 5 - 700 Egilsstaðir

Sími 480 0400

jotunn@jotunn.is

www.jotunn.is

Kaldhæðnislegur stuðningur David Cameron við breska bændur sem að meirihluta vilja yfirgefa ESB: Breski forsætisráðherra vill framlengja leyfi til notkunar á eiturefninu glýfósat

– Telur slíka ákvörðun nauðsynlega og segist sjálfur nota Roundup í eigin garði

Um mánaðamótin rennur út frestur fyrir Evrópu-sambandið til að framlengja heimild til notkunar á eiturefninu glýfósat í landbúnaði. Glýfósat er virka efnið í efnasamsetningum eins og Roundup sem ætlaðar eru til eyðingar á „illgresi“.

Málið snýst þó ekki bara um glýfósat, því samkvæmt frétt Farmers Weekly í Bretlandi þá er beðið svara ESB um heimild til áframhaldandi notkunar yfir 100 annarra hjálparefna í landbúnaði. Hafa leiðtogar bænda þar í landi varað við afleiðingum seinkunar á að heimila notkun efnanna. Fjöldi vísindamanna, náttúruverndarsinna og áhugafólks um heilsufarslegt öryggi matvæla vill algjört bann á notkun glýfósat.

Endurnýja þarf heimildir fyrir notkun á 27 eignum þetta sumarið, 50 eignum fyrir sumarið 2017 og fyrir notkun 59 annarra efna fyrir sumarið 2018. Þá þarf að endurnýja eða synja leyfi fyrir 60 efni fyrir sumarið 2019 og fleiri efna allt fram til 2031. Fresturinn til að taka ákvörðun um að leyfa, eða hreinlega banna notkun á glýfósati rennur út 30 júní n.k. Vandinn er að bæði meðal þysku og frönsku þingfulltrúanna á Evrópuþinginu hefur ekki reynst unnt að ná saman meirihluta til að samþykkja notkunina. Þá eru Svíar taldir á móti notkun, sem og Hollendingar.

Cameron vill heimila áframhaldandi notkun á glýfósati

Gert er ráð fyrir að fjallað verði um málið innan ESB í dag, fimmtudag, og mun ákvörðunar þá að vænta í kjölfarið. Allt er þetta svo hengt við komandi kosningar í Frakklandi og Þýskalandi sem og Brexit-kosningarnar í Bretlandi sem fram fara í dag, 23. júní. Breska

Cameron í hringborðsumræðum með nokkrum breskum bændum. Mynd / Johann Tasker

ríkisstjórnin er hlynnt framlengingu heimildar til notkunar á glýfósati. Þannig er David Cameron forsætisráðherra sannfærður um að heimild verði veitt í Brussel fyrir mánaðamót. Lét hann þá skoðun sína í ljós á fundi sem haldinn var í Yorkshire 9. júní þar sem hann leitaði stuðnings við áframhaldandi veru Breta í ESB. Hélt hann í leiðinni eins konar hringborðsumræður í eldhúsi með nokkrum bændum á svæðinu.

Kaldhæðni

Kaldhæðnislegt er að meirihluti breskra bænda vill samkvæmt skoðanakönnunnum að Bretar segi sig úr Evrópusambandinu. Breskir bændur hafa reyndar bent á að andstaða meðal frönsku og þýsku fulltrúanna við notkun á glýfósati sýni glöggst hvernig ESB vinni gegn hagsmunum breskra bænda. Cameron var hins vegar ekkert að skafa utan af hlutunum í samræðum við bresku bændurna og sagði:

„Ég nota sjálfur Roundup“

„Ég er sannfærður um að leyfi til notkunar verður framlengt. Ég styð slíka ákvörðun og tel hana nauðsynlega. Ég nota sjálfur Roundup í mínum eigin garði.

Ég veit hversu mikilvægt þetta er og við eigum að byggja ákvörðunina á vísindalegum rökum. Það er sú

rökræða sem við eigum að taka og ég er sannfærður um að við munum fá þá framlengingu sem við þurfum.“

Athyglisvert er að Cameron skuli nefna að fara eigi eftir vísindalegum rökum við ákvörðunartökuna. Þar hafa vísindamenn nefnilega verið með fullyrðingar á báða bóga. Ekki þarf að koma á óvart að vísindamenn tengdir efnarisanum Monsanto hafa haft sig mikið í frammi með fullyrðingum um að glýfósat sé hættulaust.

Neyðarbeiðni um að fá að nota önnur hjálparefni

Nýjast í málinu varðandi notkun breskra bænda á hjálparefnum við ræktun á repju er að yfirvöld muni taka afstöðu til neyðarumsóknar þeirra síðar í mánuðinum. Hún hljóðar upp á að bændum verði heimilt að nota „neonicotinoid“ meðhöndlað repjufræ á 22% af sínum ökrum í 15 sýslum í Englandi. Það er fræ sem úðað hefur verið með taugavirku skordýraeitri sem hefur ekki ósvipaða virkni og nikótín.

Neonicotinoid, eða neonics eins og það er líka kallað, er efni sem var hannað af olíurisanum Shell á níunda áratug síðustu aldar. Efni sem falla undir þennan efnaflokk eru m.a.; acetamiprid, clothianidin, imidacloprid, nitenpyram, nithiazine, thiacloprid og thiamethoxam. Mest notaða efnið í þessum flokki mun þó vera „Imidacloprid“.

Fólk sem barist hefur gegn notkun hvers konar eiturefna í náttúrunni, segir að þessi efni séu líka sérlega hættuleg. Einkum fyrir býflugur og önnur skordýr sem leggja náttúrunni lið við frjóvgun plantna. Samtök bænda (NFU) segja aftur á móti að ef bændur megi ekki nota umrædd efni, þá séu þeir neyddir til

Glýfósat er einn hlekkur í áratuga þróunarsögu gróðureyðingarefna

Hönnun gróðureyðingarefna á sér áratuga sögu og er nátengd eiturefnahernaði.

Glýfósat (Glyphosate) var fyrst sett saman af svissneska efnafræðingnum Henry Martin árið 1950, en hann starfaði þá hjá svissneska fyrirtækinu Cilag. Uppfinning hans var þó aldrei gefin út eða sótt um einkaleyfi á henni. Það mun síðan hafa verið Stauffer Chemical-fyrirtækið sem sótti um einkaleyfi á efninu árið 1964 sem efnafræðilegt „gripefni“ sem bundist getur steinefnum eins og calcium, magnesím, mangani, kopar og zinki. Það var svo um 1970 sem efnafræðingurinn John E. Franz hjá efnafrýrtækinu Monsanto í Bandaríkjunum, enduruppgötvaði efnaformúluna í þeim tilgangi að drepa illgresi. Monsanto markaðssetti síðan gróðureyðingarefnið Roundup árið 1974, en virka efnið í því er einmitt glýfósat.

Segja má að Roundup sé afsprengi eiturefnahernaðar. Í fjölda ára áður en Roundup kom til var Monsanto búið að gera glæpsamlegar tilraunir, í samvinnu við Bandaríkjaher og níu önnur verktakafyrirtæki, með efni til að eyða laufi í skógum í Víetnam-stríðinu. Var þá úðað yfir skóga og íbúa sem þar lifðu gríðarlegu magni af baneitruðum efnasamböndunum 2,4-D og 2,4,5-T. Innan hersins var það kallað Agent Orange vegna litarins. Uðun þessara efna hafði hrikalegar afleiðingar fyrir íbúa á þeim svæðum sem því var dreift. Hundruð þúsunda létu lífið og mikill fjöldi vanskapaðra barna fæddist í kjölfarið. Var þessi glæpur í raun víðurkenndur með samkomulagi sem síðar var gert um greiðslu á skaðabótum.

Hið baneitraða 2,4,5-T (Agent Orange) ekki bannað fyrr enn 1985

Samkvæmt heimasíðu Umhverfisverndarstofnunar Bandaríkjanna (US Environmental Protection Agency –EPA), hefur 2,4-D efnablandan verið mikið notuð sem gróðureyðingarefni allt frá því á fimmta áratug síðustu aldar. Var það með heimild yfirvalda og er skilgreint sem „temmilega eitrað“.

Á síðu EPA kemur einnig fram að við hönnun á Agent Orange voru notuð efnasamböndin 2,4-D og 2,4,5-T ásamt, steinolíu og dísilolíu. Efnasambandið 2,4,5-T inniheldur mikið magn af baneitruðu díoxíni, en díoxín er ekki í „merkjanlegu magni“ í 2,4-D.

EPA bannaði ekki alla notkun á 2,4,5-T fyrr en árið 1985 og segir að það sé ekki lengur heimilt að nota það innan Bandaríkjanna. Ekkert kemur fram um hvort enn sé samt verið að nota Agent Orange.

Monsanto hefur á undanförnum árum helst verið þekkt fyrir að þróa ýmis einkaleyfisvarin kornafrígríði sem þola glýfósat. Fyrirtækið hefur ekki látið þar við sitja heldur einnig unnið að þróun afbríða sem þola Agent Orange. Væntanlega með það í huga að þegar önnur gróður-eyðingarefni duga ekki lengur, þá verði hægt að úða akrana með Agent Orange eða afbríðum af því.

að nota 240.000 lítra af pyrethoid, sem sé enn hættulegra.

Málið er nú til skoðunar hjá EFRA (Department for Environment, Food

& Rural Affairs). Ekki er búist við niðurstöðu fyrr en undir lok júní, eða eftir BREXIT-kosningarnar.

/HKr.

Key actives and expiration of approval dates									
Substance	Expiration date								
Amitrole [aminotriazole]	30 June 2016	Desmedipham	31 July 2017	Clomazone	31 October 2018	Magnesium phosphide	31 August 2019	1-Naphthylacetamide [1-NAO]	31 December 2021
Glyphosate [incl trimesium aka sulfosate]	30 June 2016	Etoxazole	31 July 2017	Fludioxonil	31 October 2018	Metamitron	31 August 2019	1-Naphthylacetic acid [1-NA]	31 December 2021
Isoproturon	30 June 2016	Giocladium catenulatum strain J1446	31 July 2017	Prosulfocarb	31 October 2018	Oleic acid [CAS 112-80-1]	31 August 2019	Azoxystrobin	31 December 2021
Carfentrazone-ethyl	31 July 2016	Imazosulfuron	31 July 2017	Amidosulfuron	31 December 2018	Pelargonic acid [CAS 112-05-0]	31 August 2019	Fluazifop-P	31 December 2021
Cyazofamid	31 July 2016	Laminarin	31 July 2017	Bifenox	31 December 2018	Pepper	31 August 2019	Fluquinconazole	31 December 2021
Ethofumesate	31 July 2016	Methoxyfenozide	31 July 2017	Chloridazon [aka pyrazone]	31 December 2018	Fluroxypyr	31 August 2019	Plant oils / Citronella oil	31 December 2021
Fenamidone	31 July 2016	Phenmedipham	31 July 2017	Clofentezine	31 December 2018	Plant oils / Spearmint oil	31 August 2019	Imazalil [aka enilconazole]	31 December 2021
Foramsulfuron	31 July 2016	S-Metolachlor	31 July 2017	Dicamba	31 December 2018	Potassium hydrogen carbonate	31 August 2019	Kresoxim-methyl	31 December 2021
Imazamox	31 July 2016	1-Methyl-cyclopropene	31 October 2017	Difenoconazole	31 December 2018	Pyrethrins	31 August 2019	Prochloraz	31 December 2021
Isoxaflutole	31 July 2016	Chlorothalonil	31 October 2017	Diflubenzuron	31 December 2018	Sodium hypochlorite	31 August 2019	Prohexadione	31 December 2021
Linuron	31 July 2016	Chlorotoluron	31 October 2017	Diflufenican	31 December 2018	Tebuconazole	31 August 2019	Spiromamine	31 December 2021
Mesotrione	31 July 2016	Cypermethrin	31 October 2017	Fenoxaprop-P	31 December 2018	Urea	31 August 2019	Tefluthrin	31 December 2021
Pendimethalin	31 July 2016	Daminozide	31 October 2017	Fenpropiidin	31 December 2018	Tebuflupyrad	31 October 2019	Terbutylazine	31 December 2021
Trifloxystrobin	31 July 2016	Indoxacarb	31 October 2017	Imazaquin	31 December 2018	Chlorfenguat	30 November 2019	Metam [incl -potassium and -sodium]	30 June 2022
2,4-DB	31 October 2016	MCPA	31 October 2017	Lenacil	31 December 2018	Propaquizafop	30 November 2019	Esfenvalerate	31 December 2022
Beta-Cyfluthrin	31 October 2016	MCPB	31 October 2017	Niclosulfuron	31 December 2018	Quizalofop-P-ethyl	30 November 2019	Fenpyrazamine	31 December 2022
Canthium nitans	31 October 2016	Triphosphate-methyl	31 October 2017	Picloram	31 December 2018	Quizalofop-P-teraryl	30 November 2019	Fluxapyroxad	31 December 2022
Deltamethrin	31 October 2016	Tribenuron [aka metometuron]	31 October 2017	Quinoclamine	31 December 2018	zeta-Cypermethrin	30 November 2019	Azoxystrobin	31 January 2023
Dimethenamid-P	31 October 2016	Chlorpyrifos	31 January 2018	Fluazifamid	28 February 2019	Dimethachlor	31 December 2019	Benzovindiflupyr	02 March 2023
Flufenacet [formerly fluthiamide]	31 October 2016	Chlorpyrifos-methyl	31 January 2018	Flutolanil	28 February 2019	Etofenprox	31 December 2019	Isoyaazam	31 March 2023
Flurtamone	31 October 2016	Clothianidin	31 January 2018	Mepiquat	28 February 2019	Pencconazole	31 December 2019	lambda-Cyhalothrin	31 March 2023
Fosthiazate	31 October 2016	Copper oxychloride	31 January 2018	Abamectin [aka avermectin]	30 April 2019	Sulphur	31 December 2019	Metsulfuron-methyl	31 March 2023
Idosulfuron	31 October 2016	Dimoxystrobin	31 January 2018	Bacillus thuringiensis subsp. Aizawai strains ABTS-1857 and GC-91	30 April 2019	Tetracoonazole	31 December 2019	Trichoderma asperellum [strain T34]	31 May 2023
Iprodione	31 October 2016	Mancozeb	31 January 2018	Bacillus thuringiensis subsp. Kurstaki strains ABTS 351, PB 54, SA 11, SA12 and EG 2348	30 April 2019	Tri-allate	31 December 2019	Ametoctradin	31 July 2023
Maleic hydrazide	31 October 2016	Maneb	31 January 2018	Bacillus thuringiensis subsp. Kurstaki strains ABTS 351, PB 54, SA 11, SA12 and EG 2348 and GHA	30 April 2019	Triflussulfuron	31 December 2019	Mandipropamid	31 July 2023
Picoxystrobin	31 October 2016	Oxamyl	31 January 2018	Cydia pomonella Granulovirus [CpGV]	30 April 2019	Cyflufenamid	31 March 2020	Bacillus firmus I-1582	30 September 2023
Silthiolam	31 October 2016	Pethoxamid	31 January 2018	Odinafop	30 April 2019	Fluopicolide	31 May 2020	Bixafen	30 September 2023
Benzoic acid	31 January 2017	Bacillus subtilis str. OST 713	30 April 2018	Clofinafop	30 April 2019	Proquinazid	31 July 2020	Candida oleophila strain 0	30 September 2023
Flazasulfuron	31 January 2017	Clofinafop	30 April 2018	Clofinafop	30 April 2019	Spirodiclofen	31 July 2020	Maltodextrin	30 September 2023
Mecoprop-P	31 January 2017	Clopyralid	30 April 2018	Clopyralid	30 April 2019	Flonicamid [IKI-220]	31 August 2020	Potassium phosphonates [formerly potassium phosphite]	30 September 2023
Mesosulfuron	31 January 2017	Cyprodinil	30 April 2018	Cyprodinil	30 April 2019	Sulfuryl fluoride	31 October 2020	Spiromesifen	30 September 2023
Propiconazole	31 January 2017	Dichlorprop-P	30 April 2018	Fenpropimorph	30 April 2019	Napropamide	31 December 2020	Fluopyram	31 January 2024
Propoxycarbazone	31 January 2017	Fosetyl	30 April 2018	Fenpyroximate	30 April 2019	Bromuconazole	31 January 2021	Penflufen	31 January 2024
Propyzamide	31 January 2017	Metconazole	30 April 2018	Lecanicillium muscarium [formerly Verticillium lecanii] strain Ve6	30 April 2019	Buprofezin	31 January 2021	Pyriofenone	31 January 2024
Pyraclostrobin	31 January 2017	Metrafenone	30 April 2018	Metarhizium anisopliae var. anisopliae strain BIPESCO S/F52	30 April 2019	Fenbuconazole	30 April 2021	Sedaxane	31 January 2024
Zoxamide	31 January 2017	Primicarb	30 April 2018	Phlebiopsis gigantea [several strains]	30 April 2019	Metosulam	30 April 2021	Chlorantraniliprole	30 April 2024
Acetamiprid	30 April 2017	Pyrimethanil	30 April 2018	Phythium oligandrum M1	30 April 2019	Quinmerac	30 April 2021	Penfluprad	30 April 2024
Mepanipyrim	30 April 2017	Rimsulfuron [aka renniduron]	30 April 2018	Streptomyces K61 [formerly S. griseoviridis]	30 April 2019	6-Benzyladenine	31 May 2021	Pyrosulfam	30 April 2024
Pseudomonas chlororaphis strain MA342	30 April 2017	Spinosad	30 April 2018	Trichoderma harzianum strains T-22 and ITEM 908	30 April 2019	Bupirimate	31 May 2021	Spirotetramat	30 April 2024
Quinoxifen	30 April 2017	Thiamethoxam	30 April 2018	Verticillium albo-atrum [formerly Verticillium dahliae] strain WCS850	30 April 2019	Carbetamide	31 May 2021	Tembestrone	30 April 2024
Thiaciprid	30 April 2017	Tolclofos-methyl	30 April 2018	Imidacloprid	31 July 2019	Carbovin	31 May 2021	Amisulbrom	30 June 2024
Thiam	30 April 2017	Indigyl	30 April 2018	Metazachlor	31 July 2019	Clethodim	31 May 2021	Ipcnazole	31 August 2024
Bentazone	30 June 2017	Trinecapac [aka cimetarycarb ethyl]	30 April 2018	[E,E]-8,10-Dodecadien-1-ol	31 August 2019	Cyproconazole	31 May 2021	Aminopyralid	31 December 2024
Diquat [dibromide]	30 June 2017	Triticonazole	30 April 2018	Acetic acid	31 August 2019	Dazomet	31 May 2021	Metazofurzone	31 December 2024
Famoxadone	30 June 2017	Benthiavalicarb	31 July 2018	Aluminium ammonium sulphate	31 August 2019	Diclofop	31 May 2021	Metobromuron	31 December 2024
Flumioxazine	30 June 2017	Boscalid [formerly nicobifen]	31 July 2018	Aluminium phosphide	31 August 2019	Dithianon	31 May 2021	Mepylidnacop	31 March 2025
Flupyrasulfuron-methyl [DPX KE 459]	30 June 2017	Captan	31 July 2018	Capric acid [CAS 334-48-5]	31 August 2019	Doline	31 May 2021	Pinoxaden	30 June 2026
Metaxyl-M	30 June 2017	Dimethoate	31 July 2018	Caprylic acid [CAS 124-07-2]	31 August 2019	Fenazaquin	31 May 2021	2,4-D	31 December 2030
Piclorafen	30 June 2017	Ethephon	31 July 2018	Carbon dioxide	31 August 2019	Fenoxycarb	31 May 2021	Fenhexamid	31 December 2030
Prosulfuron	30 June 2017	Ethoprophos	31 July 2018	Cymoxanil	31 August 2019	Flutriafol	31 May 2021	Ferric phosphate	31 December 2030
Pymetozine	30 June 2017	Fluoxastrobin	31 July 2018	Ethylene	31 August 2019	Hymexazol	31 May 2021	Florasulam	31 December 2030
Thiabendazole	30 June 2017	Folpet	31 July 2018	Fatty acids C7-C18 and C18 unsaturated potassium salts [CAS 67701-09-1]	31 August 2019	Indolybutyric acid	31 May 2021	Pyridate	31 December 2030
Thifensulfuron-methyl	30 June 2017	Glufosinate	31 July 2018	Garlic extract	31 August 2019	Isosaben	31 May 2021	Sulfosulfuron	31 December 2030
Alpha-Cypermethrin [aka alphamethrin]	31 July 2017	Methiocarb [aka mercaptodimethur]	31 July 2018	Gibberellic acid	31 August 2019	Metaldedyne	31 May 2021	Acibenzolar-S-methyl [benzothiadiazole]	31 March 2031
Ampelomyces quisqualis strain AQ10	31 July 2017	Metribuzin	31 July 2018	Gibberellin	31 August 2019	Myclobutanil	31 May 2021	Pyraflufen-ethyl	31 March 2031
Benalaxyl	31 July 2017	Primiphos-methyl	31 July 2018	Iron sulphate	31 August 2019	Paclobutrazol	31 May 2021		
Bifenazate	31 July 2017	Propamocarb	31 July 2018	Lauric acid [CAS 143-07-7]	31 August 2019	Pencycuron	31 May 2021		
Bromoxynil	31 July 2017	Prothioconazole	31 July 2018			tau-Fluvalinate	31 May 2021		
Chlorpropham	31 July 2017								

Listi yfir glýfósat og önnur efni sem m.a. eru mikið notuð í landbúnaði í Evrópu. Parna eru tímasetningar á hvenær heimild til notkunar rennur út. Evrópusambandið fjallar nú um framlengingu á notkun efna sem að öðrum kosti verða ólögleg til notkunar í landbúnaði eftir 30. júní. Síðan þarf ESB að taka afstöðu til annarra efna á listanum áður en notkunarheimild þeirra rennur út.

Notkun nefhjóla tryggir mun hreinna og verðmætara fóður.

Smáar stjörnur – betri dreifing og mun meiri ending.

Einstök ending og frábær fylgni við landið.

Ertu klár í sumarið?

Pöttinger eru mest seldu heyvinnutæki á landinu til margra ára.*
- og ekki að ástæðulausu.

Austurvegur 69 - 800 Selfoss / Lónsbakki - 601 Akureyri / Sólvangi 5 - 700 Egilsstaðir / Sími 480 0400 / jotunn@jotunn.is / www.jotunn.is

*samkvæmt samræmdum útlutningstölum evrópskra tækjaframleiðenda.

Jane Goodall á Íslandi:

Auka þarf hlut smábýla í framleiðslu matvæla í heiminum

Umhverfis- og dýraverndarsinninn Jane Goodall var í heimsókn á Ísland fyrir í þessum mánuði. Goodall er heimþekkt fyrir rannsóknir sínar á simpönsum og hefur með rannsóknum sínum sýnt fram á að dýr upplifa sterkar tilfinningar eins og söknuð, sorg og afbrýðisemi.

Jane Goodall var 22 ára gömul og án háskólagráðu þegar hún fór til Kenía til að rannsaka simpansa, síðar rannsakaði hún einnig hegðun hýena og kolkrabba. Rannsóknirnar áttu síðar eftir að gerbreyta hugmyndum manna um dýr og tilfinningar þeirra. Goodall varð heimsfræg 28 ára gömul þegar National Geographic birti myndir af henni og fjallaði um rannsóknir hennar á simpönsum árið 1962.

„Ég var átta ára þegar ég sagði móður minni að ég ætlaði að flytja til Afríku og vinna með dýrum þegar ég yrði stór. Sem barn átti ég mér tvær fyrirmyndir í lífinu og þær eru án efa ástæðan fyrir því að ég flutti til Kenía og fór að rannsaka og lifa með simpönsum. Önnur var Tarsan og hin Dagfinnur dýralæknir, eins kjánalega og það kann að hljóma í dag.“

Baráttukona og rithöfundur

Á seinni árum hefur Goodall sinnt umhverfismálum í auknum mæli og er í dag, meðal annars, friðarfulltrúi Sameinuðu þjóðanna. Þrátt fyrir að vera 82 ára ferðast Goodall heims-horna á milli til að kynna boðskap sinn um náttúruvernd auk þess sem hún er höfundur fjölda bóka fyrir börn og fullorðna. Má þar nefna Inn the Shadow of Man, My Life with the Chimpanzees, Reason For Hope, Harvest of Hope og Seeds of Hope, sem fjallar um plöntuheiminn.

Hún segir að vegna aldurs eigi hún líklega ekki mörg ár eftir til að halda fyrirlestra. „Ég er því á stanslausum þeytingu um heiminn að bera út boðskap umhverfisverndar og reyna að veita fólki von um að það

Umhverfis- og dýraverndarsinninn Jane Goodall ferðast í dag um heiminn og sinnir umhverfismálum. Boðskapur hennar byggist á bjartsýni og að enn sé hægt að snúa þróuninni við og draga úr mengun.

Mynd / VH

sé ekki orðið of seint. Ég er bjartsýnismanneskja og reyni að nota tímann vel. Satt best að segja er líf mitt stórfurðulegt og ég hef ekki stoppað heima hjá mér í meira en þrjár vikur í mörg ár,“ segir Goodall.

Verðum að hætta að eitra matinn

Í samtali við Bændablaðið sagðist Goodall ekki hafa sérfræðiþekkingu á landbúnaði en að hún hefði mikinn áhuga á honum og hvert hann stefndi.

„Við verðum öll að borða og að sjálfsögðu viljum við borða hollan

og góðan mat og besta leiðin til að gera það er að borða meira af grænmeti og mat sem er ræktaður heima fyrir. Þannig vitum við best hvað við erum að borða og drögum úr menguninni sem felst í að flytja matvæli langar leiðir.

Notkun á sýklalyfjum í landbúnaði til að auka vaxtarhraða dýra er líka skelfileg þróun og vegna hennar eru að verða til ofurbakteríur sem geta smitast í fólk úr matvælum og engin sýklalyf ráða við. Ég var að lesa grein fyrir stuttu þar sem því er haldið fram að tími sýklalyfja sé liðinn og að í kjölfar þess geti sýk-

Goodall var 22 ára gömul og án háskólagráðu þegar hún fór til Kenía til að rannsaka simpansa. Rannsóknir hennar áttu eftir að bylta hugmyndum manna um félags- og tilfinningalíf dýra.

Jane Goodall leggur áherslu á nauðsyn þess að fræða börn um umhverfismál. Enda eru það þau sem erfa munu Jörðina.

Mynd / VH

ingar sem auðvelt hefur verið að ráða við orðið ólæknandi og banvænar. Í mínum huga er þetta ógnvekjandi staðreynd sem á eftir að valda gríðarlegum sársauka og hörmungum.

Annað sem er verulegt áhyggju-efni í landbúnaði er gríðarleg notkun á skordýra- og illgresiseitri til að auka uppskeruna og aukin notkun á erfðabreyttum fræjum.

Við verðum að hætta að eitra jarðveginn og matinn og nota ræktunaraðferðir og beita varnarráðum sem forðuð okkar þekktu og notuðu áður en við eyðileggjum Jörðina enn meira. Reynolds sýnir að þar sem mikið er notað af illgresiseitri mynda margar plöntur sem á að drepa þol við eitrunu og því þarf sífellt að auka styrkleika eitrefnanna eða nota blöndu margra efna til að drepa þær. Síðan safnast eitrefninn upp í jarðvegi og grunnvatni.

Ég er sannfærð um að erfðabreytt eða glyfósatþolin fræ eigi ekki eftir að bjarga heiminum. Glyfósat var aðalinnihaldsefnið í Agent Oranges sem Bandaríkjaher notaði til að eyða skógum í Víetnam á sínum tíma og hafði hræðilegar hörmungar í för með sér. Auk þess er búið, að minnsta kosti í mínum huga, að sanna að glyfósat sé krabbameinsvaldandi.

Það er líka ófært að risafyrirtæki eigi einkarétt á fræi og geti bannað bændum að safna því úr eigin framleiðslu og nýta. Svo er ótrúlegt til þess að hugsa að erfðaeftirni úr einkaleyfisbúndnum erfðabreyttum plöntum berst í gamlar ræktunartegundir þá geti einkaleyfishafinn kært bændur fyrir að nota fræ af plöntum sem þeir hafa sjálfir ræktað og safnað fræinu af.

Ég er algerlega á móti því sem fyrirtæki eins og Monsanto eru að gera og satt best að segja er hissa á að það fyrirtæki sé ekki fyrir löngu búið að lögsækja mig.

Ég er líka sannfærð um að orsakir margra þeirra sjúkdóma sem mannkynið berst við í dag sé að finna í þeim eitrefnum sem notuð eru við matvælaframleiðslu.

Sjálf tel ég að skynsamlegasta leiðin í landbúnaði sé að fjölga smábýlum og auka hlut þeirra í matvælaframleiðslu í heiminum. Rannsóknir sýna að til langs tíma eru erfðabreyttar plöntur og einrækt-

un ekki að skila meiri uppskeru en gamlar ræktunarsortir og samplöntun margra tegunda,“ segir Goodall.

Plöntur ekki síður áhugaverðar en dýr

Goodall segir að þrátt fyrir að hennar rannsóknir hafi snúist um dýr sé plöntuheimurinn ekki síður fjölbreytilegur og áhugaverður og hræðilegt hvernig er verið að eyða skógum og búsvæðum sjaldgæfra plantna. „Í Indónesíu og víðar um heim er verið að fella og brenna niður frumskóga á hundruð þúsundum hektara svæði til að ryðja land undir einræktun á palmaolíu.

Tegundafjölbreytni plantna er á sama tíma að minnka vegna ágangs á búsvæði þeirra og tegund sem er útrýmt hverfur að eilífu. Sem betur fer er til fólk í heiminum sem vinnur ótulllega að því að bjarga sjaldgæfum plöntum, alveg eins og fólk sem vinnur að verndun dýra.“

Eigum bar eina Jörð

Goodall sagði meðal annars á blaðamannafundi vegna heimsóknar sinnar hingað til lands að staðan í umhverfismálum í heiminum væri grafalvarleg og alvarlegri en flestir gerðu sér grein fyrir.

Hún segir eitt mikilvægasta náttúruverndarmálið í dag vera að draga úr fjölgun mannkynsins. Máli sínu til stuðnings sagði hún að ef allir í heiminum tækju upp sama lífsmáta og Vesturlandabúar dygði ein Jörð engan veginn til að standa undir honum og við þyrftum að minnsta kosti fimm eða sex Jarðir til að fullnægja kröfum okkar. „Við sem byggjum þennan heim í dag verðum því að draga úr kröfum okkar og minnka neysluna.“

Goodall sagði merkilegt að sú dýrategund sem teldi sig þá gáfuðustu á Jörðinni væri sú tegund sem væri að skemma hana mest og myndi tortíma sjálfri sér með sama áframhaldi.

Þrátt fyrir þetta segist Goodall vera bjartsýn og eygja von um að hægt sé að snúa þessari þróun við en til þess verðum við öll að taka höndum saman og breyta um lífsstíl og setja náttúruna og Jörðina í heild í forgang.

/VH

Original varahlutir

Original varahlutir fyrir Massey Ferguson og Valtra

Ert þú ekki örugglega með AGCO Parts í þinni vél?

Austurvegur 69 - 800 Selfoss / Lónsbakki - 601 Akureyri / Sólvangi 5 - 700 Egilsstaðir / Sími 480 0400 / jotunn@jotunn.is / www.jotunn.is

Ertu klár í fríið?

Tékklisti

fyrir ferðalagið fæst í næstu verslun Lyfju og á lyfja.is

20%
AFSLÁTTUR
22.-26. júní

OptiBac
probiotics

We're here to help, naturally

Optibac í ferðalagið

- Góðgerlar í ferðalagið sem viðhalda góðri og heilbrigðri meltingu. Koma í veg fyrir ónot í maga.

Verð áður: 2.951 kr. Verð nú: 2.361 kr.

Lóritín

- Ofnæmislyf, 10 mg.

10 stk: 559 kr. 30 stk: 1.389 kr.

After Bite

- Öflugt krem sem slær á kláðann undan flugna- og skordýrabiti.
- Virkar vel eftir bit frá moskító- og mýflugum, flóm og flestum öðrum skordýrum.

Verð: 866 kr.

20%
AFSLÁTTUR
22.-26. júní

John Frieda 50 ml

- Gæða hárvörurnar frá John Frieda eru einnig fáanlegar í handhægum 50 ml stærðum, tilvalið í ferðalagið.

Verð áður: 549 kr. Verð nú: 439 kr.

Ibuxin rapid

- Verkjastillandi, 400 mg.

10 stk: 545 kr. 30 stk: 1.020 kr.

Vertu vel undirbúinn!

Hvort sem þú ætlar að ferðast innan lands eða utan þá er snjallt að byrja fríið í Lyfju. Kíktu við, náðu þér í ferðalista Lyfju og hakaðu í boxin.

Kaffi Norðurfjörður á Ströndum lyftistöng í fámennu sveitarfélagi:

Matsala, kaffihús og bar

Vinkonurnar Sara Jónsdóttir og Lovísa Vattnes Bryngeirsdóttir hófu rekstur á Kaffi Norðurfirði á síðasta ári í gömlu verbúðinni í Norðurfirði. Að þeirra sögn gengur reksturinn vel og vinnan í kringum það fjölbreytt og skemmtileg.

„Veitingasalan er opin frá 1. júní til 31. ágúst en við erum að hugsa um að lengja tímabilið í báða enda og búin að gera þriggja ára samning um reksturinn,“ segir Sara.

Alls konar fólk

Lovísa segir að gestirnir sem komi séu ferðamenn og heimafólk í bland.

„Hingað koma oft gönguhópar sem eru að ganga Strandirnar, sjómenn sem gera út á strandveiðar héðan frá Norðurfirði, ættingjar fólksins sem býr í sveitinni og bara alls konar fólk.“

Sara og Lovísa segjast hafa heyrt utan að sér að það vantaði manneskju til að reka veitingasölu í Norðurfirði og ákveðið að sækja um og frétt 10. mars í fyrra að umsóknin þeirra hefði verið samþykkt.

„Við settum því allt á fullt og sjáum ekki eftir því.“

Lovísa hafði aldrei komið í Árneshrepp áður en Sara nokkrum sinnum þegar dóttir hennar dvaldist í Djúpavík og þekkti því lítillega til.

„Ég gersamlega heillaðist af sveitinni og langaði strax að vera hér enda sveitin ótrúlega falleg,“ segir Sara. Að sögn þeirra stalla er Kaffi Norðurfjörður fyrst og fremst matsölustaður en líka kaffihús og bar.

„Við erum með matseðil þar sem boðið er upp á fisk, lambakjöt, hamborgara og samlokur svo dæmi séu nefnd. Hér er líka boðið upp á flottar kökur sem bakaðar eru á staðnum með kaffinu og boltann á skjá og bjór með.“ /VH

Sara Jónsdóttir og Lovísa Vattnes Bryngeirsdóttir, vertar í Kaffi Norðurfirði. Þær koma sannarlega með hjartáhrifum inn í byggðarlagið sem margir óttast nú um að sé við það að breyta. Mynd / Vilmundur Hansen

Ferðafélag Íslands í Norðurfirði:

Sæluhúsið Valgeirsstaðir

Sæluhús Ferðafélags Íslands í Norðurfirði nefnist Valgeirsstaðir og er gamalt íbúðarhús í góðu ástandi. Húsið stendur við botn Norðurfjarðar, rétt ofan við fallega sandfjöru.

Reynir Traustason, sem er best þekktur sem blaðamaður, er skálavörður á Valgeirsstöðum. „Ég var skálavörður hér í smátíma í fyrra og leist svo vel á mig hér að

ég ákvað að vera hér í allt sumar. Ég er annars vegar að passa upp á sæluhúsið, taka á móti gestum og þrifa og hins vegar með skipulagðar gönguferðir á fjöllin hér í kring ef einhver hefur áhuga.

Fjallafólk og firnindi

Að sögn Reynis er hann ekki hættur í blaðamennsku og í hlutastarfi hjá

Reynir Traustason, blaðamaður og skálavörður. Mynd / VH

Stundinni samhliða því sem hann er að skrifa bók um fjallafólk og firnindi eins og hann orðar það.

Á veturna stendur Reynir fyrir göngum sem hann kallar Fyrsta skrefið.

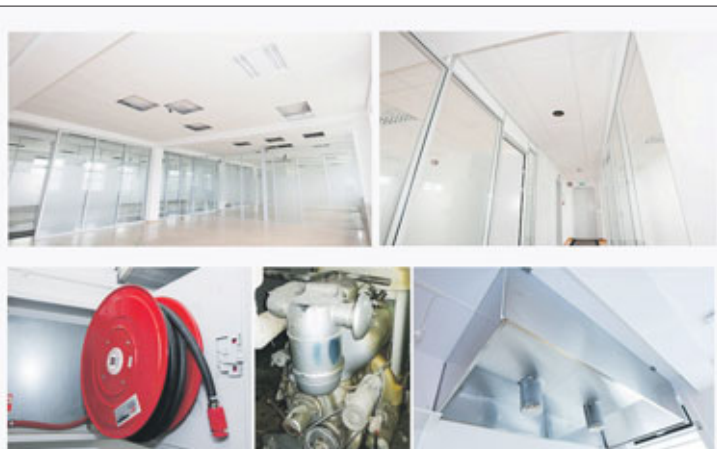
„Dagskráin hefst um áramótin og endar í apríl. Þetta er gönguþjálfun fyrir fólk sem langar að koma sér í form og ganga á fjöll. Markmið síðasta hóps var að ganga á Snæfellsjökul í lok apríl og það gekk vel og rúmlega þrjátíu

manns sem komust á toppinn. Sami hópur er svo væntanlegur hingað í sumar til að ganga á fjöll og um Árneshrepp.

Ég verð svo með annað prógram sem hefst í haust og kallast Næsta skrefið.“

„Sæluhús Ferðafélagsins í Norðurfirði er gott hús á tveimur hæðum sem tekur tuttugu manns. Á efri hæð eru fjögur svefnherbergi sem rúma frá einum og upp í fjóra gesti en á þeirri neðri eru fjögur her-

bergi sem taka frá þremur upp í sex gesti. Í húsinu er borðstofa og vel búið eldhús auk sturtu og tveggja salerna,“ segir Reynir. Í tíu mínútna göngufæri frá húsinu er verslun og sundlaug er á Krossnesi, ekki ýkja langt í burtu. Fjölmargar spennandi gönguleiðir eru í nágrenni við sæluhúsið. Má þar nefna göngu á Töflu, Kálfatinda, Munadarnesfjall og Krossnesfjall. Einnig eru hægt að fara í lengri gönguferðir yfir í Ingólfsfjörð og kringum Strút. /VH

Vegna breytinga á húsnaði í 101 þá er til sölu mikið af vönduðu efni svo sem: glerveggir/kerfisveggir(90m), ofnar(100 st),rúllugluggatjöld(99st), kerfisloft(500fm), ljós(80 st), móttökuborð, eldhúsháfur, raflagnaefni, skápar, víftur, loftræsti- og kælikerfi, ljósavél, hurðir, teppaflisar, WC ofl. Sjá: www.efnisveita.wix.com/0101 eða gsm 868 5007. Allt fæst með 60% afslætti.

Það er gaman að bæta hestöflum við afkastagetuna. Við aðstoðum með ánægju.

Það er stór stund þegar þú tekur við nýju atvinnutæki sem stytir vinnudaginn og eykur afköstin. Og okkur finnst að ánægjan eigi að endast í mörg ár. Þess vegna er það aðalatriðið hjá Ergo að mæta þínum þörfum með faglegri ráðgjöf og framúrskarandi þjónustu þegar kemur að fjármögnun atvinnutækja.

Suðurlandsbraut 14 > sími 440 4400 > www.ergo.is > ergo@ergo.is

ergo

Landsmót hestamanna

á Hólum í Hjaltadal

27.06-03.07 2016

Afar öflugar kynbótasýningar á þessu vori:

Arður frá Brautarholti hlýtur Sleipnisbikarinn

Landsmótsvorið 2016 hefur verið afar öflugt hvað kynbótasýningar varðar og hefur einkennst af áhuga, góðri mætingu hrossa til dóms og mögnuðum hestakosti.

Alls hafa verið kveðnir upp 1.242 dómar og hrossin eru 950 sem mætt hafa til dóms. Þetta er aukning frá landsmótsárinu 2014 en þá voru vordómarnir alls 1.202.

Ákveðið var í vetur að hverfa frá einkunnalágmörkum sem hafa ákvarðað þátttökurétt kynbótahrossa á landsmótum og hafa þess í stað ákveðinn fjölda efstu hrossa í hverjum flokki – miðað var við að hafa 165 kynbótahross á mótinu. Ljóst er að afar öflug hross voru sýnd í öllum flokkum í ár og töluvert háar aðaleinkunnir þurfti til að komast inn á mótið.

Ef stuðst hefði verið við sömu einkunnalágmörk og giltu fyrir síðasta landsmót, þá hefðu rúmlega 340 kynbótahross unnið sér þátttökurétt á þessu móti.

Vor nýrra afkvæmahesta

Eitt af því sem hefur einkennt vorið er að nýir afkvæmahestar hafa komið fram á vettvanginn með athyglisverð afkvæmi. Margir af þessum hestum vöktu fyrst athygli sjálfir fjögurra vetra á Landsmótinu á Vindheimamelum 2011. Má þar nefna þá Arion frá Eystra-Fróðholti og Ský frá Skálakoti en þeir eiga báðir tvö afkvæmi á Landsmóti og byrja afar vel sem afkvæmahestar. Efsti fjögurra vetra stóðhesturinn inn á Landsmót, Valgarð frá Kirkjubæ, er undan Sjóði frá Kirkjubæ sem stóð efstur sjálfur á Landsmótinu 2011.

Þá komu til dóms í vor fyrstu afkvæmin undan Vita frá Kagaðarhóli og lofar það góðu en efsta hryssan inn á mót í fjögurra vetra flokki er undan honum; Stefna frá Torfunesi. Eins hafa verið að koma athyglisverð hross undan Hákonni frá Ragnheiðarstöðum en hann á fjögur afkvæmi á landsmóti nú og einnig má nefna Trymbil frá Stóra-Ási en hann á tvö afkvæmi á mótinu, þær List og Lukku frá Þúfum.

Einnig má nefna stóðhesta sem hafa verið að koma fram með fyrstu afkvæmi; Hrannar frá Flugumýri II, Frakk frá Langholti, Korg frá Ingólfshvoli og Lord frá Vatnsleysu. Verðmætt er að sjá svo marga nýja afkvæmahesta koma fram og áhuga-vert verður að fylgjast með framvindu þeirra til ræktunar.

Í vor voru sýnd á Akureyri fimm afkvæmi Fáfnis frá Hvolsvelli. Fáfnir er nú staddur í Þýskalandi en það sem er merkilegt við þessar sýningar er að öll hrossin eru frá þeim Agnari Þór og Birnu Tryggvadóttur í

Arður frá Brautarholti.

Myndir / Kolbrún Grétarsdóttir

Garðshorni á Belamörk og telja allan 2012 árganginn úr þeirra ræktun. Öll fóru þessi hross í góða dóma, fjögur í fyrstu verðlaun og Sirkus frá Garðshorni á Belamörk er með næsthæstu einkunn í fjögurra vetra flokki stóðhesta inn á Landsmót. Afar merkilegur árangur hjá þessu magnaða ræktunarfólki.

Afkvæmahestar á landsmóti

Lágmörk vegna afkvæmasýninga á stóðhestum miðast við kynbótamat aðaleinkunnar eins og það reiknast að afloknum héraðssýningum vorið 2016 og fjölda dæmdra afkvæma. Öll dæmd afkvæmi hestanna liggja til grundvallar kynbótamatinu. Öll afkvæmi sem fylgja hestunum skulu vera dæmd í kynbótadómi. Heiðursverðlaunahestum skulu fylgja 12 afkvæmi í sýningu en 1. verðlauna hestum 6 afkvæmi. Til að hljóta fyrstu verðlaun fyrir afkvæmi þarf hesturinn að eiga 15 dæmd afkvæmi og hafa að lágmarki 118 stig í kynbótamati aðaleinkunnar en til að hljóta heiðursverðlaun fyrir afkvæmi þarf að eiga 50 dæmd afkvæmi og hafa að lágmarki 118 stig.

Arður frá Brautarholti fær Sleipnisbikarinn

Alls verða stóðhestar sem taka við afkvæmaverðlaunum á Landsmóti sjö en tveir taka við heiðursverðlaunum fyrir afkvæmi og fimm sem taka við fyrstu verðlaunum fyrir afkvæmi. Heiðursverðlaunahestarnir eru þeir Arður frá Brautarholti með 122 stig og 51 dæmd afkvæmi og Gaumur frá Auðsholtshjáleigu með 118 stig og 72 dæmd afkvæmi. Það verður því Arður sem tekur við Sleipnisbikarnum en þá viðurkenningu hlýtur sá stóðhestur sem efstur stendur til heiðursverðlauna fyrir afkvæmi og er æðsta viðurkenning íslenskrar hrossaræktar.

Fimm efstu fyrstu verðlauna hestarnir fyrir afkvæmi

Spuni frá Vesturkoti stendur efstur til fyrstu verðlauna fyrir afkvæmi með 128 stig og 24 dæmd afkvæmi. Alls voru sýnd undan honum 20 ný afkvæmi í ár, flest fjögurra vetra, sem er magnaður árangur.

Annar í röð til fyrstu verðlauna fyrir afkvæmi stendur Álfinnur frá Syðri-Gegnishólum með 123 stig og

Spuni frá Vesturkoti.

23 dæmd afkvæmi. Álfinnur náði lágmörkum til fyrstu verðlauna fyrir afkvæmi í fyrra, þá einungis átta vetra gamall sem er einsdæmi og frábær árangur.

Í þriðja sæti er Grunur frá Oddhóli með 119 stig og 17 dæmd afkvæmi. Raðast Grunur ofar næsta hesti á aukastöfum en í fjórða sæti er Seiður frá Flugumýri II, einnig með 119 stig og 17 dæmd afkvæmi. Í fimmta sæti er svo Kjerúlf frá Kollaleiru með 118 stig og 17 dæmd afkvæmi.

Listar yfir afkvæmi sem koma til með að fylgja feðrum sínum á Landsmóti liggja fyrir og ljóst er að hóparnir verða allir glæsilegir og tilhlökkunarefni er að berja þá augum.

Það stefnir í mikla veislu á Landsmóti á Hólum þar sem glæsileg kynbótahross munu koma fram í öllum flokkum, veislu sem enginn áhugasamur um ræktun og íslenska hestinn má láta fram hjá sér fara.

Þorvaldur Kristjánsson.

„Horses of Iceland“

Verkefni sem ætlað er að styrkja ímynd íslenska hestsins

Markaðsverkefnið „Horses of Iceland“ verður á Landsmóti hestamanna í samstarfi við helstu hagsmunafélög og stofnanir sem hafa starfað saman í Hestatorginu. Um er að ræða Horses of Iceland Café sem verður staðsett í gömlu reiðhöllinni á Hólum. Þar geta gestir komið, keypt sér léttar veitingar, upplifað góða stemningu

og fengið fróðleik um hestinn og hitt sérfræðinga og samstarfsaðila sem taka þátt í markaðsverkefninu. Segja má að um sé að ræða „off-venue“ dagskrá sem vert er að kynna sér. Tónlistardagskrá verður einnig í höllinni.

Markaðsverkefninu Horses of Iceland var ýtt úr vör í apríl 2015 með aðkomu helstu samtaka og hags-

munaaðila í greininni. Nú hafa um 40 aðilar gengið til liðs við verkefnið, aðilar í hrossarækt, útflutningi á hestinum, hestaferðamennsku og ýmissi þjónustu, sem og sölu á vörum fyrir hestamenn.

Alþjóðleg samvinna

Markmið verkefnisins er að styrkja

ímynd íslenska hestsins á alþjóðavettvangi og standa faglega að sameiginlegu markaðs- og kynningarstarfi undir merkjum „Horses of Iceland“. Ímyndin byggir meðal annars á því að íslenski hesturinn verði þekktur á heimsvísu sem hesturinn sem færir fólk nær náttúrunni. Verkefnið verður m.a. með upplýsingamiðlun á samfélagsmiðl-

um, Instagram, Facebook, Twitter og Snapchat, meðan á Landsmótinu stendur.

Fleiri upplýsingar um markaðsverkefnið: www.horsesoficeland.is, #horsesoficeland, @horsesoficeland.

Sigfús Ingi Sigfússon, markaðsstjóri Sveitarfélagsins Skagafjarðar:

Ætlum að standa undir orðspori um gestrisni

„Skagfirðingar eru þekktir fyrir það að vera gestrisnir og góðir heim að sækja og við ætlum okkur að standa undir því orðspori þegar glæsilegt landsmót hestamanna verður haldið á Hólum í Hjaltadal,“ segir Sigfús Ingi Sigfússon, markaðsstjóri Sveitarfélagsins Skagafjarðar. Ýmislegt verður hægt að gera sér annað til skemmtunar og afþreyingar í Skagafirði á meðan á landsmóti stendur en að fylgjast með hrossum.

Sigfús segir Norðlendinga hafa um aldirnar talað um að fara „heim að Hólum“ og sú málvenja sé sérstaklega viðeigandi nú þegar landsmótsgestir eru boðnir velkomnir. Staðsetning Landsmótsins sé vel til fundin því á Hólum er æðsta menntastofnun íslenska hestsins í heiminum og sannkölluð miðstöð fyrir kennslu og rannsóknir í hrossarækt og hestamennsku á landsvísu.

Sundlaugar við hvert fótmað

Fjölmargar sundlaugar eru í Skagafirði, m.a. á Hólum í Hjaltadal, á Sauðárkróki, í Varmahlíð og Ketilási í Fljótum. Skrautfjörðin er svo auðvitað glæsileg og margverðlaunuð sundlaug á Hofsósi sem verður með opnun fram á nætur þessa viku sem Landsmótið stendur yfir. „Þeir sem kjósa að komast í enn meiri tengsl við náttúruna geta svo skellt sér í Grettislaug á Reykjaströnd sem er náttúrulaug kennd við útlagann hrausta, Gretti Ásmundarson,“ segir Sigfús.

Á Hólum er mikil afþreying í boði á vegum ferðapjónustunnar á staðnum og margt að skoða og gera. Þar er Hóladómkirkja, Auðunarstofa, Nýibær og gönguleiðir um staðinn og upp í Gvendarskál ofan Hólastaðar, og landsmótsgestir geta alls ekki látið Söguasetur íslenska hestsins fram hjá sér fara.

Áhugaverð söfn

Á Hofsósi er að finna glæsilegt Vesturfarasetur, þaðan eru í boði daglegar siglingar um fjörðinn og í fjörunni er fallett stuðlaberg í Staðarbjargarvík. Hofsósi á sér merki-lega sögu og gaman að kynna sér hana og byggingar staðarins.

Fjölmörg söfn og setur eru til viðbótar í Skagafirði. Þar á meðal Byggðasafn Skagfirðinga í Glaumbæ þar sem fræðast má um mannlíf í torfbæjum og síðari tíma timburhúsum, Samgöngumínjasafnið í Stóragerði og Búminjasafnið í Lindabæ. Þá er gaman að skoða sýningar Minjahússins á Sauðárkróki og ísbjörninn sem þar er varðveittur.

Á Sauðárkróki er einn besti 9 holu golfvöllur landsins. Þar er einnig Gestastofa sútarans þar sem hægt er að kaupa hönnun og handverk og kynna sér einu sítunarverksmiðjuna í Evrópu sem framleiðir leður úr fiskroði.

Einstök upplifun

Þeir sem sækjast eftir skemmtilegri útiveru og einstakri upplifun geta skellt sér í siglingu út í Drangey með Drangeyjarferðum, farið í flúðasiglingu í Austari-, eða Vestari-Jökulsá, kajakferðir, eða reynt sig í skotfimi eða bogfimi á æfingasvæði Ósmanns við Sauðárkrók, kynnt sér íslensku húsdýrin, og farið í styttri sem lengri gönguferðir, með eða án leiðsagnar. Eru þá ótaldir lengri sem styttri hestaferðir sem eru í boði hjá fjölmörgum hestaleigum fjarðarins, sem og hestasyningar.

Skagfirska matarkistan

Að loknum annasömum dögum er svo tilvalið að gæða sér á ljúffengum réttum úr skagfirsku matarkistunni en fjöldi veitingastaða í Skagafirði býður upp á rétti sem eru framreiddir úr hráefni frá hinu mikla landbúnaðar- og

Glæsileg og margverðlaunuð sundlaug á Hofsósi verður með opið langt fram á kvöld þá daga sem Landsmót stendur yfir á Hólum. Mynd / Sveitarfélagið Skagafjörður

sjávarútvegshéraði sem Skagafjörður er.

„Þetta er auðvitað ekki tæmandi listi yfir allt það sem má sjá og gera í Skagafirði en nánar upplýsingar um allt þetta og meira má finna á vefnum visitskagafjordur.is,“ segir Sigfús. /MPD

Klár í keppni

Opinbert eftirlit með velferð hrossa á stórmótum verður fest í sessi með gildistöku reglugerðar um velferð hrossa árið 2014. Öll hross sem koma til keppni og kynbótasýningar á Landsmóti hestamanna munu því gangast undir heilbrigðissskoðun meðan á móti stendur.

Eftirlit með velferð hrossanna verður framkvæmt af starfsmönnum Matvælastofnunar, samkvæmt fyrirkomulaginu „Klár í keppni“ eins og verið hefur á undanförunum mótum. Skoðunin tekur til almenns heilbrigðis hrossanna með áherslu á fótaheilbrigði. Þá verður munnur hestanna skoðaður sérstaklega með tilliti til þrýstingssára eða annarra áverka af völdum beislisbúnaðar, samkvæmt

Sigríði Björnsdóttur, dýralækni hrossasjúkdóma hjá MAST.

Bann við notkun méla með vogaraflí

Landsmót hestamanna 2016 er fyrsta Landsmótið frá því reglugerðin tók gildi en þar er m.a. kveðið á um bann við notkun méla með vogaraflí og tunguboga, bæði í sýningum og keppni.

20% AFSLÁTTUR

Í tilefni Landsmóts hestamanna býður Fastform 20% afslátt af hesthús innréttingum, tamningagerðum og iðnaðarhurðum

Upplýsingar í síma 859-9300 og á fastform@fastform.is

VISITSKAGAFJORDUR.IS

VELKOMIN Í SKAGAFJÖRÐ

NÁTTÚRULAUGAR : SUNDLAUGAR : HESTA FERÐIR

ÚTIVIST : GÖNGULEIÐIR : RAFTING : GOLF

SIGLINGAR : FUGLASKOÐUN

nýprent ehf. / 052016

EUROPEAN ASSOCIATION OF EQUUS VET

Upplýsingamiðstöð ferðamála í Varmahlíð :: © 455 6161 :: info@visitskagafjordur.is :: visitskagafjordur.is

Hin litfagri Steggur frá Hrísdal og Siguroddur Pétursson munu mæta til leiks í B-flokki gæðinga og tölti á Landsmóti hestamanna.

Mynd / Ingunn Svansdóttir.

Mikill slagur fram undan í B-flokki gæðinga

Guðrún Hulda Pálsdóttir

gudrun.hulda.palsdottir@gmail.com

Framgangur stóðhestsins Steggs frá Hrísdal í landsmótsúrtoðu Vesturlands vakti athygli en hann hlaut 8,84 í einkunn og trónir á toppi stöðulista í B-flokki gæðinga fyrir Landsmótið.

„Ég var að fara út í óvissu með því að mæta með nýjan og lítið reyndan hest í svona keppni. Úrtakan fór fram úr björtustu vonum og núna vona ég að við getum fylgt árangrinum eftir á Landsmóti,“ segir Siguroddur Pétursson, knapi hestsins.

Steggur, sem er aðeins 7 vetra í vor, er undan Þristi frá Feti og Mánadís frá Margrétarhofi. Hann var sýndur á kynbótasýningu á síðasta Landsmóti, þá 5 vetra, en er nú að stíga sín fyrstu skref í keppni.

„Þetta er einstakur hestur, með frábært geðslag og gangtegundir.

Það er gaman að vinna með hann, hann er alltaf jákvæður og vill allt fyrir mann gera. Það er mikið lagt á svona ungan hest sem ekki er kominn með fullan styrk að mæta í svona keppni. Því þarf að vinna vel með það sem hann býður upp á og passa að fara ekki fram úr honum,“ segir Siguroddur og hefur hógværar væntingar.

„Hann er líka með þátttökurétt í

Hæstu hross á stöðulista í B-flokki gæðinga

	Hestur	Knapi	Einkunn
1	Steggur frá Hrísdal	Siguroddur Pétursson	8,84
2	Vökull frá Efri-Brú	Ævar Örn Guðjónsson	8,78
3	Sending frá Þorlákshöfn	Helga Una Björnsdóttir	8,76
4	Katla frá Ketilsstöðum	Bergur Jónsson	8,75
5	Hringur frá Gunnarsstöðum I	Þórarinn Ragnarsson	8,72
6	Spölur frá Njarðvík	Ásmundur Ernir Snorrason	8,71
7	Freyðir frá Leysingjastöðum II	Ísólfr Línal Þórisson	8,71
8	Oddi frá Hafsteinsstöðum	Jakob Svavar Sigurðsson	8,71
9	Viti frá Kagaðarhóli	Mette Mannseth	8,71
10	Feykir frá Ey I	John Sigurjónsson	8,69

tölti. Stefnan núna er að mæta með hann í báðar greinar, en svo spilum við þetta eftir eyranu þegar á mót er komið.“ Siguroddur er annars spennur fyrir B-flokki gæðinga enda hestakosturinn gríðarsterkur. „Þetta verður mikill slagur.“

Árið 2014 var Siguroddur einnig á toppi stöðulista í B-flokki gæðinga, þá með stóðhestinn Hryn frá Hrísdal, ásamt Elinu Holst og Frama frá Ketilsstöðum. Hrynur og Siguroddur luku keppni í 3. sæti. Þátttaka og góður árangur í gæðingakeppni hefur mikil áhrif á notkun stóðhesta segir Siguroddur.

„Það var meiri notkun, bæði á Hryn og Stegg, vegna árangurs þeirra í keppni en kynbótadóm. Steggur hefur reyndar alltaf fengið notkun vegna litar, en fólk hefur annars heillast af honum í keppni. Eftirspurn eftir Hryn jókst þegar hann fór að keppa í hringvallargreinum og síðan á síðasta Landsmóti hefur notkun á honum verið góð,“ segir Siguroddur en Hrynur er fjarri góðu gamni í ár.

„Hann varð fyrir óhappi úti í haga í vetur og var því ekkert brúkaður. Hann hefur jafnað sig af meiðslunum en er bara heima að sinna hryssum núna.“

Mótsvæði Landsmóts hestamanna á Hólum 2016.

24 28 32

24 Sérir draumastarfi í vettvangi og hugger um börn og kinkur

28 Framtíð skógræktar

32 Víska, heil og víska

Bændablaðið

1. Útgáfa 2016 • Fimmtudagur 18. júní • Blað nr. 438 • 22. árg. • Útgáfing 22.000

BÆNDABLAÐIÐ MÆLIST MEÐ 45% LESTUR Á LANDSBYGGÐINNI

HEIMILD: PRENTMIÐLAKÖNNUN GALLUP. KÖNNUNARTÍMI OKT. – DES. 2015

BÆNDABLAÐIÐ ER GEFID ÚT Í 32 ÞÚSUND EINTÖKUM Á TVEGGJA VIKNA FRESTI

HVAR AUGLÝSIR ÞÚ?

SÍMI 563-0300 | BBL.IS

TJALDVAGN

Comanche Montana Explorer Tjaldvagnar 2016/17

Með fortjaldi, yfirbreiðslu,
ferðagrind og 13" felgur.

VERÐ 1.180.000.-kr. með vsk.
Vörunúmer: 820 PA10120

Skeifan 2
S: 530 5900 | poulsen.is

HOF Á HÖFÐASTRÖND

Bleikar heyrúllur slá í gegn á túnum bænda

Sláttur er víðast hvar hafinn í sveitum landsins og hafa bleikar heyrúllur á túnum bænda vakið töluverða athygli.

„Já, í sumar munu bleikar heyrúllur skreyta tún bænda um allt land í fyrsta sinn. Þetta uppátæki tengist átaki bænda, dreifingaraðila og framleiðanda heyrúlluplasts um að minna á árvekni um brjóstakrabbamein og styrkja málefnið á sama tíma,“ segir Kolbrún Silja Ásgeirsdóttir, kynningar- og fjáröflunarstjóri Krabbameinsfélags Íslands.

Framleiðandinn Trioplast, innlendir dreifingaraðilar og bændur, leggja hver fram andvirði um 1 EUR hver eða samtals 425 krónur af hverri seldri bleikri plastrúllu sem hver dugar á 26 bleikar heyrúllur á túni ef vafið er sexfalt. Andvirði söfnunar-fjár átaksins mun ganga til endurnýjunar tækja til brjóstamyndatöku í Leitarstöð Krabbameinsfélagsins.

Sjálfsagt að taka þátt

„Við ákváðum að setja hluta af okkar rúllum í bleikt plast og styrkja þannig gott málefni. Mér finnst framtakið frábært og alveg sjálfsagt mál að styrkja Krabbameinsfélagið á þennan hátt. Bleiku rúllurnar eru líka fallegar og skemmtilegar á túnunum og vekja strax athygli þeirra sem keyra fram hjá bænum okkur,“ segir Guðmundur Bjarnason, bóndasonur í Túni í Flóahreppi.

200 konur greinast árlega með brjóstakrabbamein

Brjóstakrabbamein er algengasta krabbamein hjá íslenskum konum. „Já, um 200 konur greinast á hverju ári og ein af hverjum níu fær brjóstakrabbamein einhvern

Bræðurnir Guðmundur (t.v.) og Stefán Narfi Bjarnasynir sem byrjuðu að slá og rúlla 14. júní í Túni í Flóahreppi. Hér standa þeir stoltir við eina af bleiku rúllunum.

Myndir / Magnús Hlynur Hreiðarsson.

tíma á lífsleiðinni. Það er eitt fárra krabbameina sem hægt er að greina á byrjunarstigum með skipulagðri leit. Allar konur á aldrinum frá 40 til 69 ára fá boð frá Leitarstöð Krabbameinsfélagsins um að mæta í leit að brjóstakrabbameini á tveggja

ára fresti,“ bætir Kolbrún Silja við um leið og hún hvetur bændur til að taka þátt í bleika átakinu í sumar. /MHH

Stangaveiðifélag Selfoss:

Nýtt veiðihús og félagsheimili

Tekin var skóflustunga að nýju veiðihúsi og félagsheimili Stangaveiðifélags Selfoss fyrir skömmu.

„Það var mikill hátíðardagur hjá Stangaveiðifélagi Selfoss á dögunum því við vorum að taka fyrstu skóflustunguna af nýju og glæsilegu félagsheimili og veiðihúsi í Víkinni á Selfossi. Félagið hefur aldrei átt sitt eigið félagsheimili og

því ánægjulegt að hefja framkvæmdirnar á 70 ára afmælisárinu okkar,“ segir Guðmundur Marías Jónsson, formaður Stangaveiðifélags Selfoss.

Nýja húsið verður um 180 fermetrar að stærð. Félagsmenn í Stangaveiðifélaginu eru um 220 og munu einhverjir þeirra hefja veiði í Ölfusá föstudaginn 24. júní þegar hún hefst þann dag stundvíslega kl. 07.00. /MHH

AKURShús

– við allra hæfi –

Einbýlishús Frístundahús

Íslensk hönnun og framleiðsla

Einingahús sem gefa marga möguleika, m.a. getur þú fengið þau ósamansett í einingum og sett upp sjálfur.

Kannaðu málið á www.akur.is og fáðu bækling sendan þér að kostnaðarlausu.

Trésmiðjan AKUR ehf.

Smiðjuvöllur 9 • 300 Akranes • Sími: 430 6600
Netfang: akur@akur.is • Veffang: www.akur.is

1959
2014
50 ára

AK 174-1

AK 165-1

Garðar 67

Bresi 37

Fjölmarginir mættu í Víkina á Selfossi til að fylgjast með þegar Páll tók fyrstu skóflustunguna.

Myndir / Magnús Hlynur Hreiðarsson.

Páll Árnason, heiðursfélagi númer tvö hjá Stangaveiðifélagi Selfoss, tók fyrstu skóflustunguna að nýja húsinu að viðstöddu fjölmenni. Formaðurinn stendur fyrir aftan hann.

Skýr.is

Markmið:

**AÐ GANGA
FIMMVÖRÐUHÁLS**

Hvert er þitt markmið?

Tryggvi Islandshestegård i Sandnes í Rogaland-fylki í Noregi:

Með íslenska hestinn í fararbroddi

Á Tryggvi Islandshestegård i Sandnes í Rogaland-fylki í Noregi er íslenski hesturinn í aðalhlutverki, hvort sem er í reiðskólanum, í meðferðarútreiðartúrnum og eða sem hluti af dagskrá sem eigendur hestabúgarðsins vinna í samvinnu við Vinnumálastofnun á sínu svæði.

Árlega koma um níu þúsund manns í heimsókn á bæinn sem er svo sannarlega góð kynning fyrir íslenska hestinn.

Hjónin Karen Fosså Handeland og Audun Handeland keyptu búgarðinn árið 1986 og í upphafi ætluðu þau að hafa kalkúna- eða kjúklingarækt sem aðalbúskap en þau keyptu íslenskan hest og þá var ekki aftur snúið.

„Við erum eingöngu með íslenska hesta hjá okkur og það er í raun svolítið tilviljun að mamma byrjaði með þessa tegund af hestum. Þegar hún var 15 ára keypti hún sinn fyrsta hest sem var þá ódýr íslenskur hestur með margar slæmar venjur. Þegar hún seldi hestinn til Forsand (sem er þekkt sem litla-Ísland í Islandshestaumhverfinu hér um slóðir) þá vildi hún kaupa sér norskan fjording-hest í staðinn. En svo fór að hún heimsótti sinn gamla hest og þá fékk hún tækifæri til að prófa marga góða og flotta íslenska hesta, meðal annars merina Mön frá Reykjavöllum. Hún keypti Mön á sínum tíma en einnig fékk hún að prófa góðan keppnishest hjá Bent Rune Skulevold og eftir það var aldrei neinn vafi um að það yrðu íslenskir hestar hjá okkur. Hið frábæra tólt gerði útslagið,“ útskýrir dóttir hjónanna, Grete Fosså Handeland, sem rekur fyrirtækið í dag.

Kjúklingar víkja fyrir hestunum

Mön var á búgarðinum í tíu ár og Grete lærði að ríða út á henni. Smám saman jókst eftirspurnin eftir útreiðum svo fjölskyldan keypti sér fleiri hesta og árið 2004 hófst reiðskólinn formlega hjá þeim. Árið 2011 byggði fjölskyldan glæsilega reiðhöll og síðar buðu þau upp á meðferðarútreiðartúra.

„Ræktanlegt land er nálægt 67 hekturum sem við notum til beitar fyrir hestana. Við framleiðum ekki heyið en kaupum það af nágrannabæ. Við höfum í nógu að snúast með það sem er í boði hér eins og reiðskólann, reiðtúra með fararstjóra, meðferðarútreiðartúra og að auki erum við með vinnumarkaðstilboð í gegnum NAV og endurhæfingarfyrirtækið Pro-Service. Þetta er vinnutilboð fyrir fólk sem stríðir við andleg veikindi,“ útskýrir Grete og segir jafnframt:

„Í næstum 30 ár vorum við einnig með kjúklingarækt á bænum en í mars á þessu ári hættum við því. Það gerðum við vegna sífellt fleiri og meiri sérleyfa fyrir slátrun þannig að við þurftum annaðhvort að byggja nýtt og mun stærri byggingu eða slíta reksturinn í sundur í byggingum sem voru komnar á tíma og hætta. Við völdum seinni kostinn. Nú höfum við því mun meira laust húsnæði en áður, sem við notum fyrir fleiri hesta. Þegar við klárum endurbætur á því munum við hafa 24 útleigubása fyrir einkaaðila, 19 af þessum básun munu hafa aðgang að útgangi þar sem við skiljum á milli mera og hesta en aðeins fimm munu hafa möguleika á að standa inni á sínum bás yfir nóttu.“

Óhefðbundinn reiðskóli

Fyrir utan hestana eru fleiri húsdýr á bænum eins og hundur, kettir, kanínur og hænur. Í haust ætla fjölskyldan að byrja aftur með sauðfé eftir langt hlé og verða með um 25 vetrarfóðraðar kindur. Árlega koma um níu þúsund manns í heimsókn á búgarðinn en í hverri viku eru 150 nemendur í reiðskólanum og 35 nemendur í meðferðarútreiðunum.

„Við byrjuðum með meðferðar-

Frá vinstri: Sine Fosså Thorkildsen (2), Karen Fosså Handeland (55), Grete Fosså Handeland (30), Tilda Fosså Thorkildsen (4) og Audun Handeland (55). Tilda og Sine eru dætur Grete. Eiginmaður Grete, Thomas Grov Thorkildsen (32) er ekki með á myndinni en kemur einnig að rekstrinum.

Hestabúgarðurinn er í fullum rekstri allt árið en um níu þúsund manns heimsækja staðinn árlega.

útreiðarnar fyrir fimm árum þegar reiðhöllin okkar var tilbúin. Það var sjúkrahjálfari með útreiðar sem sérhæfingu sem hafði samband við okkur og óskaði eftir að fá að byrja með slíkt hjá okkur. Þess vegna leigjum við út hestana og aðstöðuna á meðan sjúkrahjálfarinn hefur ábyrgð á kennslunni og sambandi við nemendur sína. Það eru 35 nemendur í meðferðarútreiðum í hverri viku allt skólaárið og í dag eru tveir sjúkrahjálfarar sem bjóða upp á kennslu eftir sínu höfði á hverjum degi. Íslenski hesturinn er mjög góður fyrir þessi verkefni því hann er ekki of stór og ólíkar gangtegundir hans gera það að verkum að það er auðveldara að finna hest sem passar fyrir hvern og einn meðferðarknappa,“ segir Grete.

Reiðskólinn er starfræktur frá mánudegi til fimmtudags allt skólaárið, þar sem um 150 nemendur njóta sín með íslenska hestinum í viku hverri.

„Reiðskólinn er svolítið óhefðbundinn miðað við aðra reiðskóla hér á svæðinu. Við förum í útreiðartúr í þremur af hverjum fjórum skiptum og í fjórða skiptið ríðum við út í reiðhöllinni og nemendur fá kennslu á nýjum hesti sem þeir munu fara á næstu skiptin. Vegna hins góða tölts íslenska hestsins og vegna þess hversu góðir og stöðugir þeir eru veljum við að fara sem mest í útreiðartúra. Við erum með eigið fyrirkomulag í hvert sinn þannig að nemendurnir fá einnig kennslu út úr því. Okkar upplifun er sú að til þess að knaparnir nái góðu tölti á öllum

Á Tryggvi Islandshestegård i Sandnes í Rogaland-fylki í Noregi eru eingöngu íslenskir hestar í notkun vegna þeirra góðu eiginleika sem þeir búa yfir.

Tryggvi Islandshestegård er með ýmislegt í boði fyrir áhugafólk um hesta eins og reiðskóla, meðferðarútreiðartúra og útreiðartúra með leiðsögumanni ásamt fleiru.

hestunum er það fjöldi æfinga sem gildir og möguleikinn á að hugsa svolítið sjálfur án þess að leiðbeinandi segi allt sem gerist fyrirfram. Þegar þeir fá aha-tilfinninguna og finna tólt,lykilinn“ ná þeir því á flestóllum hestunum eftir það. Fyrir þá sem óska eftir meiri kennslu fá aukatíma einn laugardag í mánuði

þar sem eru aðeins tveir nemendur í hverjum tíma.“

Fjölhæfur, sterkur og góður til útreiða

Aðstaðan á Tryggvi Islandshestegård er eins og best verður á kosið og er mikið líf á bænum allt árið um kring.

Hestarnir eru í notkun alla daga vikunnar fyrir utan sunnudaga þegar þeir fá frídag. Hér geta bæði vanir sem óvanir knapar komið og notið sín með íslenska hestinum.

„Íslenski hesturinn er jú þekktur fyrir sína aukagangtegund og vegna þessa eru þeir svo frábærir til útreiða. Við fáum oft þær athugasemdir frá knöpum sem hafa verið í þriggja tíma útreiðatúr að þeir væru til í að vera mun lengur. Að auki er íslenski hesturinn fjölhæfur, sterkur og góður til útreiða í landslagi. Vegna þess hversu margir knapar eru hér höfum við valið að setja á 95 kílóa þyngdartakmörkun fyrir þá sem vilja ríða út herna. Á þennan hátt spörum við hrygginn á hestunum. Hestarnir

eru einnig án skeifa sem við höfum gert í næstum 10 ár með góðum árangri. Margir hafa efasemdir til þessa en eftir svo mörg ár með góðum árangri erum við ekki lengur hrædd að segja frá þessu. Þegar hestarnir eru án skeifa fá þeir ekki meiðsli á sama hátt eins og með skeifum þó að við notum þá í 2–3 tíma á dag, 5–6 daga

vikunnar. Við þössum upp á að þeir gangi á möl hálfan sólarhringinn þegar það er beitarárstími bæði svo að þeir verði ekki of sverir og til að hófarnir verði ekki of mjúkir til að þola að vera ríðið út á möl. Það er meiri ávinningur af því að nota ekki skeifur eins og minni vinna, sjaldan meiðsli á hestum og fólk og þeir renna ekki eins mikið til þegar það er snjór. Þar að auki höfum við ekkert steinakast á bakvið hestinn þegar við ríðum hratt á stökki. Annars erum við eingöngu með geldingshesta í reiðskólanum en í ferðunum með leiðsögumanni en það er vegna þess hversu þétt við ríðum saman og fjörug meri hefði ekki passað þar inn í. Flokkurinn verður rólegri og stöðugri fyrir þá notkun sem við þurfum.“

Höldum ótrauð áfram

Grete, ásamt foreldrum sínum, Karen og Audun, hafa fulla vinnu við búgarðinn en þar að auki eru einnig fleiri sem starfa í hlutastarfi hjá þeim og margir Íslendingar hafa stigið niður fæti og unnið ákveðin tímabil.

„Við höfum sjálf aldrei keypt hesta á Íslandi en við höfum keypt nokkra innflutta hesta hér og að mestu leyti kaupum við þá hér af svæðinu. Við viljum helst hafa fimm gangs hesta heldur en fjörgangs og að þeir hafi góðar hreyfingar og séu ekki hræddir við umferð og slíkt. Við ríðum mest út í hópum og knaparnir fá skýr skilaboð um að ríða ekki framhjá hver öðrum, heldur að ríða meira á bakvið ef þörf er á að skipta um staðsetningu. Á þennan hátt verða hestarnir öruggir gagnvart þeim sem hafa litla reynslu og börnum. Við reynum oft að prófa stökk hjá knöpum með litla reynslu ef þeir hafa áhuga á því,“ segir Grete og aðspurð um framtíðarhorfur með búgarðinn svarar hún:

„Það sem er planið hjá okkur er að ég og maðurinn minn, Thomas Grov Thorkildsen, getum tekið yfir þegar foreldrar mínir nálgast eftirlaunaaldurinn. Móður minni finnst það sorglegt að ekki sé lengur matvælaframleiðsla á bænum en er að sama skapi sátt við að geta boðið upp á ólíka möguleika með íslenska hestinum. Það hefur fallið í góðan jarðveg og verið vinsælt svo við getum ekki beðið um meira en það og höldum ótrauð áfram.“ /ehg

**STEYPUSTYRKJARJÁRN,
LYKKJUR OG JÁRNAMOTTUR**

STJÖRNUBLIKK
TAFNARSTAK • ALMENN BLÁÐERFIR • TAFNARSTAK • BÚÐLÖG
LÖGFRÁSTYÐING • LÖG • TAFNARSTAK • TAFNARSTAK • TAFNARSTAK

Snögg og góð þjónusta!

Smiðjuveg 2 • 200 Kópavogur • Sími 577 1200 • Fax 577 1201 • info@stjornublikk.is • www.stjornublikk.is

**Vantar
nýja lykila?**

Smíðum og forritum langflestar gerðir bíllykla

- Húslýklar
- Láshús og fylgihlutir
- Lyklakerfi
- Peningaskápar
- Silindrar
- Hurðapumpur

Neyðarþjónustan

Skútuvogi 11 • www.neyd.is • s: 510 8888
Opíð alla virka daga 8-18 laugardaga 10-14

⌘ Husqvarna – Steinsagir, kjarnaborvélar, gólf- og vegsagir

HUSQVARNA FS 400 LV
Sögunardýpt 16,5 sm

HUSQVARNA K 760
Sögunardýpt 12,5 sm

HUSQVARNA K 3600 MK II
Sögunardýpt 27 sm

HUSQVARNA K 2500
Sögunardýpt 14,5 sm

HUSQVARNA DM 230
Bordýpt 15 sm

HUSQVARNA
Steinsagarblöð og kjarnaborar

ALLT FYRIR ATVINNUMANNINN

MHG Verslun ehf | Akralind 4 | 201 Kópavogi | Sími 544-4656 | www.mhg.is

Pontus lambamjólk

Góð næring fyrir ungvíði er grunnurinn að heilbrigði og vexti. Pontus lambamjólkinn frá Bústólpa hefur fengið frábærar viðtökur. Hér er um þrautreynda úrvalsvöru að ræða sem ætluð er til fóðrunar á lömbum í tilvikum þar sem ær ná ekki að mjólka lömbunum nóg. **Lambamjólk inniheldur öll þau næringarefni sem lömbum eru nauðsynleg og stuðlar þannig að heilbrigði og örum vexti.**

Fæst í 5kg og 25kg pokum.

Söluaðilar:

Sími 430 5500 • Fax 430 5501

**Kaupfélag
Steingrímsfjarðar**

Sími 455 3106 • Fax 455 3109

Sími 455 4610 • Fax 455 4611

**Kaupfélag
Vestur Húnavetninga**

455 2320 • Fax 451 2874

FÓÐURBLANDAN
— gæði í hverri gófi

Egilsstöðum • Sími 570 9860

Hvolsvelli • Sími 570 9850

Selfossi • Sími 570 9840

FÓÐUR OG ÁBURÐUR

Ólafur Sturla Njálsson í Nátthaga:

Takmarkalaus þrjóska og næg kunnátta

— hefur skilað honum dýrðlegri vin í Ölfusinu

Á næsta ári, hinn 17. ágúst, eru 30 ár síðan Ólafur Sturla Njálsson skrifaði undir kaupsamning á fyrsta landshlutanum undir Garðplöntustöðina Nátthaga við Hvammsveg í Ölfusinu. Landið var 5,6 hektarar fyrir neðan þjóðveginn og þar stendur nú sjálf stöðin og mesta skógræktin er þar einnig. Síðan bættust við tíu hektarar fyrir ofan þjóðveginn þar sem Ólafur ætlar að reisa sér einbýlishús.

Það er óhætt að segja að land Ólafs sé ósvikið ævintýraland náttúru- og gróðurunnenda. Ólafur segir að hann hafi unnið markvisst í því að koma því í þetta stand og hann hafi til að mynda keypt viðbótarland árið 2010, um 7,4 hektara af túni fyrir neðan svæðið sem hann hafði ræktað upp. Tilgangurinn var að losna við frekari íbúabyggð í nágrenninu. „Það hefðu getað risið þarna tíu einbýlishús og mér leist ekkert vel á þann möguleika, það eru nefnilega ákveðin lífsgæði að búa svona eins og ég geri; með fjallið á bak við mig og láglandið fyrir neðan – og máttulega langt frá þjóðvegi 1 til að hafa ekki umferðarhávaðann í eyrunum allan daginn.“

Takmarkalaus þrjóska og næg kunnátta

„Ég sem sagt skapaði mér þessa veröld til þess að geta verið sjálfs míns herra og aðlaga starfsemi og fleira að mínum haus. Árin 1985 til 1994 kenndi ég í Garðyrkiskóla ríkisins, sem svo hét, en eftir það hef ég unnið óskiptur hér í landinu mínu.

Þegar ég kom hingað var landið nauðbitinn mói, melar, urð og grjót og hefði sennilega breyst í malarnámu, því nóg er af jökulurðinni hérna undir og kannski heldur lítil mold fyrir garðplöntustöð. Höfuðbýlin frá víkingaöld, Hvammur og Gljúfur, eru hér hvort sínum megin við mig og aldrei var byggt í Nátthaga í 1100 ár. Hef grun um að það sé vegna staðháttu, en hérna niður leggur ansi mikla vindstrengi og vindköstin svakaleg af fjöllum þegar eitthvað er að veðri, og hér er ég nú samt með trjáræktarstöð. Það þarf að vera takmarkalaus þrjóska og næg kunnátta til að standa í þessu á svona stað, en verðlaunin eru ríkuleg. Hér er komin dýrðleg vin.

Mínar áherslur eru á trjáræktarsviðinu algjörlega. Ég framleiði hvorki né sel sumarblóm, fjölær blóm, eða kálplöntur – heldur einbeiti mér að trjáræktinni og stend sennilega í alltof miklum þrófunum á eigin kostnað. Ég bara kemst ekki yfir meira, einhleypur karlinn, bara með þrjá til fimm sumarstarfsmenn.“

Þróunarstarf í ávaxtatrjááæktun

„Undanfarin ár hef ég eytt miklum tíma og fjármunum í að byggja upp framleiðslu á ávaxtatrjám fyrir íslenskar aðstæður og prófa öll yrkin jafnframt, en slíkt krefst þess að maður eigi nóg af skjólgóðum stöðum fyrir þau. Meðalhitinn á Íslandi er of lágur í veðurstöðvunum fyrir þau, en með því að velja skjólgóða staði – og helst svo hlýja að maður vilji liggja þar í sólbaði – má ná nokkrum árangri. Epla-, peru-, plómu- og kirsuberjaræktun er svo ung á Íslandi – svo ung að allir eru í raun að taka þátt í ansi stórra tilraun. Yrkin skipta þúsundum og sennilega eru komin hátt í 200 eplayrki í landinu nú þegar, en af þeim hef ég alla vega náð að setja í jörð

„Alparósinn Baden-Baden er enn þá besta rauða alparósinn. Hef ekki fundið aðra rauða svona blómviljuga og örugga. Lágvaxin og útbreidd í vaxtarlagi og gott að nota sem eins konar „sokka“ fyrir framan hærri og leggjaberari alparósir á bakvið. Sést í bleiku skógarlyngrósina þarna líka.“

Myndir / smh

Viðskiptavini leiðbeint um gróðursetningadýpt á víðiþlöntu. Fjölpottaræktadur víðir og aspir verða að fara 10 cm dýpra en þau standa í fjölpottunum, til að þau myndi nýjar rætur fyrir ofan rótarnhausinn. Með því móti verða plönturnar stöðugri sem stór tré í framtíðinni.

Ólafur við perutrésyrkið Vasa frá Finnlandi. Það hefur blómstrað í tvi-gang áður. Engar perur hafa myndast ennþá þó að yrkið sé sagt sjálfsfrjótt. Skýringuna segir Ólafur vera erfið sumur undanfarin ár.

Ólafur á gróskumiklu sölusvæðinu. Á næsta ári eru þrjátíu ár liðin síðan hann hóf að rækta upp landið í Nátthaga.

„Þessi ávaxtatré ágræddi ég í mars. Rótin gefur kraftinn og er undirlagið fyrir eðalyrkið sem gefur ávextina.

99 eplayrki, en alls eru komin rúmlega 160 ávaxtatré á fjórum svæðum í Nátthaga. Sumt gengur vel, annað þokkalega og annað á bágt.

Út úr þessu koma upplýsingar og ég skrái vor, sumar og haust fyrir hvert yrki, allt sem telur við mat á hæfni yrkjanna við íslenskar aðstæður. Ég hef einu sinni reynt að fá styrk frá atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu, því allt þetta starf mitt nýtist öðrum jafnframt því að ég kann ekki að þegja! Nú eru komin, eftir samantekt í fyrra, um 3,5 milljónir í kostnað vegna þessarar tilraunar einnar, en ráðuneytið gat ekki styrkt þessa nýsköpun í fyrra. Það er orðið nokkuð ljóst að ávaxtatré eru komin til að vera á Íslandi á bestu og hlýjstu stöðunum, en það er líka farinn að koma í ljós töluverður munur á getu mismunandi yrkja til að standa sig við okkar aðstæður og þá miða ég við þær sunnlensku. Allar þessar upplýsingar geymi ég og nota einngöngu við mína framleiðslu og sölu,

meðan íslenska ríkið vill ekki styrkja starf mitt.“

Kúríleyjakirsi er í tísku

Að sögn Ólafs eru tískustraumar í trjárækt stundum áberandi. „Til dæmis er sum árin spurt um geislasóp í massavís, en svo dettur hann út. Í ár er mikið spurt eftir kúríleyjakirsi sem margir þekkja sem rósakirsi og þar er yrkið ‚Ruby‘ fremst í flokki, enda virðist það vel aðlagð að okkar aðstæðum og þolir bæði skugga og meiri vind en við var búist án þess að skemmast. Lyngplöntur alls konar af vorlyngi, grályngi, klukkulyngi, balkanlyngi og beitilyngi koma núna sterkt inn, enda þrífast þær mjög vel skjólmegin við annan gróður. Lyngplöntur eru góðar fremst í beðum og innan um lægri gróður til uppfyllingar, gefa blóm og blaðliti næstum allt árið, stækka og breikka með hverju árinu svo fremi maður sleppi öllum áburði. Já, þær drepast ef þær fá of mikið að éta!

Stærsta lyngplantan mín er hálfur metri í þvermál eftir tíu ára vöxt. Englendingar búa til sérstaka „heather gardens“, en þar eru lyngplönturnar, litir þeirra og blómgunartími sett saman í alls konar munstur. Erlendis þurfa þær súran jarðveg, en það virðist ekki skipta nokkru máli hér. Sama gildir um alparósir, að sleppi maður því að lækka sýrustigið við íslenskar aðstæður, þrífast þær betur. Íslenskur jarðvegur er ríkur af laust bundnu jární vegna allrar eldfjallaöskunnar og þar með er málið leyst fyrir lyngplönturnar. En jarðvegurinn þarf að vera „mjúkur“ fyrir þær og það fæst með því að grafa 40 cm niður og blanda saman jarðvegi og hrossataði til helminga, hræra vel í þessu og þetta elska alparósir.“

Ónóg vökvun
algengustu mistök ræktenda

„Algengustu mistök fólks í ræktun er ónóg vökvun. Það er ekki nóg að úða plöntuna né bleyta vel strax eftir gróðursetningu og svo ekkert meir eða gleyma henni næstu vikurnar. Fyrsta lagi er alger óþarfi að kæla ofanjarðarhluta plöntunnar í sí og æ með úðun. Þær fá bara „kvef“ af því, verður kalt. Í öðru lagi á að vökva þannig að maður sjái poll ofan á rótinni eftir vökvun og í miklum þurrkum, norðanþræsingi og hita þarf að vökva oftár og pollurinn má gjarnan sjást þrisvar í röð, sem sé láta síga niður á milli og vökva aftur. Með þessu móti þarf ekki að vökva eins oft. Ég tuða þetta á eftir öllum kúnnum mínum að þeir vökvu plönturnar strax í pottunum við heimkomu og fari svo að undirbúa gróðursetninguna.

Engin varnarefni
nema í algerri neyð

Þegar Ólafur er spurður um uppáhaldsplöntur vefst honum tunga um tonn. „Ég á margar uppáhaldsplöntur, mjög margar og geri ekki upp á milli þeirra frekar en barnanna minna. Hver tegund á sinn tíma og sumar eru endalaust að heilla mig árið um kring. Það er mikið líf í öllum þessum verum og trén eiga sína sál. Ég á því mjög erfitt með að henda plöntum þegar þær eru orðnar of gamlar og hafa beðið of lengi í sölu, en verð samt að bíta á jaxlinn og gera það. Í Náttþaga hefur vinnan og aðstæður þróast þannig að varnarlyf gegn pestum eru ekki notuð utandyra nema í algjörrri neyð á einstaka plöntu. Til dæmis þarf að úða öll ávaxtatrénn gegn lirfum þegar þau eru að laufgast. Því verður ekki sleppt, því miður. En annað sér ríkulegt fuglalíf um að hesthúsa. Kettirnir mínir fá ekki að vera lausir úti, heldur eru þeir gælduð mín innandyr, enda rækta ég bengalkettina þannig að þeir geti búið innandyr í þéttbýli. Það verður ekki annað sagt en að ástríða mín fyrir þessu starfi sé rosaleg, svo mikil að ekki skiptir neinu að hafa verið bakveikur áratugum saman síðan ég var sautján ára og með árunum hefur slitgigt bæst við. Mjaðmakúlur eru byrjaðar að láta víta af sér og fleira og fleira eins og

„Dverghvítgreni, en þau vaxa um 5 cm á ári! Þessi bjó ég til með græðlingum sumarið 1995 og eru þau því 21 árs gömul, um 1,5 metra há með stóran innpakkaðan rótarhnaus og auðvitað kosta svona dýrgripir eitthvað. Einn lazyboy-hægindastóll kostar margfalt meira og ekkert mál að leggja út fyrir honum, þótt það taki aðeins nokkrar vikur að búa hann til. Að borga eitthvað fyrir tré sem er 21 árs í sköpun upp í þessa stærð virðist standa í fólki. Merkilega öfugsnúið þetta að trjágróður megi ekki kosta neitt, þótt fyrirhöfnin sé ærin. Ég hef kynnst mörgum nískupúkum í mínu starfi í gegnum árin,“ segir Ólafur.

Ólafur við grásteinaviði. „Svo virðist sem hann sé einn sterkasti víðirinn gagnvart roki og einnig með því allra sterkasta í limgerði í gördum við sjávarsíðuna. Hann blómstrar heilmikið þótt hann sé klipptur árlega. Þetta er karlklónn með gljáandi blöð, tiltölulega lítið pöddusækinn og hefur góða mótstöðu gegn sveppum, þolir þá og heldur þeim í skefjum.“

gengur hjá sextugum karli. En að hætta að hreyfa sig er algjört eitur fyrir líkamann. Fólk kveinkar sér við að hreyfa sig, fara í göngutúra og halda áfram að smyrja líkamann með hreyfingu. Verkirnir dofna við það, döpamínframléiðslan eykst við hreyfingu. Stíróleikinn fyrst á morgnana – eða bara við það að standa upp úr stól – hverfur eftir svona hálf tíma til klukkutíma og áður en maður veit af er maður farinn að stíga salsasporin kattliðugur og skilur ekkert í vesninu á skrokknum rétt áður.“

Hér á að vera skógur

Ólafur segir að Íslendingar séu haldnir stórum fæðingargalla. „Ótrúlega stór hluti þjóðarinnar heldur að landið eigi að vera svona eins og það er í dag; tötrum klætt, skóglaut, nauðbítið, uppblástur, grjóteyðimerkur og svo framvegis. En þetta er bara alrangt. Öll veðurfarsgögn sýna og sanna að hér á að vera skógur og akuryrkja á láglendi alveg upp í 300 metra hæð og meira sums staðar. Það sem við

Lyngplöntur í úrvali er það nýjasta – að sögn Ólafs – og að hafa sígrænan dvergvoxinn gróður, nokkur tré saman í beði, sé mjög áhrifamikið allt árið.

sjáum á láglendi alls staðar er ekki ósnortið, heldur er það markað af aldalangri beit með þeirri afleiðingu að íslenski birkiskógurinn er horfinn. Miðhálandið var gróin heiðarlönd á þjóðveldisöld, eða hvernig haldið þið að hafi verið hægt að

ríða millilandshluta yfir hálandið án þess að æja skepnunum og gefa þeim að éta? Núverandi ásýnd íslenska hálandisins er afleiðing af búsetu mannsins. Eldgosin færa okkur áburð í skóginn. Og lúpinan er okkar stærsta happ í allri

þjóðarsögunni, algjörlega mögnuð áburðarverksmiðja sem getur breytt urð og mel í frjósamt land á innan við 10–20 árum. Hún vikur þegar annar sterkari gróður nýtir sér frjósamt landið hennar og skógurinn skyggir hana út.“ /smh

Úrval hjólbarða á betra verði

Fólksbíla-, traktora-, vinnuvéla-, vagna-, jeppa-, og vörubíladekk í úrvali.

20%

afsláttur af öllum dekkjum til 15. júlí 2016

Handverkfæri

MOTUL

Smurpjónusta

Beinn innflutningur til Akureyrar

Ármann sími 896 8462 og Tryggvi 896 4124

DEKKJASALA AKUREYRAR

(Jason ehf.)

Hjólbarðapjónusta - Smurpjónusta - Þrif á bílum - vönduð handverkfæri og fl. Njarðarnesi 1 sími 460 4350

Hrunamannahreppur:

Fyrsti kvenoddvitinn tekinn við störfum

„Ég er fyrsta konan sem gegni oddvitastarfinu hér í okkar sveitarfélagi og vona ég að mér takist vel til eins og fyrirrennurnum mínum í þessu starfi og verði mér og mínum til sóma,“ segir Halldóra Hjörleifsdóttir, nýr oddviti Hrunamannahreppi.

„Ég byrjaði í sveitarstjórnarmálum 2002 þegar Sigurður Ingi, núverandi forsætisráðherra, hringdi í mig til að fá mig með á framboðslista. Ég hef setið í sveitarstjórn síðan 2006. Ég hef verið varaoddviti síðan 2009. Einnig hef ég setið í nokkrum nefndum og stjórnnum fyrir sveitarfélagið. Nú þegar Ragnar Magnússon, fyrrverandi oddviti, ákvað að breyta til og flytja til Reykjavíkur stóð mér það til boða að taka við oddvitastarfinu. Starf oddvita er mjög spennandi starf og hlakka ég til að spreyta mig í því.

Halldóra er frá Fossi í Hrunamannahreppi en þangað flutti hún með foreldrum sínum, Hjörleifi Þór Ólafssyni og Sigríði Jónsdóttur, og systkinum árið 1982. „Við fluttum frá Selfossi þar sem flestir úr stórfjölskyldunni búa. Nú bý ég á Flúðum með manningum mínum sem heitir Steingrímur Jónsson og saman eigum við þrjú börn, Hjörleif Þór, Guðleifu Ernu og Sigríði Helgu. Við eigum tvö tengdabörn, Ástrúnu Svölu Óskarsdóttur og Viðar Benónýsson.

Síðustu ár hef ég unnið hjá þeim

Halldóra Hjörleifsdóttir, nýr oddviti Hrunamannahrepps.

heiðurshjónum Pálmari Þorgeirssyni og Ragnhildi Þórarinsdóttur en þau eru með fyrirtækið SR Grænmeti og voru með fyrirtækið Flúðaleið,“ segir Halldóra. Hennar aðaláhugamál er að starfa með björgunarfélaginu Eyvindi og þá aðallega með unglingadeildina Vindi. „Það starf er mjög skemmtilegt og frábærir unglingar sem starfa í henni. Ég starfa einnig í Ungmennafélagi Hrunamanna og með kvenfélagi Hrunamannahrepps en eins og með björgunarfélagið er það mjög góður félagsskapur að vinna í,“ segir nýr oddviti Hrunamannahrepps. /MHH

Bárðardalsvegur vestari:

Grjótið stendur upp úr burðarlaginu

Ástand Bárðardalsvegar vestari er mjög slæmt og stendur grjótið í burðarlaginu upp úr slitlaginu á köflum.

Sveitarstjórn Þingeyjarsveitar fjallaði um málið á fundi sínum fyrir í þessum mánuði. Fyrir liggja upplýsingar frá Gunnari Bóassyni, verkstjóra Vegagerðarinnar á Húsavík, um að einungis standi til að hefla og salta veginn. Engin áform séu um að bæta efni í slitlagið.

Sveitarstjórn Þingeyjarsveitar skoraði á fundinum á innanríkisráð-

herra, samgöngunefnd Alþingis og þingmenn Norðausturkjördæmis að sjá til þess að fjármagni verði veitt til að bæta slitlag á Bárðardalsvegi vestari, númer 842, hið fyrsta og fyrirbyggja þannig að allur leir hreinsist af veginum með tilheyrandi slysaðættu og eignatjóni.

Fyrirsjáanlegt er að á næstu vikum muni umferð um Bárðardal stórukast með auknum ferðamannstraumi, sérstaklega í kjölfar þess að Sprengisandsleið verður opnuð.

/MÞÞ

Austur-Húnavatnssýsla:

Upplýsingamiðstöð ferðamála opnuð

Upplýsingamiðstöð ferðamála í Austur-Húnavatnssýslu hefur verið opnuð í húsnæði Héraðsbókasafns Austur-Húnavatnssýslu að Hnjúkabyggð 30 á Blönduósi og verður hún opin alla daga frá klukkan 9 til 17.

Lee Ann Maginnis hefur verið ráðin verkefnisstjóri upplýsinga-

miðstöðvarinnar. Í miðstöðinni er hægt að fá upplýsingar um gisti- möguleika, veitingar, afþreyingu, veður, færð á vegum, áætlunarferðir, skipulagðar ferðir og margt fleira í Austur-Húnavatnssýslu og víðar um land. Þar er einnig hægt að nálgast upplýsingabæklinga, ferðakort, göngukort og fleira.

/MÞÞ

Við uppbyggingu Dettifossvegar hefur áhersla verið lögð á vegabætur vestan Jökulsár. Mikil umferð er þó jafnan líka um veginn upp með ánni að austanverðu og þykir mörgum aðkoman að fossinum þar mun fallegri. Af þeim vegi er einnig aðgengi að náttúruperlunni í Forvöðum. Mikið vantar þó á að sá vegur sé boðlegur ferðamönnum. Myndir / HKr.

Ferðamálasamtök Norðurlands eystra og Markaðsstofa Norðurlands:

Brýnt að ljúka uppbyggingu Dettifossvegar

Ferðamálasamtök Norðurlands eystra og Markaðsstofa Norðurlands hafa skorað á ríkisstjórn og Alþingi að tryggja fjármuni til að ljúka uppbyggingu Dettifossvegar og setja þau áform inn á Samgönguáætlun til næstu ára.

Það sé stórt hagsmunamál allra á Norðurlandi að ljúka því verki að byggja veginn upp með bundnu slitlagi sem allra fyrst.

Framkvæmdin mun hafa gríðarlega mikil áhrif á dreifingu ferðamanna og samkeppnishæfni svæðisins, auk þess að bæta samgöngur og þar með lífsgæði fyrir íbúa.

Markaðsstofa Norðurlands vann árið 2015 skýrslu um áherslur í vegamálum á Norðurlandi, sem send var til Vegagerðarinnar. Í þeirri skýrslu var tekið saman hvar helst er úrbóta þörf í vegamálum á svæðinu, byggt á umsögnum heimamanna á hverjum stað, og var Dettifossvegur þar efstur á blaði.

Einnig nauðsynlegt að stækka flughlað á Akureyrarflugvelli

Þá taka Ferðamálasamtök Norðurlands eystra og Markaðsstofa Norðurlands undir áskorun bæjarráðs Akureyrarbæjar á ríkisstjórn og Alþingi frá 2. júní um að leggja nú þegar fram fjármagn til þess að klára flutning á efni úr Vaðlaheiðargöngum í flughlað við Akureyrarflugvöll.

Stækkun flughlaðs við völinn er grundvöllur framtíðaruppbyggingar á vellinum og að hann geti sinnt sínu hlutverki sem einn af þremur varaflugvöllum alþjóðaflugs á Íslandi. Ríkið er jafnframt búið að ákveða að fjárfesta í beinu milli-

Dettifoss að austanverðu.

Grettisbæli í Vígabjargi í Forvöðum.

landaflugi um Akureyrarflugvöll og því hlýtur uppbygging sem þessi að vera sjálfsögð samhliða því. Nýting á efni úr Vaðlaheiðargöngum er lang

óðýrasta leiðin til að stækka flughlaðið, þar sem einungis þarf að greiða fyrir flutning á efninu stutta vegalengd.

/MÞÞ

Þórshöfn – Bakkafjörður:

Óviðunandi ástand í samgöngum um áratuga skeið

Samgöngur milli þéttbýliskjarnanna Þórshafnar og Bakkafjarðar hafa um áratuga skeið verið óviðunandi. Oft hefur verið rætt um nauðsyn vegabóta en lítill framgangur orðið. Sveitarstjórnarfolk í Langanesbyggð hefur ítrekað komið þessum málum á framfæri við kjörna fulltrúa og þær stofnanir sem um véla.

Nú í vor og sumar hefur vegurinn verið svo gott sem ófær þar sem fínefni hefur vantað á stórum köflum. Alvarleiki málsins kristallaðist nú nýverið þegar undanfara-bíll Slökkviliðs Langanesbyggðar þurfti að aka veginn í forgangsakstri. Við þennan akstur urðu verulegar skemmdir á bílnum ásamt því að bíllinn var lengur á leiðinni en ásætla- nlegt er.

Stendur í vegi fyrir framþróun ferðaþjónustu

Á reglulegu ferðalagi þingmanna

Norðaustrurvegur (þjóðvegur 85). Finnfjörður, Gunnólfsvík, bærinn Fell og Gunnólfsvíkurfjall í baksýn.

Mynd / HKr.

um sveitarfélagið síðastliðið haust var meginhluti fundartíma nýttur af sveitarstjórn Langanesbyggðar í það að fræða þingmenn um þennan veg og þá miklu þörf sem er á samgöngubótum. Sambærilegum fróðleik hefur oft áður verið komið á framfæri við þingmenn kjördæmisins. Einnig hefur Vopnafjarðarhreppur lagt

áherslu á mikilvægi vegabóta á Langanesströnd í sínum málflutningi er varðar samgöngur. Það er gert vegna þess að umræddur vegur stendur í vegi fyrir framþróun ferðaþjónustu á svæðinu.

Þetta kemur fram í fundargerð frá fundi sveitarstjórnar Langanesbyggðar sem haldin var á dögnum.

/MÞÞ

SUMARTILBOÐ

Á GESTAHÚSUM OG GARÐHÚSUM

www.volundarhus.is

70 mm bjálki / Tvöföld notun

VERÐTILBOÐ - GESTAHÚS 25 m²
með 9 m² yfirbyggðri verönd
kr. 1.699.900,- án fylgihluta.
kr. 1.999.900,- með fylgihlutum og byggingarnefndar teiknisetti.

50% afsláttur af flutningi á **GARÐHÚSUM** og **GESTAHÚSUM** á allar þjónustustöðvar Flytjanda.

GESTAHÚS og GARÐHÚS sérhönnuð fyrir íslenskar aðstæður

Sjá fleiri **GESTAHÚS** og **GARÐHÚS** á tilboði á heimasíðunni **volundarhus.is**

Grunnmynd og nánari upplýsingar á heimasíðu **volundarhus.is**

uölundarhus.is
Vel valið fyrir húsið þitt
volundarhus.is - Sími 864-2400

34 mm bjálki / Einfeld notun

TILBOÐ - GARÐHÚS 4,4m²
kr. 169.900,- án fylgihluta
kr. 199.900,- m/fylgihlutum

34 mm bjálki / Tvöföld notun

TILBOÐ - GARÐHÚS 9,9 m² - án gólfs
kr. 269.900,- án fylgihluta
kr. 309.900,- m/fylgihlutum

28 mm bjálki / Einfeld notun

TILBOÐ - GARÐHÚS 9,7m²
kr. 269.900,- án fylgihluta
kr. 299.900,- m/fylgihlutum

Staðgreiðsla **VISA Lán**

Bjóðum hesta- og húsdýrakerrur eins og tveggja hæða frá Graham Edwards Trailers, ýmsar gerðir og verð.

Topplausnir
www.Topplausnir.is - Sími 517 7718

Smiðjuvegi 40 gul gata. Kópavogi.
Veitum upplýsingar í síma: 517 7718.
Heimasíða: www.topplausnir.is

Flúðir!

sumarhúsalóðir til sölu eða leigu

Lóðirnar eru í fallegu umhverfi við Flúði í Hrunamannahreppi.

Heitt og kalt vatn ásamt rafmagni er komið á svæðið, ekki má gleyma veðursældinni á Flúðum

Upplýsingar í síma 892-1466

Smáauglýsinga-síminn er:

563 0300

Bændablaðið

Kraftmikið fóður í kálfaeldið

Kálfamúsli fyrir smákálfinn örvar lyst og stuðlar að þroska vambar

Alikálfafóður og kálfaþróttur í stórsekkjum, smásekkjum og í lausu

Fjölbreytt úrval af fötum, túttum, fóðurtrogum og öðru til kálfaþróttar

Sprayfo mjólkurduftið leysist vel og hefur háan meltanleika

Sala og ráðgjöf
Sími 540 1100

Lynghálsi, Reykjavík
Óseyri, Akureyri

Efstubraut, Blönduósi
Borgarbraut, Borgarnesi

www.lifland.is
lifland@lifland.is

LÍFLAND

BÍLSKÚRA- OG IÐNAÐARHURÐIR

Smiðum sérlega vandaðar bílskúrs- og iðnaðarhurðir eftir málum

Þær eru léttar og auðveldar í notkun.
Einangrun er á öllum köntum. Fáanlegar í mörgum stærðum og gerðum, með eða án glugga. Einnig fáanlegar með mótordrifi

Vagnar & þjónusta ehf
Tunguháls 10, 110 Reykjavík
Sími: 567-3440, www.vagnar.is

Bændablaðið
Góður auglýsingakostur

MHG VERSLUN

Husqvarna
ALLT FYRIR ATVINNUMANNINN

MHG Verslun ehf | Akralind 4 | 201 Kópavogi | Sími 544-4656 | www.mhg.is

Bók um fléttur í íslenskri náttúru:

Íslenskar fléttur

Fléttur eru sambýlislífverur sveppa og þörunga. Hörður Kristinsson grasafræðingur er höfundur nýrrar bókar sem heitir Íslenskar fléttur. Bókin er sú fyrsta sinnar tegundar hér á landi og stórmerkilegt framlag til náttúrufræðirannsókna á Íslandi.

„Fléttur sem vitað er um á Íslandi eru í kringum 800 og í bókinni er fjallað um 392 tegundir eða nálægt helming þeirra. Í bókinni eru myndir af öllum tegundunum sem fjallað er um, lýsing á þeim og útbreiðslukort. Kortið er misnákvæmt fyrir mismunandi tegundir. Í sumum tilfellum sýnir kortið útbreiðsluna nokkuð ítarlega en fyrir aðrar tegundir er nánast tilviljun hvar þær hafa verið greindar. Sumar fléttur sjást illa og fólk tekur ekki eftir þeim og eru því víðar en fram kemur í bókinni en aðrar eru mjög sjaldgæfar og finnast einungis á örfáum stöðum á landinu,“ segir Hörður.

Bókin er sú fyrsta sinnar tegundar hér á landi og fyrsta bókin um fléttur á Íslandi. Hörður hóf rannsóknir á fléttum og fór að taka myndir af þeim upp úr 1960 og því er bókin afrakstur rúmlega hálfrar aldar vinnu samhliða öðrum störfum.

Fléttur eru sveppir

Að sögn Harðar eru fléttur á ýmsan hátt sérkennilegar lífverur og ekki lengur taldar til plantna eins og áður var, en flokkast nú sem sveppir.

„Fléttur eru í raun sveppir sem lifa í sambýli við þörunga. Þörungarnir eru ljóstillífaði og framleiða þannig næringarefni en sveppurinn klæðir fléttuna að utan og hýsir þörungana og kemur lífverunni í samband við steinefni í undirlaginu.“

Almenningur þekkir fléttur líklega best sem hvítar og gular skellur á steinum. Hörður segir að margar tegundir flétta myndi hvít-

ar skellur á steinum. „Sumar eru algengar um allt land en aðrar eru landshlutabundnar. Gulgrænu skellurnar eru oft tegund sem kallast landfræðiskóf og er svo algeng að hún finnst nærri því á hverjum steini.

Ættkvíslina Rhizocarpon sem landfræðiskófin eða landfræði-

flikran eins og ég nefni hana í bókinni, tilheyrir, nefni ég flikrur, enda eru þær allar flikróttar á litinn. Þar skiptast svartar askhirslurnar á við ljóst þal.“

Hörður telur að fjallað sé um hátt

Engjaskóf, neðst til hægri sést einnig glóðargrýta.

Hörður Kristinsson grasafræðingur.

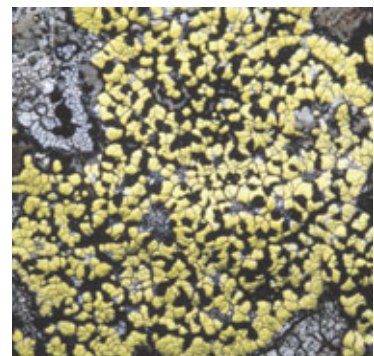
á annað hundrað ættkvíslir af fléttum í bókinni. Ættkvíslunum hefur fjölgað verulega síðustu árin eftir því sem rannsóknum á fléttukerfinu miðar áfram með erfðafræðilegum aðferðum.

Vaxtarga og fuglaglæða

Einungis fáar fléttur báru íslensk heiti áður en Hörður hóf rannsóknir á þeim og vinnu við bókina. „Tegundirnar sem höfðu nafn eru helst þær sem mest er af og fólk hefur tekið eftir eða haft nytjar af á einhvern hátt. Hin nöfnin hef ég aftur á móti búið til.“

Dæmi um heiti sem Hörður hefur búið til er vaxtarga sem er algeng hrúðurflétta á steinum um allt land. „Ættkvíslarheitið targa þýðir lítill skjöldur og nafnið er dregið af því að þessar fléttur hafa disklaða askhirslur með ljósum barmi og líkjast því skildi í laginu. Einnig má nefna fuglaglæðu sem vex á stöðum þar sem fuglar setjast og drita. Fuglaglæða er því algeng á toppum steina, á girðingastaurum og jafnvel á trjágreinum þar sem fuglar sitja mikið.“

Af gömlum nöfnum á fléttum í bókinni má nefna engjaskóf sem vex á jarðvegi og annað er geitaskóf sem vex á klettum.

Landfræðiflikra.

Skollakræða.

Fléttur er víða að finna sé leitað eftir þeim. Hörður segir að þær vaxi á margs konar undirlagi. „Gömlum, hefluðum spýtum, trjáberki, á steinum, steinsteypu og jarðvegi, utan á

Magnús Leóoldsson lögg. fasteignasali

FASTEIGNAMIDSTÖÐIN

TIL SÖLU HROSSARÆKTARBÚ Í FREMSTU RÖÐ

Fasteignamiðstöðin Hlíðasmára 17, 201 Kópavogi sími: 550 3000 er með til sölu Hrossaræktina á Varmalæk og aðstöðu hennar. Um er að ræða jarðirnar Brekkukot landnúmer 146155, Bjarmaland landnúmer 146148 og Varmalæk íbúðarhús með landnúmer 207459 í Skagafirði. Jarðirnar eru u.þ.b. 700 hektarar auk húsakosts sem er mjög góður og bústofns sem eru ræktunarhross í fremstu röð.

Á jörðinni Bjarmalandi er myndarleg reiðhöll, sem er í raun fjölnota stærð 18 x 60 m. Húsið hýsir bæði hesthús og tamningaraðstöðu, sýningarsal og gestamóttöku með glæsilegu eldhúsi m.a. hannað með aðstöðu til veitingarekstrar. Heitt vatn er til upphitunar húsakosts. Reiðhöllin sem ber nafnið Hrímnishöllin er í um 3ja km fjarlægð frá Vindheimamelum.

Á Varmalæk hefur verið stunduð hrossarækt í áratugi með góðum árangri, og auk þess verið rekin þar þjónusta við ferðamenn. Fyrirtækið Íslenskar hestasýningar ehf. rekur starfsemi sína þar í dag. Jörðin Brekkukot er gríðarlega gjöful, grasgefin og skjólgóð frá náttúrunnar hendi. Þar eru kjöraðstæður fyrir hrossarækt og eru því ræktunarmöguleikar miklir. Í Brekkukoti er skemma stærð 6 x 25 m sem hentar m.a. fyrir uppeldi og útigangshross.

Upplýsingar veitir Magnús Leóoldsson
lögg. fasteignasali, gsm: 892 6000
magnus@fasteignamidstodin.is

Vaxtarga.

mosa og jafnvel á jární. Ég hef fundið skófir á gömlum jarðvinnsluverk-færum og brúarhandriðum úr jární.“

Viðamikil starfsreynsla

Hörður lærði grasafraði í Þýskalandi og útskrifaðist þaðan árið 1966. Að námi loknu fékk hann styrk til að fara til Bandaríkjanna og vann að rannsóknum á íslenskum fléttum þar í fjögur ár. Eftir það flutti hann til Íslands og fékk starf við Náttúrugripasafnið á Akureyri og vann þar í átta ár. Því næst var Hörður prófessor við Líffræðistofnun Háskóla Íslands í tíu ár og svo forstöðumaður Náttúrufræðistofnunar Norðurlands. Sú stofnun var seinna sameinuð Náttúrufræðistofnun Íslands og breytt í Akureyrarsetur Náttúrufræðistofnunar og starfaði Hörður við setrið þar til hann fór á eftirlaun.

Meðfram þessum störfum hefur Hörður rannsakað og greint fléttur á Íslandi og safnað upplýsingum um þær auk þess sem hann hefur rannsakað háplöntur og unnið að umhverfisrannsóknum. Hörður segir að þótt grunnurinn á bókinni hafi byggst upp á löngum tíma hafi mesta vinnan við fléttubókina farið fram á síðustu árum eftir að hann fór á eftirlaun.

Nytjar af fléttum

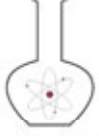
„Skófir eða fléttur hafa verið nytjaðar til litunar og tvær eða þrjár tegundir verið kallaðar litunarmosi og ekki gerður greinarmunur á þeim. Fjallagrös þekkja margir og þau hafa verið nytjuð til manneldis og lækninga, til dæmis við hósta og kvefi.

Fléttur framleiða mikið af efnum sem kallast fléttusýrur og notaðar hafa verið í margvíslegum tilgangi. Það eru meðal annars þær sem gefa fléttunum litunareiginleika sína, og aðrar eru bakteríudrepandi og geta því nýst til lækninga. Fléttusýrurnar eru einnig notaðar til að greina á milli tegunda, þar sem hver tegund hefur venjulega ákveðið mynstur af fléttusýrum,“ segir Hörður.

Ljósmyndir og lýsingar

Uppbygging bókarinnar er þannig að fremst eru almennir kaflar um fléttur og ýmislegt sem tengist innri og ytri byggingu þeirra, hvernig þær eru greindar, og efnaframleiðslu þeirra. Meginhluti bókarinnar er umfjöllun um fléttur þannig að á hverri síðu er umfjöllun um eina tegund ásamt mynd og útbreiðslukorti hennar. Aftast eru svo grófir lykilar til að auðvelda notkun bókarinnar, ásamt myndum af askgróum ýmissa tegunda. Bókin Íslenskar fléttur er því uppbyggð á svipaðan hátt og Íslenska plöntuhandbókin sem Hörður gaf út fyrir nokkrum árum. /VH

EFNAGREINING ehf.

Efnagreiningafyrirtæki í Borgarfirði

KÆRU BÆNDUR OG AÐRIR VIÐSKIPTAVINIR!

Byrjum að taka á móti heysýnum í byrjun júlí.

Fyrsta keyrsla sett af stað **15. júlí** – Önnur keyrsla sett af stað **18. ágúst**. Niðurstöður hálfum mánuði seinna.

Verð á heygreiningarpökkum haustið 2016

- **Heyefnagreining 1** 3550 kr. án vsk. Hráprótein, meltanleiki og NDF mælt með NIR-tækni + orkuútreikningar (FE).
- **Heyefnagreining 2** 6600 kr. án vsk. Hráprótein, meltanleiki og NDF mælt með NIR-tækni + orkuútreikningar(FE). Ca, Mg, K, Na, P, S, Fe, Cu, Mn og Zn. Sýrustigsgreining ef um vothey er að ræða.
- **Heyefnagreining 3** 7650 kr. án vsk. Sama og Heyefnagreining 2 nema selen bætist við.
- **Heyefnagreining 4** 9650 kr. án vsk. Hráprótein, meltanleiki, NDF og iNDF mælt með NIR-tækni + orkuútreikningar(FE). Ca, Mg, K, Na, P, S, Fe, Cu, Mn, Zn, Se, Co og Mo. Aska. Sýrustigsgreining ef um vothey er að ræða. Klór og ammonium.

Ásvegi 4 · Hvanneyri · 311 Borgarnes | www.efnagreining.is

Eigum til nýja Dieci lyftara á lager með 2,5 – 4 tonna lyftigetu, bæði til sölu og leigu

Uppl. í síma
893-8424 / set@velafl.is
og á 694-3700 / gk@velafl.is

Fyrir fjórhjólin

Kassar, töskur, hjálmur og fleira

Farangurskassi aftan
Kr. 75.000,-
m. vsk

Kassi framan
Kr. 59.900,-
m. vsk

Kassi aftan m/hlera
Kr. 78.632,-
m. vsk

Álkassi
Kr. 78.393,-
m. vsk

Plastkassi aftan
Kr. 27.015,-
m. vsk

Brettistaska
Kr. 9.869,-
m. vsk

Byssutaska fóðruð
Kr. 38.083,-
m. vsk

Áhaldafestingar
Kr. 14.269,-
m. vsk

Skyggni
Kr. 39.900,-
m. vsk

Hjálmur
Kr. 25.540,-
m. vsk

VÉLAR · VERSLUN · VARAHLUTIR

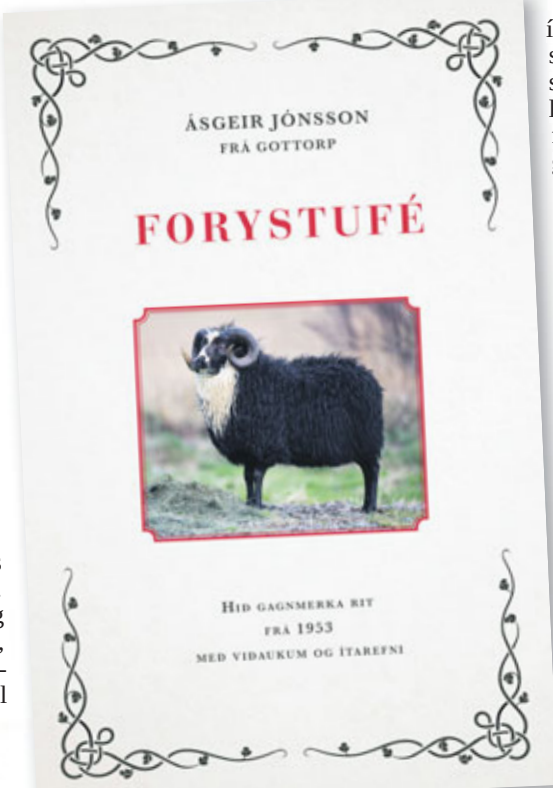
Austurvegur 69 · 800 Selfoss | Lónsbakki · 601 Akureyri | Sólvangi 5 · 700 Egilsstaðir | Sími 480 0400 | jotunn@jotunn.is | www.jotunn.is

Hetjusögur af dýrum:

Forystufé endurútgefin

Árið 1953 gaf Búnaðarfélag Íslands út bók Ásgeirs Jónssonar frá Gottorp, Forystufé. Mun ekki ofsagt að bókinn varð strax mjög vinsæl og hefur til áratuga verið meðal torfenginna gersema þar sem fornbókasalar landsins eiga langa biðlista kaupenda. Bókaútgáfan Sæmundur vinnur nú að endurútgáfu bókarinnar með margs konar ítarefni.

Dýrasögur voru fyrrum vinsælt bókarefni og sköpuðu tengsl borgarsamfélags við rætur sveitalífsins. Nægir þar að minna á frægar og eftirsóttar dýrasögur rithöfundanna Þorsteins Erlingssonar, Guðmundar Friðjónssonar, Elínborgar Lárusdóttur, Böðvars Magnússonar á Laugarvatni og Bergsteins Kristjánssonar frá Árgilsstöðum. Hér voru sagðar reynslusögur og þjóðsögur af dýrum, atferli þeirra, gáfum og óvanalegum uppátækjum. Frásagnarstíllinn er sóttur til

Forystusauðurinn Jóakim sem notaður var til sæðinga fyrir nokkrum árum.

íslenskra þjóðsagna en sögurnar eru sagðar út frá sjónarhóli bændasamfélags þar sem saman hafði farið farsæld í búskap og gott samband bónda og búsmala.

Hetjusögur af dýrum

Sögur af forystufé falla hér í sérflokk að því leyti að vera í reynd hetjusögur. Forystuféð íslenska er einstakur fjárstofn sem var íslenskum beitabúskap lífsnauðsynlegur og barg oft og einatt búsmala og sauðamanni heim undan illviðrum og hættum. Sögur af forystufénu eru sveipaðar aðdáun en um leið raunsæi enda um að ræða sögur af raunverulegum atburðum og flestar geta þær talist samtímafrásagnir. Einstöku dæmi eru

þó um sagnir sem gerast á öndverðri 19. öld og hafa svo gengið manna í millum í munnmælum.

Annað sem skapar sögum Ásgeirs í Gottorp sérstöðu er stílsníll höfundar og mögnuð meðferð málsins. Í formála bókarinnar 1953 kemur fram ótti manna við að með breyttum búskaparhátum muni sögur af forystufé hverfa og víst er að hlutverk þessara vísu skepna er annað en var meðan vetrarþing var stunduð af kappi. En jafnframt vakir fyrir höfundi að brýna fyrir bændastéttinni að varðveita áfram forystufé í landinu og má segja að sú brýning hafi hrifið.

Mæðginin Komma og Punktur á Gróustöðum eru meðal sögupersóna í síðari tíma frásögnum af Forystufé.

Hjónin Ingibjörg Björnsdóttir og Ásgeir Jónsson frá Gottorp. Myndin er tekin eftir að þau brugðu búi og voru sest að í Reykjavík.

Systurnar Kolbrún og Auður heima við bæjarhús í Gottorp. Myndin er tekin rétt um eða fyrir 1940.

Mikið ítarefni og viðbætur

Í bókinni sem kemur út nú hjá bókaforlaginu Sæmundi er auk endurprentunar um að ræða verulega viðbót frá fyrri riti. Bæði eru hér prentaðar sögur sem bárust Ásgeiri of seint fyrir fyrri útgáfuna en einnig nýtt efni um ræktun forystufjár frá árinu 1953 til okkar daga, æviágrip Ásgeirs í Gottorp og margs konar annað ítarefni, skrár og heimildatilvísanir. Bókin sem er nú litprentuð verður prýdd fjölda glæsilegra ljósmynda úr forystufjarræktinni auk þess sem allar myndir eldri bókarinnar eru hér endurprentaðar. Fjöldi manns hefur skráð sig á lista sem kaupendur að bókinni en það tryggir viðkomandi gripinn á mun lægra verði en annars auk þess sem nafn viðkomandi birtist í sérstakri töflu fremst ritinu.

Skrif frá gömlum þreyttum manni

Í gögnum Ásgeirs frá Gottorp sem varðveitt eru hjá fósturdóttur hans, Kolbrúnu Steinþórsdóttur, er m.a. að finna frásagnir sem bárust of seint til að komast í bókina árið 1953. Þar á meðal eru nokkrar sögur frá Ólafi Pálssyni, bónda á Sörlostöðum

Í bókinni eru birtar eldri myndir sem voru í bókinni 1953. Þessi er á bls. 131 í gömlu bókinni með textanum: Vinir í sumarfríi.

í Fnjóskadal. Frásögn Ólafs er einlæg og blátt áfram en í niðurlagi bréfs biðst hann afsökunar og segir: „... þetta er illa skrifað, enda gjört á nóttunni af gömlum þreyttum manni.“

Orðfæri Ólafs er sumt framandi í dag en hér er þó ekki nema á einum stað sem þarf orðskýringar. Í frásögninni af Fíólínu hinni tónelsku talar höfundur um samstæðuhús og að það hafi verið spil milli húsanna. Samstæðuhús voru samliggjandi hús og yfirleitt undir einu risi. Spilið sem hér er nefnt er það sem í dag er kall-

Gæðakerrur fyrir öll tækifæri

- mikið úrval aukahluta

Garð- og tómstundakerrur

Kerrur með frábæra aksturseiginleika sem auðvelt er að geyma uppá enda. Góð burðargeta og frábært úrval aukahluta til að auka notkunarmöguleika kerrunnar.

Frá 579.000,- m/vsk

Sterkar iðnaðarkerrur

Sérstaklega öflugar og endingargóðar kerrur. Fáanlegar úr stáli eða áli og með mismunandi pallastærðir.

Allar gerðir eru með:

- Lokuð hólfi undir pallinum
- Verkfærakassa á dráttarbeislinu
- Rúma tvö samhliða Euro-bretti
- Hægt að nota sem flatvagn

Innbyggð geymsluhólf

Innfellðar krækjur

Fjöldi botnstífa

Aðeins 12° halli

Tækjakerrur

- Sterkbyggðar kerrur með sturtueiginleika
- Aðeins 12° halli þegar keyrt er uppá pallinn
- Lágur þyngdarpunktur

Burðargeta allt að 2.835 kg.

Frá 1.335.000,- m/vsk

Söluaðilar

Toyota Kaup túni
Kaup túni 6
Garðabæ
Sími: 570-5070

Toyota Akureyri
Baldursnesi 1
603 Akureyri
Sími 460-4300

Toyota Reykjanesbæ
Njarðarbraut 19
260 Reykjanesbær
Sími 420-6600

Toyota Selfossi
Fossnesi 14
800 Selfossi
Sími 480-8000

TOPPBÍLAR
Kletthálsi 2
110 Reykjavík
Sími 587-2000

KRAFTVÉLAR
Dalvegur 6-8
201 Kópavogur
Sími 535-3500

að milligerð, það er um það bil 120 sentímetra hár grindarveggur gerður úr borðum og bil milli borða.

Jakahlaup Krúna á Litlu-Tjörnum

Ég er fæddur 1874 á Litlu-Tjörnum í Ljósavatnsskarði og ólst þar upp þar til ég var kominn á tólfta ár. Ofan við túnið á Litlu-Tjörnum rennur lækur suðaustur í Ljósavatnið. Kemur hann norðvestan úr Skarðinu. Lækur þessi verður mjög mikill oft á vorin í þíðviðri og er þá stundum óreiður og í leysingum á veturna. Hann er þá mjög ófrýnn. Í honum hafa margar kindur farist, ekki aðeins frá Litlu-Tjörnum heldur víðar að. Brú er á læknum talsverðan spöl suður frá bænum.

Ég var innan við 10 ára að aldri er ég var einn morgun að vetrarlagi í miklu hlákuveðri að reka féð til beitar með föður mínum. Undanfarna daga hafði fénu verið beitt suðaustur í fjallið og var þá ís á læknum. Pabbi ætlaði að beita á sömu stöðvar þennan dag. Hann átti þá svartkollóttan sauð með stóra hvíta krúnu á kollinum. Það var mjög góður forystusauður. Hann var þá farinn að reskjast; hann var mjög langvaxinn og mjósleginn. Ekki veit ég neitt um ætt Krúna eða fæðingarár, en faðir minn hafði alið hann upp og með hans marki var hann.

Þennan umrædda dag rann Krúni á undan fénu eins og vant var og stefndi að læknum nokkuð ofan við brúna, eins og slóðin lá. Föður minn fór að gruna þegar við nálguðumst lækinn að hann gæti máske verið varasamur vegna hlákunnar; flýttum við okkur því suður fyrir ofan féð að læknum. Hafði þá ísinn brotnað af honum um nóttina og flutu jakarnir með talsverðum hraða eftir bakkafullum læknum.

Krúni var þá kominn fast að læknum er við pabbi komum þar, en ekki hikaði hann neitt, heldur stökk út á þann jakann, sem næst flaut bakkanum og svo jaka af jaka þar til hann var kominn yfir um. Ekki datt okkur í hug að hann kæmist lífs yfir lækinn. Það var eins og hann létti sér á er hann tók stökkin, en dálítinn spöl barst hann eftir læknum á þessu ferðalagi.

Ekki voru jakarnir stærri en það, að við sáum að þeir sigu dálítið niður í vatnið er hann hóf sig á loft, en stutt var á milli þeirra. Ég man ekki fyrir víst hvað stökkin voru mörg, en þau voru annaðhvort þrjú eða fjögur. Hitt féð rákum við svo niður á brúna. Á meðan beið Krúni eftir því sunnan við lækinn. Ekki man ég ártalið þegar honum var fargað.

Fiólína hin tónelska á Öngulsstöðum

Vorið 1889 fór ég frá foreldrum mínum sem þá bjuggu í Brúnagerði í Fnjóskadal í Öngulsstaði í Eyjafirði til Sigurgeirs Eyfirðings, frænda míns. Hann vildi fá mig nokkru fyrir hjúadag. Ástæðan var sú að vinnumaður hans, sem hirti sumt af fénu ætlaði burt frá honum á hjúadaginn. Vildi Sigurgeir því að ég væri með manni þessum um tíma áður en hann færi burtu, svo að ég kynntist bæði fénu og fjármennskunni, því ég átti að hafa á hendi starfa hans er hann væri farinn.

Maður þessi hét Þorvaldur og var Helgason. Hann er enn á lífi og er búsettur á Akureyri. Húsin, sem þetta fé var í voru samstæðuhús og spil á milli húsanna. Einn gemlingurinn var mórauð, lítill gimbur. Þorvaldur hafði fiðlu í húsunum.

Þegar hann var búinn að gefa það sem hann ætlaði hvort mál, kom hann úr hlöðunni, greip fiðluna, settist við spilið þeim megin sem Móra var og tók að leika á fiðluna. Brást það aldrei að Móra kæmi þegar Þorvaldur fór að leika og stæði jórtrandi við hlið hans meðan hann spilaði.

Sama var þó gemlingarnir væru ekki búnir alveg að éta þegar hún heyrði fyrstu tónana, þá kom hún samt til spilarans. Auðséð var að hún hafði hið mesta yndi af hljómunum. Við kölluðum hana því Fiólínu. Engin forysta var í henni.

24

28

32

Bændablaðið
BÆNDABLAÐIÐ ER MEST LESNA BLAÐIÐ Á LANDSBYGGÐINNI

HVAR AUGLÝSIR ÞÚ?

LESTUR PRENTMISLA Á LANDSBYGGÐINNI

90%

80%

70%

60%

50%

40%

30%

20%

10%

0%

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Bændablaðið
Landbúnaðar- og fiskeristofnun
Tími þess tíðis • Tölvaugvegur 1 • 1010

Rafstilling ehf

startarar - alternatorar - perur
viðgerðir - sala
hröð og góð þjónusta
Dugguvogi 23 - s: 5814991
rafstilling@rafstilling.is

FRUM - www.fum.is

Vertu víðsýnn veldu CLAAS

CLAAS framleiðir 40 gerðir dráttarvéla á bilinu 72-530 hestöfl.

CLAAS er þýskt fjölskyldufyrirtæki stofnað árið 1913 og er einn stærsti framleiðandi landbúnaðartækja í heiminum.

- CLAAS ATOS 220-350
- 76-109 hestöfl
- Fæst 3ja og 4ra strokka
- Breitt úrval girskiptinga
- Smart stop og Dynamic steering

- CLAAS ARION 410-460
- 90-140 hestöfl
- Panoramic hús
- 16/16 gira skipting
- Ein stjórnstöng fyrir ámoksturstæki, beisli og girskiptingu

- CLAAS ARION 530-650
- 140-184 hestöfl
- Hexactiv girskipting eða CMATIC stiglaus skipting
- 110 l LS vökvafæði
- Byggð á hálfgrind

- CLAAS AXION 810-850
- 215-264 hestöfl
- Hexactiv girskipting eða CMATIC stiglaus skipting
- Fagblaðamenn frá 20 Evrópulöndum völdu CLAAS Axion 800 vél ársins 2014

VÉLFANG
VERKIN TALA

Gylfaflöt 32 • 112 Reykjavík • Sími 580 8200 • www.velfang.is • Frostagata 2a • 600 Akureyri • www.claas.is

Gott mannlíf í Árneshreppi:

Skólastjóri bregður búi

Elísa Ösp Valgeirsdóttir er fædd og uppalin í Árneshreppi í Trékyllisvík og var nemandi í Finnbogastaðaskóla fyrstu níu ár grunnskóla. Hún hefur verið skólastjóri í Finnbogastaðaskóla frá 2009 auk þess sem hún og maðurinn hennar, Ingvar Bjarnason, tóku við búskap í Árneshreppi af foreldrum hennar.

Elísa hefur sagt stöðu sinni lausri frá og með 1. nóvember næstkomandi og hjónin ætla einnig að bregða búi.

„Elsti sonur okkar fer í tíunda bekk næsta haust og þar sem fáir nemendur eru í skólanum er ekki mikill félagskapur á hans reki hér. Síðasta árið í grunnskóla hefur ekki verið kennt við Finnbogastaðaskóla þar sem félagsþörfin er orðin svo sterk hjá unglingunum og því teljum við rétt að flytja með honum. Við eigum þrjú börn og tvö þeirra voru í skólanum í vetur. Auk okkar barna voru þrjú börn í skólanum síðastliðinn vetur. Tvö barnanna eru frá Bæ og þar sem sú fjölskylda er að flytja burt er staðan í dag þannig að eitt barn er skráð í skólann næsta vetur. Það er ólíklegt að það verði kennsla í skólanum næsta vetur nema að hingað flytji fólk með börn á grunnskólaaldri. Við erum bjartsýn á að svo verði og að hingað ráðist gott og dugandi fólk.“

Í fámennu sveitarfélagi eins og í Árneshreppi er skólinn ein af þungamiðjum samfélagsins og mikið áfall leggist skólahald niður. Auglýst hefur verið eftir nýjum skólastjóra og er lögð áhersla á að ráða fólk með börn á grunnskólaaldri.

Samkensla

„Finnbogastaðaskóli er fámennasti skóli landsins og eins og gefur að skilja er kennsla í fámennum skóla allt öðruvísi en í skólum með mörgum nemendum í bekk. Börnin fimm í skólanum voru í fyrsta og upp í níunda bekk og því um mikla breidd í námsefni að ræða. Auk mín var Vigdís Grímsdóttir kennari við skólann.

Kosturinn við fámenna skóla er að kennararnir hafa góðan tíma til að sinna hverjum og einum nemanda en á sama tíma þurfa þeir að hafa góða yfirsýn yfir námsefni margra árganga og getu nemendanna í hverju fagi. Sami kennari þarf kannski að kenna þrjár námsgreinar í sömu kennslustundinni þannig að allir fái sitt og þannig kennsla getur verið mjög krefjandi.

Eldri börnin þurfa iðulega meiri frið við námið en kennsla yngri barna er mikið munnleg og því oft kúnt að púsla kennslunni saman. Börn eru

Elísa Ösp Valgeirsdóttir, skólastjóri Finnbogastaðaskóla og bóndi í Árneshreppi.

Mynd / VH

Garðyrkjubændur!

Verslun og markaður á höfuðborgarsvæðinu óskar eftir samstarfi við garðyrkjubændur

Kartöflur – blóm – grænmeti

Nánari upplýsingar veittar í síma 899-5128

Finnbogastaðaskóli.

Mynd / HKr.

Kirkjan í Árneshreppi.

Mynd / HKr.

reyndar ótrúlega fljót að aðlagast og sem betur fer hefur kennslan og félagslífið í skólanum gengið vel.

Undanfarin ár höfum við fengið til okkar gestanemendur og að heimsókninni lokinni hafa þau helst ekki viljað fara, þannig að hér er gott að vera,“ segir Elísa.

Árneshreppur hefur upp á margt að bjóða

Elísa segir að þrátt fyrir að Árneshreppur hafi upp á margt að bjóða verði þeir sem þangað flytja virkilega að langa til þess og þrá að lifa öðruvísi lífi en borgarlífi og stökkva á tækifærið þegar það býðst. „Hér er flest sem samfélag þarf upp á á bjóða, mannlífið er gott, hér er búð og banki, skóli, sundlaug, félagsheimili og fleira.“

Ekki alveg farin

Elísa og Ingvar tóku við búskap í Árneshreppi af foreldrum Elísu áramótin 2011 og 2012. Megninu af bústofnum verður slátrað í haust en foreldrar Elísu, Valgeir Benediktsson

og Hrefna Þorvaldsdóttir, ætla að fódra nokkrar kindur fyrir Elísu og Ingvar næsta vetur. „Við erum því ekki alveg farin.“

Með sterkar rætur í sveitinni

Elísa segir að þrátt fyrir fámenni í Árneshreppi sé alltaf eitthvað um að vera í sveitinni sem togar hana aftur þangað. „Náttúran er falleg og fjölskyldan er hér. Svo er ég bara með sterkar rætur í sveitinni og þrátt fyrir að við séum að flytja verðum við örugglega með annan fótinn hér áfram.“

Elísa og fjölskylda hennar eru að flytja til Hafnarfjarðar þar sem þau bjuggu áður en þau fluttu í Árneshrepp. /VH

VERKFÆRA SALAN

Frábær verð!

Verð 2.990

WERA Skrufjárnasett 6 stk
Mínus skrufjárn frá 3.0 - 6.5mm
og plús PH1 pg PH2.
WERA 031280

Verð 19.490

Topplyklasett 171stk
Vandað toppplyklasett frá BATO með skröllum í stærðum 1/2", 3/8" og 1/4". Fjöldi hluta er 171 stk.
BT 1171

Verkferasalan - Síðumúla 11 - 560-8888 - www.vfs.is

Betra Púst

Sími: 555 70 70

VIÐ NOTUM FLUID FILM

PÚSTVIÐGERÐIR

SÉRSMÍÐI F. ALLAR GERÐIR BÍLA
[ÞJÓNUSTA FYRIR BREYTTA JEPPA, VÖRUBÍLA OG RÚTUR]

Skógarhlíð 10, 105 Reykjavík • betrapust@gmail.com • www.betrapust.is

RYÐVARNAR
ÞJÓNUSTA

FLUID
FILM®

Helstu sölustaðir á Fluid Film:

Frábær á leður – Unninn úr ull (lanolin)
Frýs ekki og er frábært í læsingar og lása
Smyr og þornar ekki upp og leiðir ekki rafmagn
Stoppa tæringu (ryð) og kemur í veg fyrir ryðmyndun

AB varahlutir, Funahöfða 9, Reykjavík
AB varahlutir, Fagradalsbraut 25, Egilsstöðum
AB varahlutir, Gagnheiði 34, Selfossi
Barki, Nýbýlavegi 22, Kópavogi
Betra Púst, Skógarhlíð 10, Reykjavík
Brynja, Laugavegi 29, Reykjavík
Bú Aðföng, Stórhöfða 35, Reykjavík
Bymos, Háholt 14, Mosfellsbær
Ellingsen, Fiskislóð 1, Reykjavík
ET Verslun, Klettagarðar 11, Reykjavík
Fálkinn hf, Dalvegi 10-14, Kópavogi
Gluggar og Garðhús, Smiðsbúð 10, Garðabæ
JHM Sport, Stórhöfða 35, Reykjavík
J.S. Ljósasmiðjan, Skemmuvegi 34, Kópavogi
Jói Byssusmiður, Dalbraut 1, Reykjavík
Jötunn vélar, Austurvegi 69, Selfossi
Jötunn vélar, Lönsbakka, 601 Akureyri
Kaupfélag Borgfirðinga, Egilsholti 1, Borgarnesi
Lásapjónustan, Grensásvegur 16, Reykjavík
Láshúsið, Bildshöfða 16, Reykjavík
Ryðlausnir, Heiðargerði 13, Vogar
Smiðjan verslun, Sindragötu 12c, Ísafirði
Smurstöðin, Fosshálsi 1, Reykjavík
Smurstöðin Garðabæ, Litlatún 1, Garðabæ
Stálstjörnur, Fjarðargata 1, Seyðisfirði
Tækniþjónusta bifreiða, Hjallahraun 4, Hafnarfirði
Verslun Lífands, Efstubraut 1, Blönduósi
Verkfærasalan, Siðumúla 11, Reykjavík
Vesturröst, Laugavegi 178, Reykjavík
Vökvatengi, Fitjabraut 2, Reykjanesbæ

fluidfilm@fluidfilm.is • www.fluidfilm.is

JÁ, VIÐ ÞURFUM GÓÐA SÓLARVÖRN!

Langvirk - 6 klukkutíma sólarvörn.
Lyktarlaus og vatnsheld.

Sara Hrönn Viðarsdóttir
Búfræðingur og „kúahvísleri“

Hef notað Proderm s.l. þrjú sumur á kýrnar og það virkar ótrúlega vel. Hef ég ekki verið í vandræðum með sólbrunna spena á kúm síðan ég prófaði fyrst og

engin kýr sparkað eða verið með læti. Spenarnir haldast mjúkir og hreinir. Ber á eftir morgunmjaltir og það dugar. 1 brúsi dugar á 30 kýr í 4-5 daga.

Grunnformúlan er lækisfræðilega skráð.

Pantanir: celsus@celsus.is - 551 5995
Fæst í apótekum, Nettó, Hagkaup og víðar.

Hjúkrunar- og heilsuvörur

fánar

fyrirtækjafánar • hátíðarfánar
þjóðfánar • borðfánar • bannerar

MERKIS

UMHVERFISMERKINGAR

www.merkismenn

MENN

SKILTAGERÐ

544 2030

Stiga Estate Pro 9122
Öflugur, sjálfskiptur lúxus sláttutraktór
B&S 8240 Intek motor, þrýstismurður
Sérstyrktur sláttubúnaður
360 lítra grasuppsöfnunarkassi
Frábær traktór í brekkur og erfiðari svæði

4

4WD

VETRARSÓL

Askalind 4, Kópavogi
Sími 564 1864
www.vetrarsol.is

Gólf - Einstök hönnun

léttari - sterkari -
hreinsa sig betur - hálkuvörn
Polir 4000kg öxulþunga

ANDERSBETON
www.andersbeton.com

Á Íslandi í 15 ár - 10 ára verksmiðjuábyrgð
Á Íslandi eru 2,6 ha gólfbita frá Andersbeton

G. Skaptason, Starengi 13, 800 Selfoss. Sími 481 1020
gsm 893 4334, netfang: gskapta@internet.is
Sala og ráðgjöf Norðurlandi: Benedikt Hjaltason,
Akureyri. Sími 894 6946, netfang: bighen@simnet.is

Sædís Guðlaugsdóttir í Gleym-mér-ei:

Fagnar þrjátíu ára afmæli stöðvarinnar 1. júlí

– er með einstætt úrval fjölæringa

Hinn 1. júlí næstkomandi eru 30 ár frá því að Sædís Guðlaugsdóttir stofnaði Gróðrarstöðina Gleym-mér-ei og byrjaði þar ræktun, en hún er staðsett við Þjóðveginn rétt norðan við Borgarnes.

Bændablaðið kíkti í heimsókn til Sædísar í byrjun sumars til að kanna hvernig stöðin kemur undan vetri og komst að því að líklega hefur starfsemin aldrei verið blómlegri.

Nýlegt 400 fermetra gróðurhús hefur bæst við húsakostinn en þetta er þriðja vorið sem Sædís fær uppskeru út úr því. Hún segist afar ánægð með árangurinn þetta sumar, því læra þurfi á nýtt ræktunarferli þegar aðstæður breytast með þessum hætti. Hún segir að starfsemin og umfangið hafi annars þokast hægt en örugglega fram á við á þessum 30 árum. „Ég var rétt nýútskrifuð úr garðyrkjunámi frá Reykjum – og tók reyndar líka rekstur og skipulag gróðrarstöðva í Danmörku – áður en ég kom hér og fékk landið undir stöðina.

Fyrstu verkin fólust meðal annars í ræktun skjólbelta sem skipta sköpum á þessu svæði; bæði til að verjast veðuröflunum og eins til að skýla okkur gegn versta umferðarniðum. Þegar ég var búin að basla þetta í átta ár kynntist ég mannum mínum, Þráni Ómari, og það má segja að það hafi komið sér sérstaklega vel að hann var menntaður stálsmiður og verulega handlaginn og því höfum við getað reist okkur gróðurhúsin okkar sjálf eftir því sem umfangið hefur vaxið og passað að rasa ekki um ráð fram – láta þetta litla fyrirtæki aðlagast því sem viðskiptavinurinn vill.“

Varð að takmarka sig við þær aðstæður sem fyrir voru

Sædís var stórhuga strax í byrjun, en neyddist til að taka mið af takmarkandi aðstæðum. „Frá byrjun ætlaði ég að rækta allar helstu garðplöntur eins og gert var á stöðinni þar sem ég lærði, en það var í Mörk í Stjörnugróf. Fljótlega komst ég að því að verðurfarið hér er ekki eins

Sædís Guðlaugsdóttir fagnar farsælum 30 árum á gróðrarstöðinni Gleym-mér-ei.

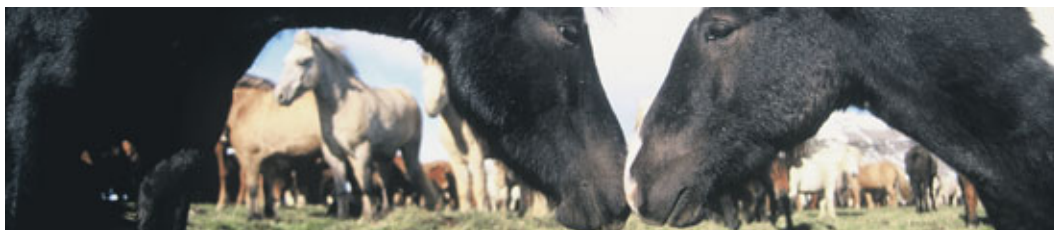
Myndir / smh

Stolt Sædísar er fjölæringaúrvalið, sem telur hátt í 1.200 nöfn.

Sædís í essinu sínu og leiðbeinir viðskiptavinum um val á sumarblómum.

Bændablaðið - góður kostur fyrir hrossaræktendur

Bændablaðið er fjölmiðill með margvíslegum fréttum og fróðleik fyrir bændur og allt áhugafólk um landbúnað. Blaðinu er dreift um allt land í rúmlega 32.000 eintökum að jafnaði á tveggja vikna fresti. Lesendahópurinn er breiður og blaðið fær iðulega mikið umtal.

Bændablaðinu er dreift frítt til allra bænda landsins og það liggur víða frammi, t.d. á bensinstöðvum, í verslunum og á sundstöðum. Einnig er hægt að fá blaðið sent til sín með því að gerast áskrifandi.

Hrossaræktendur hafa í vaxandi mæli nýtt sér Bændablaðið sem auglýsingamiðil. Hafðu samband og sjáðu hvað við getum gert fyrir þig.

Auglýsingasíminn er 563-0300 og netfangið augl@bondi.is

Bændablaðið

Útgefandi: Bændasamtök Íslands, Bændahöllinni við Hagatorg - 107 Reykjavík - 563-0300 - www.bbl.is

hagkvæmt og í Reykjavík og vorin hér ansi köld og vindasöm, þannig að við erum allt að þremur vikum

á eftir Reykjavík þegar kemur að fyrsta sóludegi, vegna næturfrosta og kulda. Þá ákvað ég að vera bara með

Jarðarberjaræktun

Kaupa skal góða sort eins og Glímu sem endist vel og gefur góð og safarík ber. Setja plöntuna niður með 20–25 cm millibili, best er að vera með karm í kring sem hægt er að loka, ýmist með plasti yfir harðasta veturinn og akríldúk yfir kaldar nætur að vori og svo með neti yfir berjatímabilið.

Mamman sú nýgróðursetta kemur með blómklasa snemma vors, og þá er gott að leyfa henni að hafa bara 3–4 laufblaðaleggi á meðan hún býr til fleiri blómklasa, er hún þá viljugri að blómstra, þá á ekki að vera lokað á daginn yfir plönturnar svo flugur komi og frjógvi blómin en gott að loka á köldum nóttum. Þegar hvít blóm sjást ekki lengur, skal hætta að taka burtu elstu laufblöðin og láta uppskeru-mömmuna í friði.

Borða svo berin rauð og safarík.

Þegar haustar kemur mamman með börn sem hanga á 20–25 cm legg, fyrir 1. september er best að taka burtu alla leggina og nýju plönturnar og allt lauf sem er á mömmunni, hreinsa og setja nýtt yfirlag kringum mömmuna, t.d. mold, skeljasand, trjákur, ekki láta nýju plönturnar gróðursetja sig kringum mömmuna. Færið þau í næsta hól/pláss og skráið ártal og fjölda því þetta á að endurtaka í sex ár. Þá er tímabært að skipta mömmunni út fyrir nýja plöntu. Þegar búið er að hreinsa og klippa er gott að loka yfir og láta plöntuna koma með ný blöð fyrir frost. Ef lokað er allan veturinn þarf að athuga að vökva því það þornar mjög undir plastinu. Gott er að vökva með uppleystum áburði að vori og öðru hvoru, notið bara ekki of mikið köfnunarefni svo blaðvöxtur verði ekki of mikill.

Gangi ykkur vel með jarðarberjakeðjuna. Gleym-mér-ei.

smá sýnishorn af trjám og runnum, svona það helsta sem þarf að vera til af því harðgerðasta fyrir sumarhúsalóðina og garðinn. En ég var ákveðin í því að vera með sérstöðu í fjölærum blómum, til að allir landsmenn sem áhuga hafa á þeim yrðu að koma til mín – þó ekki væri nema einu sinni til að sjá úrvalið.“

Úrval fjölæringa einstætt norðan Alþafjalla

„Nú er svo komið að áhugi minn á fjölæringum hefur orðið til þess að lagerinn hér telur hátt í 1.200 nöfn núna og þarf ég að fara að henda út einhverju sem hvorki vill lifa eða deyja. En það er töluverð rannsóknarvinna sem liggur í þessu og standa hátt í 3.500–4.000 nöfn á bak við þennan lager minn af fjölæringum.

Hingað hafa komið kennarar frá dönskum og norskum garðyrkjuskólum og telja þeir að norðan Alþafjalla sé ekki að finna neina aðra stöð sem ræktar og selur slíkt úrval af fjölæringum á sama stað.

En svo er líka töluvert úrval hér af sumarblómum, kryddi og grænmeti, en þar er ég svo ánægð með mynturnar mínar. Þeim fer sífellt fjölgandi og var ein að koma í hús sem vonandi lifir og fer í sölu næsta sumar, en það er sítrónumynta. Fyrir er ég með ananasmyntu, jarðarberjamyntu, eplamyntu, myntu, piparmyntu, appelsínumyntu, súkkulaðimyntu og myntublóðberg – en hún er best í mojito.“

Sædis segir mjög eftirsóknarvert að rækta jarðarber um þessar mundir. „Þetta hefur verið svona í ár og undanfarin ár líka. Glíman er sú sort sem var valin hér á Hvanneyri fyrir um 30–35 árum en hún er sérlega góð til að lifa á Íslandi og ná að mynda blómvísa við okkar verðurskilyrði. Til að ná góðum árangri verður þó að fara eftir ákveðnum leiðbeiningum og við látum viðskiptavininn fá slíkar leiðbeiningar með sér þegar hann hefur keypt plöntur. Svo er

bara gaman að vera með „einnota“ sortir og hafa í kerjum og körfum, fá þá mikið magn berja og þurfa ekki að hafa áhyggjur af vetrinum, tilvalið fyrir þá sem hafa bara svalir eða palla.

Í blómunum koma líka tísku-sveiflur og ef það kemur skemmtileg umfjöllun um einhverja ákveðna sort að vori þá selst hún gjarnan upp strax. Ég verð mjög mikið vör við að fólk er fastheldið, það er, að ef það kemst upp á lagið með að nota eitthvað – og verður ánæggt með það – þá velur það það gjarnan aftur og aftur, því það virkar. Þannig sé ég að sama fólkíð sækir sér stórar og stæðilegar petoníur, tóbakshorn og eina snædrífu í keríð sitt og er bara svellandi ánæggt. Svo eru aðrir sem vilja alltaf prófa eitthvað nýtt og er ég sennilega þar fremst í röðinni. Raða saman sem flestu til að fá sem mesta litadýrð og njóta í botn.“

Góður undirbúningur og gott skipulag

Sölutíminn yfir almanaksárið á garðyrkjustöð eins og á Gley-mér-ei er ekki langur, en undirbúningstímabilið er annasamt og langt.

„Ræktun sumarblómanna hefst í janúar og þá þarf að sjálfsögðu að fylla öll húsin – og þó það bætist við stærra hús þá er það líka fyllt. Þetta er gert samviskusamlega til loka maímánaðar, þegar síðasta sáningin er priklud og stærstu plöntunum pottað upp. Því sumu þarf að umpotta allt að þrisvar sinnum, allt eftir því í hvaða stærð plantan á að seljast. Þá er viðskiptavinurinn farinn að kíkja í heimsókn og hefst þá sölutíð og er það oftast eins og núna – mikil örtröð og vertíðarbragur á stöðinni því nú þarf að selja sem flest og ná inn ársrekstrinum á nokkrum vikum.

Ég tók þá ákvörðun að hækka ekki verð síðustu þrjú árin – og það hef ég gert í rauninni til að verðlauna viðskiptavini mína fyrir að nenna að koma hingað og versla. Salan stendur að mestu yfir frá maí til ágúst, eftir veðri þó.

Í byrjun júlí, er byrjað á að fjölga

og raða öllu upp á nýtt sem er úti og þarf ég að ná að endurraða og fjölga í fjölæringunum og runnunum fyrir frost og er það töluvert kapphlaup að ná því líka.

Svo þegar ég frýs úti og verð að hætta þá er öll skráningavinna fram undan, skiltagerð og bókhald. Svo það er mikið að gera á svona gróðrarstöð þar sem fáir starfsmenn eru.

Þegar þetta allt er búið á ég alveg

eftir að taka sumarfrí, svo það verður að vera um jólin.“

Þakklát og hógvær

„Ég er þakklát öllum þeim sem hafa rétt mér hjálparhönd í gegnum tíðina og ég þyrfti heila bók til að nefna öll nöfnin sem hér hafa komið og tekið til hendinni part úr degi eða lengur,“ segir Sædis þegar hún er spurð um

hvað sé henni efst í huga á þessum tímamótum. „Þeir sem standa mér næst hafa reynst mér best og kann ég þeim mínar bestu þakkir fyrir allt og allt.“ Hún segist ekki ætla að gera dagamun í tilefni afmælisins, heldur bara að vera á staðnum og njóta dagsins og leyfa fólkinu sínu og viðskiptavinunum að njóta hans með henni.

/smh

KÆRU SIGRÍÐUR OG JÓHANN

TIL HAMINGJU MEÐ NÝJA FJÓSIÐ OG TAKK FYRIR SAMSTAÐRÍÐ Í ÞESSU FRÁBÆRA VERKEFNI

| Strúktúr ehf | www.struktur.is | struktur@struktur.is |

| Þverholti 2 | 270 Mosfellsbæ | Sími: 860 0264 & 696 0008 |

MULTI¹ONE[®]

Klettur kynnir með stolti nýtt tæki úr MultiOne SD línunni

Í nýjasta afbrigði **MultiOne** situr stjórnandinn á **aftari hluta** vélarinnar, sem er gríðarlega **sveigjanleg** og lipur þegar pláss er af skornum skammti. Þessi fyrirferðarlitla vél lyftir rúmlega sinni **eigin þyngd** en lyftigeta er frá 1200-2650 kg. – **geri aðrir betur.**

Með tilkomu MultiOne SD eru möguleikarnir enn fleiri þegar velja á tæki við hæfi, hvað varðar staðsetningu stjórnanda á tækinu. Hjá Kletti færðu lausnir fyrir allar aðstæður.

Hafðu samband við sölumenn í síma **590 5156** og kynntu þér möguleika þessara þægilegu og fjölhæfu véla.

KLETTUR
SALA OG ÞJÓNUSTA

KLETTUR Klettagöðum 8-10 • 104 Reykjavík • Sími: 590 5100

Pálína með fallett lamb en hún býr í Eystra-Geldingaholti og var að útskrifast með BS-gráðu í sálfræði. Mynd / MHH

Ungt fólk í Skeiða- og Gnúpverjahreppi: Stofnar „Félag um atvinnuuppbyggingu við Þjórsá“

Félag um atvinnuuppbyggingu við Þjórsá var stofnað í mars og fyrsti aðalfundur þess var á sumardaginn fyrsta.

„Sá fundur var vel sóttur og sköpuðust skemmtilegar umræður um framtíð sveitarinnar. Félagið er í raun umræðuvettvangur fyrir fólk sem hefur áhuga á að auðga okkar fallegu sveitir með atvinnutækifærum tengdum Þjórsá,“ segir Pálína Axelsdóttir Njarðvík.

Hún, ásamt Önnu Björk Hjaltadóttur, Jakobi Eiríkssyni, Eddu Pálsdóttur og Íðunni Pálsdóttur, fóru á síðasta fund sveitarstjórnar Skeiða- og Gnúpverjahrepps og sögðu frá félaginu, hlutverki og framtíðarsýn þess.

Leiða saman frumkvöðla

„Markmið okkar er að leiða saman frumkvöðla um atvinnusköpun, ferðabjónustuaðila og heimamenn. Við höfum að leiðarljósi að atvinnusköpunin verði sveitunum til góðs og leggjum áherslu á hugmyndir og framtak heimamanna. Einnig er skýr stefna um að viðhafa vönduð vinnubrögð við skipulagningu atvinnutækifæra og að umgengni við náttúruna sé þar í forgrunni. Með góðri skipulagningu má forðast átroðning og tryggja að allir geti notið þess sem

byggt er upp,“ segir Pálína, aðspurð um markmið og tilgang félagsins.

Ferðamenn streyma í Þjórsárdal

Pálína segir mikla möguleika í sveitinni varðandi ferðabjónustu í Þjórsárdal.

„Já, eins og staðan er í dag streyma ferðamenn þar í gegn en skilja sáralítið eftir þar sem það er lítil þjónusta eða afþreying til að bjóða þeim. Hægt væri að tvínnna ferðabjónustuna saman við landbúnaðinn á svæðinu með beint frá býli-sveitamarkaði. Til að laða að fólk sem sinnir fjölbreyttum skrifstofustörfum erum við með hugmynd um að sveitarfélagið eða einhver einkaaðili leigi skrifstofuaðstöðu fyrir fólk til að vinna í fjarvinnu.“ Hún leggur áherslu á að það sé ekki hlutverk félagsins að standa í framkvæmdum, heldur að styðja við þá sem koma með góðar hugmyndir og hjálpa þeim að láta þær verða að veruleika, þ.e.a.s., virkja fólk á svæðinu.

„Síðustu helgina í ágúst stefnum við á að halda vinnustofu þar sem allir geta komið með hugmyndir varðandi framtíð sveitarinnar og þá atvinnumöguleika sem við höfum hér. Við vonumst eftir því að sjá sem flesta þar,“ segir Pálína að lokum.

/MHH

Sigurður Ingi og Guðlaug ýttu á takkana og opnuðu þar með formlega nýju Yleiningarverksmiðjuna á Flúðum. Myndir / MHH

Ný og glæsileg Yleininga-verksmiðja á Flúðum

Sigurður Ingi Jóhannsson og Guðlaug Kristinsdóttir, stjórnarformaður Límtré Vírnet, gangsettu nýja og glæsilega Yleiningarverksmiðju á Flúðum 9. júní að viðstöddu fjölmenni.

„Í nýju verksmiðjunni vorum við að taka í notkun nýja framleiðslulínu til framleiðslu á steinullareiningum, samkvæmt nýjustu og bestu tækni. Framleiðslubúnaðurinn er hannaður og smíðaður í Suður-Kóreu af fyrirtæki sem heitir IL Kwang Metal Forming.

Nafnið á fyrirtækinu, IL Kwang, þýðir á íslensku „Eilíf sól“ og bindum við vonir við að þessi einingalína frá þeim eigi eftir að flytja okkur mikið af sólargeislum inn í starfsemi okkar í Límtré Vírnet á Flúðum um komandi framtíð,“ segir Stefán Logi Haraldsson, framkvæmdastjóri fyrirtækisins. Nýja húsnæðið er um 2.700 m² að stærð. /MHH

Guðmundur Magnússon, húsa- og þúsundþjalasmiður á Flúðum, mætti að sjálfsgöðu við opnunina en hann er guðfaðir Límtrésverksmiðjunnar á Flúðum.

Heimir og Sindri Blær Jónsson, 14 ára frændi hans, sem fékk að sitja í vélinni þegar hún var keyrð heim frá Reykjavík í Birtingaholti. Aftan í er Fliegl-heyvagn sem var líka keyptur samhliða vélinni. Mynd / Magnús Hlynur Hreiðarsson.

Stærsta dráttarvél landsins í Birtingaholti

— „Frábær græja“ segir Heimir Sigurðsson sem vinnur á vélinni

Nýlega fékk verktakafyrirtækið Fögrusteinar ehf. í Birtingaholti í Hrunamannahreppi, sem er í eigu Sigurðar Ágústssonar og Fjólu Kjartansdóttur, afhenta stærstu dráttarvél landsins.

Um er að ræða 16 tonna CLAAS Xerion 4000 vél með 419 hestafla

mótor sem flutt er inn af Vélfangi. „Þetta er frábær græja sem hefur staðist allar okkar væntingar og miklu meira en það. Nú er ég að læra á vélina, lesa mig til og sjá hvernig er best að vinna á henni og hvað hún getur gert fyrir mig. Ég og við öll í Birtingaholti erum

í skýjunum með þennan nýja fjölskyldumeðlim,“ sagði Heimir Sigurðsson hlæjandi en hann mun vinna á vélinni og er sonur Sigurðar og Fjólu. Vélin er sú langstærsta sem hefur verið flutt til landsins til að nota á sveitabæ í verktöku. /MHH

Lamba-og kálfafóstra

- Annar 30 kálfum eða 50 lömbum
- Mjólkin geymist köld
- Mjólkin hitnar um leið og sogið er
- Einföld og áreiðanleg
- Vinnusparnaður
- Ungviðið hefur frjálstan aðgang að mjólk
- 139.900kr með vsk

Egilsþoli 1
310 Borgarnesi
Vestur opin 8-18 virka
daga
10-16 laugardaga, sími:
430-5500
www.kb.is

ÍSLENSKUR ÆÐARDÚNN

Æðarbændur

Erum byrjuð að taka á móti og hreinsa dún.
Greiðum flutningskostnað fyrir allan dún
hvaðan sem er af landinu sem berst til okkar
land- eða sjóveg í hreinsun og sölu.
Gerum upp strax að hreinsun lokinni.

Allar nánari upplýsingar veitir:
Erla Friðriksdóttir í síma 899 8369
& erla@kingeider.is

ÍSLENSKUR ÆÐARDÚNN
Dúnhreinsun Nesvegi 13 Stykkishólmi

HYDREMA

Við erum umboðs- og söluaðilar fyrir **HYDREMA** á Íslandi.
Höfum MX hjólavélar á lager og seljum bæði nýjar og notaðar
HYDREMA vélar með verksmiðjuábyrgð.

Vélavit
Sala - Þjónusta
S: 5272600 - www.velavit.is

COOL - LITE
SÓLVARNARGLER

ispan@ispan.is • ispan.is

Isplan
GLER OG SPEGLAR

Sígildir klossar
Ábyrgjumst gæði

praxis
... Þegar þú vilt þægindi

Teg. 25340
Litir: Svartur
Str. 36-42
Verð 10.500

Teg. 25090
Litir: Svart/Hvitt/Blátt
Str. 36-42
Verð 14.990

TILBOÐ 19.900

3ja laga Softshell fyrir
dómur og herra í 5 litum
Verð 21.900

25290 - Parma
Litir: Svart, hvítt,
blátt og rautt
Str. 36-42
Verð 12.600

Teg. 00045
Litir: Hvítt
Str. 35-42
Verð 13.900

Teg. 51143
Litir: Hvítt/Svart
Str. 35-46
Verð 16.900

10% staðgreiðsluafsláttur
af öllum skóm

Bonito ehf. | Faxafen 10 | 108 Reykjavík | Sími 568 2878
Opíó mán. og mið. 11-17, þri. og fim. 11-15, fös. 11-14, lokað laugardaga.

Bændablaðið
á **bbl.is** og líka á **Facebook**

BYSSUSKÁPAR
Raflæstir og lyklalæstir

Fóðraðir að innan og læst innrahólf
Hægt er að nota bæði lykla og raflæsingu
Einnig er hægt að kveikja
á þjófavörn sem er innbyggð
Frí heimsending

Fyrir 3 byssur
H 130 cm
B 23 cm
D 23 cm **kr. 34.900**

Fyrir 7 byssur
H 152 cm
B 40 cm
D 30 cm **kr. 57,900**

Fyrir 10-12 byssur
H 152 cm
B 52,5 cm
D 31 cm **kr. 67.900**

**FRÍ
SENDING
út á land**

Vesturrost
Sérverslun veiðimannsins - Laugavegi 178 - Sími: 551 6770 - www.vesturrost.is

Vogue
fyrir heimilið

bíður uppá alhliðalausn fyrir
hótelherbergið eða gistiheimilið.

Vogue
FYRIR HEIMILIÐ

Síðumúla 30 - Reykjavík | Sími 533 3500
Hofsbót 4 - Akureyri | Sími 462 3504

Gamli traktorinn

Garner – litlir og léttir

Skömmu eftir lok heimsstyrjaldarinnar síðari, á árunum 1948 til 1955, voru framleiddar í Bretlandi dráttarvélar sem kölluðust Garner. Vélar voru litlar, léttar og ætlaðar fyrir garðyrkjustöðvar og til að létta vinnu þar sem flytja þurfti léttar vörur milli sölubása.

Í lok ársins 1916 hóf fyrirtækið Henry Garner Ltd. innflutning á dráttarvéllum frá Bandaríkjunum. Vélar voru sérsmíðaðar eftir kröfum Garner en byggðu á hönnun bandarískra traktora sem kölluðust Galloway. Sala á vélunum var lítil og ágóðinn af innflutningnum minni en til stóð þar sem traktorarnir voru umtalsvert dýrari en

fyrst fyrir almenningssjónir kallaðist fjarkinn og var fimm til sex hestöfl en sú stærri sem kallaðist sjöan var sjö hestöfl. Mótorinn í fjarkanum var sá sami og í tveggja hjóla dráttarvélinni og hún ætluð til svipaðra verka.

Sjöan var svipuð fjarkanum í útliti en stærri, lengri og aflmeiri.

Dráttarvélar fyrir flugvelli

Framleiðendur Garner sáu fljótlega tækifæri í framleiðslu á litlum og liprum dráttarvéllum til þess að draga vagna sem flytja töskur til og

sambærilegar vélar frá Austin og Fordson.

Árið 1947 tilkynnti fyrirtækið að það væri búið að hanna og smíða frumgerð að nýri dráttarvél og ætlaði að hefja framleiðslu á henni í Bretlandi. Fyrstu traktorarnir komu ekki á markað ári síðar vegna hráefnisskortis í kjölfar heimsstyrjaldarinnar síðari.

Traktorarnir voru tveggja hjóla og drógu á eftir sér plóg. Mótorinn var bensínknúinn og af gerðinni J.A.P. Model 5, eins strokka og fimm til sex hestöfl. Einnig var hægt að fá traktorinn í aðeins dýrari útfærslu með vél sem gekk fyrir steinolíu. Báðar týpur voru þrígga gíra og stýrt með því að læsa hjólinu þeim megin sem beygja átti í.

Fjarkinn og sjöan

Árin 1949 og 1950 setti fyrirtækið á markað tvær týpur af litlum fjögurra hjóla dráttarvéllum sem voru eins og tveggja hjóla traktorinn í öllum meginráttum nema hvað þeim var stýrt með stýri og framhjólunum.

Minni traktorinn sem kom

í boði minni traktor sem hentaði til flutninga á hlutum á golf- og íþróttavöllum.

Um svipað leyti hóf fyrirtækið smíði á litlum dráttarbátum til að draga vörupramma eftir ám sem hafa verið notaðar til vöruflytninga í Bretlandi í hundruð ára.

Framleiðslu hætt 1955

Framleiðslu á Garner-dráttarvéllum var hætt um mitt ár 1955 vegna erfiðleika í rekstri. Þrátt fyrir að saga Garner sé ekki löng voru vélar fluttar út til margra landa. Garner-dráttarvélar eru safngripir í dag og búið að gera upp fjölda þeirra og sumar eru enn í notkun.

Ekki er vítað hversu margar Garner-dráttarvélar voru framleiddar þar sem allir pappírarnir um framleiðsluna eru glataðir. /VH

Utan úr heimi

Útgöngusinnar BREXIT í Bretlandi fá óvæntan stuðning frá Dönun: Enginn hagvaxtarávinningur sagður vera af aðild að ESB

— í úttekt prófessora við Syddansk Universitet — Verður það DEXIT næst?

Þrátt fyrir eða kannski frekar vegna alvarlegra hótana Alþjóða gjaldeyrissjóðsins, fjölmargra alþjóðastofnana, Bandaríkjaforseta, forsætisráðherra Bretlands og margra fleiri, virðist breska þjóðin vera að snúast á sveif með þeim sem vilja að Bretland segi skilið við Evrópusambandið.

Samkvæmt danskri úttekt er heldur enginn ávinningur fyrir hagvöxt af veru landa í ESB.

Nýjustu skoðanakannanir um úrsögn Bretlands úr ESB (BREXIT) eða áframhaldandi veru landsins í ESB, sýna verulegar sveiflur. Fróðlegt verður að sjá hvað kemur út úr kosningunum í Bretlandi á morgun.

Meirihluti Breta virðist vilja ganga úr ESB

Samkvæmt könnun Express UK, sem birt var 12. júní, styðja 52% kjósenda úrsögn en einungis 33% vilja óbreytt ástand og áframhaldandi veru í ESB. Þá eru 15% kjósenda enn óákveðnir. Er þetta öflugasta sveifla sem sést hefur í þessa átt frá upphafi kosningabaráttunnar. Kosid verður um málið 23. júní nk., eða sama dag og Bændablaðið kemur út, tveim dögum fyrir forsetakosningarnar á Íslandi. Könnun Independent sýndi að Brexit-sinnar voru með 10 prósentustiga forskot. Önnur könnun Financial Times sem birt var 15. júní sýndi að BREXIT-sinnar voru með 47% fylgi á móti 44% hjá þeim sem vilja vera áfram í ESB.

Virðist BREXIT-umræðan vera farin að smita frændur vora Dani. Á fjármálasíðu Jyllands-Posten þann 6. júní var umfjöllun um 25 blaðsíðna úttekt Suður-danska háskólans

(Syddansk Universitet) sem sýnir að aðild að Evrópusambandinu leiði ekki til aukins hagvaxtar einstakra þjóða. Velta má fyrir sér hvort umræðan leiði til þess að Danir fari að flagga vangaveltum um þeirra eigin úrsögn, eða „DEXIT“.

Aðild bætir ekki efnahagsvöxt

„Það hefur engin áhrif á efnahagslegan vöxt hvort eitthvert land gerist aðili að ESB eða ekki,“ segir í úttektinni. Thomas Barnebeck Andersen, prófessor við Suður-danska háskólann, vann úttektina ásamt prófessorunum Mikkel Barnslund og Pieter Vanhuysse. Þeir segja í úttekt sinni að hingað til hafi menn gengið út frá því að aðild að ESB leiddi til aukins efnahagsvaxtar. Svo sé hins vegar alls ekki.

Báru þeir saman efnahagsvöxt allra núverandi ESB-landa sem eru jafnframt aðilar að OECD á árunum 1961 til 2015. Þar segjast þeir engin

teikn hafa fundið um að aðild að ESB hafi aukið efnahagsvöxt viðkomandi landa miðað við framleiðslu á hvern íbúa.

Sem dæmi hafi efnahagsvöxtur að meðaltali verið tæp 2% frá 1980 til 2015 á meðan efnahagsvöxtur Bandaríkjanna var 2,6%. Það þýðir að það tekur 36 ár að tvöfalda efnahag ESB-landanna á meðan það tekur Bandaríkin aðeins 27 ár.

Nefna þeir Eistland sem dæmi í þessu sambandi. Þar hafi verið mikil tollvernd í gangi fyrir inngönguna í ESB. Þá hafi landbúnaðarstefnunni einnig verið stýrt af Eistum sjálfum. Þetta gjörbreyttist eftir inngöngu Eistlands, sem býr nú við minnstan efnahagsvöxt ESB-landanna.

Phillipp Schröder, prófessor við háskólann í Árósum, gefur úttekt kollega sinna góða einkunn. Hann segist samt ekki alveg vera tilbúinn að skrifa undir að enginn ávinningur sé af aðild að ESB fyrir efnahagsvöxtinn. /HKr.

Mengun af völdu plastics:

Plast í hafinu drepur seiði

Umræða um plast í hafi verður háværarí á hverju ári. Mengun af plasti er svo mikil að það er farið að hafa veruleg áhrif á vistkerfi hafsins og lífverurnar í því. Nýlegar rannsóknir benda til að seiði drepist í stórum stíl eftir að hafa étið litlar plastagnir sem eru á floti um allan sjó.

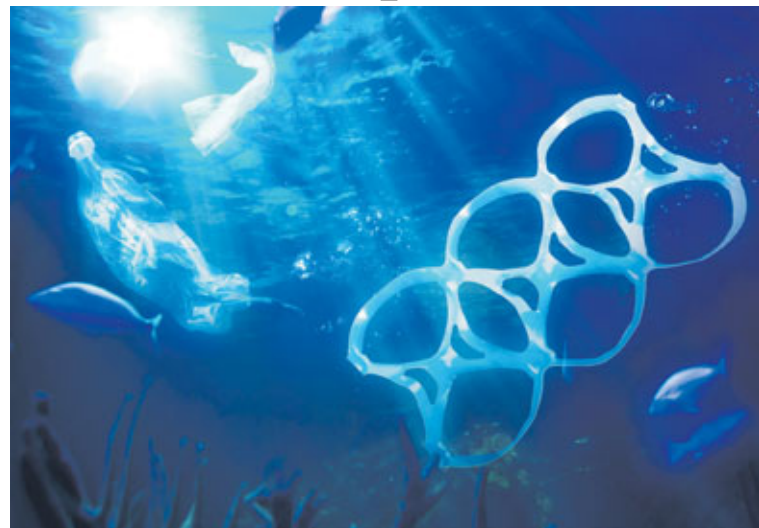
Örsmáar plastagnir, sem eru á floti um allan sjó, eru farnar að hafa verulega slæm áhrif á viðkomu fjölda fisktegunda þar sem seiði þeirra gleypa agnirnar sem fæðu.

Plastið sem um ræðir kemur að mestu frá iðnaði en bent hefur verið á að færst hafi í aukana að örsmáum plastögnum sé bætt í snyrtivörur eins og húðsnyrtikrem og tannkrem. Þær agnir berast auðveldlega til sjávar með frárennslisvatni.

Dregur úr vexti

Nokkur ár tekur fyrir plast sem lendir í hafinu að brotna niður og á þeim tíma geta sömu agnirnar orðið fjölda fiska að bana. Plast og plastagnir hafa einnig fundist í fullvöxnum fiskum, sjófuglum og hvölum. Dýrin gleypa plastið en ráða ekki við að melta það og í mörgum tilfellum safnast það upp í meltingarvegi þeirra með þeim afleiðingum að þau drepast að lokum.

Nýlegar rannsóknir sýna að það dregur verulega úr vexti seiða sem gleypa plastagnirnar og lifa það

Plast í sjó kemur að mestu frá iðnaði en færst hefur í aukana að örsmáum plastögnum sé bætt í snyrtivörur eins og húðsnyrtikrem og tannkrem og þær agnir berast auðveldlega til sjávar með frárennslisvatni.

Safnast saman við strendur

Plastagnir í sjó safnast oft saman við grunnar strendur skammt frá þeim stöðum þar sem skólp- og frárennslislagnir losa sig út í sjó.

Bent hefur verið á að þar sem plast er lengi að leysast upp hafi það langvarandi og víðtæk áhrif á lífverurnar sem það kemst í snertingu við. Einnig hefur verið bent á að markaður fyrir fisk sem veiddur er á hafsvæðum þar sem mikið er um plast mun örugglega dragast saman á næstu árum. /VH

SKÍTADREIFARI MED ÞRÝSTIBÚNAÐI ADS 120

NÝR OG AFKASTAMIKILL

Fyrirtaksdreifing og lágmarksslit
Þökk sé einkaleyfisvarinni þrýstitækni

Sparar einfaldlega tíma og peninga

FLIEGL ADS 120
Verteilqualität
Stallmist
DLG-Prüfbericht 6292

RAG - import export · Helluhraun 4 220-Hafnarfjörður
Tel + 354 565-2727 · Mobile + 354 892 7502 · Email: rafn@rag.is
www.fliegl.com

Bændablaðið Smáauglýsingar 56-30-300
Næsta blað kemur út 7. júlí

Nýjung í lífrænni hreinsun á skólpi

Anaerobix rotþró með síu Verð frá 295.000

- Yfir 90% hreinsun
- Einn tankur, eitt hólf
- Meira pláss fyrir seyru
- Venjuleg rotþró hreinsar 60-70%
- Sía er úr Plastkubbum með stórum fleti (miklu yfirborði)
- Stærðir ein til 19 persónueiningar (ein persónureining, 200 ltr. á sólarhring)
- Hámark afköst 3.750 ltr. á dag
- Sía spúluð um leið og seyra er fjarlægð
- Tankastærðir: 2.700- 3.750- 4.800 og 6.500 lítrar
- Hægt að nýta sem eftirhreinsun við gamlar rotþrær
- Möguleiki á enn meiri hreinsun með siturgöngum, lögðum í t.d. vikur

Hentar vel fyrir t.d. sumarhús, bændagistingar og heilsárshús

Hvammshólar ehf.
Sigurður Viggó Halldórsson, púpulagningameistari
siggi@hvammsholar.is, Sími: 660 4085

Leifs Æðardúnn

Óska eftir dúni til útflutnings

Seinasta árið hef ég borgað út
kr. 190.860,- 214.929,- pr. kg nettó
að öllum kostnaði fráreiknuðum
Oftast um 200.000,- nettó.
Hvaða nýtingarprósentu færð þú eftir hreinsun?
Hafið samband í síma: 8938554 í tölvupóstur: leifm@simnet.is

Viltu slá í gegn í sumar?

Eigum til á lager minigolfbrautir - margar gerðir og stærðir.

Skemmtileg afþreying við sundlaugina
... í almenningsgarðinn
... á tjaldsvæðið
... í orlofsbyggðina

Trésmiðjan AKUR ehf.
Smíðjuvöllur 9 • 300 Akranes • Sími: 430 6600

Nánari upplýsingar á www.akur.is

Lambafóstra

- Annar 20 lömbum
- Mjólkin alltaf passlega heit
- Tekur allt að 12L af mjólk
- Einföld og áreiðanleg, aðeins að stinga í samband og hún er klár
- Ungviðið hefur frjálstan aðgang að mjólk
- 49.900 með vsk

Eglisholti 1
310 Borgarnesi
Virkun opin 8-18 virka
daga
10-15 laugardaga, sími:
430-5500
www.kb.is

IÐNAÐARHURÐIR BÍLSKÚRSHURÐIR

- Íslensk framleiðsla, smíði og samsetning.
- Allar hurðir smíðaðar samkvæmt máli.
- Áratuga reynsla starfsmanna í hurðum.
- Hágæða hráefni.
- Þolir íslenskt veðurfar.
- Sér meðhöndlaðar brautir gegn ryði og álagi.
- Stuttur afgreiðslutími.

IS HURÐIR

IS Hurðir | Sími 564 0013 | www.ishurdir.is | ishurdir@ishurdir.is

Nýir FRD fleygar á lager
200kg – 3,600kg

Upplýsingar:
893-8424 / set@velafl.is
og á 694-3700 / gk@velafl.is
www.velafl.is

Ódýr lausn við fuglavandamálum

Langtímaleiga á hagstæðum kjörum

Fuglafælnar frá Scarecrow eru mannúðleg og vistvæn lausn sem halda fuglum varanlega frá án þess að skaða þá eða valda ónæði í umhverfinu.

Mánaðarleiga frá 32.400 kr.
með VSK.

Haltu
starra, gæsum
og álfum frá

Nánari upplýsingar
www.fuglavarir.is
sala@fuglavarir.is
Sími 896 1013

fuglavarir.is

Fjölbreytileiki grasbíta á norðurskautssvæðinu:

Ræðst af gróðri og rándýrum

Tegundafjölbreytni grasbíta á norðurslóðum ræðst í ríkari mæli af framleiðni gróðurs og fjölda rándýra á svæðinu en hitastigi, ólíkt því sem áður var talið. Þetta sýnir ný rannsókn alþjóðlegs hóps vísindamanna sem unnin var undir forystu Isabel C. Barrio, nýdóktors við Líf- og umhverfisvísindastofnun Háskóla Íslands.

Sagt er frá rannsókninni í vísindatímaritinu Global Ecology and Biogeography sem kom út nýverið. Markmið rannsóknarinnar var að varpa ljósi á þá þætti sem ráða tegundafjölbreytni grasbíta með það fyrir augum að geta betur spáð fyrir um áhrif umhverfisbreytinga á vistkerfi.

Að rannsókninni komu vísindamenn í tíu löndum, níu Evrópulöndum auk Kanada, sem taka þátt í nýju samstarfsverkefni sem fengið hefur nafnið The Herbivory Network. Rannsókn þeirra náði til 73 dýrategunda á heimskautasvæðum, bæði fugla og spendýra, sem nærast fyrst og fremst á gróðri af einhverju tagi. Þannig var gögnum um dreifingu jafnólíkra tegunda og gæsa, hreindýra, læmingja og sauðfjár safnað saman og kannað hvaða þættir réðu mestu um útbreiðslu þeirra. Slík þekking er mikilvægur liður í að skilja hvernig vistkerfi bregðast við örum loftslagsbreytingum.

Fjölbreytileiki grasbíta er ólíkur á mismunandi svæðum innan norðurskautssvæðisins en ekki hafði áður verið rannsakað hvort fjölbreytileikinn réðist af umhverfispáttum, eins og hitastigi, eða líffræðilegum þáttum, eins og gróðri. Hentugt er að rannsaka grasbíta í vistkerfum því þeir hafa bæði mikil áhrif á gróður og eru fæða fyrir rándýr ofar í fæðukeðjunni.

Rannsókn vísindamannanna leiddi m.a. í ljós að fjölbreytileiki tegunda grasbíta var meiri á þeim svæðum þar sem meðalárshiti var hærri en hins vegar réð hitinn ekki mestu um fjölbreytileikann. Framleiðni gróðurs og fjöldi rándýra, sem nærast á grasbítunum, hafði meira að segja um fjölbreytileikann á norðurskautssvæðinu. Þannig voru jákvæð tengsl á milli fjölbreytileika grasbíta og bæði gróðurframleiðslu og tegundafjölbreytileika rándýra.

„Það kemur kannski ekki stórkostlega á óvart að fjölbreytileiki grasbíta ráðist m.a. af því sem þeir éta eða étur þá. Hins vegar er mjög áhugavert að þetta samspil plantna, grasbíta og rándýra nær þvert yfir

Isabel C. Barrio

Hreindýr á Austurlandi.

Mynd / Gréta Bergrún Jóhannesdóttir.

norðurheimskautssvæðið, í lífkerfum þar sem áður var talið að fjölbreytileikinn réðist fyrst og fremst af mismunandi hitastigi,“ segir Isabel C. Barrio, nýdóktor við Líf- og umhverfisvísindastofnun Háskóla Íslands og fyrsti höfundur greinarinnar sem birtist í Global Ecology and Biogeography. Auk hennar komu þau Ingibjörg Svala Jónsdóttir, prófessor við Líf- og umhverfisvísindadeild, og Martin A. Mörsdorf, sem lauk fyrir skemmstu sameiginlegu doktorsprófi í líffræði frá Háskóla Íslands og Háskólanum í Tromsø, að rannsókninni innan Háskóla Íslands.

Ingibjörg Svala bendir á að fæðuvefir á norðurslóðum séu fremur einfaldir og því henti svæðið vel til þess að öðlast betri skilning á samspili lífrænna og

ólífrænna þátta í virkni vistkerfa. „Þessi köldu vistkerfi hlýna nú hratt vegna yfirstandandi hlýnunar loftslags og því geta breytingar í kerfunum verið nokkurs konar viðvörunarkerfi fyrir allan hnöttinn. Þrátt fyrir að við höfum komist að því að hitastig skýri að hluta til þá tegundafjölbreytni sem finna má á heimskautasvæðum þá þurfum við að fylgjast betur með þeim mögulegu breytingum sem kunna að verða á samspili ólíkra tegunda, eins og plantna, grasbíta og rándýra, samfara hlýnandi loftslagi,“ segir Ingibjörg Svala.

Nánari upplýsingar um rannsóknina veita Isabel C. Barrio (icbarrio@gmail.com) og Ingibjörg Svala Jónsdóttir (isj@hi.is og 892-8038)

FISKARS áhöld og verkfæri til bústarfa og garðyrkju
fást hjá öllum helstu bygginga- og búvöruverslunum landsins.

Heildverslun:

K. Þorsteinsson & Co.

Fljótandi áburður Yara Vita

Yara Vita Brassitrel Pro

Yara Vita Brassitrel Pro er fljótandi áburður sem inniheldur gott jafnvægi nauðsynlegra næringarefna og hentar sérstaklega vel í ræktun á grænmeti. Auðvelt að mæla og blanda í dreifara. Hreinleiki frumefnanna sem notuð eru í Brassitrel Pro gera það að verkum að öruggara er að dreifa honum og tryggir það einnig gæði afurða. Hröð upptaka og langvirk áhrif. Má blanda með áburðarefnum, illgresis- og sveppavarnarefnum.

Notkun fyrir repju, gulrætur, rófur og grænmeti:
3-4 L/ha blandað í 200 L af vatni á hektara.

Pakkning 10 L

Innihald:

4,5%	Köfnunarefni (N)
5,8%	Kalk (Ca)
4,6%	Magnesium (Mg)
3,9%	Bór (B)
4,6%	Mangan (Mn)
0,3%	Molybden (Mo)

Yara Vita Solatrel

Yara Vita Solatrel er fljótandi áburður fyrir kartöflur, gulrætur og annað grænmeti. Solatrel eykur uppskeru og stærð kartaflna, auk þess að viðhalda gæðum. Auðvelt að mæla og blanda í dreifara. Má blanda með áburðarefnum, illgresis- og sveppavarnarefnum.

Notkun fyrir kartöflur:

Til að auka uppskeru: 10 L/ha þegar kartöflur eru settar niður.

Til að auka stærð: 10 L/ha við upphaf hnýðisvaxtar (þegar þvermál er um 10 mm).

Blandist með 200 L af vatni á hektara.

Notkun fyrir gulrætur, kál og annað grænmeti:

5 L/ha blandað í 200 L af vatni, með 10-14 daga millibili.

Pakkning 10 L

Innihald:

13%	Fosfór (P)
4,2%	Kalí (K)
2,7%	Magnesium (Mg)
0,7%	Kalk (Ca)
0,7%	Mangan (Mn)
0,3%	Sink (Zn)

Yara Vita Gramitrel

Yara Vita Gramitrel er sterkur fljótandi áburður sem inniheldur öll nauðsynleg næringarefni í góðu jafnvægi fyrir korn.

Auðvelt að mæla og blanda í dreifara. Má blanda með áburðarefnum, illgresis og sveppavarnarefnum.

Notkun fyrir korn:

1-2 L/ha blandað með 200 L af vatni, eftir að það eru komin blöð á plöntuna.

Pakkning 10 L

Innihald:

3,9%	Köfnunarefni (N)
9,1%	Magnesium (Mg)
3,0%	Kopar (Cu)
9,1%	Mangan (Mn)
4,9%	Sink (Zn)

Yara Vita Croplift

Yara Vita Croplift er í duftformi og blandast í vatn. Croplift inniheldur köfnunarefni, fosfór og kalí, en einnig brennistein, magnesíum og snefilefni.

Croplift er hannað til að bæta upp skort á þeim næringarefnum sem algengt er að vanta í jarðvegin. Tryggir plöntum næringarefni á örum vaxtartíma eða á þeim tíma sem þörfin er mest (í upphafi sprettu hjá korni og repju eða á erfiðasta vaxtarskeiði kartaflna).

Notkun:

2,5-5 kg/ha í 200 L af vatni þegar komin eru blöð á plöntuna.

Pakkning 5 kg

Innihald:

20%	Köfnunarefni (N)
3,5%	Fosfór (P)
11,6%	Kalí (K)
5%	Brennisteinn (S)
1,2%	Magnesium (Mg)
0,04%	Bór (B)
0,2%	Kopar (Cu)
0,02%	Járn (Fe)
0,26%	Mangan (Mn)
0,006%	Molybden (Mo)
0,14%	Sink (Zn)

Notaðu minni áburð með Yara

Sláturfélag Suðurlands svf. • Fosshálsi 1 • 110 Reykjavík • Sími 575 6000 • yara@yara.is • www.yara.is

„Þetta var mjög góður tími“

Fyrir 60 árum vann fjöldi ungmenna af flestum bæjum í Skorradal að gróðursetningu sitkagrenis, rauðgrenis og furutrjáa á Stálpastöðum.

„Þetta var eins konar unglingavinna hér í dalnum á þessum tíma,“ segja systurnar Hanna og Hjördís Hannesdætur frá Sarpi og Haukur Engilbertsson á Vatnsenda, sem voru meðal ungmennanna í Skorradal sem fengu vinnu við gróðursetningu hjá Skógræktinni fyrir 60 árum.

Langir vinnudagar

„Þetta var heilmikil og erfið vinna. Við byrjuðum kl. 8 á morgnana og unnum til kl. 7 á kvöldin og til hádegis á laugardögum. Það þurfti að byrja á því að fella allt birkið sem fyrir var. Það var skipun frá Hákon Bjarnasyni skógræktarstjóra en Daníel Kristjánsson, sem þá var verkstjóri hér á Vesturlandi, leyfði okkur samt að skilja eftir stærstu birkitrén,“ segja þremmenningarnir og þeim kemur saman um að gott hafi verið að vinna undir stjórn Daníels. Hópnun var skipt í grísnarflokk og gróðursetningarflokk og voru 6 strákar í fyrnefnda hópnun. Þeir söguðu og klipptu birkið og þá kom að gróðursetningarflokkurinn að draga hrísið í lanir. „Við vorum stundum heilu dagana að draga hrís og það var erfitt því við þurftum að stafla því vandlega upp til að lanirnar mynduðu skjól fyrir litlu plönturnar,“ segja þær systur.

Var sárt að sjá birkið fellt?

Fyrstu ár gróðursetninga á Stálpastöðum var hlíðin svarttröndótt tilsýndar, á meðan birkið var að fúna niður og það sígræna að vaxa upp og víst er að ekki þótti öllum Skorrðælingum það góð umskipti. En ætli unga fólkinu hafi þótt erfið að fella birkið?

„Við hugsuðum ekki svo mikið um það,“ segja þau Hanna, Hjördís og Haukur. „Þetta var í fyrsta skipti sem við sáum pening á ævinni og svo losnuðum við aðeins undan foreldravaldinu, svo líklega höfum við bara verið eins og unglingarnir í dag – ekkert svo mikið að spá í verkið, heldur meira að hafa gaman af félagsskapnum og ánægð með aurinn.“ Oft var gróðursett í akkorði á þessum árum og fengu ungmenninn nokka aura fyrir hverja plöntu.

„Það var stundum keppst um hver gróðursetti mest,“ segir Haukur, sem segist hæst hafa komist í um 1.950 plöntur á dag. Notaðir voru hakar við verkið og lengd milli plantna miðaðist við lengd hakaskaftsins.

„Það kom fyrir að það varð

Á Stálpastöðum, Hanna, Haukur og Hjördís.

Mynd / HG

Inni á Stálpastöðum, Haukur, Hjördís og Hanna.

Mynd / HG

aðeins styttra á milli þegar kappið varð sem mest, enda var búist við því að mikið myndi drepast af plöntunum, en svo lifði þetta bara allt,“ segja þremmenningarnir.

Ekki spöruð sporin

„Þær urðu margar ferðirnar, upp og

niður hlíðina með plöntubúntin, en 50 stykki voru í hverju búnti,“ segja Hanna og Hjördís. En auk þess að þramma alla vikuna upp og ofan hlíðina, sem er býsna brött á köflum, þurftu þær að ganga heiman að frá sér á sunnudagskvöldum og heim eftir vinnu á laugardögum, 12 km hvora leið.

Stálpastaðir.

Mynd / KJ

„Manni þótti þetta ekkert til-tökumál,“ segja systurnar. „Við vorum vanar að ganga oft milli bæja til að sinna heyskap og ýmsu öðru. Það var allt farið meira og minna gangandi á þessum árum, enda var slóðinn fram dalinn varla meira en kerrutroðningur.“ Þeir sem bjuggu neðar í dalnum komu þó keyrandi og Þórður bóndi í Haga reri á báti sínum yfir Skorrðalsvatnið kvölds og morgna þegar hann vann við skógræktina á Stálpastöðum.

Sváfu í hlöðunni

Aðstaðan sem unga fólkið hafði til gistingar þætti tæpast boðleg í dag. Þröngar kojur voru settar upp í hlöðunni, alls 16, og má enn sjá nokkrar þeirra.

„Það voru búin til tvö herbergi og forstofa fyrir útifötin. Í öðru sváfu strákarnir og stelpurnar í hinu.“

Þeir sem líta inn í gömlu hlöðuna á Stálpastöðum munu eflaust furða sig á því að þar hafi verið

hægt að koma fyrir svona mörgum, en þremmenningarnir segja að það hafi bara farið vel um hópinn, enda komu flestir frá mannmörgum heimilum þar sem búið var við þrengri húsakost en nú gerist.

Þeir sem leggja leið sína um Skorrðalinn ættu að staldra við á Stálpastöðum og ganga 150 m upp að gamla bæjarstæðinu. Þar er hægt að skoða hlöðuna sem nú er dulúðlega umlukin hávöxnum skógi sem skorrðælsk ungmenni gróðursettu fyrir 60 árum.

Í sumar hefur hlaðan líka fengið það hlutverk að vera að hluta til umgjörð ljósmyndasýningar sem ber heitið Eyðibýli í Skorrðal allt árið. Það er ung kona, Kristín Jónsdóttir á Hálsunum í Skorrðal, sem sýnir þar myndir sínar sem eru, eins og nafnið gefur til kynna, teknar af eyðibýlum í dalnum, því á meðan trén hafa vaxið og dafnað hafa bæirnir lagst í eyði, hver af öðrum.

Hulda Guðmundsdóttir

Handmjaltartæki

34.900kr m/vsk

- fyrir ær og hryssur
- sjálfvirkir sog
- til að safna broddi
- til að létta á bólgu
- til að mjólka í lömb
- áhugaverð nýjung
- eigum auka flöskur og varahluti

www.kb.is
Sími: 430-5500

ER HÁVAÐA-MENGUN Á ÞÍNU BÝLI?

Notið alltaf heyrnarhlífur þegar þess er þörf. Farðu yfir það í huganum hvar er mesta hávaðamengunin á býlinu og hvað það er sem býr til hávaðann. Þegar þú kaupir nýjan búnað eða vélar þá skaltu íhuga hversu hljóðlátar þær eru.

Kynntu þér leiðbeiningaefni um öryggi og vinnuvernd í landbúnaði á bondi.is

ER ÞITT BÚ
ÖRUGGUR
OG GÓÐUR
VINNUSTAÐUR?

Bændablaðið
BÆNDABLAÐIÐ ER MEST LESNA
BLAÐIÐ Á LANDSBYGGÐINNI

HVAR AUGLÝSIR ÞÚ?

Bændablaðið

Bændablaðið
Kemur næst út
7. júlí

Lífland tekur við Búaðföngum

Fyrirtækið Búaðföng sem hefur rekið verslun og þjónustu fyrir bændur að Stórolfsvöllum við Hvolsvöll, hefur gert samkomulag við Lífland ehf. um að Lífland taki við rekstri fyrirtækisins á staðnum.

Lúðvík Bergmann sem hefur átt og rekið Búaðföng hefur ákveðið að hverfa til annarra starfa en Berglind B. Gunnarsdóttir og Jón Bertel Jónsson munu starfa áfram hjá fyrirtækinu og sjá um þjónustu við viðskiptavinum þess. Lífland ehf. mun halda áfram að efla þá góðu þjónustu sem Búaðföng hefur veitt bændum í heimabyggð.

Opnunartími verslunarinnar verður óbreyttur en opið er alla virka daga frá kl. 08:00-17:00, sem og símanúmer sem er s. 487-8888

Búaðföng

EYJALIND

GRAMMER

Sæti og varahlutir í

- Lyftara
- Vinnuvélar
- Vörubíla
- Bata

 Vertu vinur okkar á Facebook

Sími: 517-8240 - Súðarvogur 20 - www.eyjalind.is

Vegna aukinnar eftirspurnar óskum við eftir bújörðum á söluskrá

Vinsamlega hafið samband við Björgvin Guðjónsson, búfræðing og löggiltan fasteignasala í síma **510-3500** og **615-1020** eða á netfangið **bjorgvin@eignatorg.is**

Skipholt 50b, 105 Reykjavík

Bændablaðið Smáauglýsingar 56-30-300
Næsta blað kemur út 7. júlí

Sala jarða og fasteigna

Skoða og verðmet jarðir og aðrar eignir um allt land

- Fagleg þjónusta löggilts fasteignasala
- Góð kynning á eignum í vefmiðlum og dagblöðum
- Vönduð ljósmyndataka af eignum, m.a. loftmyndir

Einkunnarorð Mikluborgar eru gæði, fagmennska og árangur í starfi, en mikil áhersla er lögð á vönduð vinnubrögð starfsmanna og gagnkvæman ávinning allra hlutaðeigandi í viðskiptunum.

Hjá okkur geta eigendur fasteigna verið öryggir um að eign þeirra fái hámarkskynningu og einstaka þjónustu. Við leggjum mikla áherslu á að vera áberandi í störfum okkar með auglýsingum í blöðum og á netinu.

Nánari upplýsingar veitir
Jón Rafn Valdimarsson
löggiltur fasteignasali
sími: 695 5520
jon@miklaborg.is

FASTEIGNASALAN
MIKLABORG **569 7000** Lágmúla 4 www.miklaborg.is
Óskar R. Harðarson og Jason Guðmundsson, löggildir fasteignasalar

- með þér alla leið -

VALTRA

TVEIR FRÁBÆRIR KOSTIR

Valtra A93H

101 hestöfl

Verð með ámoksturstækjum:

7.850.000

Verð án vsk

Valtra N103

111 hestöfl

Verð með ámoksturstækjum:

8.940.000

Verð án vsk.

Austurvegur 69 - 800 Selfoss

Lónsbakki - 601 Akureyri

Sólvangi 5 - 700 Egilsstaðir

Sími 480 0400

jotunn@jotunn.is

www.jotunn.is

Fróðleiksbásinn

Hafsteinn Hafliðason garðyrkjufraeðingur

Hin misvinsæla Sveipjurtaætt - *fimmta grein*

Sá fulltrúi Sveipjurtaættarinnar í matjurtaborðum stórmarkaðanna sem allir þekkja er án efa gulróti. En það er ekki víst að margir beri kennsl á pastínökkuna eða nípuna, sem er náskyld frænka hennar. Um þessar tvær fjallar þessi grein.

Sögu þeirra og sitthvað annað þeim tengt. Reyndar hefur saga þeirra og ferill verið svo samofin og ruglingsleg í elstu heimildum að oft er erfitt að greina á milli hver er hvor. Það var ekki fyrr en Carl von Linné greindi þær til tegundar um árið 1753 og gaf þeim, hvorri um sig, sérstök fræðiheiti sem þær bera enn í dag.

Gulróti

Daucus carota, er tegund sem útbreidd er í ýmsum formum og tilbrigðum um allt svæðið frá Vestur- og Suður-Evrópu, um norðanverða Afríku, umhverfis Miðjarðarhaf og allt austur til indverska hálendisins. En menn álíta að uppruni hinna ræktuðu gulróta hafi verið í dölum Afganistans og Írans fyrir meira en títþúsund árum. Þaðan hafi þær svo borist með fólki vestur um, norður og austur. Rýni í forn búsetusvæði benda til þess að hvarvetna hafi gulrætur verið hluti af lífsviðurværi fólks löngu áður en ritaðar heimildir urðu til.

Fyrst um sinn og langt fram eftir öldum voru hinar ræktuðu gulrætur ljósar og nokkuð trénaðar. En smám saman fóru að koma fram stökkbreytingar í hinum ræktuðu „villigulrótum“. Með tímanum völdu menn úr stærri og matarmeiri gulrætur sem líka voru mýkri undir tönn.

Og í langvarandi ræktun við besta atlæti fór smám saman að bera á breytilegum lit rótanna. Frá því að vera því sem næst skjannahvítar fóru gular, gullingar, óransgular og jafnvel fjólubláar, stundum allt að því svartar, rætur að skjóta upp kollinum. Það er nú eitt sinn sem ávallt plagsiður garðyrkjufólks um allan heim að taka skýtnar plöntur til handargagns og sjá hvað úr þeim verður við áframhaldandi ræktun. Því urðu bráðlega til gulróstastofnar með rætur í ýmsum litum.

Fölt í vestri – litríkt í austri

En þessi fjölbreytni skilaði sér seint vestur á bóginn. Forn-Grikkir og Rómverjar héldu sig við að rækta fölu tilbrigðin og í þeim rituðu heimildum sem þeir skildu eftir sig er ekki alltaf gott að greina hvort átt var við gulrætur eða pastínökkur.

Asíuþjóðir, aftur á móti, lögðu sig fram um að rækta gulrætur í öllum litaskalanum. Hjá þeim varð því til mikill fjölbreytileiki sem Evrópumenn vissu lítið af fyrr en reglulegar siglingar til Asíulanda komust á fimmtánda öld. En í stórum dráttum munu ræktaðar gulrætur hafa skipst í tvo meginhópa löngu áður en sagnaritun hófst.

Í austri voru stofnarnir með sverari og safaríkari rótum. Litur þeirra stjórnaðist af samspili og mismunandi innihaldi litarefnanna antósíaníns (berjabláma) og hins „appelsínuraða“ karótíns. Sumir stofnar voru alveg fjólubláir en aðrir alveg appelsínurauðir (órans). Og þrátt fyrir að tegundin sé tvíær, fóru að koma fram afbrigði sem höfðu tilhneigingu í að blómgastr á fyrsta ári.

Í vestri héldu gulræturnar áfram að vera fremur rýrar og ljósar eða í mismunandi gulleitum og rauðgulleitum skala. Ræktun þeirra þar var lítið útbreidd. Mest bundin við Suður-Evrópu og í gördum klaustr-

Gulrótaræktin víða um heim – aðalsvæðin.

anna norður eftir. Pastínakkan og smeðjuróti voru vinsælli hjá alþýðu manna. Og gulrætur vestursins voru alltaf tvíærar, þ.e. þurftu vetur til að undirbúa blómgun.

Konungshollir Hollendingar

Í upphafi sextándu aldar verður fyrst breyting á í evrópski gulrótarækt. Hollendingar höfðu haft með sér safaríkar og „appelsínurauðar“ gulrætur austan úr Asíu. Með þeim hófu þeir umfangsmikið kynbótastarf, víxlfriðguðu þær með sínum vestrænu og völdu úr það besta.

Ekki leið á löngu þar til kominn var fram sú gerð gulróta sem við könnumst best við nú. Það latði heldur ekki hina konungshollu Hollendinga að liturinn stemmdi við kjörlit konungsættarinnar, Hússins af Óraníu, og tryggði þar með líka nokkurn styrk til kynbótastarfsins. Þetta var fyrir daga opinbera styrkjakerfisins eins og það þekkist í dag. Þá gildi best að smjaðra svolítið fyrir handhöfum auðs og valda og þygga fyrir það nokkra ölmusu úr höndum hátignanna. Í nútímahagfræði heitir þetta víst brauðmolakenningin, þótt formerkin séu kannski önnur.

Á tímabilinu 1550 til 1620 var ræktun gulróta eins og við þekkjum þær komin á fullt um alla Evrópu og ekki leið á löngu þar til „nýju hollensku“ gulræturnar höfðu borist til allra heimshluta. Gulrætur eru á listanum yfir 10 veigamestu rótarávexti mannkynsins. Heimsframleiðslan er árlega um 40 milljónir tonna. Þar af er um helmingur ræktaður í Kína einu saman.

Pastínakka í blóma.

Af því að gulróti er í eðli sínu tvíær fjallajurt og vönust svölu loftslagi, þá fer ræktunin í löndum sem hafa heit sumur en svala frostlausu vetur fyrst og fremst fram á veturna. Þótt við og nágrennar okkar hér á norðurslóðum sáum þeim á vorin til að uppskera þær að hausti. Þá er það sem sagt ekki raunin í aðal gulrótalöndunum.

Gulrótabændur í góðum filing

Í Bandaríkjunum er ræktunin mest í Kaliforníu. Stærstu gulrótabændur þar eru bræðurnir Bob og Rod Grimm sem kalla búið sitt Grimmway-farm. Á hippaárunum byrjuðu þeir að rækta gulrætur í San Joaquin-dalnum um miðbik Kaliforníu. Þeir eru enn að á svæði sem er kannski álíka og hálfur Mýrdalssandur að flatarmáli og rækta gulrætur í lífrænni skiptirækt með maís, kartöflum og öðru grænmeti. Ekkert erfðabreytt og engin „plöntuvarnarlyf“ eru umborin og sparlega er farið með vatn og eldsneyti á vinnuvélar.

Þarna veita þeir nokkrum tugum nágrenna sinna góða og vel launaða vinnu árið um kring. Ráða lítið af lausafólki eða farandverkamönnum. En þeir reka stóra úrvinnslu- og pökkunarstöð á landareigninni og dreifa afurðum sínum um alla Norður-Ameríku. Veltan hjá þeim er sambærileg við fjárlög íslensks bæjarfélags af stærra taginu og þeir njóta engra styrkja, niðurgreiðslna eða skattaafsláttar.

Það sem útaf stendur eftir að búið er að greiða viðurkvæmilegan arð,

Gulrætur í öllum litum.

laun, afborganir, rekstrarkostnað og lögbundna skatta láta þeir bræður renna til ýmissa framfaramála í héraði. Svona er nú enn til skrátið fólk og dæmi um að lífræn ræktun getur staðið undir sér og verið til stuðnings samfélaginu!

Gulrótahátíðir og gulrótasöfn

Víða um heim hefur gulrótin heiðursess. Í mörgum löndum eru árlegar gulrótahátíðir þar sem gulrætur og allt þeim tengt er haft í hávegum. Skrúðgöngur með lúðrablaestri og skemmtilátum, trúðum og töfrabragðum.

Sérstök „Gulrótasöfn“ má finna á internetinu þar sem hvaðeina sem varðar gulrætur er tíundað og haldið til haga. Þar geta einarðir áhugamenn sökt sér niður ag dvalið við lengi. Í íslensku hefur meira að segja slæðst inn máltækið „að veifa gulrótinni framan í einhvern“ til að lokka fólk til að gera eitthvað sem er því þvert um geð að koma í verk. Þetta máltæki er ævagamalt og á uppruna sinn að rekja til Austurlanda nær, þar sem tíðkaðist að binda gulrót við stöng og láta hana dingla framan við flipana á ösnum í þeirri trú að við það yrðu þeir viljugri.

Pastínakkan eða nípan

Pastinaca sativa, er tvíær, stórvaxin sveipjurtartegund sem útbreidd er um alla Suður- og Miðevrópu og reyndar langt austur um steppur Miðasíu. Í umfangi minnir hún svolítið á ætihvönn, en blöðin eru fínlegri og blómin í gulum sveipum.

Rót villiplantnanna er svipuð hvannarótum í grófleika og áferð. En ræktaðar pastínökkurætur eru mun nettari og mýkri undi tönn. Af þeim er milt og sætt hnetubragð með sínum ákveðna keim. Pastínakkan hefur verið í ræktun frá upphafi vestrænnar menningar og mun fyrst hafa veri tekin til ræktunar af fólki

sem hafði viðdvöl við sunnanvert Kaspíahaf.

Líklega er ræktun á pastínökkku nokkru eldri en gulrótarækt á evrópska menningarsvæðinu. En næsta ógerlegt er samt að skera úr um það með fullri vissu, því menn rugluðu þessum tegundum saman langt fram eftir öldum.

Hér á landi krefst pastínökkuræktun nokkuð lengri tíma en ræktun gulróta og getur brugðist í köldum sumrum. Annars er eru kröfur þeirra um ræktun, aðferð og umhirðu alveg þær sömu. Þ.e. djúpur, steinalaus, frjór og jafnrakur jarðvegur.

Danskur menningararfur

Nípa og pastínakka er sama tegundin. Ég verð víst að gangast við nípunafninu og dauðsé eftir því. Fyrir mörgum árum, jafnvel áratugum, fékk ég upphringingu frá matgæðingi sem sá um matreiðsluþætti í einhverjum fjölmiðli. Hann – eða hún – var illa haldinn af málhreinsistefnu og vildi fá „hreint“ íslenskt heiti á pastínökkuna.

Pastínökkuheitið er okkar danski menningararfur. Á ensku kallast hún parsnip. Það er líka gamalt heiti komið af mið-enskunnar „pasnep“ sem svo aftur er afbökun á frönsku heiti enn lengra aftur. Þarna er aðlögunin við „nep“ sem er næpa. Í ensku okkar tíma var „nep“ breytt í „nip“ til samræmis við endingu heitisins „turnip“ sem notað er um næpur.

En hvað um það, niðurstaða okkar var að nota „nípa“ til samæmis við hið enska „parsnip“. En þegar dýpra er hugsað finnst mér að við eigum frekar að varðveita danska arfinn heldur en að láta ensk áhrif ráða tillögum um „gervinöfn“ á gömlum menningarhugtökum. Við fengum pastínökkuna – ræktun hennar, umtal og uppskriftir úr dönskum menningarheimi. Höldum því til haga.

Gott gróffóður gulli betra

– Mikilvægt er að framleiða gróffóður sem hentar þeirri fæðunaraðstöðu sem hver og einn hefur fjárfest í

Gott gróffóður er nauðsynlegt til þess að framleiða mjólk og kjöt á hagkvæman hátt, bæði með nautgripum og sauðfé.

Það er mjög margt sem hefur áhrif á gæði gróffóðursins. Plöntutegundir hafa áhrif og þar með ræktun. Í gömlum timum er oft mikið um tegundir sem þroskast mjög hratt á vorin, á meðan nýrri tún hafa tegundir sem tekur aðeins lengri tíma að þroskast, en gefa einnig töluvert mikla uppskeru án þess að vaxa úr sér.

Með auknum þroska lækkar næringargildi grasanna (og fódursins), próteinið minnkar, trénið eykst, meltanleikinn minnkar og þar með orkugildi fódursins. Það vita því allir sem framleiða gróffóður að til þess að ná inn orku og próteinríku gróffóðri, sem á að skila miklum afurðum, má alls ekki slá of seint. Hins vegar verðum við að hafa það líka í huga að bæði nautgripir og sauðfé eru grasbítar og jörturdýr. Þau eru þannig gerð að til þess að meltingarfæri þeirra virki sem best er nauðsynlegt að tryggja góða vambarstarfsemi. Ef við gefum þeim fóður, sem ögrar vambarstarfseminni, fáum við ekki þá framleiðslu sem við væntum. Þetta á reyndar bæði við um of gróft og of fínt fóður. Ef við gefum úr sér spöttið gróft fóður er það orkusnautt, stoppar lengi við í vömbinni því það kemst ekki áfram niður meltingarfærin fyrir en agnirnar eru orðnar mjög smáar og það tekur langan tíma að brjóta það niður. Þetta hefur neikvæð áhrif á át. Það er hreinlega hægt að svelta jörturdýr á of illmeltanlegu fóðri, þó það sé nóg af því á garðanum/ganginum. Ef við hins vegar förum í öfgarnar í hina áttina og sláum allt fóður mjög snemma og lítið þroskað, fáum við mjög próteinríkt og tréniðsnautt fóður. Þetta fóður reiknast með gott orkugildi og flokkast sem úrvalsfóður. En það getur verið erfitt að hafa eingöngu svona fóður í boði því þegar „strúktúr“ vantar í vömbina, virkar hún ekki eins vel og hún gæti. Einkenni þessa eru t.d. að kýr verða latar, þær éta minna og framleiða þar af leiðandi líka minna. Próteinið sem er í svo miklu magni í þessu gróffóðri nýtist ekki í vömbinni og því þarf að skola því út sem úrefni, það nýtist því ekki í mjólkurpróteinframleiðslunni. Þetta fóður hefur einnig neikvæð áhrif á fitu í mjólk.

Þetta hvort tveggja er dæmi um öfgar, en öfgar sem ennþá finnast. Mikilvægt er að eiga til fóður sem hefur góðan „strúktúr“ og það er líka mikilvægt að eiga fóður sem hefur hátt orkugildi. Því þarf að fara millivegin þegar sláttutími er ákveðinn og mikilvægt að þekkja vel þær tegundir sem eru í túninu og geta metið þroskastig þeirra og þar með væntanlegt næringargildi fódursins. Ef við ætlum að framleiða mismunandi gerðir af gróffóðri þannig að meðaltalið verði gott er eins mikilvægt að fódurunin á því sé í samræmi við það. Þegar um kýr er að ræða er mikilvægt að þær fái ekki það næringarsnauda einn daginn og næsta dag það næringarrika, og að þær geti auðveldlega valið á milli tegunda því þær velja ekki endilega það sem er þeim sjálfum fyrir bestu eða skilar mestri framleiðslu. Því skiptir tæknin við gjafir mjög miklu máli þegar ákveðið er hvernig heyskapurinn á að vera. Við verðum að framleiða fóður sem hentar þeim fæðunaraðferðum sem búið er að fjárfesta í svo fóðrið nýtist sem best. Ef við getum ekki blandað fóðrið eða tryggt jafnt aðgengi gripa að öllu fóðri, sem á boðstólum er,

verðum við að framleiða einsleitt fóður. Í sauðfjárbúskap er hins vegar mjög mikilvægt að framleiða mismunandi gróffóður eftir tímabilum en „prinsippið“ er það sama, of seint slegið er ekki gott og of snemmslegið getur líka verið erfitt fyrir gripina. Það er einnig mikilvægt fyrir sauðfjárbændur að framleiða fóður sem hentar fæðunartækni hvers og eins. Þegar gefið er á garðann tvisvar á dag er auðvelt að fylgjast vel með áti, gefa jafnvel mismunandi tegundir fódurs saman o.s.frv., en þegar gjafagrindur eru notaðar er eins mikilvægt og hjá kúabændum að framleiða einsleitara fóður.

Verkun gróffóðurs skiptir öllu máli

Auðveldast er að ná fram góðri gerjun í gróffóðri þegar það er slegið og hirt þegar plönturnar eru þurrar (ekki votar eftir rigningu eða döggi) en einnig er mikilvægt að slá þegar sykurnihald (auðleyst kolvetni) í plöntunni er sem mest. Sem sagt, eftir hádegi á sólriku degi. Þegar sólin skín á grasið verður ljóstillífur og þar með sykurfarmleiðsla í plöntunum, sólriku dagur gefur einnig þurran svörð.

Þegar gróffóður verkast hvort sem er í rúllum eða stæðum brotnar sykurnin niður og við það myndast sýra. Einnig brotnar próteinið niður að vissu marki. Eftir því sem þurrfeinið er minna í fóðrinu við verkun verður meiri gerjun. Það er mjög mikilvægt að tryggja rétta gerjun í votheyi og blautum rúllum. Ef gerjunin heppnast ekki vel sjáum við meiri smjörsýru og ammoníak í heysýnunum. Þannig fóður ést ekki vel, það hefur líka lægra orku- og AAT-gildi. Því getur verið heppilegt að nota íblöndunarefni til að tryggja góða gerjun.

Grænfóður er töluvert vinsælt í framleiðslu, sérstaklega fyrir mjólkurkúr. Það sem skiptir mestu máli til að tryggja góða verkun á grænfóðri er að nota íblöndunarefni því þetta fóður er oftan en ekki töluvert blautt þegar það er hirt. Einnig skiptir hér mjög miklu máli að vanda vel til verka svo jarðvegsmengun verði í algjöru lágmarki. Mjög algengt er að sjá á niðurstöðum efnagreininga að grænfóðurverkun hafi ekki heppnast. Þá er of mikil smjörsýra, of mikið ammoníak, oft mjög mikið járn og jafnvel hættulega mikið níturat. Þetta gerist ef ekki eru notuð íblöndunarefni til að tryggja rétta gerjun þannig að smjörsýrubakteríur nái sér síður á strik og gerjunin stoppi tímanlega þannig að próteiniðurbrot verði ekki of mikið og þar með hæfilegt magn ammoníaks í fóðrinu. Mikið járninnihald í fóðri gefur vísbendingu um jarðvegsmengun og þegar hún á sér stað er alltaf erfitt að tryggja góða gerjun. Mikið níturat verður gjarna í fóðrinu ef slegið er eftir mikið sólárleysi og eins getur mjög mikill búfjáraburður haft þau áhrif. Það er vont að leggja mikila vinnu og kostnað í grænfóðuræktun ef hún svo misheppnast, vanda þarf vel til verka, bregðast við ef tíðin er erfið og reyna með öllum ráðum að tryggja góða gerjun í grænfóðrinu eins og öðru gróffóðri.

Íblöndunarefni

Það er ekki mjög algengt að setja íblöndunarefni í rúllur á Íslandi, sérstaklega ekki ef fóðrið er eitthvað forþurkað. Hins vegar er umræðan um íblöndunarefni að aukast og notkunin um leið. En þá er alltaf

spurningin hvenær það svarar kostnaði að nota íblöndunarefni í rúllur? Og hvaða íblöndunarefni er heppilegast að velja hverju sinni?

Til eru mörg mismunandi íblöndunarefni, en þeim mætti skipta í tvo meginflokka. Annars vegar er um að ræða kemísk-efni sem beitt er til þess að lækka sýrustig og hins vegar bakteríur (gerlar), sem eru notaðar til að lækka sýrustigið. Í Noregi er venjan að nota kemísk íblöndunarefni enda eru aðstæður þar oft þannig að þau henta betur, óstöðugt veður og lítill sykurlífið. Hins vegar er mun algengara að nota bakteríur eftir því sem sunnar er farið, eins og t.d. í Danmörku og Hollandi.

Ef nota á bakteríur er nauðsynlegt að slá þegar nógur sykurlífi er í plöntunum til að tryggja rétta gerjun. Bakteríurnar brjóta niður sykurnin (þeirra fóður) og mynda mjólkursýru sem lækkar sýrustigið í fóðrinu og tryggir rétta gerjun. Vanti sykurlífið ná þessar bakteríur sér ekki nóg vel á strik og þá getur farið af stað röng gerjun með vaxandi smjörsýru í fóðrinu. Að nota bakteríur sem íblöndunarefni hefur marga kosti, efni sem innihalda þær eru ekki jafn hættuleg í meðhöndlun og kemísk efni og fara oftar en ekki betur með tækin. Eins og fyrr kom fram þarf að vanda til verka þegar nota á bakteríur sem íblöndunarefni, þær virka best í fóðri sem er slegið þegar plönturnar eru þurrar, sykurnihaldið hátt og þegar hirt er við a.m.k. 30% þurrfeini.

Við aðstæður sem eru aðeins meira krefjandi eins og þegar rignir í slegið fóður, eða það hefur verið slegið mjög blautt eða í bleytu, hafa athuganir í Noregi sýnt fram á að öruggara sé að nota kemísk íblöndunarefni, því við þessar aðstæður eiga bakteríurnar oft erfitt uppráttar, sykurlífið fyrir þær sem eiga að mynda mjólkursýruna vantar og smjörsýrubakteríur ná sér á strik, enda geta þær notað mjólkursýru

sem næringu. Smjörsýrubakteríur þrífast hins vegar illa þegar þurrfeini fódursins er komið yfir 30%. Við þessar erfiðari aðstæður tryggjum við frekar góða gerjun með kemískum efnum en bakteríum, gerjunin verður ekki eins sterk (minni magn af sýrum eftir að jafnvægi er náð), hún varðveitir betur sykurnihald fódursins og einnig verður minna próteiniðurbrot, en þetta þrennt gerir fóðrið lystugra en það annars yrði. Þannig fáum við fóður sem ést betur og hefur herra orku- og AAT-gildi en ella.

Við forþurrkun á fóðrinu og góðar aðstæður í heyskap er minni þörf fyrir íblöndunarefni því við þær aðstæður verður niðurbrot á næringarefnum mun minna en þegar fóðrið er hirt blautara. En þá eru vinnubrögðin í heyskapnum ennþá mikilvægari. Rúllurnar endast betur ef þær eru þétt rúllaðar og vel pakkaðar og ekki jarðvegsmengaðar. Mjög mikilvægt er að spara ekki plastið, því þegar rúllurnar eru forþurkaðar og þurrfeinisprósentan orðin hærri er kannski ekki eins mikil hætta á rangri gerjun, en ennþá er hætta á myglu. Hægt er að kaupa mylguvarnarefni sem er blandað í fóðrið en það er líka vel hægt að komast af án þeirra ef vandað er vel til verka. Norskar athuganir hafa þó sýnt að þó fóðrið sé forþurkað (þurrfeini allt að 50%) geti borgað sig að nota íblöndunarefni, sérstaklega í það fóður sem á að endast langt fram á veturinn og jafnvel fram á vor.

Nokkur atriði sem gott er að hafa í huga þegar velja á íblöndunarefni:

- Ef þú verkar í stæðu og verður að gera hlé á hirtungunni áður en þú klárar að setja í stæðuna, er gott að setja aðeins meira af sýru í efsta lagið til að hindra hitamyndun og muna að pressa það lag sérstaklega vel.

Berglind Ósk Óðinsdóttir
fóðurfræðingur og ráðunatur hjá RML

- Ef grasið er mjög blautt (25% þurrfeini eða lægra) er líklega best að nota kemísk íblöndunarefni því í þessum tilfellum er hætt við því að með bakteríum verði magn sýra í fóðrinu svo mikið að það hafi neikvæð áhrif á átið. Einnig eru meiri líkur á að smjörsýrubakteríur nái sér á strik og ammoníak í fóðrinu verði mjög hátt.

- Sé um góðar aðstæður að ræða við slátt og hirtungu (þurrfeini um 30% eða herra) skiptir valið á íblöndunarefni ekki eins miklu máli, þ.e. hvort um er að ræða kemísk efni eða bakteríur. Það getur verið gott að velja efni sem innihalda einnig mygluvarnir.

- Þegar valin eru íblöndunarefni sem innihalda bakteríur er ágætt að hafa ekki bara mjólkursýrumyndandi bakteríur heldur blöndu af bakteríum sem einnig framleiða edik- og/eða própíónsýru. Athuganir hafa sýnt að þá náist jafnvægi fyrr, heildarmagn sýra verði aðeins minna, niðurbrot á próteini minna og gróffóðurgæðin þar með meiri.

Gangi ykkur vel í heyskapnum í sumar og vonandi verður tíðin betri í ár en í fyrra.

Hitablásarar og rafstöðvar

öflugir vinnubjarkar frá Zipper og Holzmann

Hitablásari HDK 15T - 15Kw
brennir steinolú og dísil

Hitablásari HDK 30T - 30Kw
brennir steinolú og dísil

Rafstöð 7,5 kw - STE8000

Rafstöð 1,36 kw - STE3000

Rafstöð 1,3 kw - STE2000

Eigum einnig fyrirliggjandi fleiri tegundir rafstöðva

Utan úr heimi

Mjólkurframleiðsla Norðurlandanna jókst 2015

Árið 2015 var að mörgu leyti sögulegt sé lítið til evrópskrar mjólkurframleiðslu en það ár var mjólkurkvótinn aflagður í Evrópusambandinu.

Þessi breyting á framleiðslukerfi hafði veruleg áhrif á þróun mjólkurframleiðslunnar á síðari hluta ársins og sést þess berleg merki þegar horft er til mjólkurframleiðslunnar á Norðurlöndunum þar sem þrjú af fimm löndum eru í Evrópusambandinu.

Enn fækkar kúabúnum

Þróun síðustu áratuga heldur áfram og heldur kúabúum á Norðurlöndunum áfram að fækka og fækka. Um áramótin síðustu var heildarfjöldi kúabúanna 24.730 (sjá töflu 1) og hafði búnum fækkað á árinu um 1.595 talsins eða um 6,4%.

Langmest fækkun búa varð í Noregi en þar hættu 769 kúabú á árinu, eða sem nemur 8,8% starfandi búa. Þar á eftir kom svo Finnland en þar fækkaði búnum um 480 á árinu, eða um 6,1%. Minnst hlutfallsleg fækkun varð í Danmörku en þar fækkaði búnum einungis um 119 á árinu eða 3,6%

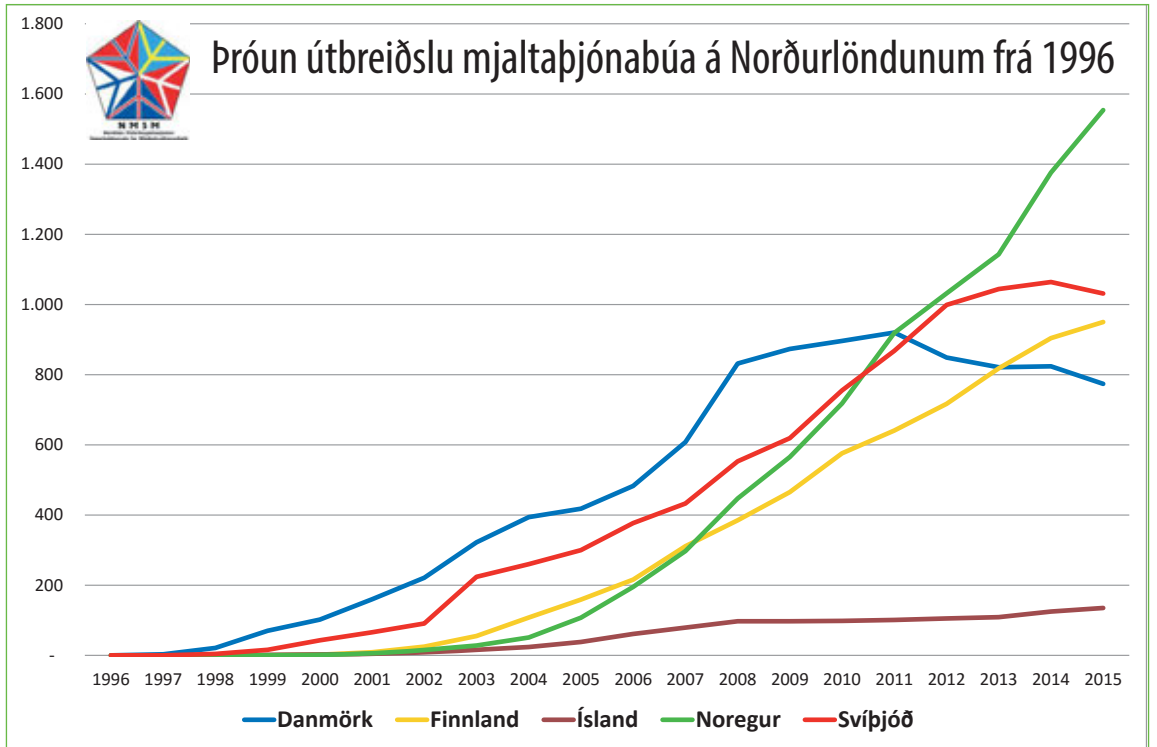
Tafla 1. Mjólkurframleiðsla Norðurlandanna, ýmsar stærðir

	Danmörk	Finnland	Ísland	Noregur	Svíþjóð	Norðurlöndin
Fjöldi kúabúa	3.293	7.893	618	8.727	4.199	24.730
Fjöldi mjólkurkúa, þúsundir	583	282	27	222	338	1.453
Meðal bústærð	177	36	43	25	81	59
Heildar mjólkurframleiðsla, milljónir kg.	5.275	2.394	146	1.536	2.933	12.285
Meðalframleiðsla pr. bú, þúsundir kg	1.602	303	234	176	699	497
Meðal innvigtun mjólkur í afurðastöð pr. kú	9.050	8.485	5.448	6.912	8.667	8.457

Norðurlöndin framleiddu 12,3 milljarða kg

Eins og sést við skoðun á töflu 1 þá endaði mjólkurframleiðsla Norðurlandanna í 12,3 milljörðum kg árið 2015 sem er aukning um 2,0% frá fyrra ári. Afar misjafnt var á milli einstakra landa hvernig framleiðslan þróaðist á árinu. Þannig jókst hún langmest á Íslandi eða um 9,4% frá fyrra ári, um 3,2% í Danmörku, um 1,8% í Noregi og um 1,6% í Finnlandi.

Í Svíþjóð stóð mjólkurframleiðslan hins vegar í stað á milli ára þrátt fyrir að framleiðslan væri frjál. Þegar horft er til mjólkurmagnsins er dönsk mjólkurfram-

leiðsla sem fyrr í sérflokkki með 5,3 milljarða kílóa mjólkur og stendur undir 42,9% allrar framleiðslu Norðurlandanna. Þar á eftir kemur Svíþjóð með 23,9% og Finnland með 19,5%.

1,5 milljónir mjólkurkúa

Á sama tíma og kúabúnum fækkar nokkuð ört hefur fjöldi mjólkurkúa á Norðurlöndunum hins vegar aukist en heildarfjöldi þeirra jókst um 54 þúsund á síðasta ári miðað við fyrra ár. Mest jókst fjöldi mjólkurkúa í Danmörku, eða um 32 þúsund kúr og næstmest í Noregi þar sem fjöldi þeirra jókst um 27 þúsund kúr. Á sama tíma fækkaði kúm hins vegar í Svíþjóð um 6 þúsund kúr. Þessar kúr mjólka eðlilega mismikið eftir löndum, kúakyni og framleiðsluáferðum en sé horft til þeirrar mjólkur sem skilar sér í afurðastöðvar og svo heildarfjölda kúna á Norðurlöndunum kemur fram einkar áhugaverð mynd.

Mestar afurðir er að finna í Danmörku og Svíþjóð með rétt um 9 þúsund kíló eftir kúna en eðlilega lægst hér á landi. Að jafnaði skilaði hver kúr í afurðastöð 8.457 kílóum mjólkur árið 2015 sem er töluverð afturför frá árinu 2014, eða um 158 kíló.

Mestu munar um hraustlegan samdrátt í Noregi um 827 kíló á kúna en skýringin gæti falist í því að vegna mikillar fækkunar kúabúa hafi mörg afurðahá kúabú farið út úr framleiðslunni. Einnig hefur kúnum þar verið að fjölga hratt og að yngjast upp sem getur komið fram sem tímabundin afurðalækkun.

Langstærstu búin í Danmörku

Meðalbústærðin á Norðurlöndunum er nú komin í 59 árskúr og jókst bústærðin í öllum löndunum og að jafnaði um 5,6 árskúr.

Sem fyrr eru dönsku kúabúin langstærst og eru að jafnaði með 177 kúr nú og jókst bústærðin að jafnaði um rúmlega 1 árskú í hverjum einasta mánuði síðasta ár í Danmörku.

Kúabúin þar eru ekki einungis

Sem fyrr eru dönsku kúabúin langstærst og eru að jafnaði með 177 kúr nú og jókst bústærðin að jafnaði um rúmlega 1 árskú í hverjum einasta mánuði síðasta ár í Danmörku.

Mynd / HKr.

is stærst meðal Norðurlandanna heldur einnig í allri Evrópu ásamt skoskum kúabúum.

Hægist á þróun með mjaltapjóna

Síðustu árin hefur mjaltapjónum fjölgað mikið á Norðurlöndunum en nú virðist sem heldur hafi hægst á þróuninni.

Á línuritinu efst á síðunni má sjá þróun útbreiðslu mjaltapjónabúa á Norðurlöndunum og eins og sjá má fækkar búnum bæði í Danmörku og Svíþjóð og þá hefur hægst á þróuninni í Finnlandi. Mjaltapjónabúum fjölgaði þó á árinu úr 4.293 um áramótin 2014/2015 í 4.444 um síðustu áramót en þetta er minni hlutfallsleg aukning en verið hefur undanfarin ár. Þá hefur mjaltapjónum fjölgað úr 6.894 um áramótin 2014/2015 í 7.179 um síðustu áramót.

Mestan fjöldi er enn að finna í Danmörku eða 2.194 mjaltapjóna um nýliðin áramót, sem er þó fækkan um 73 mjaltapjóna frá árinu á undan. Um liðin áramót voru mjaltapjónar á 18,0% kúabúa Norðurlandanna en hæsta hlutfall þeirra er að finna í Svíþjóð þar sem 24,6% kúabúa landsins eru með mjaltapjóna. Lægst er þetta hlutfall í Finnlandi þar sem einungis 12,0% kúabúanna eru með mjaltapjóna. Hér á landi var hlutfallið 21,8% um síðustu áramót.

Þegar horft er til mjólkurframleiðslu þessara mjaltapjónabúa þá hefur tæknihópur NMSM áætlað

að framleiðslan nemi 30,3% af allri framleiddri mjólk Norðurlandanna, þó verulega misjafnt eftir löndum.

Hlutfallslega eru flestir mjaltapjónar á Íslandi

Íslenska mjaltapjónaframleiðslan er hlutfallslega sú langmesta á Norðurlöndunum og eftir því sem best er vitað í heiminum öllum eða 37,4%. Þar á eftir koma norsku kúabúin með 35,0% og þá sænsku búin með 33,6%.

Lægst er hlutfallið í Danmörku sem er veruleg breyting frá því sem áður var en landið var lengi vel leiðandi í mjólkurframleiðslu með mjaltapjónum. Skýringin á þessari breytingu felst í því að danskir kúabændur byggja afkomu sína að mestu leyti á útflutningi mjólkurvara og vinna því í mun meira samkeppnisumhverfi en starfsbræður þeirra á Norðurlöndum.

Eins og áður hefur komið fram eru kúabúin í Danmörku einnig þau stærstu í Evrópu og á flestum þeirra er launað starfsfólki auk ábúenda. Hagræðið af því að vera með mjaltapjóna fer því þverrandi auk þess sem mjaltapjónar eiga mjög erfitt með að keppa í hagkvæmni við hefðbundnar framleiðsluáferðir og því hopar þessi tækni jafnt og þétt í Danmörku.

Snorri Sigurðsson
sns@segas.dk
Ráðgjafi hjá SEGES P/S
Danmörku

SLÁTTUVÉLAR OG GRÓÐURHÚS

JÖTUNN
VÉLAR · VERSLUN · VARAHLUTIR

Austurvegur 69 - 800 Selfoss | Lónsbakki - 601 Akureyri | Sólvangi 5 - 700 Egilsstaðir

Sími 480 0400 | jotunn@jotunn.is | www.jotunn.is

Arjen sankari

FINNSKI OPA SAFTPOTTURINN

Berjasaft, rabarbarasaft og ávaxtasafur verður leikur einn að búa til í honum ásamt ýmsum örðrum möguleikum.

Ferkari upplýsingar í síma 897-4573 og steini@muurikka.is.

www.MUURIKKA.is

Lesendabás

Reynsla, dómgreind og þor

Við Íslendingar vitum hversu mikilvægt það er að forseti Íslands hafi burði og þor til að taka erfiðar ákvarðanir og verja hagsmuni lands og þjóðar. Á ögurstundu má dómgreind ekki bresta en treysta á reynslu og þekkingu á íslenskri stjórnsýslu, stjórnmálum, menningu og atvinnulífi.

Það er ekki aðeins eðlilegt og sanngjarnt, heldur nauðsynlegt, að gerðar séu kröfur um að sá er gegnir embætti forseta geti mótað sér sjálfstæðar skoðanir í mikilvægum málum og tekið ákvarðanir af yfirvegun. Þá er ekki hægt að taka mið af dægurvinsældum, bogna undan þrýstingi áhrifaafla eða láta raddir hinna háværu en fámennu hafa áhrif.

Sá sem gegnir embætti forseta hverju sinni mótar embættið með sínum hætti. Í aðdraganda kosninganna hef ég lagt áherslu á að breyta í nokkru inntaki forsetaembættisins. Ég vil færa forsetann að fólkinu og fólkið að forsetanum – þjóða öllum landsmönnum heim að Bessastöðum – gera Bessastaði að sannkölluðu þjóðarheimili.

Forseti sem þekkir þjóðarsál Íslendinga og er hreykinn af landi og þjóð, án hroka eða yfirlætis, getur stuðlað að meiri sátt í þjóðfélaginu. A komandi misserum og árum er mikilvægt að við hugum sameiginlega að innviðum samfélagsins og þá ekki sist hinum andlegu innviðum, tókumst á við óróann og ósættið sem hefur náð að grafa um sig í samfélaginu. Þar getur forseti gegnt lykilhlutverki. Um leið og forseti plægir jarðveg sátta verður hann að hafa kjark til að stöðva þöggun og brjóta niður umræðubann um tiltekna þætti í samfélaginu. Forsetinn þarf því að vera tilbúinn til að knýja á um umræðu

Davíð Oddsson og eiginkonan Ástríður Thorarensen.

um mikilvæg þjóðfélagsmál, sem leiðir til jákvæðra athafna í þágu lands og þjóðar. Um

leið getur forsetinn tryggt að raddir hinna hófsömu og þeirra sem standa höllum fæti

fái að heyrast en verði ekki kaffærðar með hrópum hinna fáu sem hæst hafa.

Forseti þarf að gæta hófsemdar í málflutningi sínum og allri framkomu. Þær aðstæður kunna hins vegar að skapast að hann geti ekki og megi ekki víkjast undan því að taka opinberlega afstöðu í mikilvægum og erfiðum málum sem skipta land og þjóð miklu.

Forsetinn á að blása fólki – ekki sist ungu fólki – bjartsýni í brjóst og stuðla með sínum hætti að því að við séum öll stolt af því að vera Íslendingar og höfum trú á framtíðinni, hreykin af menningu okkar og sögu. Hannes Hafstein hafði óbílanti trú á landi og þjóð. Um aldamótin 1900 bar hann þá von í brjósti að Íslendingar yrðu að nýju sjálfstæð þjóð sem gengi frjáls að arfi sínum. Í kvæðinu Aldamótin hvatti Hannes samlanda sína til samstöðu. Brýning Hannesar fellur aldrei úr gildi:

*Starfið er margt, en eitt er bræðrabandið,
boðorðið, hvar sem þér í fylking standið,
hvernig sem stríðið þá og þá er blandið,
það er: Að elska, byggja og treysta landið.*

*Þá mun sá guð, sem veitti frægð til forna,
fósturjörð vora reisa endurborna.
Þá munu bætast harmasár þess horfna,
hugsjónir rætast. Þá mun aftur morgna.*

Reynslan og þekkingin gerir mér kleift að takast á við flestar þær aðstæður sem upp geta komið. Verði ég kallaður til þess verks að gegna embætti forseta Íslands, mun ég standa þá vakt af myndarskap, sanngirni, og af þeirri yfirvegun sem reynslan hefur kennt mér.

**Davíð Oddsson,
forsetaframbjóðandi**

Gúmmíbelti

- Fyrir smágröfur

Vertu vinur okkar á Facebook

Sími: 517-8240 - Súðarvogur 20 - www.eyjalind.is

BÆNDABLAÐIÐ MÆLIST MEÐ 45% LESTUR Á LANDSBYGGÐINNI

HVAR AUGLÝSIR ÞÚ?

SÍMI 563-0300 | BBL.IS

Upplýsingar:
893-8424 / set@velafl.is
og á 694-3700 / gk@velafl.is
www.velafl.is

Nýjar BOMAG þjöppur á lager 120 – 720 kg

Vatnsdælar, háprýstidælar og rafstöðvar

Hjá Dynjanda færðu öflugar rafstöðvar, vatns- og háprýstidælar í mismunandi stærðum og gerðum. Við veitum þér faglega aðstoð. Hafðu samband.

Skeifunni 3h || Sími: 588 5080 || dynjandi.is

DYNJANDI
allt fyrir öryggið

Tíról & Alparósir

18. - 25. september **Haust 4**

Við höldum á vit ævintýranna í Tíról í Austurríki og gistum allan tímann í dal söngsins, Zillertal, í bænum Fügen. Við förum í skemmtilegar skoðunarferðir, m.a. til Kitzbühel og Innsbruck og upplifum ekta Tírólastemningu á hátíð heimamanna. Verð: 186.300 kr. á mann í tvíþýli. **Mjög mikið innifalið!**

Fararstjóri: Þórhallur Vilhjálmsson

Bókaðu núna á baendaferdir.is

Sími 570 2790
bokun@baendaferdir.is
Síðumúla 2, 108 Reykjavík

ferðapjónusta bænda
BÆNDAFERDIR

Blendingstilraunir á Hesti með skosk fjárkyn

Jón Viðar Jónmundsson
LBHÍ – jvj111@outlook.com

Fjárræktarbúið á Hesti var sett á stofn árið 1943. Eigandi þess var landbúnaðardeild Atvinnudeildar Háskóla Íslands. Halldór Pálsson var forstjóri hennar. Um leið var hann stjórnandi alls faglegs starfs á Hesti jafnframt því að vera landsráðunautur BÍ í sauð-fjárrækt. Grunnstofn Hestfjárins þegar það var stofnað var mynd-aður með kaupum á fé vítt og breitt um land þar sem Halldór taldi vera fé vel fallið til kynbóta að hans mati. Það eitt væri efni í stuttan pistil.

Mæðuveikin var hins vegar strax frá byrjun þessarar fjárræktar heim-ilisdraugur og hann var athafna-samur. Tilraunastarf var því örðugt. Þarna gerði Halldór samt eina af sínum heimsþekktu tilraunum, um áhrif fangs á fyrsta vetri á vöxt og þroska áa. Bústjóri á Hesti fyrstu árin var Páll Jónsson frá Grænavatni í Mývatnssveit, sem var þegar lands-frægur fyrir frábært fjárræktarstarf á þeim tíma. Þessum fyrsta þætti fjárræktarinnar á Hesti lauk með fjárskiptaniðurskurði haustið 1950.

Ég hafði lengi vitað að á Hesti var að finna fjárbækur færðar af Halldóri um allt féð frá upphafi til fjárskipt-anna. Þegar ég átti í vor lausa dag-stund á Hesti fór ég því að blaða í bókunum og sá strax að auðvelt væri að draga fram yfirlit um einn hluta ræktunarinnar á þessum árum sem lítt hefur verið fjallað um en má ekki týnast. Þetta eru tilraunirnar með inn-blöndun á skosku fjárkynjunum.

Ég vissi að þegar síðasti innflutningurinn af skoska fénu átti sér stað hafði Halldór lagt grunn að saman-burðartilraun með þetta fé. Oft sagði hann mér af einu og öðru um það en því miður gafst honum aldrei tími til að vinna sjálfur uppgjör saman-burðarins og skrifa um hann. Til er stutt viðtal við hann í bresku bændablaði þar sem hann m.a. greinir frá nokkrum þeirra atriði sem koma fram síðar í þessari grein.

Síðasti þekkti innflutningur á lif-andi fé sem vitað er um áður en algert bann var sett á innflutning á lifandi búfé til Íslands var árið 1878. Muna þarf að sjúkdómar munu aðeins hafa borist til landsins og dreifst út nema með einu af þeim fjárkynjum sem flutt voru til landsins á tuttugustu öld. Strax í byrjun tuttugustu aldar hefjast verulegar umræður hér á landi um innflutning á breskum fjárkynjum til sláturfjárnótta. Þar voru fremstir í flokki áhugaliðsins þeir Þorbergssynir, Jón og Hallgrímur, sem líka störfuðu á þessum árum að leiðbeiningum í sauðfjárrækt á vegum BÍ. Lagabreyting sem leyfði innflutning var samþykkt árið 1931 á Alþingi og inni hana var á síðustu stundu einnig skotið inn ákvæði sem leyfði innflutning á Karakúlkfé.

Til Skotlands að velja Border Leicester fé

Árið 1932 fer Hallgrímur Þorbergsson til Skotlands á vegum BÍ til að velja Border Leicester (BL) fé til blendingræktar. Eftir tilskilda einangrun tekur Hallgrímur að sér framræktun þess á búi sínu á Halldórsstöðum í Laxárdal. Hrutar fóru fljótt að dreifast þaðan vítt um land. Litlir stofnar af hreinræktuðu fé munu hafa farið að Bjarnastöðum í Bárðardal og að Hvanneyri þar sem Runólfur Sveinsson var þá skóla-stjóri, en hann mun hafa verið þar sami eldhuginn og í flestum málum sem hann kom að á lífsleiðinni.

Bændur og aðrir sem að sauð-fjárrækt komu á þessum árum munu strax hafa séð að þetta fé hafði meiri mótstöðu gegn mæðuveikinni en íslenska féð. Áhugi á frekari innflutningi og því að reyna fleiri sauðfjárkyn frá Skotlandi var því mikill. Árið 1944 er veitt leyfi til innflutnings á sæði frá Skotlandi.

Hjörtur Eldjárn Þórarinnsson, bóndi á Tjörn í Svarfaðardal.

Hjörtur Eldjárn með lamb að svarthausakyni (Black face) í fanginu.

Hirti Eldjárn sem þá starfaði sem búfjárræktarráðunautur hjá BÍ var falið verkið, dyggilega studdur af Halldóri Pálssyni. Sæddur var mikill fjöldi áa hér á landi í desember og byrjun janúar 1944-1945. Árangur sæðinganna var afleitur. Um 90 lömb munu hafa fæðst hér á landi sem röktu faðerni til þessara sæðinga.

Border Leicester, Cheviót og Svarthöfða kyn

Menn munu hafa í ljósi reynslunnar hafa séð að eina vonin væri að fá skoska hrúta flutta á sæðingastöð hér á landi og dreifa sæði þaðan (Guðmundur Gíslason hafði þá náð prýðisárangri með sæðingar úr íslenskum hrútum). Hjörtur fer því til Skotlands að nýju haustið 1945 til hrútakaupa. Snemma vetrar heldur hann sjóleiðis til Íslands og flutti með sér átta hrúta. Nú höfðu bæst í hópinn auk BL hrúta, hrútar bæði af Cheviót (C) og Svarthöfða (S) kynjum í Skotlandi. Í bréfi sem Hjörtur mun einnig hafa haft uppá vasann og var frá þarlandum dýralæknayfir-völdum kom fram að tveir hrútanna væru smitaðir af fótroti. Það mun þá hafa þótt saklaus sjúkdómur, jafn-vel læknanlegur. Í dag mun þetta

hins vegar talin ein versta plága sem fjárbændur á Bretlandseyjum þurfa að kljást við. Bréf Hjartar vakti hins vegar litla hrifningu hérlandra dýralæknayfirvalda sem fyrirskip-uðu slátrun hrútanna og bönnuðu notkun þeirra. Eitthvað af sæði lak samt út úr hrútunum áður en til slátr-unar þeirra kom og segir af því hér á eftir. Þetta er síðasti innflutningur á lifandi sauðfé til Íslands og og þessir atburðir hafa ætíð síðan lítað alla umræðu um innflutning á lifandi búfé hingað til lands.

Rétt er að benda áhugasömum á að stórgóða frásögn af þessu má finna í frábærri ævisögu Hjartar „Spor eftir göngumann“ sem börn hans, Ingibjörg og Þórarinn, rituðu og gefin var út árið 1997.

14 Border Leicester kindur skráðar í fjárbækur á Hesti

Víkjum þá sögunni að Hesti. Strax við upphaf búskapar þar koma nokkrar BL kindur og komu þær allar frá Hvanneyri. Þær tvær elstu eru að vísu færðar án fæðingarárs þannig að sá möguleiki að þær séu fengnar frá Halldórsstöðum er ekki útilokaður. Samtals eru 14 BL ær fæddar fyrir 1946 skráðar í fjár-

bækur Hestsbúsins og eru flestar frá Hvanneyri en sex þeirra samt norðan frá Bjarnastöðum. Tvær af þessum ám voru hálfblóðsær en allar hinar hreinræktaðar. Samtals fann ég í bókunum fimm BL hrúta flesta fengna frá Hvanneyri og alla nema einn hreinræktaða, en einn var hálf-blóðs. Sumir fengu litla notkun og voru nokkrir seldir fullorðnir austur í Árnessýslu.

Árgangur BL áнна frá 1946 telur 11 ær og voru tvær hreinkynja en hinar hálfblóðs og þær allar aðfengnar og átta þeirra frá Nesi í Höfðahverfi, og virðast allar dætur sama Skotans sem líklega var frá Halldórsstöðum. Haustið 1947 er settar á fimm hreinkynja BL ær. Ásetningur er drjúgur haustið 1948 en þá eru aldrei fjórar hreinkynja ær, ein sem er að ¾ hlutum BL og átta hálfblóðs ær eða samtals 13 ær. Haustið 1949 sem er síðasti ásetningur af þessu fé eru ásetningurinn 10 gimbrar og skiptast til helminga á hreinrækt og hálfblóðs.

Cheviótféð á Hesti rekur allt uppruna sinna til sæðinganna í des-ember 1945. Virðist slíkra lamba hafa verið leitað þar sem þau var að finna í Borgarfirði og hafa verið fól þetta haust en örfáar gimbrar voru fæddar á Hesti en langflestar af bæjum í Leirár- eða Melasveit. Samtals fengust 16 hálfblóðs gimbrar til ásetnings af þessum uppruna haustið 1946. Samtals átti búið á þessum árum fjóra C hrúta sem allir voru hálfblóðs. Haustið 1947 eru ásetningsgimbrarnar sex með C blóði á Hesti, fjórar hálfblóðs en hinar tvær ¼. Hópurinn er hins vegar 14 haustið 1948 og skiptast til helminga í hálfblóðs og ¼. Síðasti árgangurinn 1949 telur síðan sex gimbrar og allar hálfblóðs utan ein.

Svarthöfðaféð varð fæst í heildina. Haustið 1946 nást átta þannig hálfblóðsgimbrar í ásetning, helmingur heimafæddar en hinn helmingurinn úr héraði. Aðeins fjór-ar gimbrar eru settar á haustið 1947 og allar ¼ að blóðhluta. Síðan bætast 5 ær við fæddar 1948, ein þeirra hálfblóðs en hinar ¼. Álit þeirra vex hins vegar öfugt við hina blendingstofnana og eru átta gimbrar settar á haustið 1949 og var ein ¼ hluta S, tvær 5/8 S og restin hálfblóðsær. Hrutastofn búsins af þessu fé varð samtals fjórir gripir á þessum árum og allt hálfblendingar.

Þá er komið að því að gera grein fyrir eiginleikum þessara áa eins og þær verða lesnar af fjárbókunum.

Lítill frjósemi

Frjósemi hjá ám á Íslandi var enn lítill á þessum árum. Þar virtust þessar ær lítið skara framúr að flestu leyti. Einum sinni mun samt BL ær hafa átt þrjú lömb, en tvílembur voru frekar fátíðar. C ærnar virðast aftur á móti hafa haft miklu meiri hæfileika en þá munu almennt eða síðar hafa þekkt hjá hérlandu fé til að koma geldar, þannig að hjá mér vakna spurningar um það hvort þessi stofn hefði nokkru sinni orðið sjálf-bær hér á landi.

Vorið 1950 er hins vegar ótrú-legur munur á frjósemi veturgömlu áнна. Af S ánum eru aðeins tvær geldar um vorið. Hjá C ánum er ein lambsgota en lambið drepst við burð en hinar allar geldar. BL ærnar veturgömlu sprengja þó þennan ramma vegna þess að þær eru allar geldar og fæstar þeirra sem höfðu beitt um veturinn. Þó að ræktun frjósemi væri skammt komin hjá íslensku fé á þessum tíma virðist fullljóst að þetta úrtak af skosku kynjunum hefði traudla orðið til neinna kynbóta hér á landi í því tilliti og eins og áður segir ástæða til að hafa áhyggjur af viðhaldi C fjárins til lengdar.

Mjólkurlagni áнна mat ég eingöngu með að skipa þeim í þrjá flokka út frá vænleika lamba sem þær skiluðu í samanburði við íslensku ærnar á sama tíma og virtist það einfalt vegna þess hve mikill

breytileiki var í vænleika dilkanna. Besti flokkurinn var ær sem voru greinilega talsvert mikið yfir meðal-lagi. Stærsti flokkurinn þær sem löll-uðu sín hvorum megin meðaltalsins. Að lokum komu ær sem greinilega voru slakar mjólkurær.

Vegna slakrar frjósemi og lélegra lambahalda, sérstaklega hjá C ánum en einnig BL að hluta, voru talsvert margar ær sem aldrei uppskárú neitt mat um þennan eiginleika. Þegar þessi skipting er skoðuð kemur þetta í ljós: Hjá BL ánum eru fimm sem flokkast sem góðar mjólkurær og önnur elstu áнна var afburðær, 11 þeirra teljast meðalær að þessu leyti og 10 flokkast sem rittur. Hjá C ánum eru þrjár sem flokka má sem drjúgar mjólkurær, 10 þeirra falla að meðaltalinu en sjö verður að telja stritlur. Hjá S ánum snýst dæmið mikið við. Átta þeirra verður að flokka sem góðar mjólkurær, 12 þeirra teljast í hópi meðaláнна en aðeins eina þeirra er ástæða til að flokka sem slaka. Þarna eru yfir-burðir S áнна með ólíkindum en hin kynin tvo tæplega áhugaverð til kynbóta.

Einn eiginleika höfðu BL ærnar langt umfram aðrar ær búsins. Það var að enda ævi sína með einhverjum þeirra ótal möguleika sem geta orðið aldurtíli margra kinda. Þessi lítt áhugaverði eiginleiki virðist hins vegar falla vel að lýsingum Hallgríms Þorbergssonar og fleiri sem urðu þeirrar gæfu aðnjótandi að umgangast þetta fé á sinni tíð og hafa um það ritað.

Yfirburðir gagnvart mæðuveiki

Að síðustu eru örlög áнна gagnvart mæðuveiki skráð og þar er greinilegt að yfirburðirnir umfram íslenska féð á búinu voru miklir. Sárálitil vanhöld eru vegna mæðuveiki hjá þessum ám sérstaklega S og BL ánum og BL ærnar sem verða veikinni að bráð voru allar hálfblendingar. Nokkuð ljóst er einnig að C ærnar standa sig betur en þær íslensku þó að ekki séu þær jafningjar hinna tveggja hópanna.

Hvort mögulega hafi komið fram einhver blendingþróttur við blöndun þessara óskyldu kynja er ómögulegt að meta með einfaldri skoðun eins og hér var gerð Allir þekkja að það verður vart til að auka veg kynjanna sjálfra í hreinrækt hafi blendingþróttur haft einhver áhrif.

Hafi þetta skoska fé verið mark-tækt úrtak sinna kynja á þessum tíma virðist sem traudla hafi miklar kyn-bætur verið til þeirra sækja til þeirra nema mögulega Svarthöfðanna. Man ég að Halldór talaði ætíð um Svarthöfðablendingana sem miklar úrvalsær. Reynslan er samt af lítill til að þar verði dregnar um miklar ályktanir (mögulega gætu formenn BÍ og LS fengið augastað á C fé þegar rennur upp sú tíð að þeir ætla að fara að lifa af gripagreiðslum þeim sem þeir sömdu um fyrir sauð-fjárbændur á síðasta vetri).

Að lokum vil ég skora á einhvern áhugasaman nemanda við LBHÍ að taka sér fyrir hendur í lokaverkefni á næstu árum að draga saman sögu og reynslu af innflutningi erlendu sauðfjárkynjanna frá 1932 til 1946. Gögnin frá Hesti eru skemmtileg og bjóða uppá margfalt það sem hér er rakið. Þetta er í raun flókin blendingstilraun en full fáir gripir fyrir flókið uppgjör. Þessu til við-bótar má draga fram gömul gögn fjárbúsins á Hrafnkelsstöðum um samanburð á BL fé og því íslenska. Verslunarskýrslur geyma mögulega einhverjar upplýsingar um skinn af Karakúl lömbum. Reikningur þess kyns verður ætíð dæmdur til ótrúlega neikvæðrar viðurstöðu. Gríðarlega miklar upplýsingar er að finna um þann óheyrrilega kostnað sem þjóð-in varð fyrir vegna Karakúl sjúk-dómanna án þess að nokkru sinni hafi verið gerð vitræn tilraun til að leggja mat þar á. Sannarlega ögrandi verkefni.

Guðmundur Jóhannsson
ábyrgðarmaður í
nautgriparækt
mundi@rml.is

Ný reynd naut að koma í dreifingu

Fagráð í nautgriparækt ákvað á fundi sínum þann 13. júní sl. að alls verða 17 reynd naut í dreifingu í sumar. Áfram verða í dreifingu; Logi 06019, Rjómi 07017, Keipur 07054, Blámi 07058, Blómi 08017, Þáttur 08021, Flekkur 08029, Gói 08037, Gustur 09003, Bolti 09021, Gæi 09047, Ferill 09070 og Dráttur 09081.

Ný naut í notkun

Þau naut sem koma ný til notkunar eru úr 2010 árgangnum. Þetta eru: Strákur 10011 frá Naustum í Eyrarsveit undan Pontíusi 02028, mf. Kaðall 94017, Drangi 10031 frá Bakka í Öxnadal undan Glæði 02001, mf. Ás 02048, Fossdal 10040 frá Merkigili í Eyjafirði undan Glæði 02001, mf. Hamar 94009, og Bætir 10086 frá Núpstúni í Hrunamannahreppi undan Síríusi 02032, mf. Stöðull 05001. Hér verður gerð aðeins nánari grein fyrir þeim.

Strákur 10011

Dætur Stráks eru miklar mjólkurkýr með efnahlutföll í mjólk um meðallag. Þetta er fremur stórar og háfættar kýr, boldýpt og útlögur eru í minna lagi en yfirlína mjög sterk. Malirnar eru grannar, nokkuð beinar og flatar. Fótstaða er bein og sterk. Júgurgerðin er góð, festa um meðallag en júgurband nokkuð áberandi og júgrin vel borin. Spenar eru vel gerðir, hæfilega stuttir og grannir en eilítið gleitt settir. Mjaltir eru úrvalsgóðar, lítið um galla í mjöltum og skapið er í meðallagi. Mikill meirihluti afkvæma Stráks er einlitar og af grunnlitum eru bröndóttir litir mest áberandi en allir grunnlitir nema gráir koma fyrir. Af tvílutum kemur huppóttur oftast fyrir. Undan Stráki geta komið hyrndir gripir.

Drangi 10031

Dætur Dranga eru í góðu meðallagi mjólkurlagnar og próteinhlutfall um meðalal en fituhlutfall lágt. Þetta eru fremur stórar og háfættar kýr, boldýpt og útlögur eru í meðallagi en yfirlína mjög sterk. Malirnar eru meðalbreiðar, beinar en aðeins þaklaga. Fótstaða er bein, aðeins þröng og hallandi um klaufir. Júgurgerðin er mjög góð, júgurfesta mikil, júgurband mjög áberandi og júgrin vel borin. Spenar eru þrýðilega gerðir, aðeins langir og þykkir og eilítið gleitt settir. Mjaltir eru um meðallag, lítið um galla í mjöltum og skapið er gott. Um þriðjungur afkvæma Dranga er tvílitar og ber mest á huppóttum. Af grunnlitum eru bröndóttir litir mest áberandi en allir grunnlitir nema gráir koma fyrir. Undan Dranga geta komið hyrndir gripir.

Fossdal 10040

Dætur Fossdals eru mjólkurlagnar með próteinhlutfall í mjólk í góðu meðallagi en fituhlutfall fremur lágt. Þetta eru stórar og háfættar kýr, boldýpt og útlögur eru í meðallagi en yfirlína aðeins veik. Malirnar eru

NAUT 2016 - Reynd naut Nautastöðvar BÍ sem fyrirhugað er að nota sæði úr sumarið 2016

	Nafn og nr.	Faðir	Móðir, uppruni og móðurfaðir	Mjólk	Fitu%	Prótein%	Afurðir	Frjósemi	Frumtala	Gæðaröð	Skrokkur	Júgur	Spenar	Mjaltir	Skap	Ending	Kynbótaeinkunn	Hæð dætra
2006019	Logi 06019*	Fontur 98027	Frekja 208, Kristnesi, Eyjafirði Fróði 96028	115	89	113	119	93	105	106	101	100	96	97	105	110	109	5,4
2007017	Rjómi 07017*	Þollur 99008	Sól 082, Heggssstöðum, Andakíl Kaðall 94017	124	97	95	119	91	106	122	95	95	109	113	63	109	107	5,6
2007054	Keipur 07054	★ Þollur 99008	679, Þorvaldseyri, A-Eyjafjöllum Kaðall 94017	122	96	99	118	114	89	108	111	112	100	112	85	109	110	5,6
2007058	Blámi 07058	T Laski 00010	Doppa 122, Bláfeldi, Staðarsveit Punktur 94032	114	84	100	113	102	111	102	110	107	115	94	99	107	109	5,4
2008017	Blómi 08017*	Náttfari 00035	Sól 082, Heggssstöðum, Andakíl Kaðall 94017	111	94	88	104	97	130	100	112	115	129	94	104	110	108	5,4
2008021	Þáttur 08021*	Laski 00010	Snúra 254, Berjanesi, V-Landeyjum Roði 96978	91	120	123	103	81	93	100	80	102	121	113	114	114	104	5,8
2008029	Flekkur 08029*	T Náttfari 00035	Flekka 190, Sauðhúsvelli, Eyjafjöllum Kaðall 94017	126	84	102	123	98	100	86	105	108	123	101	84	95	111	5,1
2008037	Gói 08037	Prasi 98052	Krúna 834, Skálpastöðum Lundaarreykjadal Punktur 94032	119	124	92	113	92	101	89	98	94	109	94	84	109	104	5,3
2009003	Gustur 09003	★ Laski 00010	Rán 384, Hóli, Sæmundarhlíð Hersir 97033	97	105	115	104	108	107	99	97	109	101	102	116	108	106	5,6
2009021	Bolti 09021	★ Spotti 01028	Skinna 192, Birtingaholti 4, Hrunamannahr. Snotri 01027	119	92	102	118	75	87	115	111	110	102	112	97	98	106	6,6
2009047	Gæi 09047*	Lykill 02003	Þæja 265, Svertingsstöðum 2, Eyjafirði Stígur 97010	105	78	109	109	116	92	88	98	109	99	106	105	95	106	5,6
2009070	Ferill 09070	T Lykill 02003	Slóð 420, Botni, Sógandafirði Stígur 97010	105	92	113	111	104	89	108	99	96	100	106	106	100	105	5,6
2009081	Dráttur 09081	Flói 02029	Svípa 312, Torfum, Eyjafirði Stígur 97010	108	122	106	109	65	91	108	104	107	110	120	96	98	103	5,6
2010011	Strákur 10011*	★ Pontíus 02028	Hvönn 161, Naustum, Eyrarsveit Kaðall 94017	123	102	91	115	106	89	114	94	104	100	117	96	97	107	5,8
2010031	Drangi 10031*	Glæðir 02001	Mjöll 501, Bakka, Öxnadal 02048	103	70	96	101	119	113	104	96	114	92	101	109	108	105	5,8
2010040	Fossdal 10040*	★ Glæðir 02001	Fossa 476, Merkigili, Eyjafirði Hamar 94009	111	84	102	110	94	114	84	98	132	98	93	106	110	108	5,8
2010086	Bætir 10086*	Síríus 02032	Bót 237, Núpstúni, Hrunamannahreppi Stöðull 05001	107	106	99	106	102	96	102	108	117	100	112	129	103	107	5,5

Skýringar:

★ Nautsfaðir T: Tilkynna nautkálfa * Getur gefið hyrnd afkvæmi --- Kynbótaeinkunn = 0,44*afurðir + 0,08*mjaltir + 0,08*frumtala + 0,08*júgur + 0,08*ending + 0,08*spenar + 0,08*frjósemi + 0,08*skap
Afurðir = 0,85*magn mjólkurpróteins + 0,15*prótein%

meðalbreiðar, nokkuð beinar og flatar. Fótstaða er bein og sterkleg en aðeins þröng. Júgurgerðin er úrvalsgóð, júgurfesta gríðarlega mikil, júgurband mjög áberandi og júgrin sérlega vel borin. Spenar eru mjög vel gerðir, hæfilega grannir og stuttir og ákaflega vel settir. Mjaltir eru í tæpu meðallagi og lítið er um galla í mjöltum. Skapið er gott. Um helmingur afkvæma Fossdals er tvílitar og ber mest á skjöldóttum. Af grunnlitum eru rauðir litir mest áberandi en allir grunnlitir koma fyrir. Undan Fossdal geta komið hyrndir gripir.

Bætir 10086

Dætur Bætis eru mjólkurlagnar með próteinhlutfall í mjólk meðallagi og fituhlutfall fremur hátt. Þetta eru meðalstórar og nokkuð háfættar kýr, boldýpt og útlögur eru í tæpu meðallagi og yfirlína aðeins veik. Malirnar eru meðalbreiðar, nokkuð beinar og flatar. Fótstaða er bein og sterkleg og fremur gleið. Júgurgerðin er mjög góð, júgurfesta mikil, júgurband áberandi og júgrin mjög vel borin. Spenar eru vel gerðir, hæfilega grannir og stuttir og þrýðilega settir. Mjaltir eru mjög góðar og lítið er um galla í mjöltum. Skapið er úrvalsgott. Um þriðjungur afkvæma Bætis er tvílitar og ber mest á huppóttum. Af grunnlitum eru rauðir litir mest áberandi en allir grunnlitir koma fyrir. Undan Bæti geta komið hyrndir gripir.

Nautsfeður

Nautsfeður verða; Keipur 07054,

Gustur 09003, Bolti 09021, Strákur 10011 og Fossdal 10040.

Naut sem falla úr notkun

Þau naut sem tekin verða úr notkun eru Kraki 09002, vegna lágra efnahlutfalla og lítillar notkunar, Þytur 09078, vegna mjög lágra efnahlutfalla, og Brúnó 09088, vegna lækkunar í mati þar sem hann er kominn niður í 100 í heildareinkunn. Fagráði þótti ekki stætt á því að hafa þyt 09078 áfram í dreifingu vegna hinna mjög lágu efnahlutfalla í mjólk dætra þrátt

Bætir 10086.

fyrir að hann standi með 113 í heildareinkunn.

Nánari upplýsingar um þessi

naut er að finna á nautaskra.net. Þau munu koma til dreifingar á næstu vikum eða við næstu sæðisáfyllingar í kútum frjóækna. Þá hefur kynbótamat allra gripa verið uppfært í Huppu en það var keyrt núna í júní. Í samræmi við það hafa orðið breytingar á skrám yfir nautsmæður og efnilegar kvígur sem menn eru beðnir að veita sérstaka athygli. Við óskum eins og áður eftir því að kýr og efnilegar kvígur með flagg í Huppu verði sæddar með nautsfeðrum með það í huga að bjóða kálfinn á stöð fæðist nautkálfur í fyllingu tímans.

Varahlutir í flestar tegundir dráttarvéla

New Holland, Fiat, Ford, Case, Steyr, Zetor og Fendt

Eigum fyrirbyggjandi síur í flestar gerðir þessara véla og mikið úrval varahluta. Einnig sérpantanir.

Eigum einnig mikið úrval varahluta í gömlu dráttarvélnar

VÉLAR - VERSLUN - VARAHLUTIR

Austrurvegur 69 - 800 Selfoss

Lónsbakki - 601 Akureyri

Sólvangi 5 - 700 Egilsstaðir

Sími 480 0400

jotunn@jotunn.is

www.jotunn.is

Strákur 10011.

Ný Toyota Hilux lofar góðu: „Lengi getur gott batnað“

Toyota Hilux LX.

Myndir / HLJ

Laugardaginn 11. júní var frumsýning á Toyota Hilux og að lokinni frumsýningu fékk ég að prófa Extra Cab LX. Þessi Hilux er með nýja dísilvél sem á að skila 150 hestöflum, en bíllinn sem ég prófaði var beinskiptur með 6 gíra kassa.

Í ágúst á síðasta ári prófaði ég eldri árgerðina sem var breyttur bíll á 33 tommu dekkjum með 3000 vél sem skilaði 171 hestafli, munurinn er töluvert mikill.

Skemmtileg vél með mikið tog sem skilar góðri dráttargetu

Töluverðar breytingar eru frá fyrri árgerð, en Hilux er nú hærri, breiðari og lengri, en pallurinn er svipaður (sem að mínu mati hefði mátt lengja um 10–15 cm). Samkvæmt sölubæklingi eru í boði 7 mismunandi útfærslur af Hilux og er verðið frá 5.870.000 upp í 7.890.000.

Allir bílarnir eru með sömu vél sem er 150 hestöfl sem skilar meira tugi. Fyrir vikið má bíllinn draga kerru sem er 3200 kg með hemlabúnaði (eldri bíllinn má draga 2500 kg).

Snerpan úr kyrrstöðu í 100 km hraða er á bilinu 12–13 sekúndur og er svipað og á eldri árgerðinni.

Eyðslan hjá mér var svipuð og í fyrri árgerðarbílnum með 3000 vélinni sem var 8,9 lítrar á hundraðið á 45 km meðalhraða. Núna var eyðslan hjá mér 10,2 lítrar á hundraðið í blönduðum akstri og á 33 km meðalhraða á klukkustund (mun hægari akstur og meiri torfærur).

Í langkeyrslu mældist eyðslan hjá mér hins vegar 7,9 lítrar á meðalhraða upp á 85 km, en uppgefin meðaleyðsla á bílnum er 7 til 7,8 lítrar í blönduðum akstri.

Ný fjöðrun sem gerir bílinn mun mýkri í akstri

Mestan mun frá fyrri bílum fann ég á hávaða inni í bílnum, en stýrishúsið er mjög vel einangrað og heyrir lítið í vél og umhverfishljóðum inn í bílinn. Til marks um það þá mældist ekki nema 55 desíbelar hávaði inni í

Nýtt útlit, loftinntakið af vélarhlífinni farið og grillið stendur lengra fram.

Hátt er undir lægsta punkt og alvöru varadekk (enginn „aumingi“ hér).

Stefnuljósinn í hliðarspeglunum sjást vel og eru áberandi.

bílnum á 90 km hraða. Fjöðrunin er eins og í fyrri árgerðum, gormar að framan og fjaðrablöð að aftan. Þrátt fyrir fjaðrir að aftan fann ég mikinn mun hversu mýkri bíllinn er miðað

við eldri bílinn. Samt má setja tonn á pallinn. Þar sem ég prófaði bílinn á mjög vondum malarvegi var laust og þurrt yfirborð og fannst mér bíllinn skila góðu gripi í jörðina og vera þýður í akstri þrátt fyrir að vera ekið á einum versta malarvegi sem ég veit um í nágrenni Reykjavíkur. Nokkrum sinnum hefur maður heyrt menn kalla Toyota Hilux því niðrandi orði „Hastlux“, en ég er ansi hræddur um að þessi nýi Hilux sé að tapa þeirri nafnbót.

Búnaður og innrétting

Bíllinn sem ég prófaði var LX

Ég fann mikinn mun á þegar ég ýtti á takkann hægra megin, bæði á snerpu og tugi.

Mér fannst ekkert sérstaklega gott að sitja í aftursætinu.

Mun betra aðgengi er til viðhalds á nýju vélinni frá fyrri árgerðum.

Framsætin eru góð og fótarymi gott.

Pallurinn mætti vera lengri.

útgáfan sem er beinskiptur á 17" stálfelgum og er ásett verð á þeim bíl á bilinu 5.870.000 til 6.370.000.

Stærð hjólbarðanna sem þessi bíll kemur á er 265/65/17 og miðað við pláss og rými myndi ég halda að auðveldlega sé hægt að stækka hjólbarðana um þrjú númer án nokkurra breytinga. Ökumanns- og farþegasæti eru þægileg, en aftursætisbekkurinn er ekkert sérstakur að sitja í fyrir stóra og þunga.

Ýmis tæknibúnaður er í bílnum s.s. HAC kerfi sem tryggir að hægt er að fara mjúklega af stað í brekkum og torfærum, TSC kerfi (trailer sawy control) tryggir hámarks

stöðugleika þegar eitthvað er dregið (kerru eða vagn) og DAC kerfi hjálpar og stjórnar hraða niður brattar brekkur.

Það var aðallega eitt sem mér gramdist við þennan bíl, en eins og svo margir nýir bílar þarf að kveikja ljósin til að fá ljós aftan á bílinn svo að maður sé löglegur í umferðinni þar sem íslensk umferðarlög eru þau að það þurfi að vera ljós allan hringinn í akstri.

Lokaorð: Toyota Hilux hefur alltaf verið vinsæll og allar þessar nýju breytingar eru bara til þess að gera bílinn enn vinsælli, „lengi getur gott batnað“.

ÖRYGGI – HEILSA – UMhverfi

Eru eymsli í skrokknunum?

Flestir kannast við að hafa einhverja kvilla í skrokknunum svo sem bakverk, slæmleika í ökkluum eða hnjám, öxlum, hálsi eða annars staðar. Sjálfur hef ég verið að glíma við vandamál í annarri öxlinni síðustu 3–4 mánuðina eftir vitlaust átak á öxlina í vetur.

Fyrir skömmu hitti ég nuddara sem meðhöndlar fótþoltalið í efstu deild í fótþolta og innti hann eftir því hvað ég gæti gert til að flýta fyrir bata.

Einfaldar æfingar og teygjur nokkrum sinnum á dag

Nuddarinn sagði mér að teygja á öxlinni á ýmsa vegu og sýndi mér nokkrar teygjuæfingar sem gott væri

að gera nokkrum sinnum á dag. Viti menn, á nokkrum dögum hef ég batnað til muna og er nánast að verða góður.

Hann sagði mér líka að flesta kvilla, strengi og stírðleika mætti laga með léttum æfingum svipuðum og Mullers-æfingum. Allt of fáir teygja á vöðvum sem lítið eru notaðir, en með því að teygja á sem flestum vöðvum má koma í veg fyrir ýmsa kvilla og nefndi hann sem dæmi hunda. Þegar hundar vakna eða standa á fætur eftir að hafa legið hreyfingarlausir í nokkurn tíma teygja þeir sig og fetta. Svipað getur mannfólkið gert til að forðast

tognanir, strengi og vöðva-bólgu.

Upphitanir fyrir íþróttir þykja sjálfsagðar, en eru of sjaldan notaðar í byrjun verks eða dags af almenn-ingi.

Léttar teygjuæfingar gera gagn

Fyrir íþróttakappleiki er almennt hitað upp fyrir leik og teygt á helstu vöðvum sem notaðir voru eftir leik-inn. Þetta má allavega nota oftár við almenn störf og þá sérstaklega erfiðisvinnu þar sem mikillar orku er krafist.

Hjörtur L. Jónsson

liklegur@internet.is

Erum nú umboðs- og söluaðilar fyrir

DEHACO á Íslandi

Sala - Þjónusta
S: 5272600 • www.velavit.is

VIÐARVÖRN

ÞEKJANDI • HÁLFÞEKJANDI • PALLAOLÍA

WOODEX Á ÍSLANDI Í 50 ÁR

Vatnagarðar 16 • 104 Reykjavík • Sími 415 0060 • malis@malis.is

KROSSGÁTA Bændablaðsins

40

SKEINA

DANS

SNÚA HEYI

SPRIKL

NYTSEMI

HALLANDI

MÁLMUR

ÓSLÉTTUR

SÓNGLA

FÓTA-BÚNAÐUR

SÖGULJÓÐ

BEIN

ANDLIT

SÆLA

↓

HÓFDÝR

AFSPURN LISTA-MÁÐUR

HARMA

SÓT

ÓNEFNDUR

SKARÐ

FARNAST

RÝRNA

INNÝFLI

Í RÖÐ

SKAR

FJÖTUR

KROPPA

EYÐA

TRÉ

AD

BÁS

NABBI

FRJÁLSA

ÁHRIFA-VALD

FÍFLAST

ÁHRIFA-VALD

ÁHRIFA-VALD

ÁHRIFA-VALD

ÁHRIFA-VALD

ÁHRIFA-VALD

ÁHRIFA-VALD

ÁHRIFA-VALD

OFRA

TVEIR EINS

GÁTA

ÍHUGA

URMULL

BIRGJA

VEIÐA

RÚM

HANGA

GÓNA

ALDIN

KRAFTUR

ÓRÓLEG

HLEYPJA

ÞÖGN

FANGI

RAKI

NÖLDRA

SÍÐNI

TRÍTLA

ÞRÁ

HRÓP

SVELL

Lausn á krossgátu í síðasta blaði

39

FELLA

SÚPA

TÍBAR

Í RÖÐ

KALL

HALD

SNJÁLDUR

YFIRRÁÐ

SVALL

STÖKKUR

RÁNDÝR

HNOÐAÐ

BLIK FYRIRHÖFN

B

R

O

T

H

Æ

T

T

U

R

R

E

F

U

R

A

M

A

E

L

T

Ó

S

K

Ý

R

L

G

L

A

M

P

I

N

Á

L

Ó

Ð

A

R

A

N

Á

I

Ð

A

S

T

M

A

L

O

K

S

A

P

O

T

A

A

L

L

T

Y

M

S

U

P

R

K

Ó

R

E

A

S

N

A

K

K

A

G

N

V

I

N

Ú

L

D

N

A

A

Á

T

A

S

K

R

Á

G

R

Ó

S

Í

Ð

I

R

A

L

A

V

A

T

N

K

V

I

T

T

A

A

N

S

A

Á

J

A

R

L

S

Ö

K

Á

N

A

U

Ð

A

F

A

Ð

I

L

I

L

A

U

M

A

Bændablaðið

Smáauglýsingar 56-30-300

Líf og lyst

BÆRINN OKKAR

Í nóvember 2006 fluttum við hjónin hingað að Kálfafelli ásamt þremur börnum, en þá höfðum við verið búsett á Sauðárkróki um nokkurra ára skeið. Heiða er fædd og uppalin í Skagafirðinum, frá Ketu í Hegranesi, en Bjóssi er frá Kálfafelli og uppalinn þar. Við tókum alfarið við búrekstrinum af foreldrum Bjóssa um áramótin 2006–7, en þá voru hér eingöngu kýr og nautgripir.

Síðan við tókum við höfum við breytt fjárhúsi, sem byggt var árið 1993, í uppeldishús með áburðarkjallara fyrir kálfa og geldneyti. Höfum auk þess tekið íbúðarhúsið í gegn að hluta til og endurnýjað vélar og tækjakost talsvert.

Býli: Kálfafell 1b.

Staðsett í sveit: Fljótshverfi í Vestur-Skaftafellssýslu.

Ábúendur: Björn Helgi Snorrason og Ragnheiður Hlín Símonardóttir.

Fjölskyldustærð (og gæludýra): Við hjónin búum hér á Kálfafelli ásamt fjórum af börnunum okkar, þeim Hafðísi Gígju (18 ára), Írisi Hönnu (16 ára), Símoni Snorra (10 ára) og Daniel Smára (8 ára). Hafðís Gígja og Íris Hanna eru dætur Heiðu af fyrra sambandi en Bjóssi á fyrir dæturnar Agústu Margréti (16 ára), Amalíu Rut (15 ára) og Ragnheiði Ingu (14 ára), sem koma hér öðru hvoru í heim-sóknir. Strákarnir eru sameign okkar hjónanna. Við eigum border collie tíkina Freyju og köttinn Pétur sem hefur fylgt okkur frá upphafi okkar búskapar. Ketlingurinn Páll er svo nýfluttur hingað til okkar til að veita

Hafðís Gígja, Ragnheiður Inga, Amalía Rut, Agústa Margrét og Íris Hanna. Fyrir framan; Daniel Smári og Símon Snorri.

Péttri selskap í ellinni og létta honum lífið á músavaktinni.

Stærð jarðar? Heildarstærð jarðar u.þ.b. 5.000 ha. Á Kálfafelli er þrífýlt og kirkjustaður.

Gerð bús? Blandað bú, aðallega mjólkur- og nautakjötframleiðsla.

Fjöldi búfjár og tegundir? Við erum aðallega með kúabú, eigum um 40 mjólkandi kýr í básafjösi með rennibrautarkerfi. Erum einnig í nautaeldi, setjum alla kálfa á og öllum kvígurnar upp til mjólkurframleiðslu en nautin til kjötfframleiðslu. Höfum einnig keypt kálfa til uppeldis af og til. Núna erum við með um 105 naut og kvígur í uppeldi, allt frá mjólk-urkálfum til tveggja ára aldurs. Við eigum um 20 kindur til heimilisins og 15 hross auk 5 folalda. Hænumnar eru 5 auk nokkurra hænuunga sem eru nýklaktir úr eggjunum.

Hvernig gengur hefðbundinn vinnudagur fyrir sig á bænum? Allir dagar byrja með morgun-mjöltum, gjöfum og gegningum. Útiverkin eru mörg sem þarf að sinna og það er alltaf í næg horn

Ragnheiður Hlín og Björn Helgi.

að líta, allan ársins hring. Jarðrækt á vorin og heyskapur á sumrin, smalamennskur á haustin og eitt og annað eins og t.d. almennt viðhald sem reynt er að sinna yfir vetrarmánuðina eins og kostur er. Dagarnir enda flestir á kvöldmjöltum, þó oft sé líka gripið í einhver verk eftir mjaltir á kvöldin, sérstaklega yfir sumartímann. Við heyjum töluvert út í frá, á nágranna-bæjum í Fljótshverfi og austast á Síðu.

Skemmtilegustu/leiðinlegustu bústörfin? Flest bústörfin eru skemmtileg, hvert á sinn hátt. Bjóssa finnast þó alltaf gripaflutningar frekar hvítleiðir og Heiðu leiðist pappírs-vinnan í kringum búskapinn.

Hvernig sjáið þið búskapinn fyrir ykkur á jörðinni eftir fimm ár? Það veltur á þróun afurðaverðs. Draumurinn er að byggja upp, stækka fjósið og bæta vinnuáðstöðuna til muna. Eins og er metum við hlutina þó þannig að ekki séu forsendur fyrir því að fara í miklar breytingar.

Hvaða skoðun hafið þið á félags-málum bænda? Sumt er í góðu lagi og erum við þakklát fyrir það sem vel er gert. Nauðsynlegt væri að málsvavar okkar bænda væru öfl-ugri í að leiðrétta það þegar farið er með rangt mál í fjölmiðlum og

Kálfafell 1b

beittu sér enn frekar fyrir aukinni fræðslu til hins almenna neytanda. Okkur finnst skortur á að það sem ranglega er sett fram sé leiðrétt og útskýrt á réttan og vel framsettan hátt.

Hvernig mun íslenskum land-búnaði vegna í framtíðinni? Vonandi sem best, hann er jú ein af aðal undirstöðum þess að við séum sjálfbær þjóð sem ekki er upp á aðra komin með þá nauðsynjavöru sem matvæli eru. Við framleiðum úrvals vörur á Íslandinu góða.

Hvar teljið þið að helstu tæki-færin séu í útflutningi íslenskra búvara? Okkur hefur sýnst útflutningur vera býsna fallvaltur og erfitt að stóla á hann, a.m.k. núna þegar offramleiðsla á mjólk er allt of víða vandamál erlendis.

Hvað er alltaf til í ísskápnum? Mjólkinn beint úr kúnum og egginn úr hænunum, smjör, ostur, jógúrt og skinka.

Hver er vinsælasti maturinn á heimilinu? Sitt sýnist hverjum. Lamba-, nauta- og folaldasteikur klicka auðvitað aldrei með góðu meðlæti og sveppaostasósu.

Eftirminnilegasta atvikið við bústörfin? Ætli það hljóti ekki að vera þegar við vöknudum að morgni 22. maí 2011 og sáum ekki handa okkar skil vegna öskufalls úr Grímsvötnum. Þegar við héldum til fjósverka þann morgun tókum við á okkur stefnuna enda fjós-ið hvergi sjáanlegt í kolsvörtum öskubylnum. Þurftum svo að þreifa okkur eftir veggjunum til að finna fjóshurðina.

Þögnin var svo mikil í fjósinu að við hefðum getað heyrt saumnál detta, það er ekki oft sem kýr setur svona algjörlega hljóðar. Við vorum nýlega búin að setja út kvígur og allt lambfé var nýkomið út í hagana þegar þetta var. Þetta var ótrúlegur tími og erfitt meðan á því stóð en betur fór en á horfðist til lengri tíma lítið.

MATARKRÓKURINN – BJARNI GUNNAR KRISTINSSON MATREIÐSLUMEISTARI

Frönsk eggjakaka, Egg Benedict og piparsteik

Að þessu sinni erum við með franskt þema; nokkra sígilda rétti sem allir kunna að meta.

Frönsk eggjakaka

- › 2 stór egg
- › 2 matskeiðar mjólk
- › Klípa af salti og ferskur malaður svartur pipar
- › 1 matskeið ósáltað smjör

Hægt er að fylla eggjakökur með margs konar fyllingu.

Aðferð

Setjið saman egg, mjólk, salt og pipar í skál og blandið mjög vel með gaffli eða handþeytara.

Setjið viðloðunarfría pönnu á eldavélina. Hitið yfir miðlungsháum hita. Þegar pannan er orðin heit, bætið þá smjöri við. Hreyfið pönnuna til svo smjörið dreifist jafnt, þar til það hefur alveg bráðnað. Bætið þá eggjunum við og látið þau hitna örliði. Hrærið þá kröftuglega til að eggjið eldist jafnt. Þegar egginn eru að verða stíf, hristið pönnuna svo egginn losni frá pönnunni. Notið spaða til þess ef þess þarf.

Þá er pönnunni hallað í 45 gráður og eggjakakan vandlega brotin saman í umslag. Dragið úr hitanum til að koma í veg fyrir að eggjakakan brúnist of mikið. Sígild frönsk eggjakaka á að vera ljós og falleg á að líta. Flytjið kökuna yfir á disk og reiðið fram.

Þegar egginn eru að eldast bætið við hráefni að eigin vali áður en kakan er brotin saman.

Tillögur að fyllingu

fyrir eggjakökur:

- › Matskeið fínt saxaður ferskar krydd-jurtir. Til dæmis steinselja, basilíka, dill, fáfnisgras, graslaukur eða jafnvel blóðberg.
- › Tvær til þrjár matskeiðar eldað græn-meti eins og saxaður aspas, spinat eða annað grænmeti; til dæmis kúrbítur eða sveppir.
- › Tvær matskeiðar saxaður ferskur tómatur eða avokadó.
- › Tvær matskeiðar ríffinn ostur; eins og brauðostur, geitaostur eða fetaostur.
- › Tvær matskeiðar hráskinka eða brauðskinka.

Egg Benedict:

- › 3 matskeiðar hvítvinsedik
- › 4 stór egg
- › 2 sneiðar útskorin hamborgarabrauð eða annað mjúkt brauð
- › 200 ml heit hollandsa-sósa

- › 4 sneiðar Parmaskinka (eða önnur góð skinka)

Aðferð

Setjið yfir pott með vatni til suðu, að minnsta kosti tvo lítra, og bætið ediki í.

Brjótið egg í fjóra litla bolla eða smáskálar. Takið til brauðið og ristið.

Snúið vatninu hratt með þísk þannig að það myndar hringrás og hellið egginu ofan í. Eldið í 2–3 mínútur og veiðið það svo upp úr með skeið sem er með götum á, þannig að ekkert af vatninu komi með.

Endurtakið þetta með hin egginn, eitt í einu.

Setjið sósu á hverja sneið og dreifið úr henni yfir brauðið. Næst er skinkusneið sett ofan á og loks eggjið. Bætið svo hollandsa-sósu við, ofan á topp eggisins, og framreiðið strax.

Hollandsa-sósa

- › 4 eggjarauður
- › 1 matskeið nýkreistur sítrónusafi
- › 1/2 bolli ósáltað brætt smjör
- › Klípa cayenne-piparduft
- › Klípa salt
- › Salt og pipar, eftir smekk

Pipar-nautasteik

- › Ein matskeið olía
- › 25 g smjör
- › Tvær 400 g steikur (helst nautakjöt sem búið er að meyna við bestu aðstæður í allt að 3–5 vikur)
- › Smá smjör

- › Tveir stórir skalottlaukar, fínt saxaður
- › 6 miðlungs sveppir sneiddir
- › 2 teskeiðar græn og bleik piparkorn mulin í mortéli eða merjið með bakinu á skeið
- › 3 matskeiðar koníak
- › 100 ml rauðvín
- › 200 ml góður nautakraftur (vatn og kraftur)
- › 3 matskeiðar rjómi

Aðferð

Hitið pönnu yfir miðlungsháum hita. Hellið olíu á pönnuna og hluta af smjörinu. Kryddið steikurnar með salti og nóg af ferskum muldum pipar og eldið að ykkar smekk (2 mínútur hvor hlið fyrir medi-

um rare, 3 mín. á hvorri hlið fyrir miðlungselund – fer eftir þykkt á steikunum). Gættu að því að brúna líka hliðarnar. Færið yfir á disk.

Bætið þá við restinni af smjörinu á pönnuna, steikið skalottlaukinn og sveppina og bætið í piparkornum yfir miðlungs hita í fimm mínútur þar til skalottlaukur hefur létteldast og sveppirnir brúnast.

Setjið steikurnar aftur á pönnuna. Hellið þá víninu á pönnuna, ef það er notað. Það má kveikja í víninu stutta stund á heitri pönnunni. Fjarlægjið kjötið og setjið upp á disk.

Hrærið rjóma og soði í, látið sjóða og leyfa því að þykkna örliði. Smakkið til sósuna.

Berið kjötið fram með frönskum kartöflum og piparsósunni.

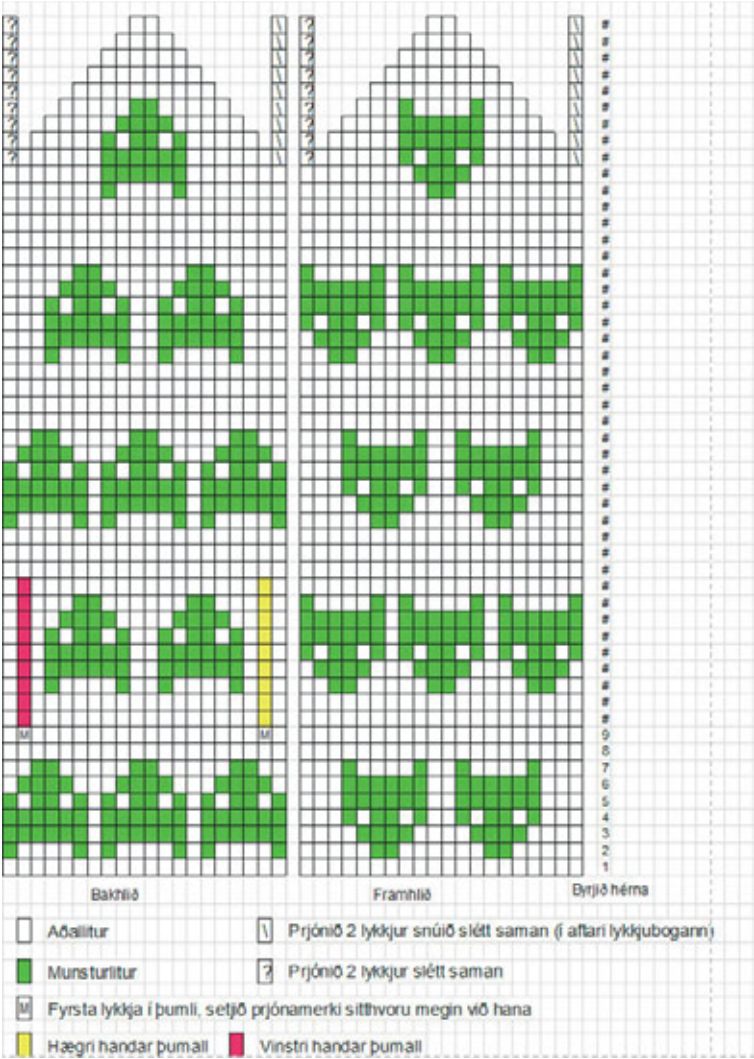
Kisuvettlingar

Vettlinga með þessu munstri prjónaði hin færeyska móðir mín á okkur börnin og síðar barnabörnin.

Kisuandlitin voru ýmist einlit eða hver röð í hvort í sínum lit. Öll brosum við þegar við sjáum vettlinga með þessu munstri og munum eftir öllum vettlingunum sem mamma/amma prjónaði.

- Garn:**
- Navia Trio (fæst hjá Handverkskúnst).
- Aðallitur: 1 dokka.
- Munsturlitur: 1 dokka.
- Vettlingarnir á myndinni eru sinnepsgulir og dökkbláir
- Prjónar:**
- Sokkprjónar nr 3,5mm og 4,5mm.
- Prjónafesta:**
- 20 lykkjur = 10 sm í sléttu prjóni.
- Aðferð:**

Fitjið upp 36 lykkjur á sokkprjóna nr 3,5 tengið í hring og prjónið stroff, 2 lykkjur slétt, 2 lykkjur brugðið, 5 sm. Skiptið yfir á prjóna nr 4,5 og prjónið 1 umferð slétt og aukið jafnframt út um

4 lykkjur = 40 lykkjur. Bætið við munsturlit og prjónið eftir teikningu. ATH: þegar kemur að lykkjur merktri M í umferð 9, setjið þá prjónamerki sitthvoru megin við hana. Þetta er fyrsta lykkja í þumli og er aukið út sitthvoru megin við hana í annarri hverri umferð alls 5 sinnum = 11 lykkjur á milli prjónamerkjanna. Umferð 19: setjið þumal-lykkjurnar á þráð/nælu og fitjið upp 1 lykkju = 40 lykkjur aftur á prjónunum. Klárið vettlinginn eftir teikningu, klippið bandið frá og dragið í gegnum lykkjurnar sem eftir eru.

Þumall: Setjið lykkjurnar sem geymdar voru á

sokkprjóna nr. 4,5, samtals 11 lykkjur, takið upp 4-5 lykkjur = 15-16 lykkjur á þumli. Prjónið slétt með aðallit þar til þumallinn mælist um það bil 4,5 sm. Prjónið 2 og 2 lykkjur slétt saman næstu tvær umferðir. Klippið bandið frá og dragið í gegnum lykkjurnar sem eftir eru og herðið að.

Frágangur:

Gangið frá endum, þvoið vettlingana í höndum eða á ullarþrógrammi í þvottavél og leggið til þerris..

Prjónakveðja,
Guðrún María

Vantar þig íslenskan lopa?

Álafosslopi - Plötulopi - Léttlopi - Einband - Bulkylopi - Kambgarn

Heimasíðan gefjun.is býður upp á lopa frá Ístex á lægsta fáanlega verði !

Þú færð

garn og uppskriftir hjá okkur

Handverkskúnst - www.garn.is
Hraunbæ 102b, 110 Reykjavík
Sími: 587-6662

Bændablaðið

Kemur næst út

7. júlí

Létt

5	4				9	3	6	8
2			4	6			5	1
9	1			8		7		
		4		2	5			
	5	9		4		2	3	
			7	3		4		
		5		7			8	2
7	3			5	6			9
4	6	8	1				7	3

Þung

6				3				9
		4				1		
	2		1		4		6	
3		2	9		5	7		1
			2		3			
9		5	8		1	4		2
	8		4		9		7	
		7				3		
2				5				8

Miðlungs

					6		5	9
5		2		4	7		3	
	9	6			2	7		
8	1		3			4		
3			2		9			6
		5			1		9	8
		8	7			1	2	
	2		6	5		8		7
4	3		1					

Þyngst

	1				3			
3	5			2				8
					8	1	4	
	9				4	3	7	
		6				8		
	8	3	2				1	
	6	2	9					
9				4			2	5
			7				3	

Sudoku

Galdurinn við Sudoku-þrautirnar er að setja réttar tölur, frá 1–9, í eyðurnar. Sama talan má ekki koma fyrir tvisvar í línu lárétt og lóðrétt og heldur ekki innan hvers reits sem afmarkaður er af sverari línun.

FÓLKID SEM ERFIR LANDIÐ

Pasta með reyktum laxi

Mikael Bergmann er tíu ára Kópavogsbúi sem hefur gaman af náttúrufræði.

Draumur hans er meðal annars að verða fornleifafraeðingur og finna risaeðlubein.

Nafn: Mikael Bergmann Hjörvarsson.

Aldur: 10 ára.

Stjórnumerki: Vög.

Búseta: Lindahverfi, Kópavogur.

Skóli: Lindaskóli.

Hvað finnst þér skemmtilegast í skólanum? Náttúrufræði.

Hvert er uppáhaldsdýrið þitt? Hundur.

Uppáhaldsmatur: Pasta Andrea, sem er pasta með reyktum laxi, basilíku og parmesanosti.

Uppáhaldshljómsveit: Rammstein og DVBBS & Borgeous (lagið Tsunami).

Uppáhaldskvikmynd: Jurassic park.

Fyrsta minning þín? Þegar ég var þriggja ára í Legolandí, pabbi og Siggí afi voru í sjóræningjabát að skjóta á mig með vatnsbyssum.

Æfir þú íþróttir eða spilarðu á hljóð-færi? Ég æfi samkvæmisdansa.

Hvað ætlar þú að verða þegar þú verður stór? Draumurinn minn er að verða fornleifafraeðingur og finna risaeðlubein og týndu borgina Atlantis.

Hvað er það klikkaðasta sem þú hefur gert? Þegar ég var með Konráði vini mínum og pabba hans að skjóta upp flugeldum. Ein raketan festist í flöskunni og þurftum við að flýja. Ég stökk í burtu. Raketan sprakk.

Ætlarðu að gera eitthvað skemmtilegt í sumar? Fara í Vatnaskóg og vonandi á sumarnámskeið í náttúrufræði.

Næst » Mikael Bergmann skorar á Fúsa vin sinn að svara næst.

Lesendabás

Stöndum vörð um þau verðmæti sem í fólkinu og landinu búa

Við Íslendingar erum rík þjóð. Ekki aðeins í efnislegu tilliti. Verðmæti okkar felast að mínu mati fyrst og fremst í náttúrunni og fólkinu í landinu. Við erum fámenn þjóð í stórbrotnu landi sem að mörgu leyti gerir okkur einstök. Það er afar mikilvægt að við stöndum vörð um þau verðmæti sem í fólkinu og landinu búa. Tækifærin eru óþrjótandi en þau þarf að nota skynsamlega.

Landið okkar er gjöfult og það hefur verið gaman að fylgjast með ýmsum nýjungum sem lítið hafa dagsins ljós í matvælaframleiðslu. Aukinn áhugi á hollustu, hreinleika og uppruna matar skapa tækifæri sem við erum þegar byrjuð að nýta og þarna eru vaxtarmöguleikar. Samspil matarframleiðslu og ferðamennsku er afar áhugavert og aðdúnarvert hversu hröð uppbygging á matartengdri þjónustu við ferðamenn hefur verið. Hvarvetna hitti ég fólk sem lætur vel af þjónustunni, þar er þáttur bænda, bæði í matarframleiðslunni sjálfri og í móttöku ferðamanna, geysimikilvægur.

Í ferðaþjónustunni felast mikilvæg tækifæri en ég finn það á fólkinu sem ég hef rætt við á ferðum mínum um landið að þörf er á að hraða og bæta uppbyggingu innviða auk þess sem mörkun stefnu í ferðaþjónustu er

brýn. Við þurfum að ræða saman og sam-mælast um framtíðarsýn. Viðfangsefnið er hvernig við getum aukið ávinning af ferðamannastraumnum en jafnframt tryggt að ekki sé gengið of hart að landsins gæðum eða þeirri sérstöðu sem kyrrð og náttúrufegurð fela í sér. Ef við finnum svarið við þessum spurningum getum við aukið líkurnar á að sú sérstaða sem ferðamenn sækjast eftir haldi sér og notið ábatans til lengri tíma. Sem forseti myndi ég gjarnan vilja standa fyrir samtali um framtíðarsýn og áherslur í ferðaþjónustu. Þar þurfa fjölbreyttar raddir að heyrast, ekki síst þeirra sem hafa atvinnu af greininni. Við eigum einnig að læra af reynslu annarra þjóða.

Þrátt fyrir batnandi efnahagsástand á Íslandi er ég hugin yfir misskiptingu í landinu, milli þeirra sem eiga mikla fjármuni

Halla Tómasdóttir.

og litla, milli ólíkra landshluta og misskiptingu tengda uppruna. Ég trúi á jafnrétti fyrir alla. Það

treysta á bjartsýnina þegar kemur að því að reka vandaða heilbrigðisþjónustu. Við þurfum að standa

Ísland sem ég ólst upp í einkenndist af meira jafnræði. Almennt séð hafði fólk minna af efnislegum gæðum, en tækifærin til að komast til mennta eða sanna sig með vinnu-semi voru til staðar. Að sama skapi greip samfélagið þá sem á stuðningi þurftu að halda. Ég heyri því miður allt of oft sögur af því að óvænt veikindi leiði til fjárhagsörðugleika vegna þess kostnaðar sem heilbrigðisþjónusta hefur í för með sér. Ég heyri því miður allt of oft um skort á búsetu-úræðum fyrir aldraða og að þessi hópur, sem skilað hefur sínu ævistarfi, hafi lítið milli handanna. Ég horfi með aðdáun til starfsmanna í heilbrigðiskerfinu sem vinna afar gott starf þrátt fyrir þröngun stakk, en það er ekki endalaust hægt að

vörð um þá samfélagsþjónustu sem sjálfsagt er að íbúar landsins njóti. Ég vil bjóða þjóðinni til samtals um hvernig heilbrigðis- og velferðarkerfi við ætlum að byggja upp til framtíðar. Við þurfum að hafa framsýni til að horfa á heildarmyndina og hugsa til lengri tíma. Við getum lært margt af reynslu annarra sem og af okkar eigin.

Ísland er ákaflega gjöfult og gott land. Ég hef búið og starfað í Bandaríkjunum, Bretlandi og á Norðurlöndum. Þrátt fyrir gefandi tíma og mörg tækifæri í þessum löndum hef ég alltaf valið að koma aftur heim. Hreina loftið, vatnið, bæði heitt og kalt, maturinn og umfram allt samfélagið, náungakærleikur og samheldni er á meðal þess sem gerir Ísland að ákjósanlegum stað til að búa á. Okkur ber skylda til að standa vörð um þessi gæði, því þau eru ekki sjálfgefin. Ungt fólk í dag hefur tækifæri til að búa og starfa um allan heim og ég heyri á mörgu ungu fólki að hugurinn stefnir út. Ég á mér þann draum að unga fólkið okkar velji Ísland sem sitt framtíðarheimili, að þau ferðist víða, láti á sig reyna fjarri heimahögum en velji alltaf að koma aftur heim. Við megum ekki við því að missa þau verðmæti sem búa í unga fólkinu okkar, í þeim eru verðmæti framtíðar fólgin.

Halla Tómasdóttir
forsetaframbjóðandi

Píratar hafna breytttri landbúnaðartillögu um frjálsan innflutning á landbúnaðarvörum

Píratar vinna eftir ákveðnum grunnildum. Í þessum grunnildum er lögð áhersla á að gagn-

rýna hugsun og vel upplýstar ákvarðanir.

Í þessu felst að píratar móti stefnu

sína í ljósi gagna og þekkingar sem er aflað óháð því hvort tillagan virðist í fyrstu æskileg eða ekki. Þann 1. júní lauk atkvæðagreiðslu inni á heimasíðu pírata um hvort breyta ætti stefnu pírata í landbúnaðarmálum. Stefnu sem illa var ígrunduð að mati meirihlutans sem kusu um hana og höfnuðu henni. Stefnu sem m.a. innihéldu orðin „Innflutningur matvæla verði tollfrjáls í áföngum“.

Fyrir liggur stefna pírata í landbúnaðarmálum. Sú stefna var samþykkt í apríl 2013 og gildir sú stefna því enn. Þannig virka nefnilega Píratar. Félagar í flokknum gera stefnuna, sem þingmenn flokksins, kosnir af fólkinu í landinu, vinna svo eftir.

Stefna pírata í landbúnaðarmálum er m.a. sú að píratar vilja að ungt fólk sem hefur áhuga á að komast inn í greinina geti fengið hagstæð lán til jarðarþauka og stækkunar búa eða fái hagstæða langtímaleigu eða kaupleigusamninga á ríkisjörðum.

-Styrkjakerfi landbúnaðarins verður að endurskoða frá grunni. Draga þarf úr framleiðslustyrkjum, sér í lagi til stórra iðnaðarbyla, og einbeita sér frekar að skattaafslætti fyrir bændur. Bændur geta sótt um verkefnatengda styrki til framþrúnaðar og frumkvöðlastarfsemi til sveita, t.d. að virkja bæjarlækinn.

-Vernda skal séríslenska búfjárfstofna; s.s. forystufé, landnámsþænur og sér í lagi íslensku geitina, t.d. með því að veita styrk af ákveðinni upphæð fyrir hverja skepnu.

Með þessa punkta má vinna áfram og sú vinna er í fullum gangi. Allir sem skráðir eru í Pírata halda áfram að koma með hugmyndir til að bæta stefnuna. Við vinnum

ekki eftir fyrirfram ákveðinni leið. Við öflum okkur þekkingar á mállefnum og komumst að upplýstri niðurstöðu. Við höldum málstofur og fundi þar sem við reynum að fá fagfólk til að upplýsa okkur um málefnið. Meðal annarra kom Guðni Ágústsson á landbúnaðarfund pírata í október 2015, fund sem að sjálfsögðu er aðgengilegur fyrir alla á Youtube en það er almennt regla að allir fundir pírata eru teknir upp. Þar upplýsti Guðni pírata um hreinleika íslensks landbúnaðar sem ber að hlusta á. Nú þegar eru tveir hópar pírata að sinna vinnu sem á að bæta stefnuna enn frekar. Þegar vinunni

er lokið fer stefnan svo inn á netið þar sem allir skráðir píratar, sem nalgast nú 3.000 landsmenn, mega kjósa um stefnuna. Allir geta skráð sig inn á píratar.is og tekið þátt í að móta og kjósa um allar stefnur pírata. Ef stefnan er vel samín og ígrunduð bætir hún stefnuna sem nú þegar er til og er búin að liggja fyrir í rúm 3 ár. En ef hún er illa ígrunduð er það næsta víst að vel upplýstir píratar hafna þeirri tillögu, rétt eins og þeir höfnuðu því að leyfa óheftan innflutning á landbúnaðarvörum 1. júní síðastliðinn.

Þórður Guðsteinn Pétursson

Magnús Leópoldsson lögg. fasteignasali

FASTEIGNAMIDSTÖÐIN

TIL SÖLU JÖRÐIN AUÐSSTAÐIR 311 Borgarbyggð

Um er að ræða jörðina Auðsstaði í Reykholtssdal. Á jörðinni eru eldri byggingar, útihús og íbúðarhús. Land jarðarinnar er talið vera um 900 hektarar Auðsstaðabær stendur skammt frá brekkurótum undir Sandi en svo nefnist fellið á milli Auðsstaða og Gilja, stutt frá Reykjadal, sem fellur á grónum eyrum. Undirlendið og fellið norðanvert eru allgróin, með þurrlandis- og móagróðri. Í hlíðinni er víða lyng og kvistlendi. Þar eru og víða lág klettabelti. Í fjallendinu sem kallast Auðsstaðafjall eru víða votlendir flóar og lítt grónar bungur og melar á milli. Þar er lítið vatn, Sandvatn. Auðsstaðaland afmarkast af Búrfellssandi að sunnan og vestan. Handan Reykjadalár eru Uppsali og Kollslækur, en að austan Giljaland. Laxveiði er í Reykjadal. Jörðinni fylgir einnig upprekstrarréttur og beitarréttur á Arnarvatnsheiði og Geitlandi skv. skipulagsskrá Sjálfseignarstofnunar Arnarvatnsheiðar og Geitlands nr. 329, 4. júní 1998, svo og allur réttur skv. samþykktum Veidifélags Arnarvatnsheiðar nr. 330. 30. ágúst 1977.

Nánari upplýsingar veitir Magnús Leópoldsson
magnus@fasteignamidstodin.is og á skrifstofu
Fasteignamidstöðvarinnar sími 550-3000/892-6000
sjá einnig www.fasteignamidstodin.is

fasteignamidstodin@fasteignamidstodin.is • www.fasteignamidstodin.is

24 28 32

Bændablaðið

BÆNDABLAÐIÐ MÆLIST MEÐ 45% LESTUR Á LANDSBYGGÐINNI

HEIMILD: PRENTMIÐLAKÖNNUN GALLUP. KÖNNUNARTÍMI OKT. - DES. 2015

BÆNDABLAÐIÐ ER GEFID ÚT Í 32 ÞÚSUND EINTÖKUM Á TVEGGJA VIKNA FRESTI

HVAR AUGLÝSIR ÞÚ?

SÍMI 563-0300 | BBL.IS

HITA KUTAR
Amerísk gæða framleiðsla

30-450 lítrar

Umboðsmenn um land allt

RAFVÖRUR
DALVEGI 16c · 201 KÓPAVOGI
SÍMI 568 6411 · RAFVÖRUR@RAFVÖRUR.IS

Mótorar og varahlutir á lager
Hröð og góð þjónusta
Dreifingaraðili **BRIGGS & STRATTON** á ÍSLANDI
MHG VERSLUN EHF 544-4656 - MHG.IS

FJÓRHJÓLIN FÆRÐU HJÁ OKKUR

CFORCE 800
Götuskráð 4X4 tveggja manna með innspýtingu, spili og dráttarkúlu, rafmagnsstýri og sætisbaki
Verð 1.766.129,- án Vsk.
Verð 2.190.000,- með Vsk.

Lækkas vers!

CF500 - CLASSIC
Götuskráð 4X4 tveggja manna með spili og dráttarkúlu og sætisbaki
Tilboðsverð 926.613,- án Vsk.
Tilboðsverð 1.140.000,- með Vsk.

Kawasaki

Brute Force 750
Torfæruskráð 4X4 með rafmagnsstýri
Verð 1.766.129,- án Vsk.
Verð 2.190.000,- með Vsk.

Nitró - Urðarhvarfi 4 - 557 4848 - nitró.is

Smáauglýsingar

Sími: 563 0300 | Netfang: augl@bondi.is | Veffang: www.bbl.is

Hægt er að skrá auglýsingar og greiða með auðveldum hætti á bbl.is
Verð: Textaauglýsing kr. 2.100 m. vsk (innan við 140 slög) og kr. 5.200 texti + mynd.
Skilafrestur: Fyrir kl. 12:00 á þriðjudegi fyrir útgáfu.

Kaupi búrhvalskjálka með tönnum, í heilu lagi eða stakar tennur. Skoða allt sem er í boði. Ef áhugi á sölu má senda póst með myndum á thusund@gmail.com eða 897-7983.

Toyota Hilux 1998-2001 óskast. Óska eftir Toyota Hilux 1998-2001. Má vera oltinn, klesstur og/eða mikið bilaður. Skoða allt. Uppl. í síma 866-4282.

Framleiðum flytjanleg íbúðarhús, sumarhús og gistiálmur. Nánari upplýsingar á smidholt@gmail.com, í síma 899-2802 eða smidholt á facebook.

Fellihýsi. Til sölu fellihýsi Coachmen 9 fet. Lítið notað. Uppl. í síma 898-1889.

Palomino I-Colt, árg. 2009. Grjófgrind, markísa, heitt og kalt vatn, ís-kápur, ALKO undirvagn og bremsur, sólarsetla, 220/12 v. o.m.fl. Flott hýsi nánast ónotað. V. 1090 þús. Uppl. í síma 892-9301.

Til sölu Cat 444E, árg. 2007, keyrð 6800 tíma. Vel útbúin vél á stórum dekkjum og með rotortilt og hliðarfærslu á bakkói. Vel með farin og aðeins einn eigandi frá upphafi! Tilboð óskast, nánari uppl. í síma 892-4409.

Til sölu Crone Comprima CV150XC, árg. 2011. Fastkjarna og breytileg rúllustærð. Uppl. í síma 868-8022 eða netfang: nonistina@simnet.is.

Linghay fjórhjól 4x4. Uppl. í síma 661-4266.

Íðnaðarhurðir til sölu. Opnast báðar upp. Hurð A – 5,2(h)x4,0(b) m, í góðu ástandi. Hurð B – 3(h)x4,0(b) m, þarfnast viðhalds. Uppl. gefur Þórarinn Guðmundsson, thorarinn@benni.is. S: 825- 2214.

Zetor 7341, árg. '98. Bilaður mótör. Uppl. í síma 666-5552.

Til sölu 15 feta sérsmiðaður vatnsbátur úr sjóskel. Rúmgóður og þægilegur á vagni. 15 hestafla mótör fylgir (Merkúri) auk fiskisjá. Uppl. í síma 898-2485 (Sigurður).

Buick Special, 1940 árg. til sölu. Tilboð óskast. Uppl. í síma 568-1981 eða 897-5341.

Mitsubishi L 300, árg. 2002, dísil, 87 ho., 5 hurðir, 3 bekkir farþegafj. 8. Einn aðeins 103.000. Gott eintak, mikið endurnýjaður (púst, headpakkning, háspennukefli, startari, olíuskynjari og fleira). Ásett verð 580 þúsund. Uppl. í síma 662-3061.

Til sölu Peugeot 206, bensín, 1400 vél, sjálfskiptur. Skráður 26. ágúst 2004. Einn aðeins 103.000. Gott eintak, mikið endurnýjaður (púst, headpakkning, háspennukefli, startari, olíuskynjari og fleira). Ásett verð 580 þúsund. Uppl. í síma 662-3061.

Einstakt tækifæri til að afla sér tekna á útihátíðum og fleiri stöðum, 6 vatna-boltar og 1 sundlaug, 10x6 metrar til sölu. 600.000 kr. Uppl. í síma 661-3700 og 820-2188.

Til sölu stór efnisdreifari, ekkert notaður. Verð 250.000 kr. Uppl. í síma 891-9193.

Ford F350 - King Ranch., 2008 árg. Verð 4.7 millj. Akstur 75 þús km. Dísil. Uppl. veitir Sigurjón í síma 866-4736 eða í 695-2982.

Til sölu Hilux, árg. 2015, ekinn 20.000 km. Breyttur á 35 tommu, ssk., bakk-myndavél ofl. Uppl. í síma 821-1125 & 824-0100.

Til sölu Benz 1824 dráttarbíll, árg. '94, með 10 tm krana. Ekinn 196.000 km. Uppl. í síma 821-1125 & 824-0100.

Til sölu Daemo brottfleygur fyrir 45-55 tonna beltgröfu. Árg. 2008, lítið notaður. Passar á Hitachi 450. Uppl. í símunum 821-1125 & 824-0100.

Lemigo stígvél. Létt, stöðug og slitsterk. Kr. 8.485,- með vsk. G. Kvaran í Reykjavík, sími 824-7610. Búvís ehf. Sími 465-1332.

KRAFTVÉLAR

Umboðsaðili New Holland og Case IH

Útvegum vara- og aukahluti í New Holland og Case IH dráttarvélar ásamt arfleifðum þeirra, þ.m.t. Ford Fiat, International Harvester, Steyr, David Brown og JI Case.

NEW HOLLAND AGRICULTURE

CASE IH

Útvegum vara- og aukahluti í McCormick og Zetor

Dalvegur 6-8 • 201 Kópavogur • Sími 535 3500
Draupnigata 6 • 603 Akureyri • Sími 535 3526
www.kraftvelar.is • kraftvelar@kraftvelar.is

4x JEPPEDEKK 265/70R17 MICKEY THOMPSON STZ

175.800
KR. 139.900
TAKMARKAÐ MAGN

Ice-track ehf. Sími 773 4334
mtdekk@mtdekk.is
www.mtdekk.is

Skóbusti fyrir utan heimilið eða vinnustaðinn. Galv. grind með góðum burstum. Verðið er aðeins kr. 8.500 m.vsk. Sendum um land allt. Brimco ehf., Flugumýri 8, Mosf., sími 894-5111, opið frá kl.13-16.30, www.brimco.is.

VR Pípulagnabjónusta

Öll almenn
lagnavinna
Efnissala

898 1598

ktsumarhus@gmail.com
vrsumarhus@gmail.com

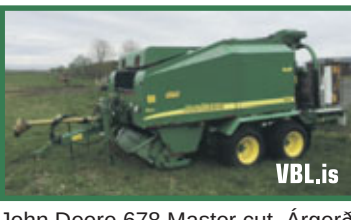
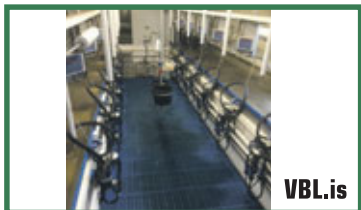
VR Sumarhúsabjónusta

Sumarhúsasmiði
Gestahús
Garðhús
Geymslur
FlutningurMálningarvinna
Steypuvinna
Jardvinna
Rafagnir
Pípulagnir

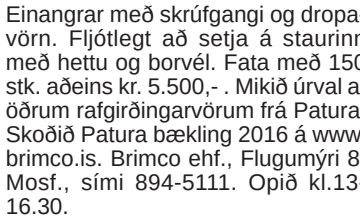
898 1598

Sérhæfum okkur í smíði
á sumarhúsum/gestahúsum
40m² og minni.
Henta mjög vel
í alla ferðabjónustu.Facebook: VR-Sumarhúsabjónusta
Netfang: ktsumarhus@gmail.comCat M315C árg. 2005. Notkun
7.300 vst. 2x skóflur og Arrowhead
Fleygur. Verð kr. 8.000.000- án/vsk.Hyundai Robex210LC, árg.
2004. Notkun 6.100 vst. Verð kr.
6.600.000- án/vsk.New Holland LB115, árg.
2003. Notkun 6.600 vst. Verð kr.
3.900.000- án/vsk.JCB 4CX5 CM, árg. 2005. Notkun
5.500 vst. Verð kr. 5.500.000- án/
vsk.Case WX 125, árg. 2007. Notkun
6.500 vst. Verð kr. 7.900.000- án/
vsk.Vélfang – Gylfaflöt 32 – Reykjavík
Sími 580-8200 og 840-0827
www.velfang.is

REYKJAVÍK S: 414-0000 • AKUREYRI S: 464-8600

Lely Welger DA 235 Profi. Árgæð:
2013. Vél notuð í tvö sumur. Smurkerfi
á keðjur og legur. Myndavél. 25 hníf-
ar. Dekk 505/50-17 R. Notkun: 5.535
rúllur. Staðsetning: VB-Landbúnaður
Akureyri. Verð kr. 8.290.000 án vsk.Valtra A95. Árgæð: 2004. Með
ámoksturstækjum. Notkun: 7.400
vst. Staðsetning: Reykjavík. Vél í
góðu standi. Ný kúpling ofl. Verð kr.
3.190.000 án vsk. Uppl. í s. 822 8636.Til sölu DeLaval brautarkerfi, árgæð
2001. Með 6 tækjum fyrir 45 bása,
ásamt þvottavél, sögdælu ofl. Kerfið
getur selst sem heild eða í pörtum.
Allar nánari upplýsingar hjá Sverri -
896 2866 / sverrir@vbl.is. Eða hjá
Jóni – 8228616 / jonstefan@vbl.is.Lely Splendimo 280 F. Árgæð: 2007.
Framvél án knosara. Staðsetning:
Reykjavík. Ástand gott, sér aðeins
á segli. TILBOÐSVERÐ kr. 490.000
án vsk.John Deere 678 Master cut. Árgæð:
2006. Með hnífum og neti. Breiðsópur.
Notkun: ca 20.000. Staðsetning:
Suðurland. Í nokkuð góðu lagi en
lakk farið að láta á sjá. Skoðar skipti á
óðyrari vél. (ekkt endilega rúlluvél).
Uppl. s. 822-8636. TILBOÐSVERÐ kr.
2.690.000 án vsk.Zetor Major 80. Árgæð: 2015.
Alö ámokstutækki og ný skófla.
Staðsetning: Reykjavík. Vél er sem
ný og aðeins notuð 124 vinnustundir.
Verð kr. 5.290.000 án vsk.McCormic Mc115. Árgæð: 2004.
Vökvavendigir, ámoksturstækki, skófla
og lyftaragaflar fylgja. Notkun: 3472
vst. Staðsetning: Vesturland. Ný
framdekk og góð afturdekk. Uppl. s.
822-8613. Verð kr. 3.700.000 án vsk.John Deere 6420 S. Árgæð: 2006.
Vél með öllu: Stiglaus skipting.
Fjaðrandi framhásing. Fjaðrandi hús.
Vökvaútskjótanlegur krókur. 4 vökva-
sneiðar. Fjaðrandi ámoksturstækki.
Hraðtengi á ámoksturstækjum.
Loftkæling. Vinnuljós. Hnappar á
afturbretti. Farpegasæti með belti.
Dekk eru slitin. Notkun: 4.900 tímar.
Staðsetning: VB-Landbúnaður
Akureyri. Verð kr. 6.800.000 án vsk.Case 895. Árgæð: 1991. Veto tækki.
Mikið endurnýjuð vél, allar síur
og olíur eru nýjar. VBL Reykjavík.
Umboðssala – Magnús: 822-8613.
Öll tilboð skoðuð. Verð kr. 1.450.000
án vsk.Deutz Fahr SM 5,24 TC. Árgæð: 2003.
Vinnslubreidd 2,4 m. Staðsetning:
Reykjavík. Góð vél. Var með knos-
ara sem búið er að taka af. Verð kr.
260.000 án vsk.SAC mjaltabás 2x6. Árgæð: 2002.
Búnaður: tölvustýrður, nýuppfærð-
ur af þjónustuaðila. 2 stk. SAC
kjarfóðubásar. Ryðfrí innrétting
með loftstýrðum hliðum, smíðuð af
Ragnari í Birtingaholti. Hæðarstíllt
gölf. Rafmagnskúasmali í biðpláss.
Ótrúlega vel hirt og vel umgeng-
ið mjaltakerfi, lítur út eins og nýtt.
Staðsetning: Suðurland. Umboðssala –
Sverrir: 896-2866. Verð kr.
4.900.000 án vsk.Lely Nautilus mjólkurtankur. Týpa:
12.000 lítra. Árgæð: 2008. Stök kæli-
vél. Staðsetning: Reykjavík. Uppl. í
síma 896-2866 – Sverrir. Verð kr.
3.400.000 án vsk.Krone VarioPack 1500. Með hnífum
og neti. Notuð um 12.000 rúllur. Í
góðu standi. Árgæð: 2003. Verð kr.
1.150.000 án vsk.Conor 97000 pökkunarvél.
Barkastýrð, í góðu lagi. Notuð
um 12.000 rúllur. Árgæð: 2002.
Staðsetning: VBL Akureyri. Verð kr.
350.000 án vsk.DeLaval Milk Master mjaltabás.
Árgæð: 2003. 8 tækki með mjólk-
urmæli, flæðismæli og tímamæli.
Sjálfvirkur aftakari. Þvottavél, sog-
dæla og forkælir. Staðsetning:
Aðaldalur. Umboðssala - Jón Stefán:
822-8616. Bús getur selst með öllu til-
heyrandi. Á sama stað er einnig Urban
kjarfóðubás með 38 hálsböndum og
nemum. Verð kr. 2.100.000 án vsk.ÚTVEGUM
VARAHLUTIí CASE IH og
Massey Ferguson

DRÁTTARVÉLAR

Eigum á lager og getum útvegað
varahluti í CASE IH og Massey
Ferguson dráttarvélar. Leitið
TILBOÐA, sími 414-000 Reykjavík
og 414-8600 Akureyri.Einangrar með skruðgangi og dropa-
vörn. Fljótlegt að setja á staurinn
með hettu og borvél. Fata með 150
stk. aðeins kr. 5.500,-. Mikið úrval af
öðrum rafgjörðingavörum frá Patura.
Skoðið Patura bækling 2016 á www.
brimco.is. Brimco ehf., Flugumýri 8,
Mosf., sími 894-5111. Ópið kl.13-
16.30.Baggaggreip fyrir 2 rúllur. Verð kr.
340.000,- með vsk (275.000 án vsk).
H. Hauksson ehf. Uppl. í síma 588-
1130.Vara- og aukahlutir í flestar gerðir
af kerrum. Sérpöntum ýmsa hluti.
Sendum um land allt. Brimco ehf.
Sími 894-5111, www.brimco.is. Ópið
frá kl.13.00-16.30.Haumbaur ál
og stálkerrurKerrur fyrir mótorkjól og
fleira, hægt að taka af sliskjur.
750 kg. verð kr: 220.000,- m/vsk.Vélavagnar og bílakerrur í
ýmsum stærðum og gerðum.Kerrur eigum 2000 til
2500kg traustbyggða
flatvagna til á lager.
Verð frá 641.000.- án vsk.2500kg tveggja öxla kerra fyrir
bændur og iðnaðarmenn.
Gerð 2331 stærð 303x150cm.
Verð kr. 560.000,- stgr m/vsk
og skráningu.Fyrir bændur og iðnaðarmenn
1300kg álkerra á einum öxli
frábæru verði.
Gerð 1339 stærð 303x150cm.
Verð kr. 450.000- stgr.m/vsk
og skráningu.Létt og sterk 750kg álkerra á
frábæru verði kr. 149.900.- stgr.
Gerð 1380 stærð 201x102cmSmiðjuvegi 40 gul gata. Kópavogi.
Veitum upplýsingar í síma: 517 7718.
Heimasíða: www.topplausnir.isWeckman flatvagn/rúlluvagn. Stærð
palls 2,55x9 m. Verð kr. 2.090.000,-
með vsk (kr. 1.686.000 án vsk). H.
Hauksson ehf. Uppl. í síma 588-1130.Traktorsdrifnar rafstöðvar (Agro-Watt
) www.sogaenergyteam.com - stærð-
ir : 10,8 kw – 72 kw. Stöðvarnar eru
með eða án AVR (spennujafnara).
AVR tryggir örugga keyrslu á við-
kvæmum rafbúnaði t.d mjólkurþjón-
um, tölvubúnaði, nýlegum rafsuðum
o.fl. Hákonarson ehf. Uppl. í síma
892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Cemtec sánskar skeifur og fjaðrir. Framleitt skv. reglum FEIF. Leitun að betra verði. Afsláttur ef keypt er í magni. Sendum um land allt. Brimco ehf., Flugumýri 8, Mos. Sími 894-5111. Opíð frá kl.13.00-16.30, www.brimco.is.

Kranzle þýskar háprýstidælur í úrvali. Búvís. Uppl. í sími 465-1332.

Framleiðum og eigum á lager krókheysisgrindur með eða án gámalása, sterkar og ódýrar. Verðdæmi: 6 m. löng án gámalása, grunnuð, kr. 280 þús.+vsk - hægt að fá málaðar -. Með gámalásum, máluð, kr. 380 þús.+vsk. Vagnasmiðjan.is - Eldshöfða 21, Rvk. Uppl.í sínum 898-4500 og 894-6000.

Metar-Fact taðdreifari, 6 tonna. Búvís ehf. Sími 465-1332.

Taðklær. Breidd 150 cm, kr. 239.900.- án vsk. Breidd 180 cm, kr 269.000.- án vsk. Taðklær, breidd 120 cm, væntanlegar fyrir áramót. Búvís ehf. Sími 465-1332.

Haughræur galvaníseraðar með eikarlegum. Búvís ehf. Sími 465-1332.

Traktorsdrifnar dælur í mörgum útfærslum og stærðum á lager. Sjálfsgandi dælur í mörgum stærðum, fyrir magnðælingu á vatni, skolpi, sjó, olíu. Háprýstar dælur fyrir vökvun og niðurbrot í haughúsum. Slöngubúnaður með hraðkúplingum, flatar barkar á frábæru verði, 2" – 3" – 4". Allur búnaður fyrir vökvun á ræktunarsvæðum. Haugdælur með vacuum búnaði. Aðrir aflugjafar : rafmagn, bensín / dísil, glussaknúnar (mjög háprýstar). Við sérhæfum okkur í öllu sem viðkemur dælum fyrir iðnað og heimili. Gerum einnig við allar dælur. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.

Vökvunarbúnaður fyrir ræktunarsvæði í mörgum útfærslum. Sjálfvirk slöngukefli eða lausar slöngur með kúplingum. Sjálfsgandi traktorsdrifnar dælur. Bensínknúnar dælur með Honda mótorum, allt að 4" dísildrifnar dælur í mörgum stærðum. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Háprýstipvottadælur fyrir allan iðnað. Öflugar og vandaðar dælur á frábæru verði frá Comet, www.comet-spa.com - aflugjafar; rafmagn, Honda bensín, Yanmardísil, aflúrtak á traktor. Heitt og kalt vatn, mikið vatnsflæði og þrýstingur allt að 500 bar. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Háprýstibúnaður fyrir stíflulosun í skolp og drenörum. Getum útvegað þennan búnað í mörgum útfærslum og styrkleikum. Fyrir rör frá 30 mm upp í 900 mm. Háprýstislöngur allt að 150 metrar á lengd, 3/8", 1/2", 5/8", 3/4" . Bensín / dísil, vatnsflæði allt að:132 l / min @ 3000 Psi. Búnaður á sérsmíðuðum vagni með þrýstibremsum eða á stálgrind. Búnaðurinn hentar einnig vel fyrir öflugan háprýstipvott. Vandaður og hentugur búnaður fyrir sveitafélög og verktaka. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Háprýstibúnaður fyrir heitt vatn. Þrýsingur allt að 500 Bar @ 30 l / min. Hákonarson ehf., netfang : hak@hak.is, sími 892-4163, www.hak.is.

Hliðgrindur. Vandaðar stækkanlegar hliðgrindur frá 1,0-6,0 mtr. í tveimur þéttleikum. Einnig fáanlegar í föstum lengdum. Allar lokur og lamir fylgja. Brimco ehf. Sjá á www.brimco.is, Flugumýri 8, Mos. Sími 894-5111. Opíð kl. 13.00-16.30.

Patura spennar í úrvali. P1 er bæði fyrir 12 v. og 230 v. 5 km. drægni. Frábært verð, aðeins kr. 29.900,- Mikið úrval af öðrum rafgirðingarvörum, skoðið Patura bækling 2015 á www.brimco.is - Brimco ehf., Flugumýri 8, Mosf. Sími 894-5111. Opíð kl.13.00-16.30.

Palmze rúlluvagn, lengd 8,02 m. Verð 1.590.000 án vsk. Búvís ehf. Sími 465-1332.

Innihræur fyrir gripahús. Rafdrifnar : 7,5 kw, 9,2 kw, 11 kw glussadrifnar : 8 kw, 60 l / min., 120 bar. Vinnudýpt : 130 cm Skrúfa : 200 mm. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is,www.hak.is.

Pallagafflar. Verð kr. 119.000,- með vsk. H. Hauksson ehf. Uppl. í síma 588-1130.

Hornstrandabækurnar allar 5 í pakka. Tilboð 7.900 kr. Sending með Íslandspósti innifalín. Vestfirska forlagið, jons@snerpa.is, sími 456-8181.

Til sölu lokuð kerra. Ytri mál kassa (lxbxh) 262x150x163 cm. Innri mál kassa (lxbxh) 258x148x157 cm. Afturhurð (bxh) 137x152 cm. Verð: 628.525 kr. + vsk. Búvís ehf., sími 465-1332.

Weckman sturtuvagn, 6,5 tonn, ath! með neðri skjólbörðunum. Stærð palls 226x379 sm. Verð kr. 1.155.000,- með vsk (kr. 932.000,- án vsk). H. Hauksson ehf. Uppl. í síma 588-1130.

Sami áburðardreifarar. 700 l. barkaopnun. Verð kr. 349.000,- með vsk (kr. 282.000,- án vsk). H. Hauksson ehf. Uppl. í síma 588-1130.

Lambheldar hliðgrindur. Breidd 4,27 m, hæð 1,10 m. Möskvastærð 10 x 15 cm. Verð fyrir 1 stk. 24.900 auk vsk. Verð 2-4 stk 22.900 auk vsk. 5 stk eða fleiri 19.900 auk vsk. Uppl. í síma 669-1336 og 899-1776, Aurasel ehf.

Hringgerði til að nota úti sem inni. Frábær við tamninguna. Engin verkfæri við uppsetningu. Brimco ehf., Flugumýri 8, 270 Mosf., opíð 13-16.30, sími 894-5111, www.brimco.is.

Rafstöðvar með orginal Honda vélum. Eigum til nokkrar stærðir á lager. Stöðvarnar eru frá ELCOS Srl á Ítalíu, www.elcos.net. Eigum einnig hljóðlátar stöðvar fyrir ferðavagna. Við bjóðum upp á allar gerðir af rafstöðvum. Mjög hagstæð verð. Hákonarson ehf., www.hak.is, s. 892 4163, netfang: hak@hak.is.

Fullur salur af bílum og 150 bílar á plani. Við getum látið ástandsskoða ökutækið hjá óháðum aðila fyrir ykkur. Kíkið á www.nyja.is eða hringið í síma 567-2277 og við finnum ökutækið í sameiningu.

Weckman sturtuvagnar. 13 tonna. Verð kr. 1.860.000,- með vsk (1.500.000,- án vsk). 15 tonna. Verð kr. 2.350.000,- með vsk (1.895.000 án vsk). H. Hauksson ehf. sími 588-1130.

Clipper fellihýsi til sölu, árg. 2009. Verð 1,1 milljón. Sólarsella, heitt og kalt vatn, ísskápur og markísa. Nýskoðað. Uppl í síma 869-8702 eða skilaboð hér. Húsið er á Dalvík.

Til sölu 46 " og 36 " slípivélar, verð 500.000 kr. með vsk. Efnisdreifari til að setja lit í gólf verð 200.000 kr með vsk. Uppl. í síma 891-9193.

Benz Ateco, árg. 1999, ekinn 180.000 km, 70.000 km. á vél. Gírkassi 6 gíra, á lofti að aftan. Kassi 6 m, dekk 80-90%. Bíll í góðu standi. Uppl. gefur Einar í síma 893-3531.

Sami baggagegreip. Verð kr. 210.000 með vsk (kr. 170.000 án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Komatsu PC340LC-7
Árg 2005, 10,200 tímar, fleyglagnir Smurkerfi, hraðtengi og 2 skóflur. Verð 8,8,00,000 + vsk

Hyundai R180LCD-7
Árg 2007, 3,900 tímar, Fleyglagnir. Hraðtengi, tennt skófla, 700mm spyrnur Verð 8,000,000 + vsk

Hitachi ZX470LC-3, árg 2007
8,200 tímar, Hraðtengi skófla Og fleyglagnir.

Komatsu PC 130-7
Árg 2004, 8,600 tímar Fleyglagnir, hraðtengi, 2 skóflur. Verð 4,900,000 + vsk

Hyundai R 180LC-7
Árg 2006, 9,400 tímar Undirvagn 50%, 1000mm spyrnur Hraðtengi og fleyglagnir. Verð 6,500,000 + vsk

Komatsu PC 160LC-7
Árg 2008, 5,200 tímar Undirvagn 50%, 700mm spyrnur Hraðtengi og fleyglagnir Verð 6,900,000 + vsk

Manitou MLT 960
Árg 2015, 690 tímar Hliðarfærsla á göfllum. Skófla. Lyftigetia 6 tonn og lyftihæð 9 metrar. Verð 11,500,000 + vsk Þessi vél er einnig til leigu

VÉLAFL
Uppl. í síma 893-8424 / set@velafl.is og á 694-3700 / gk@velafl.is www.velafl.is

Yanmar C80

beltavagn með skóflu
Burðargeta 800, 170 vst
Upplýsingar í síma 660-6051

Renault 220 DCI

með krókheysi 2003 árg,
164.000 km
Með fylgja tveir pallar
Verð 3,5 mkr + vsk

Bobcat E35 smágrafa
2015 árg, 610 vst
Rótortilt, 3 skóflur
Verð 7 mkr + vsk

Hamm HD10 VV valtar

2014 árg, 88 vst
Verð 2.500.000 + vsk
Upplýsingar í síma 660-6051

Liebherr A900 hjólagrafa
2007 árg, Engcon EC20 rótortilt
3 skóflur, Verð 8.500.000 mkr.
Upplýsingar í síma 660-6051

Weber jarðvegsþjoppur og
hoppa til á lager
Upplýsingar í síma 660-6051

Tsurumi dælur í miklu úrvali
Upplýsingar í síma 660-6050

Indeco vökvaflýgar og
aukahlutir á gröfur
Upplýsingar í síma 660-6051

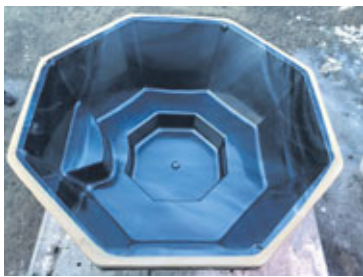

Allu flokkurnarskóflur
Upplýsingar í síma 660-6051

Uppl. í síma 660-6051.

merkur.is

Hitaveituskeljar. Trefjaskeljar. Sterkar og endingagóðar. Tilbúnað á lager og til afgreiðslu strax. Eigum einnig til lok á potta. Margar stærðir. Lok sem þola 1000 kg snjópunga. Heitirpottar.is, sími 777-2000 og 777-2001. Sendum hvert á land sem er.

Sami 3 m. flaghefill/snjótönn. Verð 590.000 með vsk. (kr. 468.000 án vsk) H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

4 diska DVD tónleika megapakki. 46 hljómsveitir, 90 lög og heimildamyndin Bannað að vera fáviti. Samtals 9 klst. af afþreyingu. Verð beint frá framleiðanda aðeins 5.500 kr. Send kostn innifalinn. Pantanir á siggijensson@simnet.is Frekari uppl. á: <http://eistnaflug.is/is/dvd/>

Til sölu nýir opnanlegir PVC (plast) gluggar án glers. B. 114 cm, h. 50 cm, 8 stk., 35.000 kr/stk. B. 114 cm, hæð 125 cm, 8 stk. 45.000 kr/stk. Uppl. í síma 611-4240.

Til sölu Manito 626, árg. 1990. Verð: 1.350.000 + vsk. Uppl. í síma 893-6404.

Til sölu Scania, árg. 1996, ekinn 180.000 km. Palfingr krani 24 tonn metrar. Verð: 3.500.000 kr + vsk. Uppl. í síma: 893-6404.

Frábær 4wd 600 buggybílill til sölu. Ekinn 900 km. Hentugur í sveitaverk, sumarþústaðinn eða til að leika. Verð 1.600.000 mvsk. Uppl. í síma 899-5706.

Pallur á L200, smíðaður 2006 af Artic Trucks til sölu. Uppl. um stærð og annað í síma 771-2773.

Til sölu Toyota lyftari með snúningi. Mjög gott batterí. Einnig til sölu raspvél, 2 pönnur, mjög stórar. Lítil farsvél. Góð álborð löng, 2 og 3 metrar. Álfætur fyrir plastplötur. Bílskúrhurð: hæð 2,40, breidd 3,80. Uppl. gefur Ágúst í síma: 695-5740.

Til sölu 36 fm hús á hjólu, 2 herb. og stofa með öllu. Staðsett í Mosfellsbæ. Tilboð. Nánari uppl. í síma 895-6858.

Nýtt á <http://www.alltalt.is/> Nú pissa konur bara standandi – hólkur til að pissa með fyrir konur, rétt eins og karlmenn. Það er alkenna að það er ekki auðvelt fyrir konur að létta á sér í útilegum, fjallgöngum, við að smala fé eða annars staðar í náttúrunni. Nú er þetta vandamál allt saman úr sögunni. Til sölu er svona lítill hólkur sem konur eru með og nota þegar þær fara á klósettið. Hólkurinn gerir það þá að verkum að bunan fer í klósettið, þótt þær standi. Upplagt að nota í útilegum eða til að sleppa við langar biðraðir inni á kvennasalerni út á landi. Ekki eyða sumarfríinu í biðröð á klósettið. Það fer ekkert fyrir þessu. Hægt að hafa í vasanum á buxunum. Verð aðeins 2.500 kr. Meira á <http://www.alltalt.is/>

Til sölu IBC tengistykki fyrir IBC tanka. IBC tankar eru þessir stóru hvítu 1000 lítra tankar. Skoðið úrvalið á <http://www.alltalt.is/> smellið á: IBC Tengir. Það er ekkert mál að koma og skoða hvaða tengi henta þér. Ég er á Álfhólsvegi 27 Kópavogi. Ég er alltaf við seinnipart dags. Ég er í síma 863-1997, Ragnar. Eins er hægt að fá vörur sendar í póströfu. Póströfugjald bætist þá við. Hafðu þá samband á raggie@internet.is

3,2 T bilalyfta á lágu verði fyrir alla.

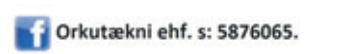
Sími: 892 0016.

Orkutækni ehf. s 5876065**Grastætari 2,57m. fyrir framm eða aftur beysli.**

Sími: 892 0016.

Sími: 892 0016.

Orkutækni ehf. s: 5876065.

3T færarleg skæraflyta hentug í bílskúr með vinnuplássi á milli rammanna.

Sími: 892 0016.

Sími: 892 0016.

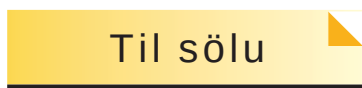

Ford húsbíll, ekinn 44 þús. Sólarsetla, markisa o.fl. Uppl. í síma 899-5189.

ÁSGEIR SVEINSSON
Verkfræðingur MSc

Afmörkun jarða, landa og lóða. Hnitarnir, uppdrættir og greinargerðir. Uppl. í síma 553-0811 - gsm 859-9525. Netfang: asgeir.sveinsson@talnet.is

Fastform býður upp á mikið úrval af gluggum fyrir íbúðarhús, sumarhús og útihús. Plast, tré og álgluggar. Uppl. í síma 859-9300 og á fastform@fastform.is

Fastform býður upp á mikið úrval af iðnaðar- og bílskúrhurðum. Góð verð og gæði. Uppl. í síma 859-9300 og á fastform@fastform.is

MF 35, árg. '58, gullbelgur í toppstandi miðað við aldur, ámoksturstæki fylgja. IH Farmall d212 á lokaspretti uppgærdar. Óskum eftir raunhæfum tilboðum í vélarnar. Uppl. í síma 893-8028.

Harðbotna slöngubátur (RIB) 5,4 m. með 70 hö. mótör, verð 1 millj. stgr. Einnig endurohjóll Suzuki 10 DRZ 400S, árg. '05. Verð 395 þús. Uppl. í síma 777-0078.

Combi Camp tjaldvagn með fortjaldi, í góðu standi. Uppl. í síma 456-2514 eða 842-2514.

Álflekmót 40 lengdarmetrar af tvöföldu byrði auk fylgihluta. Uppl. í síma 893-9777.

Til sölu San GT500 heyþyrli. Uppl. í síma 892-7252.

Vel útlítandi brúnn leðusófi, brúnn húsbóndastóll, útskorinn antik sófi, hænreiðhjól, eldhúsvaskur + baðvaskur og bílskúrhurð. Uppl. í síma 551-0304.

CLAAS Celtis, árg. 2005, notkun 5.500, Verð án vsk: 4.450.000 kr.

CLAAS Uniwrap 455 rúllusamstæða, árg. 2011, notkun 24000, Verð án vsk: 5.900.000 kr.

Lely sláttuvélasett, árg. 2008, vinnslubreidd 8,9 m, Verð án vsk: 2.300.000 kr.

CLAAS Disco 3450 sláttuvél, árg. 2015, vbr. 3,4 m, 1000 sn., Verð án vsk: 1.190.000 kr.

Welger RP 220 Profi rúllusamstæða, árg. 2004, notkun 22.000, Verð án vsk: 3.300.000 kr.

CLAAS Arion 430, árg. 2011, notkun 4400 vstd., Verð án vsk: 7.600.000 kr.

Vélfang – Gylfaflöt 32 – Reykjavík

Sími 580-8200 og 840-0827

www.velfang.is

Vandað girðingaeftni frá Bretlandi. 5 strengja tinnert, verð kr. 9.900 rí. Iowa gaddavír, verð kr. 6.300 rí. Motto gaddavír, verð kr. 3.800 rí. Þanvír, verð kr. 7.700 rí. Ath! Öll verð með vsk. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Ódýrar trjáplöntur til sölu. Heimaræktaðar trjáplöntur til sölu í 2ja lítra pottum, 60-90 cm háar. Birki - ilmreynir - koparreynir - silfurreynir - ribsber - stikkilsber - fjallarib - og glæsitoppur. Allar plöntur á sama verði, aðeins kr. 700 stk. Frábært tækifæri fyrir garðinn og eða sumarþústaðarlandið. Uppl. í síma 857-7363 (Er í Reykjavík).

Bása- og drenmottur, nótuð plastborð, girðingastaurar og plastprófilar, margar stærðir. Útileiktæki, girðingar, gervigras og heildarlausa á leiksvæðum. Uppl. á vefsíðu Johannhelgi.is, eða í síma 820-8096.

Til sölu axlabönd, bindi, slaufur, og ektu handunnin leðurbelti. Erum á facebook. Skóvinnustofa Sigga. Uppl. í síma 421-2045.

Weckman pak- og veggjastál. 0,5 mm galv., verð 1.190 m². 0,5 mm aluzink, verð kr. 1.250 m². 0,6 mm galv., verð kr. 1.490 m². 0,45 mm litað, verð kr. 1.520 m². 0,5 mm litað, verð kr. 1.720 m². Stallað stál litað, verð kr. 2.450 m². Öll verð með virðisaukaskatti. Afgreiðslufrestur 4-6 vikur. H. Hauksson ehf. Uppl. í síma 588-1130.

Rotþrær-heildarlausnir, vatnsgeymar, lindarbrunnar, heitir pottar, lífrænar skolphreinsistöðvar, jarðgerðarílát, einangrunarplast, frauðplastkassar, olíu- og fituskiljur, olíugeymar, fráveitubrunnar, sandföng, vatnslásabrunnar, fráveiturör, tengibrunnar fyrir ljósleiðara og lagnir í jörð, línubalar, fiskiker, sérsníði. Allt íslensk framleiðsla. Borgarplast, sími 561-2211 eða á borgarplast.is.

Til sölu Ford Focus með krók, 2003 árgerð, ekinn 190 þús. Nýleg tímareim og vatnsdæla, ný uppteknar bremsur, nýr altanator og geymir og heilsársdekk síðan í haust. Verð 280 þús. Uppl. í síma 899-2922.

Til sölu Nissan Terrano til niðurrifs. Nýtt vinstra frambretti. Tilboð. Er í A-Húnavatnssýslu. Á sama stað vantar vinstra frambretti á Kia Sportage 1999. Uppl. í síma 892-6683.

Frystigámur 40 feta til sölu. Er staðsettur í Reykholti, Biskupstungum. Uppl. í síma 844-8200.

Kajak til sölu með svuntu, vesti og ár. Toppfesting á bíl til að flytja bátinn. Einnig þurr galli, stærð L. Allt nýtt, ónotað. Uppl. í síma 844-8400.

Mazda 3. Til sölu varahlutir í Mazda 3 2006, árgerð. Uppl. í síma 893-1026.

4 jeppadekk á 5 gata felgum. Winster Quest Tempar 225/70 R16 M+S. Mynstur 7 mm. Uppl. í símu: 471-1297 og gsm 849-1297.

Zetor 4718, árg. 1975, vel gangfær. Hagstætt verð. Er staðsettur nærri Reykjavík. Uppl. í síma 897-9070.

Mótasetur. Til sölu 950 mótasetur á hálfviri. Uppl. í síma 615-4335.

Tæki til sölu. Sláttupyrila PZ165, Claas heyhleðsluvatn, 24 rúmmetra á einni hásing. Muller mjólkurtankur, 1020 lítra, árg. 1995. Uppl. í síma 865-8104.

Til sölu Case 580F traktorsgrafa, árg. 1978, þarfnast viðgerðar. Uppl. í síma 865-8104.

Óska eftir

Óska eftir "ódyrum" steðja, helst í stærri kantinum. Má vera mjög mikið notaður. Aldur skiptir ekki máli. Uppl. í síma 899-7013.

Kaupi allar tegundir af vínýlplötum. Borga toppverð. Sérstaklega íslenskar. Vantar 45 snúninga íslenskar. Staðgreiði líka vínýlplötusöfn. Uppl. gefur Óli í síma 822-3710 eða á netfangið olisigur@gmail.com.

Vantar varahluti í Massey Ferguson HX50 og eða HX60 traktorsgröfu, árg. 88-93, aðallega í gröfuna sjálfa. Tilbúinn að skoða kaup á heilu gröfustelli eða heila vél. Uppl. í síma 892-8411.

Áttu gamla sveitamuni sem þú ert ekki að nota? Lumar þú á gömlum traktor, áburðardreifara eða öðrum gömlum vinnuvélum eldri en 60 ára, mjólkurbúsum eða minni hlutum? Okkur vantar fullt af munum til að nota til skrauts í leikmynd. Óska einnig eftir stórum rafmagns hitakútum til upphitunar vatns fyrir sumarhús, klósett og sturtuadstöðu. Vinsamlegast hringið í síma 899-1100 eða sendið tölvupóst á info@skemmtigardur.is

Ford Transit til niðurrifs, árg. 2000-2006, bæði ár meðtaln. Helst lengri gerðin. Uppl. í síma 820-5698.

Óska eftir Deutz dísil mótör nr. BF6-L913. Uppl. í síma 894-0833.

Óska eftir Stiga park Pro 16 sláttutraktor, biluðum eða í varahluti, 1998 eða eldri. Uppl. í síma 825-8110.

Óska eftir að komast í samband við girðingamenn. Er í Borgarfirði. Uppl. í síma 435-1388, Óskar.

Atvinna

Matráður/matreiðslumaður óskast til starfa í mótuneyti í 4-5 mánuði. Staðsetning á Suðurlandi. Uppl. í síma 894-8306.

Áhugasamt par óskast til starfa á kúabú á Suðurlandi. Nánari upplýsingar veitir Jóhann Nikulás, Stóru Hildisey 2 í síma 896-2566.

Húsnæði

Ert þú barngóð/ur í leit af húsnæði á höfuðborgarsvæðinu? Hentar vel t.d. ungum aðila á leið í nám. Nánari uppl. ellabjorg@hotmail.com.

Sumarhús

Sóthreinsun. (Verðum á Austurlandi helgina 1.-3. júlí). Sóthreinsun reykror frá eldstæðum t.d. kamínunum og öðrum. Einnig sinnum við viðhaldi á kamínunum og flestum eldstæðum (Sóthreinsn. minnkar eldhættu). Uppl. veitir Birkir í síma 848-5228 eða sot-hreinsun@gmail.com

Til leigu sumarhús í Eyjafjarðarsveit um 25 km frá Akureyri. Rúm fyrir 6 manns. Heitur pottur. Allar nánari uppl. í síma 895-1355, Jói.

Rotþrær-heildarlausnir, vatnsgeymar, lindarbrunnar, heitir pottar, lífrænar skolphreinsistöðvar, jarðgerðarílát, einangrunarplast, frauðplastkassar, olíu- og fituskiljur, olíugeymar, fráveitubrunnar og fráveiturör. Allt íslensk framleiðsla. Borgarplast, sími 561-2211 eða á borgarplast.is.

Til leigu

Til leigu fellihýsi. Uppl. í síma 861-6262, Silla.

Þjónusta

Tek að mér hönnun og teiknivinnu. Frístundahús, íbúðarhús, atvinnuhús, hótél, gistihús og landbúnaðarbyggingar. Vönduð vinna, góð þjónusta og gott verð. Birkir Kúld byggingafræðingur MSc - BK Hönnun - birkir@bkhönnun.is - Uppl. í síma 865-9277.

Tek að mér viðgerðir á flestum tegundum sjálfskiptinga. Hafið samband í síma 663-9589 til að fá uppl. og tilboð. HP transmission Akureyri, email einar.g9@gmail.com, Einar G.

White-Westinghouse
- amerísk gæða heimilistæki

11 kg purrkari

- Öflugur > 4500w element
- Tekur 11 Kg - Tengist barka
- Stórt op > auðvelt að hlaða

RAFVÖRUR
DALVEGI 16c - 201 KÖPAVOGI
SÍMI 568 6411 - WWW.RAFVORUR.IS

BÖRN OG VÉLKNÚIN ÖKUTÆKI

Bílar, dráttarvélar, vöruflutninga- eða mjólkurbílar ættu aldrei að nálgast leiksvæði barna.

Það er góð hugmynd að girða leikvelli tryggilega af og sjá til þess að vélknúin ökutæki þurfi ekki að snúa eða bakka í námunda við þá.

Kynntu þér leiðbeiningaefni um öryggi og vinnuvernd í landbúnaði á **bondi.is**

ER ÞITT BÚ ÖRUGGUR OG GÓÐUR VINNUSTAÐUR?

STAHL
CraneSystems

kranar & taliur

Hafðu samband og kynntu þér vöruúrvalið og þjónustuna

Ísfell ehf. • Óseyrarbraut 28 • 220 Hafnarfjörður • Sími 5 200 500 • isfell@isfell.is

ÍSFELL
www.isfell.is

Vélar, skiptingar og girkassar í miklu úrvali

Sendu okkur fyrirspurn á **europartar.is** og við finnum varahlutinn sem þig vantar á hagstæðum kjörum

- Sendum hágæða varahluti frá Þýskalandi, Svíþjóð og Póllandi
- Minni varahlutir afhentir á 3-7 dögum
Stærri varahlutir afhentir á 7-14 dögum
- Varahlutir koma fljótt og örugglega til landsins með DHL hraðþjónustu

EUROPARTAR

www.europartar.is
Tölvupóstur: info@europartar.is • Sími: 777 5800

Vélaútveg varahluti í flestar gerðir traktora, sérhæfum okkur í **JCB, Hydrema, Iveco, New Holland og Case**

Erum einnig með alla varahluti í **JCB** vinnuvélar
Eigum allar síur í **New Holland** og **JCB** á lager

Útvegum olíuverk í flestar gerðir bíla og tækja

Hafið samband og látið okkur aðstoða við að útvega réttu varahlutina

Oftast ódýrastir!

Vélaút
Varahlutir - Viðgerðir

Skeiðarás 3 • Garðabær • Sími 5272600 • velavit@velavit.is

Sláturfélag Suðurlands er með vörurnar fyrir hestamanninn

Equisana Iceland

Hágæða múslíblanda fyrir íslenska hestinn

Inniheldur öll nauðsynleg næringarefni.

- Lífræn steinefni sem leiðir til betri nýtingu.
- Eykur heilbrigði hófa og styrkir ónæmiskerfið.
- Lífrænt E-vítamín og hátt seleninnihald.
- Gott hlutfall kalks og fosfórs.

Inniheldur omega-3 fitusýrur.

- Bætir húð og feld.

Fjölbreytt hráefni.

- Hátt trefjainnihald tryggir lengri tyggítíma.

15 kg poki: 2.876 kr m/vsk

Equisana Pleasure Vit

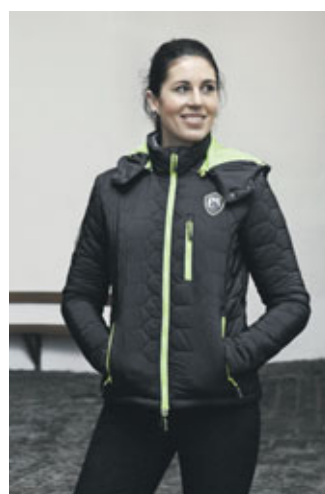
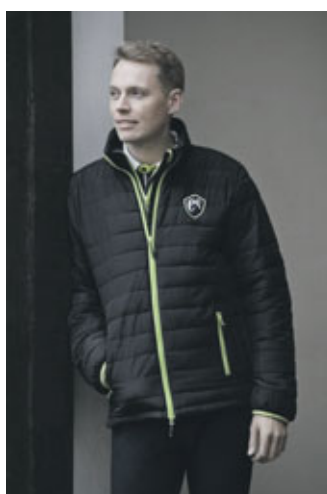
Alhliða steinefna- og vítamínblanda

Frábær kostur til að uppfylla steinefna- og vítamínþarfir hrossa

- Inniheldur gott hlutfall kalsíum og fosfórs.
- Ríkt af E-, A- og D-vítamínum.
- Inniheldur járn á lífrænu formi, hátt í kopar til að auðvelda upptöku á járn.
- Inniheldur bíótín og sink sem vinna saman að því að halda hófum heilbrigðum og feldi fallegum.
- Inniheldur selen.

Einnig erum við með fatnað og aðrar vörur...

Skoðið vöruúrvalið á Facebooksíðu Equisana á Íslandi eða kíkið við hjá okkur á Fosshálsi 1

www.facebook.com/EquisanaIceland

Nánari upplýsingar fást hjá sölumönnum Sláturfélags Suðurlands um land allt.

Sláturfélag Suðurlands svf. • Fosshálsi 1 • 110 Reykjavík • Sími 575 6000 • www.ss.is